ผลงานลำดับที่ ๓

เรื่อง การบริหารจัดการการส่งออกแร่ยิปซัม ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

โดยการจัดทำ

ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า (๒๕๖๐-๒๕๖๙)

โดย

นางสาวเยาวลักษณ์ นิสสภา

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของผลงานที่ใช้ประกอบคำขอประเมิน
เพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

คำนำ

แร่ยิปซัมเป็นทรัพยากรธรรมชาติสำคัญของไทยที่ได้รับการส่งเสริมให้มีการผลิตและส่งออกเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประเทศมาอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีมติคณะรัฐมนตรี (๒๕๓๖) ให้สงวนแร่ยิปซัมเอาไว้ใช้ในประเทศอย่างคุ้มค่า กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมการส่งออก แต่แนวโน้มการส่งออกแร่ยิปซัมยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ยกเว้นปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙) หากไม่เร่งแก้ไขควบคุมการผลิตและการส่งออก ไทยจะประสบภาวะขาดความมั่นคงในวัตถุดิบจากแร่ยิปซัมในระยะเวลาอันใกล้นี้ ดังนั้นเพื่อให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีทิศทางในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ จึงต้องศึกษาสถานการณ์แร่แร่ยิปซัม เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ และสรุปผลนำมาประกอบการพิจารณาของผู้บริหาร ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมโดยเฉพาะการส่งออกแร่ยิปซัม ซึ่งเป็นรายได้หลักของผู้ประกอบการแร่ยิปซัมให้เหมาะสมสำหรับแต่ละสถานการณ์โดยเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการการส่งออกแร่ยิปซัมในครั้งนี้ เป็นการจัดทำยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า เสนอเป็นทางเลือกหลายทางเลือก เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของไทยในช่วง ๑๐ ปี ข้างหน้าอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยให้สามารถสงวนแร่แร่ยิปซัมไว้ใช้ในประเทศได้อย่างคุ้มค่าตามนัยมติคณะรัฐมนตรี ยืดเวลาการใช้แร่ยิปซัมในภาพรวม และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้ไม่น้อยไปกว่าปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมนี้ได้ผ่านการวิเคราะห์ การจัดวาง การประเมิน และการคัดสรรโดยผู้บริหาร คณะทำงานของกรม เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านแร่ยิปซัม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาแล้ว หากได้รับการนำไปใช้จริงตามกลไกที่กำหนดแล้ว ประเทศไทยจะสามารถใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัมได้คุ้มค่า และมั่นคง ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะทำงาน เจ้าที่ที่ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้เกิดยุทธศาสตร์นี้ขึ้น และหวังจะได้รับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาและการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

เยาวลักษณ์ นิสสภา
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
กันยายน ๒๕๕๙

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โดยที่แร่ยิปซัมเป็นทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นสมบัติของชาติประเภทที่ใช้แล้วหมดไป (Non-renewable resources) เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตปูนซีเมนต์ แผ่นยิปซัมบอร์ดและการปรับปรุงดินเพื่อการเกษตรกรรม อดีตได้รับการส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการส่งออกสร้างรายได้ให้กับประเทศ ปริมาณการส่งออกจึงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้สูญเสียผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติ ต่อมามีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ ให้สงวนวัตถุดิบที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า แร่ยิปซัมจึงเป็น ๑ ใน ๖ แร่ควบคุมการส่งออก และต้องสงวนไว้ใช้ในประเทศ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว แต่ในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมากลับพบว่าปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมของไทยยังคงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนไทยเป็นผู้ส่งออกแร่ยิปซัมรายใหญ่ที่สุดในโลก หากอัตราการส่งออกแร่ยิปซัมเฉลี่ยยังคงอยู่ในระดับของปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗ แล้ว ประเทศไทยจะมีแร่ยิปซัมสำรองที่จะผลิตได้อีกเพียง ๒๔ ปี เท่านั้น จะเกิดภาวะขาดความมั่นคงในวัตถุดิบแร่ยิปซัมของอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ จนต้องพึ่งพาแร่ยิปซัมนำเข้าจากต่างประเทศในที่สุด ซึ่งจะเกิดผลทางลบต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่อง และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติโดยรวม และเหตุผลสำคัญที่ทำให้การสงวนแร่ยิปซัมไว้เพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจในประเทศไม่ประสบความสำเร็จ เกิดจากความไม่แน่นอนและไม่ต่อเนื่องของนโยบายแร่ยิปซัม รวมทั้งขาดเป้าหมายและยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในระยะยาวเป็นกรอบทิศทางในการบริหารจัดการ

เพื่อให้การบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทั้งประเทศ มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมระยะยาวเป็นการเฉพาะที่จะช่วยให้สามารถควบคุมการส่งออกและสงวนแร่ยิปซัมไว้สร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ่มค่าได้ ตามมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งสร้างความมั่นคงในวัตถุดิบและความมั่นคงในรายได้ของประเทศที่เกิดจากแร่ยิปซัมในระยะยาว จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยทศวรรษหน้า (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๙) นี้ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมให้บังเกิดความสำเร็จ เพิ่มอายุการใช้แร่ยิปซัมและสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ระดับปฏิบัติการเพื่อ (๑) วิเคราะห์สถานภาพภารกิจและสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (๒) กำหนดเป้าประสงค์และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ยิบซัมในทศวรรษหน้าของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (๓) กำหนดแผนงาน/โครงการรองรับยุทธศาสตร์แร่ยิบซัมในทศวรรษหน้าของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และ (๔) เพื่อกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิบซัมไทยในทศวรรษหน้าของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่สู่การปฏิบัติ ดำเนินการด้วยการศึกษา การวิเคราะห์ การปฏิบัติการจัดทำ Matrix SWOT และจัดวางยุทธศาสตร์ การประเมินยุทธศาสตร์ การเสนอยุทธศาสตร์ และการเสนอกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามลำดับ

สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า ดังนี้

วิสัยทัศน์: “จำกัดการผลิต ใช้อย่างคุ้มค่าในอุตสาหกรรมภายใน และเสริมรายได้อย่างสมดุลด้วยการส่งออก ให้แร่ยิปซัมสร้างประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และประชาชนอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ: ๑) ทบทวนโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการ ๒) ส่งเสริมการสำรวจและการผลิต ๓) ส่งเสริมการใช้และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ๔) การจัดเก็บรายได้และการส่งเสริมการส่งออก ๕) ศึกษา วิจัย และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ๖) เสริมสร้างสมรรถนะและความเข้มแข็งของหน่วยงาน

เป้าประสงค์ : แร่ยิปซัมสำรองพอเพียงสำหรับใช้ในระยะ ๓๐-๔๐ ปี ควบคุมปริมาณการผลิตที่ ๑๑ ล้านเมตริกตันต่อปี มูลค่าต่อหน่วยผลิตเพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในวัตถุดิบอย่างยั่งยืน เกิดความคุ้มค่า และประโยชน์อย่างสูงสุดในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ ยึดรายได้และประโยชน์ที่เกิดกับประเทศ และประชาชนเป็นปัจจัยควบคุมและจัดสรรปริมาณการผลิต การใช้ในประเทศ และการส่งออกอย่างมีดุลยภาพ มีเป้าประสงค์ระดับปฏิบัติการดังนี้

๑. กฎหมายเกี่ยวกับแร่ยิปซัมสอดคล้องกับสถานการณ์ ระบบการจัดการครบวงจร โครงสร้างการบริหารจัดการเป็นโครงสร้างประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปราศจากข้อขัดแย้ง นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนการจัดการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมมีเอกภาพและมีทิศทางที่ชัดเจน ทั้งการผลิต การใช้ การส่งออก และการสร้างรายได้ ที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน และเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน

๒. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาการเหมืองแร่ ผู้ประกอบการแร่ยิปซัม ภาคีเครือข่ายการผลิตและการใช้แร่ยิปซัม รวมทั้งท้องที่และประชาชนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๓. การสำรวจแหล่งแร่ยิปซัม การผลิต และการประกอบอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ มีการควบคุมปริมาณการผลิต การปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นไปตามมาตรฐานการบริการ มาตรฐานการผลิต มาตรฐานสิ่งแวดล้อม และสร้างฐานการผลิตในต่างประเทศ

๔. ผู้ประกอบการแร่ยิปซัมมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ตระหนักในความสำคัญของแร่ยิปซัมและผลกระทบจากการทำเหมือง และการใช้แร่ยิปซัม มีสมรรถนะในการจัดการการผลิตและพัฒนามาตรฐานการผลิต และการใช้แร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง

๕. แร่ยิปซัมที่ผลิตได้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่าและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา ประเทศมีการผลิต การใช้และการส่งออกตามความต้องการจำเป็น สร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การพัฒนาเกษตร การพัฒนาแร่ยิปซัมทดแทน อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ รวมทั้งโลจิสติกส์อุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

๖. การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการส่งออกที่โปร่งใสและเป็นธรรม ส่งเสริมการส่งออกตามความต้องการจำเป็นในการสร้างรายได้ และใช้มาตรการทางภาษี รายได้และผลประโยชน์ต่อประเทศ เป็นตัวกำกับปริมาณการผลิต การใช้ภายในประเทศและการส่งออกอย่างสมดุล

๗. มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อพัฒนานวัตกรรมการผลิต การใช้ การบริหารจัดการและการส่งเสริมอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง ทั้งการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการสำรวจและการผลิต การใช้ประโยชน์และการสร้างความคุ้มค่าในการใช้ การส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ การส่งออกการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมในต่างประเทศ การมีส่วนร่วมในการจัดการแร่ยิปซัมของท้องถิ่นและประชาชน รวมทั้งการสั่งสมภูมิปัญญาการผลิตแร่ยิปซัมสู่ประเทศไทย ๔.๐

๘. การบริหารจัดการแร่ยิปซัมในภาพรวมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาสมรรถนะการบริหารของหน่วยงานและสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับดูแลที่ดี บริหารจัดการตามมาตรฐานที่กำหนด ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบสมดุลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งประเมินความคุ้มค่าของการบริหารจัดการ การใช้แร่ยิปซัม และเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดหลักความสำเร็จ:

๑. ระดับความสำเร็จของการปรับโครงสร้าง ระบบบริหาร และการพัฒนานโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมไทย

๒. ร้อยละคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความสำเร็จในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมือแร่

๓. ระดับผลการประเมินความคุ้มค่าของการปฏิบัติภารกิจด้านแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔. ร้อยละของสถานประกอบการแร่ยิปซัมที่มีมาตรฐานการผลิต และมาตรฐานสมรรถนะการผลิตตามเกณฑ์ที่กำหนด

๕. ระดับความสำเร็จของการกำหนดแผนการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัมไทย

๖. ดัชนีความคุ้มค่าของการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัมเพื่อการพัฒนาประเทศ

๗. จำนวนรายได้ที่ได้จากการผลิตและการใช้แร่ยิปซัมต่อเดือน/ปี

๘. ระดับความสำเร็จของการใช้มาตรการทางรายได้ในการกำกับการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัม

๙. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของหน่วยงานภาครัฐ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาการเหมืองแร่ ผู้ประกอบการแร่ยิปซัม ภาคีเครือข่าย ท้องถิ่นและประชาชน

๑๐. จำนวนผลงานวิจัย และผลการประเมินที่ได้รับการนำมาใช้ในการพัฒนาการผลิต การใช้ การส่งออก การอนุรักษ์และสร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัม

๑๑. ระดับการบริหารจัดการแร่ยิปซัมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมาภิบาล

๑๒. ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของหน่วยงานและบุคลากรด้านแร่ยิปซัม

ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์:

๑. ยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการและครบวงจรสู่ความเป็นเลิศ: ๘ กลยุทธ์ (๑) ปรับปรุงกฎหมายการบริหารจัดการแร่ยิปซัม (๒) จัดระบบการบริหารจัดการแร่ยิปซัมไทยในภาพรวม (๓) จัดโครงสร้างการบริหารจัดการแร่ยิปซัมเป็นโครงสร้างประสิทธิภาพ (๔) จัดระบบงานบริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วม (๕) บริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงยุทธศาสตร์ (๖) ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบสมดุล (๗) ประชาสัมพันธ์แร่ยิปซัมเชิงรุก และ (๘) จัดระบบการสื่อสารแร่ยิปซัมสู่ประชาชน

๒. ยุทธศาสตร์การเพิ่มปริมาณแร่ยิปซัมสำรอง ควบคุมการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต: ๔ กลยุทธ์ (๑) ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต (๒) เพิ่มและควบคุมปริมาณแร่ยิปซัมสำรอง (๓) เพิ่มประสิทธิภาพการออก ต่ออายุ และยกเลิกประทานบัตร (๔) ประกันคุณภาพการผลิตและมาตรฐานการผลิต

๓. ยุทธศาสตร์การสร้างมูลค่าเพิ่มภายในด้วยอุตสาหกรรมต่อเนื่อง: ๓ กลยุทธ์ (๑) สร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (๒) ศึกษา ทดลอง ส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมในภาคการเกษตรและห่วงโซ่อุปทานอื่น (๓) ประสานการผลิต การใช้ และการส่งออกโดยยึดประโยชน์ ความคุ้มค่า และความยั่งยืนของการใช้ที่เป็นรูปธรรม

๔. ยุทธศาสตร์การสร้างความคุ้มค่าของรายได้และการใช้ประโยชน์: ๓ กลยุทธ์ (๑) จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ และภาษีการส่งออกอย่างเป็นธรรม (๒) จัดทำแผนการสร้างรายได้และการจัดสรรผลประโยชน์จากแร่ยิปซัมควบคู่กับแผนการผลิต แผนการใช้ และแผนการส่งออก (๓) ส่งเสริมสมรรถนะการส่งออก

๕. ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมสร้างสรรค์: ๔ กลยุทธ์ (๑) ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ยิปซัมไทย (๒) จัดกิจกรรมเหมืองแร่ยิปซัมสีเขียว (๓) รณรงค์จัดกิจกรรมแร่ยิปซัมของกรม สร้างความเข้าใจ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการจัดการแร่ยิปซัม (๔) ประกาศเกียรติคุณ ผู้ประกอบการ องค์กรและบุคคลที่มีแผนงานดีเด่นในด้านการใช้แร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๖. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้มแข็งขององค์กร: ๕ กลยุทธ์ (๑) เสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรแร่ยิปซัมสู่บุคลากรอาชีพ (๒) ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (๓) เสริมสร้างการปกครองดูแลที่ดี (๔) น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ (๕) สร้างกลไกเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบริหารจัดการแร่ยิปซัม

แผนงาน/โครงการรองรับ

แผนงานที่ ๑ แผนงานการจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการและครบวงจรสู่ความเป็นเลิศ

๑) โครงการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๒) โครงการพัฒนาและเผยแพร่ระบบการจัดการแร่ยิปซัมไทย

๓) โครงการพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานแร่ยิปซัม ของ กพร.

๔) โครงการส่งเสริมบริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงยุทธศาสตร์

๕) โครงการประเมินความสำเร็จและความคุ้มค่าของการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๖) โครงการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

แผนงานที่ ๒ แผนงานควบคุมและส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตแร่ยิปซัม

๑) โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต

๒) โครงการส่งเสริมการสำรวจและควบคุมปริมาณแร่ยิปซัมสำรอง

๓) โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการออก ต่ออายุและยกเลิกประทานบัตร

๔) โครงการประกันคุณภาพการผลิตและมาตรฐานอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม

แผนงานที่ ๓ แผนงานการสร้างมูลค่าเพิ่มภายในและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

๑) โครงการส่งเสริมการสร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

๒) โครงการศึกษาห่วงโซ่อุปทานแร่ยิปซัมในประเทศ

๓) โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มการผลิต การใช้ และการส่งออกแร่ยิปซัม

๔) โครงการแร่ยิปซัมอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

แผนงานที่ ๔ แผนงานการสร้างความคุ้มค่าของรายได้ และการใช้ประโยชน์ของแร่ยิปซัม

๑) โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่และภาษีแร่ยิปซัม

๒) โครงการกองทุนพัฒนาแร่ยิปซัม

๓) โครงการประสานแผนการผลิต การใช้ และการส่งออกแร่ยิปซัมประจำปี

๔) โครงการประเมินความคุ้มค่าและการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัม

๕) โครงการส่งเสริมสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกแร่ยิปซัม

แผนงานที่ ๕ แผนงานแร่ยิปซัมสร้างสรรค์

๑) โครงการส่งเสริมการศึกษาวิจัยพัฒนาแร่ยิปซัมไทย

๒) โครงการเหมืองแร่ยิปซัมสีเขียวชุมชนน่าอยู่

๓) โครงการแร่ยิปซัมสร้างสรรค์

๔) โครงการยกย่องผู้ประกอบการ องค์กร และบุคคลดีเด่นในด้านการใช้แร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์ คุ้มค่าและสร้างสรรค์

แผนงานที่ ๖ แผนงานเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้มแข็งของหน่วยงานและบุคลากรแร่ยิปซัม

๑) โครงการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรแร่ยิปซัมสู่บุคลากรอาชีพ

๒) โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และบุคลากรแร่ยิปซัม

๓) โครงการเสริมสร้างการปกครองดูแลที่ดี ปทัสถานการปฏิบัติงาน และบุคคลากรแร่ยิปซัมตัวแบบการปฏิบัติงาน

๔) โครงการบริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบพอเพียง

๕) โครงการพัฒนากลไกการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของ กพร.

กลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์:

ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักรับผิดชอบในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๙ ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดย

๑. จัดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม ทำหน้าที่ ๑) จัดทำแผนกำกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๒) กำหนดและนำเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย ๓) กำหนดและนำเสนอระบบการจัดการแร่ยิปซัม โครงสร้างการบริหาร ระบบบริหารจัดการแร่ยิปซัม ๔) กำหนดและนำเสนอนโยบายแร่ยิปซัม แผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม และแผนปฏิบัติการแร่ยิปซัม ๕) กำกับ สนับสนุน ติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในระยะการปรับเปลี่ยน

๒. การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในภาพรวม โดย ๑) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในทศวรรษหน้า ๒) ใช้ยุทธศาสตร์นี้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม ๓) ประสานแผนการผลิต การใช้และการส่งออกที่สัมพันธ์กับแผนการสร้างรายได้และการใช้ประโยชน์ ๔) จัดให้มีการเร่งรัด กำกับ ติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม ๕) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผน การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมเป็นการเฉพาะ ๗) กระทรวงอุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมือแร่จัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในรอบปี รอบ ๕ ปีและ ๑๐ ปี ๘) บูรณาการการขับเคลื่อนควบคู่กับการพัฒนาการจัดการในภาพรวม ๙) ประชาสัมพันธ์ และจัดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๓. การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมสู่การปฏิบัติ โดย ๑) ดำเนินการประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แบบผสมผสาน ๒) ประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้วยการประเมินแบบสมดุล ๓) พัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์ ระบบการประเมินและการรายงานที่เน้นการประเมินที่เป็นรูปธรรม ๔) สร้างกลไกการกำกับ ดูแล และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๕)ให้มีการทบทวนแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมสู่การปฏิบัติเป็นระยะๆ

๔. ในช่วงของการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง จัดให้มีการบริหารจัดการเสมือนจริง จัดระบบงานและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานทุกระบบงาน มอบหมายภารกิจให้บุคลากรที่ชัดเจน สร้างความเข้าใจในยุทธศาสตร์และแผน แนวทางการประเมินผลทั้งการประเมินตนเองและการประเมินจากภายนอก ผู้ปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องสามารถรับรู้ผลการดำเนินงานและผลการประเมินได้ตลอดเวลา

เงื่อนไขความสำเร็จ

ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไข ๑) ความตระหนักในความสำคัญของแร่ยิปซัม มติคณะรัฐมนตรี และความต้องการจำเป็นในการอนุรักษ์แร่ยิปซัมไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และความร่วมมือของผู้บริหารระดับสูง บุคลากรกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๒) การสร้างความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมกับแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของกรมและของหน่วยงานในสังกัด ๓) ผู้บริหารกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ใช้ยุทธศาสตร์นี้ เป็นกรอบการบริหารจัดการแร่ยิปซัมให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๖ ๔) การเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงาน และ ๕) ความตระหนักในประโยชน์ของประเทศชาติและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สารบัญ

หน้า

คำนำ..... ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร..... ข-ช
ส่วนที่ ๑ บทนำ..... ๑
๑.๑ เหตุผลความจำเป็น..... ๑
๑.๒ วัตถุประสงค์..... ๓
๑.๓ กฎหมาย แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... ๔
๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และแผนยุทธศาสตร์..... ๑๒
๑.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... ๑๖
๑.๖ ทิศทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมไทย..... ๑๗
๑.๗ แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทย..... ๑๘
ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา..... ๒๑
๒.๑ ภาพรวมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่..... ๒๑
๒.๒ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา..... ๒๘
๒.๓ ภารกิจและสถานการณ์แร่ยิปซัมในปัจจุบัน..... ๕๒
ส่วนที่ ๓ สถานการณ์และประเด็นการพัฒนาการบริหารจัดการแร่ยิปซัม..... ๕๙
๓.๑ สถานการณ์ภายนอก..... ๕๙
๓.๒ สถานการณ์และแนวโน้มด้านแร่ยิปซัม..... ๖๖
๓.๓ วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม(SWOT Analysis) ๗๒
๓.๔ วิเคราะห์ปัจจัยภายนอก..... ๗๒
๓.๕ วิเคราะห์ปัจจัยภายใน..... ๗๗
๓.๖ ผัง SWOT การบริหารจัดการแร่ยิปซัมไทย..... ๘๒
๓.๗ Matrix SWOT และการจัดวางยุทธศาสตร์..... ๘๔
ส่วนที่ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมไทย..... ๘๙
๔.๑ วิสัยทัศน์..... ๘๙
๔.๒ พันธกิจ..... ๘๙
๔.๓ เป้าประสงค์..... ๘๙
๔.๔ ตัวชี้วัดหลักความสำเร็จ..... ๙๐
๔.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์..... ๙๑
๔.๖ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ และผลลัพธ์ ตัวชี้วัดและผลผลิตระดับกลยุทธ์ ๙๔
ส่วนที่ ๕ แผนงาน/โครงการรองรับ และกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์..... ๑๐๑
๕.๑ แผนงาน/โครงการรองรับ..... ๑๐๑
๕.๒ กลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า..... ๑๐๒
๕.๓ เงื่อนไขความสำเร็จ..... ๑๐๔
ภาคผนวก..... ๑๐๖
บรรณานุกรม..... ๑๑๘

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

ตาราง ๑ พันธกิจและเป้าประสงค์ ๒๓
ตาราง ๒ เปรียบเทียบรายได้จากการใช้มาตรการควบคุมการส่งออก ๓๕
ตาราง ๓ สรุปเหตุการณ์ นโยบาย และมาตรการสำคัญในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา ๔๕
ตาราง ๔ ประทานบัตรแร่ยิปซัมที่มีอายุในปัจจุบัน ๕๓
ตาราง ๕ ตารางที่ ๕ ปริมาณการผลิตแร่ยิปซัม ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๘ ๕๔
ตาราง ๖ การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัม ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘ ๕๕
ตาราง ๗ การผลิตและการส่งออกแร่ยิปซัมของประเทศผู้ผลิตและประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ๕๖
ตาราง ๘ ตารางวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกการบริหารจัดการแร่ยิปซัม ๗๒
ตาราง ๙ ตารางที่ ๙ วิเคราะห์ปัจจัยภายในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม ๗๗

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
ภาพประกอบ ๑	แผนภูมิโครงสร้างการบริหารของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	๒๒
ภาพประกอบ ๒	แนวโน้มแร่ยิปซัม	๖๗
ภาพประกอบ ๓	ผัง SWOT การบริหารจัดการแร่ยิปซัม กพร.	๘๓

ส่วนที่ ๑
บทนำ

๑.๑ เหตุผลความจำเป็น

แร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติและเป็นสมบัติของชาติที่ใช้แล้วหมดไป (Non-renewable resources) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในฐานะหน่วยงานหลักทางด้านการพัฒนาและกำกับดูแลอุตสาหกรรมเหมืองแร่ จำเป็นจะต้องบริหารจัดการการใช้แร่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่าและยั่งยืน บังเกิดประโยชน์จริงต่อส่วนรวมของประเทศและประชาชนที่เป็นเจ้าของร่วมกันและการใช้นั้นจะต้องไม่เกิดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลทางลบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนอีกด้วย การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ชัดเจน แน่นอนและต่อเนื่องจึงมีความสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการแร่ ให้สนองเจตนารมณ์ในการใช้แร่ของประชาชนโดยรวมและสนองอุดมการณ์การพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อความสุขในการดำเนินชีวิตของประชาชนเป็นสำคัญ การกำหนดนโยบายและมาตรการด้านการเหมืองแร่ จึงต้องมีการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์ที่เป็นไปได้ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการเสนอแนะการกำหนดนโยบายและมาตรการการจัดการแร่ยิปซัม หนึ่งในสามแร่สำคัญของไทย

ยิปซัม (Gypsum) หรือเรียกว่าเกลือจืด เป็นแร่อโลหะที่มีความเปราะมาก มีสีขาว ไม่มีสีหรือสีเทา มักมีสีเหลือง แดง หรือน้ำตาล เป็นมลทินปนอยู่ มีความวาวคล้ายแก้ว มุก หรือไหม เนื้อแร่โปร่งใสจนกระทั่งโปร่งแสง อาจเรียกชื่อต่างกันออกไปตามลักษณะของเนื้อแร่ แร่ยิปซัมของไทยมีเนื้อเป็นเกล็ดเล็กๆ สมานแน่น เรียกว่า “อะลาบาสเตอร์ (alabaster)” ซึ่งมิได้เกิดจากการตกตะกอนทับถมกันในสภาพการณ์ปฐมภูมิจากการระเหยของน้ำ มีประวัติที่ค่อนข้างซับซ้อน เคยผ่านการเปลี่ยนแปลงชนิดแร่ไปมา ก่อนจะมีสภาพเช่นในปัจจุบัน ยิปซัมเป็นหนึ่งในแร่ที่มีความสำคัญของประเทศ ในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยมีผลผลิตแร่ยิปซัมได้ประมาณ ๑๑.๓ ล้านเมตริกตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๗,๐๐๐ ล้านบาท จัดเป็นแร่ที่มีมูลค่าการผลิตสูงเป็นอันดับที่ ๓ ของแร่ทั้งหมดที่ไทยผลิตได้รองจากถ่านหินลิกไนต์ และหินปูน แร่ยิปซัมที่ไทยผลิตได้ส่วนหนึ่งถูกใช้ภายในประเทศ โดยใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตปูนซีเมนต์ แผ่นยิปซัมบอร์ด รวมทั้งในการปรับปรุงคุณภาพดินเพื่อการเกษตรกรรม ช่วงการผลิตระยะแรก ผลผลิตแร่ยิปซัมมีมากกว่าความต้องการใช้ในประเทศ จึงทำให้ประเทศไทยต้องส่งออกแร่ยิปซัมประมาณ ๗.๘ ล้านเมตริกตันต่อปี หรือประมาณร้อยละ ๗๐ ของผลผลิต จนทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมรายใหญ่ที่สุดของโลก ระยะต่อมารัฐเห็นความสำคัญและวิกฤติทรัพยากรธรรมชาติ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ จึงมีมติให้กระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง “ดำเนินการสงวนทรัพยากรธรรมชาติไว้เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศและให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า” ซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้มีการพิจารณาแร่อุตสาหกรรมที่มีการผลิตและส่งออกในราคาต่ำ ให้เป็นแร่ควบคุมการส่งออกนอกราชอาณาจักร ๖ ชนิด โดยมีแร่ยิปซัมรวมอยู่ด้วย และได้คัดเลือกแร่ยิปซัมซึ่งมีการส่งออกในราคาที่ตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง มาดำเนินการใช้นโยบายบริหารจัดการแร่ยิปซัมเป็นการเฉพาะมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เป็นต้นมา

การจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมาไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายเท่าที่ควร มาตรการจำกัดการส่งออกแต่ปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมของไทยยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากไม่มีการปรับปรุงนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจะไม่สามารถสงวนทรัพยากรแร่ยิปซัมไว้เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศตามเจตจำนงของมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว นอกจากนั้นอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านวัตถุดิบของอุตสาหกรรมที่ใช้แร่ยิปซัมเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ และยิปซัมบอร์ด แล้วยังจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมข้างเคียงหรือ

อุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ และจะส่งผลกระทบไปยังประชาชนที่จะเสียโอกาสในการใช้สอยโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในเวลาอันควรหรือขาดโอกาสในการใช้สอยโครงสร้างพื้นฐาน นั้นด้วย หากสภาพการผลิตและการส่งออกเป็นไปเช่นในปัจจุบัน ประเทศไทยซึ่งมีปริมาณสำรองแร่ยิปซัมประมาณ ๓๔๘.๓ ล้านตัน หากพิจารณาค่าเฉลี่ยการขยายตัวการผลิตในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยจะสามารถผลิตแร่ยิปซัมได้อีกประมาณ ๒๔ ปีเท่านั้น ในปี ๒๕๘๓ เป็นต้นไป ประเทศไทยจะต้องนำเข้าแร่ยิปซัมเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายประเทศ (สกลจุลภา. ๒๕๕๙ : ๒๗) ดังนั้น จำเป็นต้องมีการทบทวนนโยบายและมาตรการการจัดการแร่ยิปซัมของไทยให้มีความเหมาะสม เป็นไปได้และเป็นไปตามเจตนารมณ์เดิมที่กำหนดไว้เมื่อปี ๒๕๓๖ โดยจะต้องศึกษาทบทวนยุทธศาสตร์ ที่เป็นทางเลือกประกอบการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงนโยบายและมาตรการให้เหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากขึ้น

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน อุตสาหกรรมเหมืองแร่ และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม โดยการกำกับดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบกิจการเหมืองแร่ โลหกรรม อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์ อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม รักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และมีพันธกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐานและโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ๕ พันธกิจ คือ เสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ส่งเสริมการประกอบการ พัฒนาขีดความสามารถในการประกอบการ วิจัยและพัฒนา และการบริการทางวิชาการ และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรมและโซ่อุปทานเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยต้องดำเนินการให้สอดรับกับความต้องการของประเทศ มีความปลอดภัย และรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันกรมกำหนดวิสัยทัศน์ที่จะ “เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการและพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีดุลยภาพ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ในภูมิภาคอาเซียน” กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการตามภารกิจของกรม ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่การบริหารจัดการอุสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การเพิ่มความสามารถด้านการผลิต อุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐาน การพัฒนาศักยภาพเพื่อการเป็นศูนย์กลางในด้านวิชาการ การค้าและการลงทุนของอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานในระดับภูมิภาคอาเซียน การยกระดับความสามารถการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรม และการพัฒนาสมรรถนะและระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีธรรมาภิบาล โดยต้องทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายและมาตรการการบริหารจัดการอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ที่จะนำไปสู่การพัฒนา นโยบายและมาตรการที่เหมาะสมและเป็นไปได้ สำหรับเป็นกรอบการจัดการอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ให้ประสบผลตามที่คาดหวัง

การบริหารจัดการภาครัฐของไทยในปัจจุบัน ยุทธศาสตร์จะทำให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมขององค์การทั้ง ภารกิจ ภาพรวมของการพัฒนา ปัญหา อุปสรรคตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เตรียมหามาตรการรองรับไว้ล่วงหน้าเป็นการลดความเสี่ยงและความเสียหาย รวมทั้งการตัดสินใจกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการและการใช้ทรัพยากรขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนั้นยุทธศาสตร์ยังช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างสมาชิกขององค์การและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงาน ที่จะช่วยก่อให้เกิดการประสานงาน และบูรณาการทางความคิดการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการผนึกกำลังภายในองค์การ ในระบบการบริหารจัดการของภาค

ราชการของไทยปัจจุบัน นโยบายการบริหารราชการในภาพรวมได้ให้ความสำคัญของนโยบายรัฐบาลตามที่กฎหมายกำหนด รองลงมาคือนโยบายกระทรวงที่รับผิดชอบงานตามนโยบายรัฐบาล สำหรับส่วนราชการที่ต่ำกว่ากระทรวง ถือเป็นหน่วยงานระดับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ จึงให้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ หรือมาตรการในการดำเนินงาน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนนโยบายอีกระดับหนึ่ง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับแร่ยิปซัมที่มีความสำคัญ เชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยการให้ข้อเสนอแนะ หรือการให้ความเห็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในการกำหนดนโยบายแร่ยิปซัมที่เหมาะสมและเป็นไปได้ และบังเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะได้จริงอย่างยั่งยืน จึงต้องใช้ยุทธศาสตร์เฉพาะที่เหมาะสมและเป็นไปได้ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการเสนอแนะการพัฒนานโยบาย และมาตรการของกระทรวง และนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมเป็นยุทธศาสตร์เฉพาะภารกิจสำคัญของกรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ จึงมีความสำคัญต่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าของแร่ยิปซัมไทย

ยุทธศาสตร์ของส่วนราชการจะช่วยให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมขององค์การทั้ง ภารกิจ ภาพรวมของการพัฒนาปัญหา อุปสรรคตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เตรียมหามาตรการรองรับไว้ล่วงหน้าเป็นการลดความเสี่ยงและความเสียหาย ตัดสินใจกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการ และการใช้ทรัพยากรขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างสมาชิกขององค์การและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยก่อให้เกิดการประสานงาน และบูรณาการทางความคิด การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการผนึกกำลังภายในองค์การอีกด้วย ในระบบบริหารจัดการของภาคราชการของไทยปัจจุบัน การกำหนดนโยบายการบริหาร จึงให้ความความสำคัญของนโยบายรัฐบาลตามที่กฎหมายกำหนด ระดับรองลงมาคือนโยบายกระทรวงที่รับผิดชอบงานนั้นๆ เป็นการเฉพาะ ส่วนระดับต่ำกว่ากระทรวงถือเป็นหน่วยงานระดับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ จึงให้ความสำคัญของยุทธศาสตร์หรือมาตรการในการดำเนินการ การกำหนดนโยบายแร่ยิปซัมที่เชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยข้อเสนอแนะหรือการให้ความเห็นที่ถูกต้อง เหมาะสมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ การกำหนดนโยบายแร่ยิปซัมให้บังเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะจริง จึงต้องใช้ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมเฉพาะที่เหมาะสมและเป็นไปได้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาและทบทวนนโยบายและมาตรการแร่ยิปซัมของกระทรวงอุตสาหกรรม และนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนานโยบาย และการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าของแร่ยิปซัมไทย

เพื่อให้การจัดการแร่ยิปซัมของไทยในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้ามีความชัดเจนในยุทธศาสตร์ วิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมและเป็นไปได้ เป็นข้อเสนอและเป็นทางเลือกในการกำหนดนโยบายแร่ยิปซัมของไทย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมือแร่ยังไม่มีการกำหนดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับแร่ยิปซัมเป็นการเฉพาะ ประกอบกับวิกฤตการบริหารและการจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา และบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านสังคม เศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรมตลอดจนเทคโนโลยี กรมจึงกำหนดให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า (๒๕๖๐ – ๒๕๖๙) ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการให้ข้อเสนอแนะทบทวนนโยบาย และมาตรการยิปซัมของไทยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อวิเคราะห์สถานภาพภารกิจและสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๑.๒.๒ เพื่อกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ยิบซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๑.๒.๓ เพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการการบริหารจัดการตามยุทธศาสตร์แร่ยิบซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๑.๒.๔ เพื่อกำหนดแนวทางและกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิบซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ไปสู่การปฏิบัติ

๑.๓ กฎหมาย แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๑ กฎหมายเกี่ยวกับยิปซัม

๑.๓.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรแร่และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมไว้หลายมาตรา เช่น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม กำหนดให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิ อนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน (มาตรา ๖๖) กำหนดสิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน และย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการ ส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ย่อมได้รับความคุ้มครอง (มาตรา ๖๗) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรแร่ โดยจัดให้มีการวางผังเมือง พัฒนา และดำเนินการตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และจัดให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติอื่นอย่างเป็นระบบ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวนบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล ส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน (มาตรา ๘๕ ข้อ (๓) - (๕)) (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐) การจัดการแร่ยิปซัมจึงต้องจัดการอย่างเป็นระบบ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

๑.๓.๑.๒ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการแร่เป็นการเฉพาะ กำหนดให้การสำรวจแร่และการผูกขาดสำรวจแร่ การทำเหมือง การทำเหมืองแร่ใต้ดิน การขุดหาแร่รายย่อยหรือร่อนแร่ การซื้อแร่ การขายแร่และการเก็บแร่ การชำระ

ค่าภาคหลวงแร่ การมีแร่ไว้ในครอบครอง การขนแร่ การแต่งแร่ การนำแร่เข้าหรือการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร ต้องได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรหรือใบอนุญาตทำเหมืองชั่วคราว ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือใบอนุญาตร่อนแร่ ใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตแต่งแร่ ใบอนุญาตนำแร่เข้าในราชอาณาจักรและใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ กำหนดอำนาจการอนุญาต เป็นของนายอำเภอ ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย หรือรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี มีการระวางโทษปรับไว้ในพระราชบัญญัติ ตั้งแต่ไม่เกินห้าร้อยบาท ถึงไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับแล้วแต่กรณีโทษ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นกฎหมายการบริหารจัดการแร่ที่สำคัญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรแร่ของประเทศไทยจะต้องนำไปใช้ในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่โดยเฉพาะ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ใช้เป็นกรอบด้านการขออนุญาตประกอบกิจการเหมืองแร่ การทำเหมืองแร่ การซื้อ-ขายแร่ และมาตรการจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (๒๕๖๐: ออนไลน์) ได้ยึดเป็นกรอบการบริหารจัดการโดย (๑) กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแร่คือกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม และมีเจ้าพนักงานผู้ดูแลในท้องที่คือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ประจำสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด (๒) วางระเบียบและควบคุมการสำรวจแร่ การทำเหมือง การแต่งแร่ การซื้อแร่ การขายแร่ และการมีแร่ไว้ในครอบครอง เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการพัฒนาและความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือเพื่อป้องกันและปราบปรามการลักลอบทำเหมืองหรือลักลอบส่งแร่ออกนอกประเทศ (๓) กำหนดคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรสำหรับทำเหมือง ตลอดจนการต่ออายุประทานบัตร และการขอใบอนุญาตต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตแร่ การซื้อขายแร่ การเก็บและครอบครองแร่ การนำแร่เข้าและส่งออก รวมทั้งใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม (๔) ดูแลและควบคุมเกี่ยวกับความปลอดภัยและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการสำรวจแร่ การทำเหมืองการ แต่งแร่ การประกอบโลหกรรม และการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน และ (๕) ให้ความคุ้มครองในเขตสำรวจแร่หรือเขตเหมืองแร่หรือเขตที่ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำขุ่นข้น หรือมูลดินทรายโดยนอกจากผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปยึดถือครอบครองทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพพื้นที่หรือทรัพยากรในเขตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมาย

๑.๓.๑.๓ พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ กำหนดการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ดีบุก ให้เรียกเก็บจากราคาโลหะจากราคาตลาดของโลหะดีบุกในแร่ต่อหกสิบกิโลกรัม ที่เกินกว่าสามพันบาท ให้เรียกเก็บในอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งต้องกำหนด เป็นขั้นๆ และขั้นสูงสุดต้องไม่เกินกว่าร้อยละหกสิบของราคาตลาดที่เกินกว่าสามพันบาท ถ้าราคาตลาดของโลหะดีบุกในแร่ต่อหกสิบกิโลกรัมไม่เกินสามพันบาท ให้ยกเว้นไม่ต้องเรียกเก็บค่าภาคหลวง (มาตรา ๔) การเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ชนิดที่มีทังสติกออกไซด์ ให้เรียกเก็บตาม อัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินกว่าอัตราร้อยละยี่สิบของราคาตลาด (มาตรา ๕) การเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่อื่นๆ ให้เรียกเก็บตามชนิด สภาพ ร้อยละ ของโลหะหรือของสารประกอบในแร่ หรือลักษณะพิเศษ อย่างใดอย่างหนึ่งตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินกว่าอัตราร้อยละยี่สิบของราคาตลาด ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นว่าการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่บางชนิดตามอัตราร้อยละของราคาตลาดตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสม ให้รัฐมนตรีกำหนดการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ โดยวิธีประเมินหรือวิธีอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าอัตราร้อยละสามสิบ

ของราคาตลาด (มาตรา ๖) สภาพร้อยละของโลหะหรือของสารประกอบในแร่ หรือลักษณะพิเศษ อย่างใดอย่างหนึ่งของแร่แต่ละชนิด ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการ เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ วิธีการกำหนดราคาตลาด การใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินในการคำนวณราคาตลาด และวิธีการคำนวณราคาตลาด และวิธีการควบคุมการชำระค่าภาคหลวงแร่ ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง การประกาศ ราคาตลาดของแร่แต่ละชนิดเป็นครั้งคราวตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑.๓.๑.๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ เป็นกฎหมายหลักที่ใช้บริหารจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการประกอบการของทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) เป็นหน่วยงานหลักที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย

(จรินทร์ ชลไพศาล. ๒๕๕๓: ๔๓) มาตรา ๔ ให้ความหมายของคำสำคัญที่เกี่ยวข้องไว้เช่น "สิ่งแวดล้อม" หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น "คุณภาพสิ่งแวดล้อม" หมายถึง ดุลยภาพของธรรมชาติ ได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ "มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม" หมายถึง ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียง และสภาวะอื่นๆ ของสิ่งแวดล้อมซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไป สำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม "มลพิษ" หมายถึง ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่น ๆ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้นที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้หมายความรวมถึงรังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุรำคาญอื่นๆ ที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย "ภาวะมลพิษ" หมายถึงสภาวะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อนโดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน "แหล่งกำเนิดมลพิษ"หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคารสิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใดๆ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ ฯลฯ

เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติ บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับ (๑) การได้รับข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิในทางการค้า หรือกิจการของบุคคลใดที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (๒) การได้รับชดใช้ค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนจากรัฐ ในกรณีที่ได้รับความเสียหายจากภยันตรายที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษ อันมีสาเหตุมาจากกิจการหรือโครงการใดที่ริเริ่ม สนับสนุนหรือดำเนินการโดยส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (๓) การร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีที่ได้พบเห็นการกระทำใดๆ อันเป็นการละเมิดหรือ ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (๔) การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด ทั้งนี้ ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการนั้นบัญญัติไว้ (มาตรา ๖) เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้องค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย หรือ กฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมิได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง หรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิขอจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๗) เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภยันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิตร่างกายหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนหรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควรให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด ๆ รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าวกระทำหรือร่วมกันกระทำการใดอันจะมีผลเป็นการควบคุมระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงทีในกรณีที่ทราบว่าบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใด อันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุภยันตรายดังกล่าวด้วยอำนาจในการสั่งตามวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนได้โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๙) เพื่อเป็นการป้องกัน แก้ไข ระงับ หรือบรรเทาเหตุฉุกเฉินหรือเหตุ ภยันตรายจากภาวะมลพิษตามมาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีกำหนดมาตรการป้องกัน และจัดทำแผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า (มาตรา ๑๐) ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษและพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๑)

๑.๓.๒ การบริหารจัดการแนวใหม่

แนวคิดใหม่เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่นำมาใช้ในการบริหารงานภาคราชการของไทยในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมาที่นำมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑.๓.๒.๑ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result- based Management : RBM) สำนักงาน ก.พ. (๒๕๔๖: ๑) ให้ความหมายของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ว่าเป็นวิธีการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์หรือผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก โดยมีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยตัวชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้ผู้บริหารทราบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะๆ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที เป็นการควบคุมทิศทางการดำเนินงานให้มุ่งสู่วิสัยทัศน์ฯ ของหน่วยงาน

ผลสัมฤทธิ์ (Results) = ผลผลิต (Outputs) + ผลลัพธ์ (Outcomes)

โดยที่ ผลผลิต (Outputs) หมายถึง งาน บริการ หรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทำเสร็จสมบูรณ์พร้อมส่งมอบให้ประชาชนผู้รับบริการ ผลผลิตเป็นผลงานที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมโดยตรง ผลลัพธ์ (Outcomes) หมายถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา ผลกระทบ หรือเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต ผลลัพธ์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนผู้รับบริการและสาธารณชน ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ คือ งาน บริการ หรือกิจกรรมที่เกิดจากการทำงานได้ผลผลิต (Outputs) ตามเป้าหมาย และเกิดผลลัพธ์ (Outcomes) ตรงตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ผลผลิตสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงหรือเป็นที่พึงพอใจ เช่น ปลูกบ้านได้ ๑ หลัง (Outputs) บ้านหลังดังกล่าวน่าอยู่ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก (Outcomes) หรือการซ่อมถนนได้ ๕ กิโลเมตร เป็น ผลผลิต (Outputs) ถนนสายนั้นทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการเดินทางจากการซ่อมแซมถนนนั้น เป็นผลลัพธ์ (Outcomes) การบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร ช่วยให้การบริหารการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีทิศทางในการปฏิบัติงาน มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทำให้

ทราบผลการปฏิบัติงานเทียบกับแผนหรือเป้าหมาย สามารถรายงานความก้าวหน้า ผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหาร และทำให้แก้ปัญหาได้ทันท่วงที หากผลการปฏิบัติงานไม่น่าพึงพอใจ ผู้บริหารมีโอกาสปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้ทันที ในวงจรการบริหารจัดการจะเริ่มจากการทบทวนภารกิจ กำหนดวิสัยทัศน์ ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factor : CSF) และตัวชี้วัดหลักความสำเร็จ (Key Performance Indicator: KPI) การดำเนินงาน การรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน การประเมินผลและการรายงานอย่างเป็นกระบวนการตามลำดับ

๑.๓.๒.๒ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการการบริหารสากลนำมาใช้ในประเทศไทยเป็นทางการตามระเบียบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๓๘ และใช้เป็นทางการมากขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓/๑ “การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลงาน” ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ยังต้องดำเนินการตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่นิยมเรียกว่าหลักธรรมาภิบาล ประมวลหลักคิดที่เป็นค่านิยมการทำงานภาคราชการตามหลักธรรมาภิบาลสากลได้ ๑๐ ประการ ประกอบด้วย (๑) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ๒) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) ๓) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) ๔) หลักภาระรับผิดชอบ (Accountability) ๕) หลักความโปร่งใส (Transparency) ๖) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ๗) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ๘) หลักนิติธรรม (Rule of Law) ๙) หลักความเสมอภาค (Equity) และ๑๐) หลักการมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)

๑.๓.๒.๓ การบริหารจัดการแบบสมดุล (Balanced Scorecard ซึ่งเป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้น โดย Robert S. Kaplan David P. Norton แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (ค.ศ. ๑๙๙๒) เพื่อวัดผลการปฏิบัติงานระดับองค์กร ใน ๔ ด้าน คือ ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายในองค์กร ด้านองค์กร และด้านการเงิน ต่อมาได้มีการนำไปใช้อย่าง Balanced หมายถึง ความสมดุลของจำนวนมุมมองที่ใช้ในการพิจารณากำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ (CSF) และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (KPI) เพื่อป้องกันความเบี่ยงเบน และช่วยให้มีการพิจารณาองค์กรจากทุกมุมมองอย่างครบถ้วน Scorecard หมายถึง รายงานสรุปผลสัมฤทธิ์ขององค์กร ซึ่งนำมาอยู่ในรายงานสำหรับผู้บริหารเพื่อให้ผู้บริหารสามารถติดตามความก้าวหน้าของการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร Balanced Scorecard มาปรับใช้เป็นกรอบแนวทางกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (CSF) และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (KPI) ซึ่งเป็นกรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของส่วนราชการ โดยการพิจารณาจากมุมมองด้านต่าง ๆ ๔ ด้าน ๑) ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกองค์กร (External Perspective) เป็นการพิจารณาองค์กรในมุมมองของประชาชนผู้รับบริการ สาธารณชนทั่วไปที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมภายนอกองค์กร ผู้มีส่วนได้เสียประโยชน์ต่างๆ รัฐบาล หน่วยงานราชการอื่นๆ รัฐวิสาหกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ฯลฯ ๒) ด้านองค์ประกอบภายในองค์กร (Internal Perspective) เป็นการพิจารณาย้อนกลับไปที่โครงสร้างองค์กร กระบวนการทำงาน ทรัพยากรมนุษย์ ความสามารถหลักขององค์กร วัฒนธรรมและค่านิยม ความรู้ความสามารถของบุคลากร ทักษะ จริยธรรม ขวัญกำลังใจ ๓) ด้านนวัตกรรม (Innovation Perspective) เป็นการพิจารณาความสามารถขององค์กรต่อความเปลี่ยนแปลงเป็นการมองไปในอนาคตว่าองค์กรควรริเริ่มสร้างสรรค์อย่างไร เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งกว่าเดิม เช่น งานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง การพัฒนาระบบงาน การสร้างเครือข่าย ระบบการตรวจค้นข้อมูล ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น และ ๔) ด้านการเงิน (Financial Perspective) ให้ความสำคัญ

กับการประหยัดทรัพยากรทางการบริหาร ความคุ้มค่าของเงินงบประมาณที่ใช้ ความสามารถของการให้บริการเทียบกับผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา รวมถึงการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๓.๒.๔ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๖๑) เป็นแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการไทยให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อถือไว้วางใจ พัฒนาสุขภาวะ และมุ่งสู่ความยั่งยืน เป็นการพัฒนาระบบราชการซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน สามารถขับเคลื่อนรองรับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (Country Strategy) ซึ่งเป็นกรอบทิศทางและมีเป้าหมายร่วมกันกับทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนประเทศไทยอีกด้วย กำหนดประเด็นการพัฒนา ๓ ด้าน ๗ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ ด้านที่ ๑ การยกระดับองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ๔ ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยุทธศาสตร์ที่ ๔ การวางระบบการบริหารงานราชการแบบบูรณาการ ด้านที่ ๒ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และยุทธศาสตร์ที่ ๖ การยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน และด้านที่ ๓ ความเป็นสากล ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความพร้อมของระบบราชการไทยเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

๑.๓.๓ แนวคิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๓.๓.๑ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) สถานการณ์ปัญหามลพิษเริ่มทวีความรุนแรงและขยายวงกว้าง นำไปสู่การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมมนุษย์ (UN Conference on the Human Environment) ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๗๒ ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความสำคัญต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลจากกิจกรรมของมนุษย์ และได้นำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ และปี ค.ศ. ๑๙๘๗ มีการนิยามคำว่า Sustainable Development ไว้ใน Brundtland Report (หรือ Our Common Future) ซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development, WCED หรือ Brundtland Commission) ดังนี้ *“Sustainable development is development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.”* รายงานดังกล่าวนับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการดำเนินการต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นส่วนผลักดันสำคัญที่นำไปสู่การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ปี ค.ศ.๑๙๙๒ (๑๙๙๒ UN Conference on Environment and Development หรือ ๑๙๙๒ Earth Summit) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล และการจัดตั้งคณะกรรมาธิการการพัฒนาอย่างยั่งยืน (The Commission on Sustainable Development) ในเวลาต่อมา***ปฏิญญาริโอ* (Rio Declaration)** การประชุมสุดยอดของโลก ปี ค.ศ. ๑๙๙๒ ได้นำไปสู่การรับรองปฏิญญาริโอ ๑ (Rio Declaration on Environment and Development) ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินการในระดับชาติภายใต้กรอบแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน และแผนปฏิบัติการ ๒๑ (Agenda ๒๑) ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวคิด กิจกรรม และแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องในทุกระดับและในกิจกรรมทุกด้านของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแผนแม่บทนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่เป็นรูปธรรม ทั้งยังนำไปสู่การจัดตั้งคณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน(Commission on Sustainable Development: CSD) เพื่อทำให้เกิดการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวและติดตามผล ***ปฏิญญาโยฮันเนสเบิร์ก***

(Johannesburg Declaration) ในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ การประชุมสุดยอดของโลกได้ถูกจัดขึ้นอีกครั้ง ณ กรุงโยฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ ภายใต้ชื่อ World Summit on Sustainable Development (WSSD) หรือ Earth Summit ๒๐๐๒ ซึ่งที่ประชุมได้ประเมินผลการดำเนินการตาม Agenda ๒๑ และข้อตกลงอื่น นำไปสู่การรับรองในปฏิญญาโยฮันเนส เบิร์ก Johannesburg Declaration) ซึ่งเน้นย้ำถึงความร่วมมือของทุกประเทศและทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหาที่บั่นทอนการพัฒนาที่ยั่งยืน และการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ๒๑ และแผนอนุวัตโยฮันเนสเบิร์ก (Johannesburg Plan of Implementation, JPOI หรือ Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development) ส่งผลให้เกิดการดำเนินการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (กฤตยา ศักดิ์อมรสงวน. ๒๕๕๒ : ๓) กรอบแนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย (๑) การปรับปรุงกระบวนทัศน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ตระหนักในด้านการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุลทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม (๒) ให้ประชาชน เกิดการมีส่วนร่วมหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมในการจัดการและรักษาดั่งตัวเองเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติ และการบริหารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องยึดหลักการบริหารจัดการเชิงนิเวศ คือเข้าใจขีดจำกัดและความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ทำให้การจัดการเกิดความบูรณาการ เชื่อมโยงระหว่างการจัดการกับการพัฒนา และการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และ (๓) การจัดการสิ่งแวดล้อมจะต้องหลากหลาย คือ ยึดหลักการใช้อย่างยั่งยืนเกิดประโยชน์สูงสุด นำกลับมาหมุนเวียนอย่างรู้คุณค่า และมีการคำนึงถึงความสูญเสียจากการใช้ทรัพยากร (โสภารัตน์ จารุสมบัติ. ๒๕๕๖: ๕๔-๕๗)

๑.๓.๓.๒ แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resources conservation) หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้วยวิธีการฉลาดเหมาะสม โดยใช้อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์และเกิดคุณค่ามากที่สุด รวมทั้งการปรับปรุงของเสียให้นำกลับมาใช้ใหม่เพื่อให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด (รุ้งเพชร แข็งแรง. ๒๕๕๕: ๑-๓) การจัดการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุดควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ ๑๑ ประการ (๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต้องคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติอื่นควบคู่กันไป ทรัพยากรธรรมชาติต่างก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ และส่งผลต่อกันอย่างแยกไม่ได้ ๒) การวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด ต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคุณภาพชีวิตอย่างกลมกลืน ตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศควบคู่กันไป (๓) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งประชาชนในเมือง ในชนบท และผู้บริหารทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา โดยเริ่มต้นที่ตนเองและท้องถิ่นของตน ร่วมมือกันทั้งภายในประเทศและทั้งโลก (๔) ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์และความปลอดภัยของทรัพยากรธรรมชาติ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นการทำลายมรดกและอนาคตของชาติด้วย (๕) ประเทศมหาอำนาจที่เจริญทางด้านอุตสาหกรรมมีความต้องการทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมากเพื่อใช้ป้อนอุตสาหกรรมในประเทศของตน ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายจึงต้องช่วยกันป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจ (๖) มนุษย์สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้ แต่การจัดการนั้นไม่ควรมุ่งเพียงเพื่อการอยู่ดีกินดีเท่านั้น ต้องคำนึงถึงผลดีทางด้านจิตใจด้วย (๗) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในสิ่งแวดล้อมแต่ละแห่งนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จะให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกแง่ทุกมุม ทั้งข้อดีและข้อเสีย คำนึงถึงการสูญเปล่าอันเกิดจากการใช้นั้นด้วย (๘) รักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นและหายากด้วยความระมัดระวังพร้อมทั้งประโยชน์ และการทำให้อยู่ในสภาพที่เพิ่มทั้งทางด้านกายภาพและเศรษฐกิจเท่าที่ทำได้รวมทั้งจะต้องตระหนักเสมอว่าการใช้

ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปจะไม่เป็นการปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม (๙) ต้องรักษาทรัพยากรที่ทดแทนได้โดยให้มีอัตราการผลิตเท่ากับอัตราการใช้ หรืออัตราการเกิดเท่ากับอัตราการตายเป็นอย่างน้อย (๑๐) หาทางปรับปรุงวิธีการใหม่ๆ ในการผลิตและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งพยายามค้นคว้าสิ่งใหม่มาใช้ทดแทนและ (๑๑) ให้การศึกษาเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญในการรักษาทรัพยากร

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้นทำได้หลายวิธี (รุ้งเพชร แข็งแรง. ๒๕๕๕; อ้างถึงใน ศิรินันท์ รอดวรรณโณ. ๒๕๕๗ : ๑๓) ดังนี้ (๑) การถนอม เป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติทั้งปริมาณและคุณภาพ ให้มีอยู่นานที่สุด โดยพยายามใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพ เช่น การเลือกจับปลาที่มีขนาดโตมาใช้ในการบริโภค ไม่จับปลาที่มีขนาดเล็กเกินไป เพื่อให้ปลาเหล่านั้นได้มีโอกาสโตขึ้นมาแทนปลาที่ถูกจับไปบริโภคแล้ว (๒) การบูรณะซ่อมแซม เป็นการบูรณะซ่อมแซมทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดความเสียหายให้มีสภาพเหมือนเดิมหรือเกือบเท่าเดิม บางครั้งอาจเรียกว่าพัฒนาก็ได้ เช่น ป่าไม้ถูกทำลายหมดไปควรมีการปลูกป่าขึ้นมาทดแทน จะทำให้มีพื้นที่บริเวณนั้นกลับคืนเป็นป่าไม้อีกครั้งหนึ่ง (๓) การปรับปรุงและการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการนำแร่โลหะประเภทต่าง ๆ มาถลุง แล้วนำไปสร้างเครื่องจักรกล เครื่องยนต์ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะให้ประโยชน์แก่มนุษย์เรามากยิ่งขึ้น (๔) การนำมาใช้ใหม่ เป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วมาใช้ใหม่ เช่น เศษเหล็กสามารถนำกลับมาหลอมแล้วแปรสภาพสำหรับการใช้ประโยชน์ใหม่ได้ (๕) การใช้สิ่งอื่นทดแทน เป็นการนำเอาทรัพยากรอย่างอื่นที่มีมากกว่าหรือหาง่ายกว่ามาใช้ทดแทนทรัพยากรธรรมชาติที่หายาก หรือกำลังขาดแคลน เช่น นำพลาสติกมาใช้แทนโลหะในบางส่วนของเครื่องจักรหรือยานพาหนะ (๖) การสำรวจหาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มเติมเพื่อเตรียมไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคต เช่น การสำรวจแหล่งน้ำมันในอ่าวไทย ทำให้ค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาติเป็นจำนวนมากสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว อีกทั้งช่วยลดปริมาณการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากต่างประเทศได้ (๗) การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ เป็นการหลีกเลี่ยงหรือลดปริมาณในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติชนิดอื่นๆ ที่นิยมใช้กัน ของเทียมที่ผลิตขึ้นมา เช่น ยางเทียม ผ้าเทียม และผ้าไหมเทียม เป็นต้น (๘) การเผยแพร่ความรู้ เป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ และรัฐควรมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรัดกุม (๙) การจัดตั้งสมาคม เป็นการจัดตั้งสมาคมหรือชมรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มนุษย์ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งอาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค จนกระทั่งสิ่งแวดล้อมบางรายการถูกนำออกมาใช้มากจนร่อยหรอลง จึงได้มีการสงวนรักษาไว้เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ต่อไป เช่น การอนุรักษ์ดิน น้ำ อากาศ และป่าไม้ เป็นต้น

๑.๓.๓.๓ ความสำคัญของแร่และการใช้ทรัพยากรแร่ แร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณสมบัติหลากหลาย จึงได้ถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบพื้นฐานในการสร้างและพัฒนาสังคมของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ ปัจจุบันได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ตั้งแต่การก่อสร้างที่อยู่อาศัย และสาธารณูปโภคต่าง ๆ การเกษตร การผลิตเครื่องใช้ทั้งในและนอกครัวเรือน เครื่องจักรอุปกรณ์ต่าง ๆ ยารักษาโรค เครื่องประดับ ฯลฯ และความต้องการใช้แร่เหล่านี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่เข้ามามีบทบาทในฐานะอุตสาหกรรมต้นน้ำ ที่จัดหาวัตถุดิบป้อนให้แก่ภาคอุตสาหกรรม และครัวเรือน สำหรับแปรรูปและใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ โดยการสกัดเอาสินแร่ที่มีมูลค่าออกมาจากธรรมชาติ และแปรรูปให้สินแร่ที่สกัดได้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม และอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ดังนั้นอุตสาหกรรมเหมืองแร่จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นวงจรชีวิตของแร่ ที่มีการนำมาใช้และเป็นจุดสำคัญที่เกิดการส่งผ่านวัตถุดิบจากธรรมชาติเข้าสู่กิจกรรมของมนุษย์ อุตสาหกรรมเหมืองแร่จึงมี

ความเชื่อมโยงโดยตรงกับทั้งระบบนิเวศตามธรรมชาติ และกิจกรรมของมนุษย์ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่องกันเป็นลูกโซ่ การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงใดๆ ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงระบบทั้งสองส่วน ในทางกลับกัน หากระบบนิเวศตามธรรมชาติหรือกิจกรรมของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลง อุตสาหกรรมเหมืองแร่ย่อมได้รับผลกระทบเหล่านั้นด้วยเช่นกัน(กฤตยา ศักดิ์อมรสงวน. ๒๕๕๒ : ๓) วิธีการอนุรักษ์แร่ธาตุ ปัจจุบันซึ่งกำลังประสบปัญหา หากไม่มีการแก้ไขอาจทำให้แร่ธาตุหมดอย่างรวดเร็ว (รุ้งเพชร แข็งแรง. ๒๕๕๕: ๖) (๑) การใช้แร่ธาตุอย่างประหยัด ในการทำเหมืองแร่บางอย่างนั้น บางทีทรัพยากรแร่ธาตุที่ได้มาอาจมีหลายชนิด ดังนั้นจึงควรจะพยายามใช้ให้คุ้มค่าทุกชนิดอย่างประหยัด และลดการสูญเปล่า (๒) การสำรวจแหล่งแร่ ควรมีการเร่งรัดการสำรวจทรัพยากรแร่ธาตุให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า (๓) การใช้แร่ชนิดอื่นทดแทน พยายามหาแร่ธาตุอื่น ๆ มาใช้ทดแทนแร่ที่ใช้กันมาก อาทิ การใช้อลูมิเนียมแทนเหล็ก (๔) นำแร่ที่ใช้แล้วกลับมาใช้อีก อาทิ ภาชนะเครื่องใช้ที่เป็นอลูมิเนียมบางอย่างที่หมดสภาพการใช้แล้วสามารถนำกลับมาหลอมใช้ใหม่ได้อีก (๕) การจัดเก็บภาษีและค่าภาคหลวงแร่ ต้องให้สอดคล้องกับจำนวนแร่และราคาของแร่ด้วย

๑.๓.๓.๔ การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (Environment Impact Assessment : EIA) เป็นการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาหรือแนวทางกว้างๆ ในด้านวิทยาศาสตร์และสังคม เป็นการระบุผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการ และยังมีการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบให้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะได้ (โสมสกาว เพชรานนท์. ๒๕๕๖: ๒๔๒) การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสามารถนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อการบรรเทาหรือลดหรือป้องกันผลกระทบที่เสียหาย (Adverse Effect) และยังช่วยในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และแผนยุทธศาสตร์

ความหมายยุทธศาสตร์ คำว่า ยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ บัญญัติมาจาก strategy มีที่มาจากรากศัพท์ภาษากรีก ว่า Strategia มีความหมายว่า ศาสตร์และศิลป์ในการบังคับบัญชากองทัพหรือความเป็น แม่ทัพ มาจากคำว่า stratos “กองทัพ” + agein “นำ” อันเป็นที่มาของความหมายว่า “การจัดกระบวนทัพ”หรือ “ศาสตร์และศิลป์แห่งการวางแผนและปฏิบัติการในสงคราม” ซึ่งปัจจุบันการดำเนินธุรกิจก็ไม่ได้ต่างไปจากการทำสงครามที่ผู้บริหารระดับสูงเปรียบเสมือนแม่ทัพ ที่ต้องเข้าใจสถานการณ์สงครามและข้อมูลต่างๆ ของศัตรูแล ะสามารถวางแผนและนำกองทัพให้ได้ชัยชนะในการรบหรือการแข่งขันทางธุรกิจแต่ละครั้ง (จินตนา บุญบงการและณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์.๒๕๔๔ : ๑๒) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปีพ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๕๔:๗๓) ให้ความหมายของ “กลยุทธ์” ว่าหมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม และวิธีการต่อสู้ที่ต้องใช้อุบายต่างๆ หรือ เล่ห์เหลี่ยมในการต่อสู้ ส่วน “ยุทธศาสตร์” หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยการพัฒนาและการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหารตามความจำเป็นทั้งยามสงบและยามสงคราม หรือที่มีความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยาและกำลังรบทางทหารทั้งในยามสงบและยามสงคราม เช่นจุดยุทธศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนั้น คำว่า “ยุทธศาสตร์” (Strategy) ยังมีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายเช่น เซอร์เกย์ (Sergay. ๒๐๑๒:๕๙) ยุทธศาสตร์ (Strategy) หมายถึง กลไกหรือเครื่องมือที่จะทำให้องค์การมีหรือเพิ่มความสามารถในการแข่งขันที่ต้องการ สำหรับทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งความสามารถในการแข่งขันดังกล่าวนี้ (Sergay.๒๐๑๒: ๕๙) ฮิลล์และโจนส์ (Hill & Jones. ๒๐๐๙:๒) ยุทธศาสตร์ คือชุดของการปฏิบัติการซึ่งผู้บริหารเลือกนำมาใช้เพื่อเพิ่มสมรรถนะขององค์การของตนเมื่อเทียบกับคู่แข่ง หากผลของการใช้ยุทธศาสตร์ทำให้องค์การมีสมรรถนะที่เหนือกว่า หรือ

มีความสามารถในการแข่งขัน ทิวากร นุกิจ (๒๕๕๕ : ๗๘) สรุปได้ว่า “ยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ (Strategy) คือ ทิศทาง นโยบาย และกระบวนการที่องค์การตัดสินใจเลือก เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยมีอนาคตเป็นตัวกำหนด” ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์จึงเป็นแผนการโดยรวมเพื่อให้มีชัยเหนือข้าศึกหรือคู่แข่ง หรือเพื่อประสบผลสำเร็จในเชิงธุรกิจ เป็นวิธีการที่แยบยลในการนำองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย หรือเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงาน

ยุทธศาสตร์ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน ๕ ประการ คือ ๑) การกำหนดทิศทาง (Direction Setting) ๒) การประเมินองค์การและสภาพแวดล้อม (Environment Scanning) ๓) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation) ๔) การดำเนินยุทธศาสตร์ (Strategy Implementation) และ (๕) การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control) โดย (๑) การกำหนดทิศทางขององค์การเป็นการกำหนด วิสัยทัศน์ (Vision) ภารกิจ (Mission) เป็นกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนจะช่วยให้องค์การสามารถกำหนดทิศทางในระยะยาว ภารกิจจะต้องระบุภารกิจหลักและเป้าหมายหลักที่สำคัญขององค์กร เป็นการประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบว่าองค์การจะทำอะไรในปัจจุบัน และกำลังจะทำอะไรในอนาคต และองค์การเป็นองค์การแบบใดและจะก้าวไปสู่การเป็นองค์การแบบใด เพื่อบรรลุสู่ความเป็นเลิศเหนือคู่แข่ง (๒) การประเมินองค์การและสภาพแวดล้อม (Environment Scanning) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเพื่อให้ทราบถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคหรือการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ เพื่อให้ทราบว่าองค์การมีจุดแข็ง (Strengths) ที่เป็นข้อดี จุดเด่นหรือจุดแข็ง ที่เป็นผลมาจากปัจจัยภายใน มีจุดอ่อน (Weaknesses) ที่เป็นจุดด้อยหรือจุดอ่อน ที่เป็นผลมาจากปัจจัยภายใน และเป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาส (Opportunities) ที่เป็นปัจจัยภายนอก ที่เอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์การ นักการจัดการที่ดีจะต้องเสาะแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ และใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น และอุปสรรค (Threats) เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งองค์การจำเป็นต้องปรับวิธีการให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น (๓) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation) เป็นการจัดวางยุทธศาสตร์ หรือวางแผนระยะยาวบนรากฐานของโอกาสและอุปสรรคที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก โดยองค์การจะต้องกำหนดและเลือกยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับองค์การที่สุด ผู้บริหารต้องพยายามตอบคำถามว่าทำอย่างไรองค์การจึงจะไปถึงเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ได้ โดยใช้ความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์การกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ (๔) การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) เป็นกระบวนการแปลงยุทธศาสตร์และนโยบายไปสู่แผนการดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณหรือวิธีการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภายในด้านวัฒนธรรม โครงสร้าง หรือระบบการบริหาร เพื่อให้สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรมและ (๕) การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลยุทธศาสตร์ที่นำไปปฏิบัติ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แน่ใจว่ายุทธศาสตร์นั้นจะก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ตรงตามแผนที่ได้ตั้งไว้

ลักษณะยุทธศาสตร์ที่ดี สมานิศ วิจิตร (๒๕๖๐ : ออนไลน์) กำหนดลักษณะของยุทธศาสตร์ที่ดีว่าประกอบด้วย ๑) การกำหนดยุทธศาสตร์ ต้องเป็นกระบวนการที่มีส่วนร่วมจากทั้งผู้บริหาร พนักงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากองค์การ โดยมุ่งหวังให้เกิดการยอมรับในทุกฝ่ายในองค์การเพื่อให้ทราบถึงความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการจัดทำยุทธศาสตร์ ๒) ยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นมา ประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจของ

องค์การ ค่านิยมร่วม ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย แผนงาน/โครงการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการ ต้องครอบคลุมทุกพันธกิจขององค์การและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ๓) ยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นมาต้องมีความชัดเจน โดยในแผนยุทธศาสตร์อาจจำเป็นจะต้องมีคำอธิบายประกอบเพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอธิบายวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และ ๔) ทุกหัวข้อหรือประเด็นในยุทธศาสตร์ต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกันเพื่อให้ท้ายที่สุดขององค์การสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ขององค์การ กล่าวคือ หากจะมองจากล่างบนพื้นฐานทุกโครงการจะต้องเป็นโครงการเชิงกลยุทธ์และสามารถสนับสนุนให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์มีประโยชน์ หลายประการ (๑) ช่วยทำให้ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานหันมาให้ความสนใจอย่างแท้จริงในเรื่องขององค์การมากขึ้น (๒) กระตุ้นให้ผู้บริหารทราบถึงปัญหา อุปสรรคตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น และเตรียมหามาตรการรองรับไว้ล่วงหน้าเป็นการลดความเสี่ยงและความเสียหาย (๓) ช่วยทำให้ผู้บริหารเข้าใจในธรรมชาติของการดำเนินงานอย่างชัดเจนขึ้นและมองเห็นภาพของการพัฒนา (๔) ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการและการใช้ทรัพยากรขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (๕) ช่วยสร้างความเข้าใจถูกต้องระหว่างสมาชิกขององค์การและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับทิศทางการดำเนินงาน ตลอดจนความคาดหวังต่าง ๆ (๖) ช่วยก่อให้เกิดการประสานงาน และบูรณาการทางความคิดการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการผนึกกำลังภายในองค์การ (สมานิศ วิจิตร. ๒๕๖๐ : ออนไลน์)

การจัดวางยุทธศาสตร์และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ โดยที่ยุทธศาสตร์เป็นวิธีการที่เหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดในการนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศ การจัดวางยุทธศาสตร์เพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุด และการวางแผนยุทธศาสตร์ให้มีความชัดเจนก่อนการดำเนินงานจึงมีความสำคัญยิ่ง หลังจากวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ด้วยเทคนิค SWOT Analysis แล้ว การจัดวางยุทธศาสตร์เป็นการประมวลปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคที่ได้จากการวิเคราะห์ มาหาวิธีการให้บังเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ โดยการหาความสัมพันธ์รายคู่ รายกลุ่มของปัจจัย ด้วยการทำ SWOT Matrix กำหนดยุทธศาสตร์ที่เป็นวิธีการบรรลุเป้าหมายจากปัจจัยแวดล้อมนั้น หากจัดทำเป็นคู่ๆ จะเกิดกลยุทธ์แม่แบบ ๔ แบบ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์เชิงรุก (QUEST pattern หรือ SO Strategies) เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์จากการใช้จุดแข็งและโอกาสที่เอื้อหรือมีความได้เปรียบในจุดแข็งและโอกาส (๒) ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไขหรือพัฒนา (VENTURE pattern หรือ WO Strategies) เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ได้จากการแก้จุดอ่อนโดยใช้ความได้เปรียบในโอกาสมาแก้จุดอ่อน (๓) ยุทธศาสตร์เชิงป้องกันหรือแตกตัว (SAGA pattern หรือ ST Strategies) เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์โดยใช้จุดแข็งหลบหลีกข้อจำกัด หาวิธีการบรรลุเป้าหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม และ (๔) กลยุทธ์เชิงตั้งรับ (PALEY pattern หรือ WT Strategies) เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์โดยระมัดระวังจุดอ่อนและหลบหลีกข้อจำกัด ลักษณะการตั้งรับโดยไม่สูญเสียหรือเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด (ปกรณ์ ปรียากรณ์. ๒๕๔๒ :๑๓๑)

แผนยุทธศาสตร์เป็นแผนทิศทาง หรือแผนนโยบาย (Policy Plan) ที่มีความชัดเจนในวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หรือมาตรการ สรุปแผนงาน/โครงการ ค่าใช้จ่าย และแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และแผนในภาพรวม แผนยุทธศาสตร์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนนโยบายของหน่วยงานที่เป็นรูปธรรม และจะต้องมีความชัดเจนในส่วนเป้าหมาย (ทำแล้วจะเกิดผลอะไรเพียงใด) ที่ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จ ส่วนแนวทาง (ทำอะไรบ้าง อย่างไร)

ประกอบด้วยภารกิจ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ รวมทั้งแผนงานโครงการที่เป็นรายละเอียดของการดำเนินการและส่วนที่ ๓ คือส่วนกลไก (ต้องจัดการอย่างไร ภายใต้เงื่อนไขใด)ที่ประกอบด้วยกลไกและเงื่อนไขความสำเร็จ โดยกลไกจะเป็นสิ่งกระตุ้น หรือสนับสนุนให้การดำเนินการเป็นไปตามยุทธศาสตร์และบังเกิดผลตามที่คาดหวัง (ไพรัช ถิตย์ผาด. ๒๕๕๕ : ๑๕)

ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ วัฒนา พัฒนพงษ์ (๒๕๔๖ : ๓๐-๓๒) กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในเชิงบริหารโดยมีขั้นตอนครบวงจรการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดวิสัยทัศน์ เป็นขั้นตอนของการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ยาวไกลที่สุดขององค์กร โดยทั่วไปนิยมใช้เป็นจุดมุ่งหมายหลักขององค์กรไม่ควรเปลี่ยนบ่อยนัก ความจริงวิสัยทัศน์เป็นจุดมุ่งหมายที่มีอยู่แล้วในแผนแม่บทขององค์กรมาใช้หรือนำมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่งการกำหนดวิสัยทัศน์ คือ การหาคำตอบให้กับคำถามที่ว่า “ความต้องการจะเป็นอะไร” (What do we want to be)

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดพันธกิจ เป็นขั้นตอนของการกำหนดวิธีการดำเนินงานเบื้องต้นเพื่อเป็นหลักประกันว่า สิ่งที่ต้องการจะเป็นนั้นมีโอกาสที่จะบรรลุถึงได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง พันธกิจ คือ การหาคำตอบให้กับคำถามที่ว่า “ทำไมเราจึงต้องจัดตั้งองค์กรของเราขึ้นมา” (Why do we exsist) คำตอบคือเราตั้งองค์การขึ้นมาเพื่อต้องการจะเป็นอย่างที่เราคาดหวังไว้

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดค่านิยมร่วม เป็นขั้นตอนของการกำหนดค่านิยมหลักขององค์กรที่จะสามารถทำหน้าที่เป็นเบ้าหลอมพฤติกรรมและความเชื่อของบุคคลขององค์กรให้เป็นในทิศทางเดียวกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง การกำหนดค่านิยมร่วม ก็คือ การหาคำตอบให้กับคำถามที่ว่า “อะไรคือสิ่งที่เราเชื่อ” (What do we believe in)

ขั้นตอนที่ ๔ การกำหนดความสามารถหลัก เป็นขั้นตอนของการกำหนดความสามารถหลักขององค์กรที่จะสามารถทำหน้าที่เป็นเบ้าหลอมพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรขององค์กรให้มีทักษะและความสามารถพิเศษในทิศทางที่องค์การต้องการ กล่าวอีกนัยหนึ่งการกำหนดความสามารถหลักก็คือการหาคำตอบให้กับคำถามที่ว่า “อะไรคือความสามารถหลักที่บุคลากรของเราควรมี” (What kind of core competency should we have)

ขั้นตอนที่ ๕ การกำหนดวัตถุประสงค์หลัก เป็นขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวขององค์กร หรือวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หรือวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในหนังสือบริคณฑ์สนธิในการจัดตั้งบริษัทสำหรับภาคเอกชน

ขั้นตอนที่ ๖ การกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงกลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ ขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายระดับกลยุทธ์ในรอบ ๓ ปี หรือ ๕ ปี ขององค์กร ตามปกติองค์กรต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ในรอบ ๓ ปี หรือ ๕ ปี ขององค์กรแต่ละด้านมีอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ ๗ การกำหนดดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล ขั้นตอนนี้ คือขั้นตอนการพิจารณาว่าจากจุดมุ่งหมายเชิงกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้นั้น สามารถนำมากำหนดเป็นดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุลได้กี่ด้าน หรือกี่มิติ ตามทรรศนะของเคบแพลน และ นอร์ตัน (Kaplan and Norton; อ้างถึงใน วัฒนา พัฒนพงษ์. ๒๕๔๖ : ๓๒) กำหนดมิติของ BSC ไว้ ๔ ด้าน คือมิติด้านการเงิน มิติด้านกระบวนการภายใน มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต และมิติด้านลูกค้า

ขั้นตอนที่ ๘ การกำหนดกลุ่มผลสัมฤทธิ์หลัก เป็นขั้นตอนของการกำหนดกลุ่มผลสัมฤทธิ์หลักขององค์กร ซึ่งจะต้องกำหนดให้ได้ว่าอะไรคือผลสัมฤทธิ์หลักที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ ๙ การแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ด้วยการกำหนดรายชื่อแผนงานและโครงการ ขั้นตอนนี้ คือ ขั้นตอนที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างแผนกลยุทธ์และการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นการกำหนดคำตอบให้กับคำถามที่ว่า “เราต้องการจะทำอะไรบ้าง” ในทางปฏิบัติกิจกรรมในขั้นตอนนี้จะมีอยู่ ๒ ขั้นตอนหลัก คือ

๑) ขั้นกำหนดรายชื่อแผนงาน วิธีการกำหนดรายชื่อแผนงาน นิยมกำหนดโดยการระดมสมองเพื่อค้นหาปัญหาหลักขององค์กรว่าในรอบ ๓ ปี หรือในรอบ ๕ ปี องค์การนี้น่าจะมีปัญหาหลักอะไรบ้าง คำตอบที่ได้คือรายชื่อแผนงานนั่นเอง

๒) ขั้นตอนกำหนดรายชื่อโครงการ โดยวิธีกำหนดรายชื่อโครงการ นิยมกำหนโดยการค้นหาสาเหตุของปัญหาหลักภายใต้แต่ละแผนงานว่ามีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง สาเหตุแต่ละสาเหตุก็คือ รายชื่อโครงการแต่ละโครงการนั่นเอง

๑.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการแร่ยิปซัมสำคัญประกอบด้วย

๑.๕.๑ งานวิจัยของศิรินันท์ รอดวรรณโณ (๒๕๕๖ : ออนไลน์) ศึกษาการจัดการทรัพยากรสินแร่ที่ยั่งยืนของประเทศไทย เพื่อศึกษาเศรษฐกิจและการจัดการทรัพยากรสินแร่ที่ยั่งยืนของประเทศไทย และวิเคราะห์แนวทางการจัดการทรัพยากรสินแร่ในประเทศไทย พบว่า การใช้ทรัพยากรแร่ของประเทศไทยมีมูลค่า ๕๗,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วยถ่านหินลิกไนต์ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง และแร่ยิปซัมก้อน การส่งออกมีมูลค่า ๓๕,๐๐๐ ล้านบาท แร่ส่งออกได้แก่ โลหะดีบุก โลหะทองคำ โลหะสังกะสี แร่ยิปซัมก้อนและสินแร่เหล็กเป็นหลัก ในขณะที่มูลค่านำเข้าแร่จากต่างประเทศมีมูลค่ารวม ๕๖,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วยสินแร่และผลิตภัณฑ์แร่ถ่านหิน สินแร่สังกะสี ถ่านโค้ก และสินแร่เหล็ก ประเทศไทยจัดการทรัพยากรแร่ ด้วยมาตรการการบังคับ (Command and Control) ในการป้องกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ใช้กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความอ่อนด้อย ไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขและสถานการณ์แวดล้อม ทั้งค่าปรับจากการกระทำผิดด้านสิ่งแวดล้อม การเก็บเงินค้ำประกันการทำเหมืองแร่ตามขนาดกิจการ ความรุนแรงของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย การชดใช้ความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม และบุคคลที่เป็นเหยื่อการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ให้กลับสู่สภาพเดิม และค่าธรรมเนียม หรือภาษีสิ่งแวดล้อม แยกประเภทของชนิดแร่

๑.๕.๒ งานวิจัยของ รัชนี ศรีนวล (๒๕๕๒) ศึกษาปัญหา และกำหนดกลยุทธ์เพื่อเพิ่มผลการประกอบการของธุรกิจแร่ยิปซัม กรณีศึกษาบริษัท สหชาติเศรษฐกิจ จำกัด โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า บริษัทมีผลการประกอบการที่ลดลงจากปัจจัยด้านการตลาด บริษัทควรกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร คือกลยุทธ์เติบโตแบบมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ที่มีความชำนาญเพียงตัวเดียว และรักษามาตรฐานของสินค้าที่จะช่วยให้บริษัทมีความเข้มเข็งยิ่งขึ้น กลยุทธ์ระดับธุรกิจ เน้นต้นทุนต่ำ ช่วยเสริมความสามารถในการแข่งขัน ลบจุดอ่อนของบริษัท และกลยุทธ์ระดับหน้าที่มุ่งสร้างประสิทธิภาพการผลิต ลดค่าใช้จ่าย และเน้นกลยุทธ์การตลาด โดยนำกลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาดและกลยุทธ์การบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้ามาช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน และสร้างสัมพันธ์กับลูกค้าให้ยั่งยืน สร้างศักยภาพการค้าต่างประเทศโดยใช้กลยุทธ์การตลาดอีเล็กทรอนิกส์มาใช้

๑.๕.๓ สกล จุลาภา(๒๕๕๙) ศึกษาทบทวนนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัม โดยวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของนโยบาย และมาตรการในการบริหารจัดการยิปซัม และเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่เหมาะสมในการปรับปรุงนโยบายของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๓๖ ให้สงวนทรัพยากรแร่ยิปซัมเอาไว้ใช้ภายในประเทศ โดยวิเคราะห์ทั้งในมิติเชิงนโยบายและมิติเชิง

โครงสร้าง เสนอแนะให้ระงับการอนุญาตประทานบัตรแร่ยิปซัม และปรับเพิ่มอัตราค่าภาคหลวงแร่ให้สูงขึ้น เพื่อลดการผลิตลง หากยังไม่ได้ผลจึงเปลี่ยนมาตรการกำหนดโควตาส่งออกมาเป็นการจัดเก็บภาษีส่งออก และหากยังไม่ได้ผลอีกจึงนำนโยบายห้ามส่งออกแร่ยิปซัมมาบังคับใช้ พร้อมกับจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายเป็นระยะๆ พร้อมกับป้องกันความเสี่ยงโดยการประชาสัมพันธ์ป้องกันผู้คัดค้านและหาพันธมิตรสนับสนุน

๑.๖ ทิศทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมไทย

จากแนวคิดการบริหารจัดการและการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรแร่แนวคิดการจัดวางยุทธศาสตร์และการวางแผนยุทธศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแร่ยิปซัมที่ผ่านมา การบริหารจัดการแร่ยิปซัมของไทย หรือยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมของไทยจึงควรเป็นไปตามหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. แร่ยิปซัมเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ประเภทที่ใช้แล้วหมดไป (Non-renewable resources) เป็นสมบัติของชาติและเป็นสมบัติร่วมกันของคนไทยทุกคน การบริหารจัดการและการใช้แร่ยิปซัม จึงต้องจัดการตามหลักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเชิงอนุรักษ์ เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่า ยั่งยืน และคำนึงถึงผลที่เกิดในองค์รวม การจัดการแบบมีส่วนร่วม ให้บังเกิดประโยชน์จริงต่อส่วนรวม และบังเกิดประโยชน์จริงต่อประชาชนอย่างเท่าเทียม

๒. การบริหารจัดการแร่ยิปซัมในฐานะเป็นทรัพยากรธรรมชาติต้องจัดการในองค์รวม เพื่อการอนุรักษ์สงวนไว้ใช้ และใช้ประโยชน์ของทรัพยากรแร่ยิปซัมอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และคุณภาพชีวิตของคนในสังคมโดยรวม รวมทั้งคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศและการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป

๓. การบริหารจัดการแร่ยิปซัม ที่เป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป ต้องยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ใช้ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปโดยประหยัด คุ้มค่าและลดการสูญเปล่า การสำรวจทรัพยากรแร่เพิ่มเติมและวางแผนการใช้ที่เหมาะสมยั่งยืน รวมทั้งการใช้แร่ชนิดอื่นหรือวัสดุอื่นทดแทน การนำแร่ที่ใช้แล้วกลับมาใช้อีก และการจัดเก็บภาษีและค่าภาคหลวงแร่ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น

๔. การบริหารจัดการแร่ยิปซัม ที่ในฐานะเป็นสมบัติของส่วนรวม ต้องบริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบมีส่วนร่วม ทั้งร่วมคิด ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมจัดการ ร่วมประเมินผลและร่วมรับประโยชน์ และโดยการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมและความพึงพอใจของประชาชนในทุกกลุ่มทุกพื้นที่ ทั้งประชาชนในเมือง ในชนบท และผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา โดยเริ่มต้นที่ตนเอง ท้องถิ่น และการร่วมมือกันทั้งภายในประเทศและทั้งโลก

๕. ความสำเร็จของการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของไทยอยู่ที่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ของแร่ยิปซัมอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล บังเกิดประโยชน์ต่อคนไทยโดยรวมและสมประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ป้องกันและขจัดการทุจริต คอรัปชั่น ซึ่งคนไทยและประเทศไทยเสียประโยชน์และสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. การบริหารจัดการแร่ยิปซัมต้องดำเนินการแบบครบวงจร ทั้งการสำรวจ การทำเหมืองแร่ การส่งเสริมการใช้ การจำหน่าย และการจัดการผลประโยชน์ และการพัฒนาทางวิชาการเพื่อการพัฒนาการจัดการและต้องดำเนินการครบวงจรการบริหารจัดการ ทั้งการศึกษาและจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาและการสร้างความรู้จากการบริหารจัดการ ตามลำดับ

๗. การบริหารจัดการแร่ยิปซัม สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการจัดการได้ แต่การจัดการนั้นไม่ควรมุ่งเพียงเพื่อการอยู่ดีกินดีเท่านั้น ต้องคำนึงถึงผลดีทางด้านจิตใจด้วย ต้องมีความรู้ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ที่จะให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกแง่ทุกมุม ทั้งข้อดีและข้อเสีย คำนึงถึงการสูญเปล่าอันเกิดจากการใช้นั้นด้วย

๘. การจัดการยิปซัม ต้องหาทางปรับปรุงวิธีการใหม่ๆ ในการผลิตและการใช้แร่ยิปซัมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพยายามค้นคว้าสิ่งใหม่มาใช้ทดแทน

๙. การจัดการแร่ยิปซัมที่ยั่งยืน ต้องคำนึงถึงวิธีการถนอมรักษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้มีอยู่นานที่สุด และใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การบำรุงรักษา บูรณะซ่อมแซมให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุดและมีสภาพเหมือนเดิม การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้ การนำกลับมาใช้ใหม่ การใช้สิ่งอื่นทดแทน การสำรวจหาแหล่งแร่เพิ่มเติม การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแร่ยิปซัมและการสร้างภาคี เครือข่ายในการจัดการ การผลิต การใช้แร่ยิปซัมทั้งในและต่างประเทศ

๑๐. อุตสาหกรรมแร่ยิปซัมเป็นจุดเริ่มต้นวงจรชีวิตของแร่ยิปซัม การนำแร่ยิปซัมมาใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญของอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง เป็นการส่งผ่านวัตถุดิบจากธรรมชาติเข้าสู่กิจกรรมของมนุษย์ อุตสาหกรรมแร่ยิปซัมจึงมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับทั้งระบบนิเวศตามธรรมชาติและระบบกิจกรรมของมนุษย์ เกี่ยวเนื่องกันเป็นลูกโซ่ การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องทั้งระบบสองส่วน ในทางกลับกัน หากระบบนิเวศตามธรรมชาติหรือกิจกรรมของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลง ย่อมส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมแร่ยิปซัมด้วยเช่นกัน

๑๑. การรับฟัง ประชาพิจารณ์นโยบาย แผนของหน่วยงาน เป็นกิจกรรมการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ และการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการบรรเทาหรือลดหรือป้องกันผลกระทบที่เสียหาย (Adverse Effect) และยังช่วยในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑๒. การจัดการแร่ยิปซัมให้บังเกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืน จะต้องบริหารจัดการอย่างมีเอกภาพโดยมีความชัดเจนและต่อเนื่องของนโยบายและยุทธศาสตร์ ความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินการตามแผน การติดตาม เฝ้าระวังและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งมีภาคีความร่วมมือและเครือข่ายในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและการยอมรับในการบริหารจัดการ

๑๓. การจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จำเป็นต้องกำหนดนโยบาย และมาตรการในการบริหารที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะประกอบการทบทวนและปรับปรุงนโยบายให้บังเกิดผลดีในทางปฏิบัติ

๑.๗ แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทย

๑.๗.๑ ขอบข่าย : ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศศตวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๙) เป็นการศึกษาและพัฒนายุทธศาสตร์เฉพาะในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมในภาพรวมของประเทศไทย ในช่วงปีพุทธทศวรรษที่ ๒๕๖๐ หรือช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙ ตามบทบาทหน้าที่ของกรมอุสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะเป็นหน่วยงานหลักในด้านการพัฒนาและการกำกับดูแลอุตสาหกรรมพื้นฐาน อุตสาหกรรมเหมืองแร่ และโลจิสติกส์อุตสาหกรรม เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนา และการกำกับดูแลอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมเป็นการเฉพาะ เนื่องจากเป็นแร่ที่มีความสำคัญ และในช่วงเวลาที่ผ่านมามีข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าการจัดการมีความหลากหลายในนโยบายและมาตรการ หากไม่ได้มี

การทบทวนนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เพื่อสร้างความคุ้มค่าและความยั่งยืนของการใช้ทรัพยากรแร่ยิปซัมแล้ว วิกฤตการณ์แร่ยิปซัมของไทยอาจเกิดขึ้นได้ก่อนเวลาอันควร

๑.๗.๒ เป้าหมาย: ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมที่พัฒนาขึ้นนี้ จะเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาและการกำกับดูแลแร่ยิปซัมให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ สำหรับเสนอความเห็นในการทบทวนและพัฒนานโยบายและมาตรการเกี่ยวกับแร่ยิปซัมของกระทรวงอุตสาหกรรม มียุทธศาสตร์แร่ยิปซัมเฉพาะเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาและการกำกับดูแลแร่ยิปซัมในภาพรวมของกรม และภาคีเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนมีแนวทางในการอนุรักษ์ดูแล และสนับสนุนการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในช่วงพุทธทศวรรษที่ ๒๕๖๐ หรือในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า

๑.๗.๓ วิธีการ: พัฒนาและนำเสนอยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมไทยในช่วงพุทธทศวรรษที่ ๒๕๖๐ ด้วยการวิจัยพัฒนาเชิงปฏิบัติการ ตามกระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแร่ยิปซัมในระยะที่ผ่านมา การวิเคราะห์สถานการณ์แร่ยิปซัมทั้งภายในและภายนอก การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมการจัดการแร่ยิปซัม การปฏิบัติการจัดวางยุทธศาสตร์และกำหนดแผนยุทธศาสตร์ การประเมินยุทธศาสตร์ และการนำเสนอยุทธศาสตร์และแผนยุทธศาสตร์ ตามลำดับ กำหนดขั้นตอนในการพัฒนายุทธศาสตร์ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการศึกษาอำนาจหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรแร่ ภารกิจการจัดการทรัพยากรแร่ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมและกำหนดแนวคิดการพัฒนา

ขั้นที่ ๒ การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา ดำเนินการทบทวนภารกิจและสภาพการบริหารจัดการของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมและปัญหาการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา

ขั้นที่ ๓ การทบทวนภารกิจ วิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้ม และประเมินปัจจัยแวดล้อม (SWOT) การบริการจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ขั้นที่ ๔ การปฏิบัติการกำหนดยุทธศาสตร์ กำหนดทิศทางการพัฒนาการบริหารจัดการแร่ยิปซัม โดยร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตัวชี้วัดหลักความสำเร็จ และจัดวางยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัม

ขั้นที่ ๕ การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ กำหนดแผนงาน/โครงการให้สอดรับกับยุทธศาสตร์และมาตรการ พร้อมกับปฏิบัติการกำหนดกลไกและจัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัม

ขั้นที่ ๖ การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปฏิบัติ ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องทั่วไป

ขั้นที่ ๗ การนำเสนอยุทธศาสตร์ นำเสนอยุทธศาสตร์ในรูปแบบของแผนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๖ ส่วนประกอบของแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ส่วนนำ ประกอบด้วยความเป็นมา เหตุผลความจำเป็นแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทิศทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมและแนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ยิปซัม

ส่วนที่ ๒ สภาพทั่วไป ประกอบด้วยภาพรวมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สภาพและปัญหาการจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา สถานการณ์และแนวโน้มการจัดการแร่ยิปซัมในอนาคต

ส่วนที่ ๓ วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาและปัจจัยแวดล้อม (SWOT) การบริหารจัดการแร่ยิปซัม และการจัดวางยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม

ส่วนที่ ๔ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตัวชี้วัดหลักความสำเร็จ และยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัม

ส่วนที่ ๕ แผนงาน/โครงการและกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ภาคผนวก แผนที่ยุทธศาสตร์ และ ข้อมูลการวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์

ส่วนที่ ๒
การบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา

๒.๑ ภาพรวมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๒.๑.๑ ความเป็นมา

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) (Department of Primary Industries and Mines - DPIM) เป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม แต่เดิมเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตราธิการ ก่อตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ในชื่อว่า "กรมราชโลหกิจและภูมิวิทยา" เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๔ ทำหน้าที่ดูแลการทำเหมืองแร่ การออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการตรวจหาแร่และทำเหมืองตลอดทั่วราชอาณาจักร ภายหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อกรมอีกหลายครั้ง จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ จึงได้มีการจัดตั้งกระทรวงอุตสาหกรรม และโอนกิจการของกรมราชโลหกิจและภูมิวิทยา เข้ามาสังกัดในชื่อว่า "กรมโลหกิจ" ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้โอนมาสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ในชื่อ"กรมทรัพยากรธรณี" และโอนมาสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ จนถึงการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้แยกตัวออกมาตั้งเป็น “กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งคนทั่วไปจะเรียกชื่อ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่สั้นๆ ว่า "กรมเหมืองแร่"

๒.๑.๒ อำนาจหน้าที่

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นกรมกรมหนึ่งในกระทรวงอุตสาหกรรม และกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๕๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๕๔ ก/หน้า ๒๕/๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖) ที่เป็นฉบับหลังสุด กำหนดให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นกรมมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนา อุตสาหกรรมพื้นฐาน อุตสาหกรรมเหมืองแร่และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม โดยการกำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการประกอบกิจการเหมืองแร่ โลหกรรม อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยแร่ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมแร่ดีบุก และกฎหมายอื่นที่ เกี่ยวข้อง

๒) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายการบริหารและ การจัดการอุตสาหกรรมแร่ โลหการ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์อุตสาหกรรมให้สอดรับกับ ความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

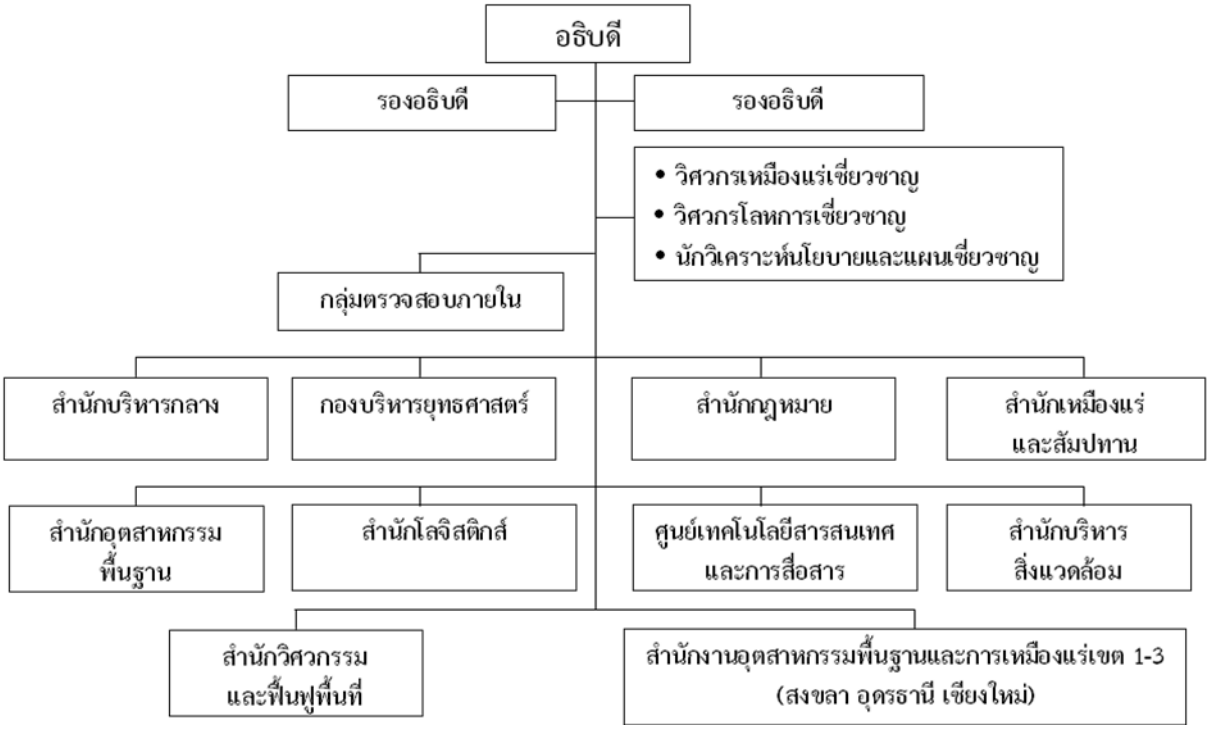
๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ โลหการ อุตสาหกรรม พื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของประเทศ

๔) ศึกษา วิเคราะห์และวิจัย เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ โลหการ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม รวมทั้งสนับสนุนและให้บริการทางวิชาการ

๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่ รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒.๑.๓ โครงสร้างการบริหาร

จัดแบ่งส่วนราชการกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็น ๗ สำนัก ๑ กอง ๑ ศูนย์ ๑ กลุ่ม และ ๓ สำนักงานเขต ตามโครงสร้างและรายชื่อส่วนงาน ดังนี้

ภาพที่ ๑ แผนภูมิโครงสร้างการบริหารของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ประกอบด้วยสำนัก กอง ศูนย์ กลุ่ม และสำนักงานเขต ตามโครงสร้าง ดังนี้

๑) สำนักบริหารกลาง
๒) กองบริหารยุทธศาสตร์
๓) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๔) สำนักกฎหมาย
๕) – ๗) สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต ๑ - ๓
๘) สำนักบริหารสิ่งแวดล้อม
๙) สำนักโลจิสติกส์
๑๐) สำนักวิศวกรรมและฟื้นฟูพื้นที่
๑๑) สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน
๑๒) สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
๑๓) กลุ่มตรวจสอบภายใน

๒.๑.๔ อัตรากำลัง

ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ กรมมีอัตรากำลังทั้งสิ้นรวม ๖๗๘ อัตรา บุคลากร ๖๒๗ คน (เป็นอัตราว่าง ๕๑ อัตรา) จำแนกเป็น

๑) ข้าราชการ ๔๕๒ อัตรา จำนวนบุคลากร ๔๑๒ คน อัตราว่าง ๔๐ อัตรา

๒) ลูกจ้างประจำ ๑๑๗ อัตรา จำนวนบุคลากร ๑๑๗ คน

๓) พนักงานราชการ ๑๐๙ อัตรา จำนวนบุคลากร ๙๘ คน อัตราว่าง ๑๑ อัตรา

๒.๑.๕ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์

๒.๑.๕.๑ วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการและพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีดุลยภาพ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ในภูมิภาคอาเซียน

๒.๑.๕.๒ พันธกิจ

๑) เสนอแนะนโยบาย และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ให้สอดรับกับความต้องการของประเทศไทย

๒) ส่งเสริมการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้เป็นไปตามกฎหมาย มีความปลอดภัย และรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม

๓) พัฒนาขีดความสามารถในการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐาน ทั้งในและต่างประเทศ

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรมและโซ่อุปทานเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

๕) วิจัยและพัฒนา และการบริการทางวิชาการด้านอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์อุตสาหกรรม

๒.๑.๕.๓ ค่านิยม (Value)

มุ่งมั่นพัฒนา บูรณาการอย่างมืออาชีพ ยึดมั่นในศีลธรรมและคุณธรรม

๒.๑.๕.๔ เป้าประสงค์ของพันธกิจ

ตารางที่ ๑ พันธกิจและเป้าประสงค์

พันธกิจ	เป้าประสงค์
๑. เสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐานและโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ให้สอดรับกับความต้องการของประเทศไทย	๑. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรม มีทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศไทย เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีดุลยภาพ
๒. ส่งเสริมการประกอบการอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้เป็นไปตามกฎหมาย มีความปลอดภัย และรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม	๒. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย และข้อกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อม

พันธกิจ	เป้าประสงค์
๓. พัฒนาขีดความสามารถในการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐาน ทั้งในและต่างประเทศ	๓. ศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานในระดับภูมิภาคอาเซียน
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรมและโซ่อุปทานเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน	๔. ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม สามารถลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์และแข่งขันได้
๕. วิจัยและพัฒนา และการบริการทางวิชาการด้านอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐานและโลจิสติกส์อุตสาหกรรม	๕. องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและพัฒนา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์อุตสาหกรรม

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒

๒.๑.๕.๕ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดเป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริหารจัดการอุสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ ชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงพื้นที่การประกอบการให้การยอมรับการประกอบการอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานว่ารับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ ค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของระดับความไว้วางใจและความเชื่อมั่น (Public Trust and Confidence) ในความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ใกล้เคียงพื้นที่การประกอบการเป้าหมายภายในปี ๒๕๖๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มความสามารถด้านการผลิต อุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

เป้าประสงค์ อุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานมีศักยภาพทั้งในด้านแหล่งวัตถุดิบและผลิตภาพการผลิตของผู้ประกอบการเพิ่มสูงขึ้น

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑) จำนวนพื้นที่แหล่งแร่ที่ได้รับการจัดหา และกำหนดเพิ่มเติมได้รับการพัฒนาให้เข้าสู่กระบวนการขออนุญาตเพื่อสำรวจหรือทำเหมืองได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของจำนวนพื้นที่แหล่งแร่ที่ได้รับการจัดหาและกำหนดเพิ่มเติมทั้งหมดเมื่อสิ้นสุดแผน

๒) ผลิตภาพการผลิตรวมของสถานประกอบการเป้าหมายเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ในแต่ละปี

๓) มูลค่าที่เพิ่มขึ้นของวัตถุดิบ / วัตถุดิบทดแทนที่ได้รับการส่งเสริมจาก กพร. เมื่อสิ้นสุดแผนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ต่อปีเมื่อสิ้นสุดแผน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาศักยภาพเพื่อการเป็นศูนย์กลางในด้านวิชาการ การค้า และการลงทุนของอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานในระดับภูมิภาคอาเซียน

เป้าประสงค์ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานในภูมิภาคอาเซียน

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑) เกิดการจัดประชุม/สัมมนาเชิงวิชาการในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องทุกปีและมี

สัดส่วนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนการจัดประชุม/สัมมนาเชิงวิชาการด้านอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานระดับภูมิภาคอาเซียนเมื่อสิ้นสุดแผน

๒) บุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยได้รับเชิญเพื่อเข้าร่วมเป็นวิทยากรหรือนำเสนอผลงานวิชาการในระดับอาเซียนอย่างต่อเนื่องทุกปี

๓) มูลค่าการลงทุนของสถานประกอบการ/หน่วยธุรกิจที่ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างโอกาสในการค้าและการลงทุนด้านอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานจากกพร. เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี (โดยให้ปี ๒๕๕๗ เป็นปีฐาน)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยกระดับความสามารถการบริหารจัดการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรมเพื่อลดต้นทุนธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน

เป้าประสงค์ สร้างความเป็นมืออาชีพในการจัดการด้านโลจิสติกส์ของสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรม และเพิ่มประสิทธิภาพ และความสามารถในการแข่งขันระดับโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรมไทย

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ของภาคอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๒ ต่อปี

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาสมรรถนะและระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ มีระบบบริหารจัดการองค์กรที่สนับสนุนการปฏิบัติภารกิจให้สัมฤทธิ์ผล

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ ร้อยละของตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ และระดับผลลัพธ์ในแผนยุทธศาสตร์ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒) มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละปี (แผนยุทธศาสตร์กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒)

๒.๑.๖ นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กำหนดนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช ๒๕๔๖ รวมทั้งให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการบริหารภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อันจะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ศรัทธาและไว้วางใจในการบริหารงานภาครัฐ ประกอบด้วยนโยบายหลัก ๔ ด้าน คือ ด้านรัฐสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านองค์การ และด้านผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายหลักด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ และค่านิยมร่วมสำหรับองค์การและ บุคลากรทุกคน พึงยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่กับกฎ ข้อบังคับอื่น ๆ อย่างทั่วถึง

๒.๑.๖.๑ วัตถุประสงค์ เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง และเกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย การจัดทำนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี จึงได้ยึดหลักการที่สำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑) เพื่อเป็นนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับส่งเสริมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น ในหน่วยงาน และสามารถนำไปปฏิบัติ และติดตามผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒) เพื่อใช้เป็นแนวทางตรวจสอบธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ของ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน อันจะทำให้เกิดความสูญเสียต่อ

รัฐ สังคม สิ่งแวดล้อม องค์การ ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงาน ภายในกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๓) เพื่อสร้างการยอมรับ ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจ ความมั่นใจและศรัทธาให้เกิด ขึ้นกับผู้รับบริการ ประชาชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒.๑.๖.๒ นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี เพื่อแสดงความมุ่งมั่นต่อการบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาล กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้กำหนดนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี ประกอบด้วยนโยบายหลัก ๔ ด้าน และแนวทางปฏิบัติภายใต้กรอบนโยบายหลัก คือ ๑) ด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม ๒) ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๓) ด้านองค์การ และ ๔) ด้านผู้ปฏิบัติงาน ดังนี้

นโยบายด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม

นโยบายหลัก มุ่งมั่นในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสนองตอบต่อนโยบายแห่งรัฐ อย่างมีดุลยภาพต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน

แนวทางปฏิบัติ

๑) ส่งเสริม กำกับดูแลการดำเนินการตามภารกิจต่างๆ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ กฎหมายและกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

๒) สร้างกลไก หรือนวัตกรรมเพื่อการอนุญาต และกำกับดูแลการประกอบการให้เกิด ความโปร่งใส รวดเร็ว เป็นธรรม ตรวจสอบได้

๓) ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน มีความ รับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

นโยบายด้านผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

นโยบายหลัก มุ่งมั่นให้บริการเป็นเลิศ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยคำนึงถึง ความโปร่งใส เสมอภาค และพัฒนาการบริการให้สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย

แนวทางปฏิบัติ

๑) พัฒนาการให้บริการแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ได้รับการตอบสนอง อย่างสะดวกรวดเร็ว

๒) เน้นย้ำและให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ทุกช่องทางให้มีความถูกต้อง ชัดเจนและมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ

๓) ส่งเสริมการให้บริการโดยผ่านระบบสารสนเทศ

๔) เสริมสร้างความรู้ ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย

นโยบายด้านองค์การ

นโยบายหลัก มุ่งมั่นพัฒนาองค์การให้มีสมรรถนะสูง และมีภาพลักษณ์ที่ดี

แนวทางปฏิบัติ

๑) พัฒนาระบบการจัดการองค์การให้ผ่านเกณฑ์คุณภาพการบริหารการจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน

๒) ใช้ดัชนีวัดผลการปฏิบัติงาน KPI ที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน เป็นเครื่องมือในการวางแผนและควบคุมผลการดำเนินงาน และมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

๓) จัดทำแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องจรรยาบรรณ เพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติในวงกว้าง

๔) กำหนดมาตรการติดตามดำเนินการเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า

๕) กำหนดให้มีกิจกรรมส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี

นโยบายด้านผู้ปฏิบัติงาน

นโยบายหลัก ส่งเสริมให้บุคลากรเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และก้าวหน้าในอาชีพการงานเพื่อให้บุคลากรเป็นพลังขับเคลื่อนอันสำคัญขององค์การ สามารถผสานพลัง แสดงศักยภาพอย่างสูงสุด

แนวทางปฏิบัติ

๑) จัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างสมดุลทั้งด้านคุณภาพ สมรรถภาพ และ สุขภาพ

๒) นำระบบสมรรถนะมาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคล

๓) ปรับปรุงและเพิ่มเติมกลไกพิทักษ์ระบบคุณธรรมในการบริหารทรัพยากรบุคคล ที่เป็นรูปธรรม มีระบบตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลกลไกอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง

๔) เพิ่มช่องทางให้บุคคลากรทุกระดับสามารถแสดงศักยภาพ องค์ความรู้ และมีส่วน ร่วมในการกำหนดทิศทาง และพัฒนาองค์การ

๕) จัดทำแผนการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ

๒.๑.๖.๓ แนวทางส่งเสริมและผลักดันการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี

เพื่อให้การปฏิบัติงานมีผลดีตามนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีของกรมอุตสาหกรรม พื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงกำหนดหลักปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

๑) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จะดำเนินการสื่อสารให้บุคลากรทุกคนได้รับทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีอย่างทั่วถึง

๒) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จัดระบบบริหารธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกคนมั่นใจว่าบุคลากรและองค์การจะปฏิบัติตนตามแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีฉบับนี้อย่างเคร่งครัด โดยจะถือเสมือนว่าเป็นข้อปฏิบัติขององค์การข้อหนึ่ง ที่บุคลากรทุกระดับต้องทำความเข้าใจ ยึดมั่น และปฏิบัติให้ถูกต้องในการทำงานประจำวัน และไม่มีบุคคลใดที่จะมีสิทธิ หรืออนุญาตให้บุคลากรของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมือง แร่คนใดกระทำการใดที่ขัดต่อนโยบายฉบับนี้

๓) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ คาดหวังให้บุคลากรทุกคนมีการ รายงานโดยสุจริตถึงการปฏิบัติที่ขัดหรือสงสัยว่าจะขัดต่อหลักการต่างๆ ในนโยบายฉบับนี้ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรง หรือในกรณีที่ไม่อาจรายงานต่อผู้บังคับบัญชาได้ อาจขอคำปรึกษาจากผู้บริหารระดับสูง หรือจากกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กองบริหารยุทธศาสตร์ โดยข้อมูลที่ให้นั้นให้ถือปฏิบัติเป็นข้อมูลลับ ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาเองมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแล และให้คำแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้นให้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแล องค์การที่ดีฉบับนี้

๔) นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีฉบับนี้ จะได้รับการพิจารณาปรับปรุงให้เป็น ปัจจุบันทุกปี โดย คณะกรรมการและคณะทำงานกำหนดนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี

๕) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จะกำหนดแนวทางวัดและประเมินการ ปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ต่อไปอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ

๖) หากผู้ใดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความหมาย แนวทางปฏิบัติ หรือต้องการคำแนะนำ เกี่ยวกับนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีฉบับนี้ สามารถติดต่อหรือสอบถามได้ที่ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กองบริหารยุทธศาสตร์

๒.๒ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแร่ยิปซัม

แร่ยิปซัมเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ถือได้ว่าเป็นแร่เศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน เนื่องจากแร่ยิปซัมเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมการผลิตปูนซีเมนต์ และอุตสาหกรรมยิปซัมบอร์ด ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สำคัญในภาคอุตสาหกรรมการก่อสร้างของประเทศไทย แต่การใช้แร่ยิปซัมเพื่ออุตสาหกรรมภายในประเทศมีปริมาณน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัม ในปี ๒๕๕๘ มีสัดส่วนปริมาณการใช้แร่ยิปซัมภายในประเทศ : ปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมเท่ากับ ๓๐:๗๐ โครงสร้างการผลิตแร่ยิปซัมของประเทศไทยจึงเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยที่เป็นเงินตราต่างประเทศประมาณปีละไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ หรือไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ ล้านบาท แหล่งผลิตแร่ยิปซัมของไทยอยู่ทางภาคเหนือและภาคใต้ โดยภาคเหนือมีแหล่งผลิตในจังหวัดนครสวรรค์และพิจิตร ภาคใต้ มีแหล่งผลิตในจังหวัดนครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี โดยที่โครงสร้างการผลิตแร่ยิปซัมของไทยเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ก่อนการกำหนดให้แร่ยิปซัมเป็นแร่ที่ต้องควบคุมการส่งออกนอกราชอาณาจักร ตลาดเป็นของผู้ซื้อต่างประเทศมาโดยตลอด มีการขายตัดราคากันเองในระหว่างผู้ส่งออกแร่ยิปซัมของไทย จึงส่งผลให้ระดับราคาส่งออกแร่ยิปซัมของไทยลดลงมาโดยตลอด จากระดับราคาส่งออกเฉลี่ยที่เคยสูงประมาณ ๒๐ เหรียญสหรัฐ/เมตริกตัน เหลือเพียง ๙.๑ เหรียญสหรัฐ/เมตริกตัน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและผู้ส่งออกแร่ยิปซัม เพื่อพยุงระดับราคาส่งออกแร่ยิปซัมไม่ให้ตกต่ำ ซึ่งส่งผลทำให้ระดับราคาส่งออกเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น ๑๔.๑ เหรียญสหรัฐ/เมตริกตัน ในปี ๒๕๓๗ ในขณะเดียวกันปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี ๒๕๕๙ ปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมของไทยสูงที่สุดในโลก ๘.๗ ล้านเมตริกตัน สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตประมาณ ๐.๗ ปริมาณการใช้ภายในประเทศและการส่งออกแร่ยิปซัมมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีปริมาณสำรองแร่ยิปซัมต่ำประมาณ ๒๐๐ ล้านตัน ถ้าปล่อยให้มีการส่งออกอย่างเสรีอย่างดังที่เป็นมาในอดีต จะทำให้แหล่งสำรองแร่ยิปซัมภายในประเทศจะหมดไปภายในเวลาเพียง ๒๖ ปีเท่านั้น ดังนั้นภาครัฐจึงกำหนดให้มีการดำเนินการบริหารการส่งออกแร่ยิปซัมเป็นการเร่งด่วนก่อนแร่ชนิดอื่น ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการทำเหมือง และผู้ส่งออกแร่ยิปซัมในการกำหนดราคาเพื่อการส่งออกให้สูงขึ้น

๒.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรีและการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ อนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ข้อ ๔๒ มอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รับไปพิจารณาแนวทางการดำเนินการที่จะสงวนวัตถุดิบซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้เพื่อใช้ในการอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๗ อนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ข้อ ๒ เห็นควรให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เร่งรัดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ โดยเร่งด่วน

เพื่อสงวนวัตถุดิบซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้เพื่อใช้ในการอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่าต่อไป

การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ กรมทรัพยากรธรณี (ปัจจุบันแยกภารกิจด้านเหมืองแร่มาสังกัดกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งได้ดำเนินงานควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน) เห็นว่า มีแร่อุตสาหกรรมจำนวน ๖ ชนิด ได้แก่ ยิปซัม เฟลด์สปาร์ โดโลไมต์ ดินขาว ไพโรฟิลไลต์ และแบไรต์ เป็นแร่ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมเซรามิค และเครื่องปั้นดินเผา นอกจากนั้นยังเป็นแร่ที่มีปริมาณการส่งออกค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการผลิต รวมทั้งเป็นแร่ที่มีราคาต่ำ ซึ่งจะเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่คุ้มคุณค่าทางเศรษฐกิจ ถ้าปล่อยให้มีการส่งออกโดยเสรีแทนการส่งเสริมให้มีการเพิ่มมูลค่าในประเทศ หากปราศจากการควบคุมแล้วจะทำให้ประเทศสูญเสียโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ รวมทั้งจะเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติประเภทสิ้นเปลืองอย่างไม่มีประสิทธิภาพอีกด้วย อีกทั้งจะสร้างความมั่นใจต่อผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อันจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศโดยรวม เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๗ ที่ให้เร่งรัดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้พิจารณากำหนดชนิดแร่เพื่อควบคุมการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศจำนวน ๖ ชนิด ได้แก่ ยิปซัม เฟลด์สปาร์ โดโลไมต์ ดินขาว ไพโรฟิลไลต์ และแบไรต์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับหลักการ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๗ และออกกฎกระทรวงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๑ ตอนที่ ๒๘ก.วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๗ เป็นกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๗ เป็นต้นมา เป็นแนวความคิดของการบริหารทรัพยากรของประเทศ ให้รัฐมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งหมดของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรประเภทใด และในพื้นที่แหล่งใด ทั้งนี้เพราะทรัพยากรเหล่านี้เป็นของประเทศ โดยประชาชนทุกคนในประเทศเป็นเจ้าของ และเพื่อที่จะปกป้องผลประโยชน์ของชาติ รัฐจึงมีอำนาจในการที่กำหนดนโยบายในการบริหารทรัพยากรเหล่านั้น เพื่อให้มีการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและยังประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ และประชาชนในประเทศทั้งหมดที่เป็นเจ้าของทรัพยากรเหล่านี้

๒.๒.๓ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมตามมติคณะรัฐมนตรี

มติเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ แนวทางการดำเนินการที่จะสงวนวัตถุดิบซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้เพื่อใช้ในการอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า เป็นเสมือนจุดหมายของการบริหารจัดการแร่ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติของชาติให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า และยังเป็นจุดหมายของการบริหารจัดการแร่จนถึงปัจจุบัน สำหรับยิปซัม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๒.๓.๑ ดำเนินการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมโดยให้มีการกำหนดโควตาเพื่อการส่งออกแร่ยิปซัมควบคู่กับการกำหนดราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๙ เป็นต้นมา ได้ติดตามดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิดโดยผู้ขอส่งแร่ยิปซัมออกนอกราชอาณาจักรทุกรายจะต้องยื่นขออนุญาตต่อกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๒.๒.๓.๒ กำหนดหลักการเพื่อการบริหารแร่ยิปซัม ได้ดำเนินการควบคุมปริมาณ และราคาส่งออกไปพร้อมกัน ทั้งนี้เพราะการควบคุมเพียงปริมาณการส่งออกอย่างเดียว ระดับราคาที่กำหนดไว้นั้นจะได้รับแรงกดดันมาก ลักษณะของการลงทุนและการผลิตในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ผู้ประกอบการจะไม่สามารถยืดหยุ่นระดับการผลิตได้อย่างรวดเร็วตามภาวการณ์และนโยบายของรัฐ ซึ่งจะส่งผลทำให้ระดับราคาที่แท้จริงอาจตกต่ำกว่าที่รัฐต้องการ ในทำนองเดียวกันถ้ารัฐเลือกการควบคุมทางด้านราคาส่งออกอย่างเดียว ในทางปฏิบัติจะเป็นไปได้ยาก เนื่องจากอุปทานที่ยังคงมีอยู่มาก จะทำให้อำนาจการต่อรองทางด้านการตลาดของผู้ส่งออกไทยมีน้อย

๒.๒.๓.๓ การพิจารณาการควบคุมการส่งออกด้านคุณภาพ แร่ยิปซัมของไทยเป็นแร่ที่มีคุณภาพสูงในด้านการใช้งาน เมื่อเปรียบเทียบกับแร่จากประเทศอื่นๆ และธรรมเนียมในการซื้อแร่ ผู้ซื้อและผู้ขายจะมีการตรวจสอบกันอย่างละเอียดก่อนหน้านั้นแล้ว รวมทั้งกำหนดลักษณะเฉพาะอย่างเป็นสากล ซึ่งในส่วนนี้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการแยกแร่ยิปซัมออกจาก แร่แอนไฮไดรต์ ซึ่งมีคุณสมบัติเคมีแตกต่างกันอย่างชัดเจน เพื่อให้การควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมมีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น

๒.๒.๓.๔ กำหนดมาตรการเพื่อการส่งออกทางด้านปริมาณและราคา โดยลำดับ ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ (ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๘ จนถึงเดือนธันวาคม ๒๕๓๘) กำหนดมาตรการเพื่อพิจารณาคำขอส่งแร่ยิปซัมออกจากนอกราชอาณาจักร แบ่งออกเป็น ๓ กรณี โดยหลักเกณฑ์ ๑) กรณีที่ราคาส่งออก (FOB) เท่ากับหรือสูงกว่า ๑๗ เหรียญสหรัฐ/เมตริกตัน อนุญาตให้ส่งออกได้ ๒) กรณีที่ราคาส่งออก (FOB) น้อยกว่า ๑๗ เหรียญสหรัฐฯ/เมตริกตัน แต่เท่ากับหรือสูงกว่า ๑๕ เหรียญสหรัฐ/เมตริกตัน อนุญาตให้ส่งออกได้เฉพาะแร่ที่ต้องส่งมอบตามสัญญาซื้อขาย คือได้กระทำสัญญาขึ้นก่อนวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๘ ๓) กรณีราคาส่งออก (FOB) น้อยกว่า ๑๕ เหรียญสหรัฐฯ/เมตริกตัน ให้มีการตรวจสอบย้อนหลังสัญญาซื้อขายทั้งหมดอย่างละเอียด แล้วให้ผู้ส่งออกเจรจาขึ้นราคาให้เท่ากับที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดหรือหากไม่สามารถทำได้ผู้ส่งออกก็ต้องแสดงเหตุผลได้ว่าทำไปโดยสุจริตจึงอนุญาตให้ส่งออกได้

ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ (ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๙) ๑) ไม่อนุญาตคำขอส่งออกแร่ยิปซัมที่มีราคาส่งออก (FOB) ต่ำกว่า๑๗ เหรียญสหรัฐฯ/เมตริกตัน ๒) ขอความร่วมมือจากผู้ส่งออกแร่ยิปซัมในการทำสัญญาซื้อขายกับผู้ค้าต่างประเทศโดยในการทำสัญญาซื้อขายทุกครั้งควรจะเป็นสัญญาระยะสั้น และในกรณีที่เป็นสัญญาระยะยาว ควรมีข้อกำหนดในการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขาย เพื่อให้ผู้ส่งออกสามารถเจรจาแก้ไขราคากับผู้ซื้อต่างประเทศให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ๓) การจัดสรรโควตายิปซัมเพื่อการส่งออกมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา คือ (๑) การจัดสรรโควตาแร่ยิปซัมเพื่อการส่งออกในปี พ. ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ปริมาณการส่งออกลดลงร้อยละ ๒๐ ของปริมาณการส่งออกในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งในเบื้องต้นได้กำหนดปริมาณโควตาการส่งออกในปี ๒๕๓๙ เท่ากับ ๔.๘ ล้านเมตริกตัน จากการประเมินปริมาณการส่งออกของปี ๒๕๓๘ ไว้ที่ ๖ ล้านเมตริกตัน (๒) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้จัดสรรโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกให้กับผู้ประกอบการเหมืองแร่และโควตาการส่งออกให้กับผู้ส่งออกในปริมาณที่เท่ากันและเพื่อให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่มีอำนาจการต่อรองสูงขึ้นจะอนุญาตให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่สามารถส่งออกได้เท่าโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกที่ได้รับการจัดสรร (๓) ในการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จัดสรรปริมาณการส่งออกในปีพ.ศ. ๒๕๓๙ ให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัมโดยพิจารณาจากปริมาณการผลิตเพื่อส่งออกในปีที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ เนื่องจากปริมาณการผลิตดังกล่าวจะแสดงถึงศักยภาพของผู้ประกอบการในปัจจุบันได้ใกล้เคียงที่สุดในทุกๆด้านไม่ว่าด้านการผลิตเพื่อการส่งออก ขนาดการลงทุน ปริมาณแหล่งแร่สำรอง และการตลาดเพื่อการส่งออก ซึ่งมีผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัมได้รับ

การจัดสรรโควตาเพื่อส่งออกในกรณีนี้จำนวน ๒๐ ราย (๔) จัดสรรโควตาเพื่อการส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่บริษัทส่งออกแร่ยิปซัมที่ได้จดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกแร่ยิปซัมกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จำนวน ๓๘ ราย โดยพิจารณาจากปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมในอดีตย้อนหลัง ๓ ปี แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย การจัดสรรในวิธีดังกล่าวนี้เป็นการหลีกเลี่ยงและแก้ปัญหาในกรณีที่อาจจะมีผู้ส่งออกบางรายทำการส่งออกแร่ยิปซัมในปริมาณที่สูงในปีก่อนหน้านี้โดยการขายตัดราคาเพื่อหวังประโยชน์จากการสรรหาโควตาการส่งออก (๕) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้กำหนดให้ผู้ส่งออกที่ได้รับโควตาเพื่อการส่งออก และมีความประสงค์จะส่งออกแร่ยิปซัมต้องแสดงหลักฐานแหล่งที่มาของแร่ และจะต้องเป็นแร่จากเหมืองที่ได้รับการจัดสรรโควตาการส่งออกจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะสามารถทำให้ปริมาณการส่งออกรวมไม่เกิน ๔.๘ ล้านเมริกตัน ตามที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดไว้เบื้องต้น และ (๖) จัดให้มีการจดทะเบียนผู้ส่งออกแร่ยิปซัมกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่โดยผู้ขอจดทะเบียนจะต้องเป็นผู้ที่มีสัญญาซื้อขายกับต่างประเทศมาก่อน หรือเป็นผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัม ซึ่งมีผู้มาขอจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกแร่ยิปซัมต่อกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จำนวน ๓๘ ราย

ผลสืบเนื่องจากการกำหนดมาตรการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมปี ๒๕๓๘ – ๒๕๓๙

๑) ปริมาณการส่งออกตลอดทั้งปี ๒๕๓๘ เท่ากับ ๖.๐๒ ล้านเมตริกตัน ปริมาณโควตาที่จัดสรรเพื่อการส่งออกแร่ยิปซัมในปี ๒๕๓๙ ลดลงจากปริมาณการส่งออกรวมของปี ๒๕๓๘ ร้อยละ ๒๐ ซึ่งเท่ากับ ๔.๘๒ ล้านเมตริกตัน

๒) เหมืองที่ได้รับการจัดสรรโควตา เป็นเหมืองที่เคยมีการผลิตเพื่อการส่งออกในปี ๒๕๓๘

๓) กำหนดลักษณะในการประเมินโควตา (๑) ร้อยละ ๙๐ ของปริมาณโควตาที่จะจัดสรรให้กับเหมืองแร่ยิปซัมในปี ๒๕๓๙ นั้นจะจัดสรรให้กับเหมืองที่เคยส่งออกในปี ๒๕๓๘ โดยปริมาณโควตาที่ได้รับจัดสรร เป็นการประเมินจากปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกของแต่ละเหมืองในปี ๒๕๓๘ (๒) ร้อยละ ๑๐ ของปริมาณโควตาที่จะจัดสรรให้กับเหมืองแร่ยิปซัมในปี ๒๕๓๙ นั้นจัดสรรให้กับเหมืองที่จะเปิดดำเนินการในปี ๒๕๓๙ (๓) โดยข้อเท็จจริงเหมืองแร่ยิปซัมในปัจจุบันมีลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นวิธีการประเมินปริมาณการส่งออกของปี ๒๕๓๙ ของแต่ละเหมืองจะพิจารณาจากปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกของปี ๒๕๓๘ เป็นฐาน โดยคำนึงถึงลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกันของเหมือง (๔) เหมืองแร่ยิปซัมที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาและเมืองที่จะเปิดดำเนินการในปี ๒๕๓๙ การคำนวณโควตาจะพิจารณาจากแผนการผลิตและการจำหน่ายของเหมือง โดยทางเหมืองต้องยื่นคำร้องมายังกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เพื่อพิจารณาจัดสรรโควตาให้

๔) เหมืองที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรโควตาการผลิตเพื่อการส่งออก แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท(๑) เหมืองที่ผลิตเพื่อใช้ในประเทศทั้งหมด (๒) เหมืองที่ประทานบัตรหมดอายุในปี ๒๕๓๘ และ (๓) เหมืองปิดการที่ไม่มีแนวโน้มที่จะเปิดการในปี ๒๕๓๙

๕) การจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ส่งออกเฉพาะราย ๑) กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรโควตาการส่งออกแร่ยิปซัมสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนเป็นผู้ส่งออก (๑) ใช้สถิติส่งออกย้อนหลัง ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ ถึงปี ๒๕๓๘ เฉลี่ยเป็นฐานการกำหนดโควตาสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนส่งออก (๒) คำนวณโควตาการส่งออกรวมที่จะจัดสรรให้กับบริษัทที่จดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกโดยจัดแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนได้แก่ ร้อยละ ๙๗ ของโควตาการส่งออกรวม จะจัดสรรให้กับบริษัทที่จดทะเบียนและมีสถิติการส่งออกในระหว่าง ๒๕๓๖ - ๒๕๓๘ ส่วนที่สอง ร้อยละ ๓ ของโควตาการส่งออกรวมจะจัดสรรให้กับบริษัทที่จดทะเบียนแต่ไม่มีสถิติการส่งออกในระหว่างปี ๒๕๓๖ -๒๕๓๘ ๒) บริษัทที่จดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกแบ่งเป็น ๓ กลุ่มได้แก่ (๑) บริษัทที่จด

ทะเบียนเป็นผู้ส่งออกที่ไม่มีเหมืองเป็นของตนเองส่งออกได้ไม่เกินโควตาที่ได้รับจัดสรรเพื่อการส่งออก (๒) บริษัทที่จดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกที่มีเหมืองเป็นของตนเอง แบ่งออกเป็น ๓ กรณีได้แก่ บริษัทที่เคยส่งออกและโควตาที่ได้รับจัดสรรเพื่อการส่งออกสูงกว่าโควตาที่ได้รับการจัดสรรที่เหมือง จะส่งออกได้ไม่เกินโควตาที่ได้รับจัดสรรเพื่อการส่งออก บริษัทที่เคยส่งออกและโควตาที่ได้รับจัดสรรเพื่อการส่งออกต่ำกว่าโควตาที่ได้รับการจัดสรรที่เหมืองจะส่งออกได้ไม่เกินโควตาที่ได้รับการจัดสรรที่เหมือง บริษัทที่ไม่เคยส่งออกแต่ได้รับโควตาเฉพาะที่เมืองเท่านั้นจะส่งออกได้ไม่เกินโควตาที่ได้รับการจัดสรรที่เหมือง (๓) บริษัทผู้จดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกที่ไม่มีสถิติการส่งออกในรอบ ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ ถึง ๒๕๓๘ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะพิจารณาจัดสรรโควตาให้ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขสัญญาการซื้อขายและราคาส่งออก ซึ่งบริษัทผู้จดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกจะต้องยื่นคำร้องมายังกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เพื่อพิจารณาจัดสรรโควตาให้

๖) บทลงโทษ ในการผลิตและการซื้อขายแร่ยิปซัม หากเกิดกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัมและ/หรือผู้ส่งออกไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนดไว้ ในการพิจารณาบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดจะมีดังนี้ ๑) กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัมทำผิดจะถูกพิจารณาโทษ ดังนี้ (๑) ความผิดครั้งที่ ๑ จะถูกลดปริมาณโควตาการผลิตที่ได้รับจากการจัดสรรเพื่อการส่งออกลงร้อยละ ๒๕ ของปริมาณที่ได้รับจัดสรรในรอบปีนั้น (๒) ความผิดครั้งที่ ๒ จะถูกลดปริมาณโควตาการผลิตที่ได้รับจากการจัดสรรเพื่อการส่งออกลงร้อยละ ๕๐ ของปริมาณที่ได้รับจัดสรรในรอบปีนั้น (๓) ความผิดครั้งที่ ๓ จะถูกยกเลิกการจัดสรรปริมาณโควตาการผลิตเพื่อการส่งออก ๒) กรณีที่ผู้ส่งออกทำผิดจะถูกพิจารณาโทษดังนี้ (๑) ความผิดครั้งที่ ๑ จะถูกห้ามส่งออกแร่ยิปซัมเป็นเวลา ๖ เดือน (๒) ความผิดครั้งที่ ๒ จะถูกห้ามส่งออกแร่ยิปซัมเป็นเวลา ๑ ปี (๓) ความผิดครั้งที่ ๓ จะถูกยกเลิกใบอนุญาตการเป็นผู้ส่งออกแร่ยิปซัม

๗) การระงับการอนุญาตประทานบัตรชั่วคราว กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๓๙ เรื่องระงับการอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัม โดยจะระงับการอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัมเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีการประกาศเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ส่วนการสำรวจแร่ยิปซัมอนุญาตให้ดำเนินการสำรวจต่อไป

๘) การออกมาตรการเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ออกมาตรการเสริมเพื่อผ่อนปรนให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมสามารถดำเนินธุรกิจไปได้อย่างต่อเนื่อง และมีเวลาในการปรับตัวทางธุรกิจมากขึ้น จึงได้ออกมาตรการผ่อนปรนในช่วงปี ๒๕๓๙ ดังนี้ (๑) อนุญาตให้ผู้มีสิทธิ์ในการส่งออกแร่ยิปซัมตามประกาศการจัดสรรโควตาการส่งออกงวดแรกสามารถยืมโควตาของตนเองในงวดต่อไปของปีเดียวกันได้ (๒) อนุญาตให้มีการโอนย้ายโควตาการส่งออกระหว่างผู้ส่งออกด้วยกันเอง และให้ถือว่าการส่งออกจำนวนดังกล่าวเป็นการส่งออกของผู้โอนโควตา แต่จะนำมาพิจารณาเป็นฐานในการกำหนดโควตาการส่งออกของผู้รับโอนโควตาในปีต่อไป (๓) สำหรับกรณีที่มีการย้ายฐานการผลิตของผู้ประกอบการรายเดียวกัน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้พิจารณาจัดสรรโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกให้ โดยคำนึงถึงกำลังการผลิตเดิม ทั้งนี้จะคำนึงถึงความเป็นไปได้ทางด้านวิศวกรรมเหมืองแร่และปริมาณแหล่งแร่สำรองเป็นสำคัญ

๙) การจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมสำหรับเหมืองใหม่ ในปี ๒๕๓๙ เริ่มดำเนินการควบคุมปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมโดยลดปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมรวมลง ร้อยละ ๒๐ ของปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๓๘ จาก ๖.๒ ล้านเมตริกตัน เป็น ๔.๘๒ ล้านเมตริกตัน จากปริมาณดังกล่าวแบ่งจัดสรรให้แก่เหมืองที่เคยส่งออกในปี ๒๕๓๘ จำนวน ๒๐ เหมือง ร้อยละ ๙๐ ซึ่งเท่ากับ ๔.๓๔ ล้านเมตริกตัน และจัดสรรให้แก่เหมืองแร่ยิปซัมที่คาดว่าจะเปิดดำเนินการในปี ๒๕๓๙ จำนวน ๗ เหมือง ร้อยละ ๑๐ ซึ่งเท่ากับ ๐.๔๘ เมตริกตัน

โดยกำหนดแนวทางการขอรับจัดสรรโควตาสำหรับเมืองใหม่ให้ผู้ถือประทานบัตรยื่นคำร้องพร้อมเอกสารแสดงรายละเอียดและหลักฐานการลงทุนพร้อมทั้งแผนการทำงานของเหมืองดังกล่าวต่อสำนักงานทรัพยากรธรณีในท้องที่ภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันออกหนังสือกำหนดแนวทางนี้ โดยจะพิจารณาตรวจสอบและจัดสรรโควตาให้แก่ผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในการดำเนินการทำเหมืองอย่างแท้จริง ปรากฏว่าได้มีผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมที่ได้รับอนุญาตให้เปิดการทำเหมือง จำนวน ๙ เหมือง ยื่นขอรับการจัดสรรโควตาในครั้งนี้

๑๐) การศึกษาจุดคุ้มทุน ในการนี้ก่อนการจัดสรรโควตาให้แก่เหมืองใหม่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการศึกษาจุดคุ้มทุนในการทำเหมืองแร่ยิปซัมโดยการจำลองโครงสร้างต้นทุนของการลงทุน และการดำเนินงานของเหมืองแร่ยิปซัมออกเป็น ๔ ประเภท เพื่อคำนวณหาปริมาณการผลิตที่จุดคุ้มทุน ณ ราคาประกาศแร่ยิปซัม ๑๗ เหรียญสหรัฐต่อ เมตริกตัน หรือ ๔๓๑ บาทต่อเมตริกตัน อัตราแลกเปลี่ยน ๒๕.๓๕๒๙ บาทต่อเหรียญสหรัฐ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ (๑) เหมืองที่ใช้เครื่องจักรเก่า (ไม่รวมดอกเบี้ยเงินกู้) ผลผลิตที่จุดคุ้มทุนเท่ากับ ๕,๐๖๒ เมตริกตัน/เดือน (๒) เหมืองที่ใช้เครื่องจักรเก่า (รวมดอกเบี้ยเงินกู้) ผลผลิตที่จุดคุ้มทุนเท่ากับ ๗,๘๑๓ เมตริกตัน/เดือน (๓) เหมืองที่ใช้เครื่องจากใหม่ (ไม่รวมดอกเบี้ยเงินกู้) ผลผลิตที่จุดคุ้มทุนเท่ากับ ๗,๐๐๐ เมตริกตัน/เดือน (๔) เหมืองที่ใช้เครื่องจักรใหม่ (รวมดอกเบี้ยเงินกู้) ผลผลิตที่จุดคุ้มทุนเท่ากับ ๑๐,๒๕๐ เมตริกตัน/เดือน จากการคำนวณโควตาที่จัดเก็บไว้สำหรับเหมืองใหม่ปริมาณ ๔๘๐,๐๐๐ เมตริกตัน จัดสรรให้แก่เมืองใหม่ที่ยื่นคำร้องจำนวน ๙ เหมืองในปริมาณเท่ากัน จะได้รับจัดสรรเฉลี่ยเหมืองละ ๕๓,๐๐๐ เมตริกตัน สำหรับส่งออกในระยะเวลา ๖ เดือนหลังของ ปี๒๕๓๙ (กรกฎาคม-ธันวาคม) หรือประมาณ ๘,๘๐๐ เมตริกตันต่อเดือน ซึ่งเหมืองประเภทต่างๆ สามารถดำเนินธุรกิจได้เกินจุดคุ้มทุนยกเว้นกรณีเหมืองที่ใช้เครื่องจักรใหม่ที่มีภาวะดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้ในการลงทุน แต่จากการพิจารณาเหมืองเปิดใหม่ทั้งหมดจะเป็นเหมืองที่ใช้เครื่องจักรเดิมของตนเอง หรือบางเหมืองใช้เครื่องจักรร่วมกับการผลิตในประทานบัตรอื่นของตนเอง จากข้อมูลที่ได้รับการศึกษาและปริมาณโควตาที่จัดเก็บไว้จึงจัดสรรโควตาส่งออกให้แก่เหมืองใหม่ในจำนวนที่เท่ากัน ปริมาณเหมืองละ ๕๓,๐๐๐ เมตริกตัน สำหรับครึ่งปีหลังของปี ๒๕๓๙ เนื่องจากการผลิตแร่ยิปซัมของเหมืองแต่ละขนาดจะมีต้นทุนการผลิตต่อหน่วยที่ใกล้เคียงกัน

๑๑) เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมภายในประเทศ เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรมโดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้ (๑) ให้กรมโยธาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบก่อสร้างอาคารทำการออกแบบและกำหนดให้มีการใช้ยิปซัมบอร์ดเป็นผนังกั้นห้องเป็นฝ้าเพดานหรืออื่นๆแทนการใช้อิฐใช้ไม้หรือวัสดุอื่นๆให้มากขึ้น (๒) ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาให้การส่งเสริมการลงทุนแก่โรงงานยิปซัมบอร์ดและโรงงานอื่นๆ ที่มีการใช้แร่ยิปซัมเป็นวัตถุดิบในการผลิต (๓) ให้หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจต่างๆที่กำลังจะมีการก่อสร้างอาคารสถานที่ได้พิจารณานำแผ่นยิปซัมบอร์ดไปใช้ในการก่อสร้างอาคารสถานที่ดังกล่าวด้วย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๓๙อนุมัติตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอทั้ง ๓ ข้อ

๑๒) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ส่งเสริมและประสานงานให้ภาคเอกชนใช้ประโยชน์จากยิปซัมสังเคราะห์ ซึ่งจะเป็นการลดภาวะความกดดันให้การผลิตแร่ยิปซัมธรรมชาติ รวมทั้งการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการขจัดมลภาวะจากกระบวนการผลิตดังกล่าว และจากการประสานงานของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กับผู้ขายยิปซัมในประเทศ พบว่ายิปซัมสังเคราะห์สามารถที่จะนำมาใช้ทดแทนยิปซัมธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ แต่อย่างไรก็ตามยังมี

ข้อจำกัดบางประการที่จะต้องได้รับการแก้ไขและศึกษาในรายละเอียด โดยเฉพาะปัญหาความสม่ำเสมอทางด้านคุณภาพของยิปซัมสังเคราะห์และระดับความชื้นที่ค่อนข้างสูง จึงจะส่งผลต่อความสามารถในการเข้ามาทดแทนแร่ยิปซัมธรรมชาติในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในเชิงพาณิชย์

๑๓) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้จัดประชุมร่วมกับผู้ประกอบการทำเหมืองและผู้ส่งออกแร่ยิปซัมเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ เพื่อรับทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัม ซึ่งผู้ประกอบการและผู้ส่งออกแร่ยิปซัมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามาตรการของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สามารถทำให้ระดับราคาส่งออกของแร่ยิปซัมสูงขึ้นกว่าช่วงเวลาที่ไม่มีการดำเนินมาตรการดังกล่าว นอกจากนั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกแร่ยิปซัมสามารถปรับตัวทางธุรกิจได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารแร่ยิปซัมของรัฐ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงพิจารณาคงระดับปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัม สำหรับปี ๒๕๔๐ ไว้ที่ ๕ ล้านเมตริกตัน เนื่องจากเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปี ๒๕๔๐

๑๔) ในช่วงเดือนกันยายน ๒๕๓๙ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ขอให้ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกแร่ยิปซัมจัดส่งรายละเอียดของความต้องการผลิตและการส่งออกในช่วงที่เหลือของปี ๒๕๓๙ มาให้กรม เพื่อจะได้ดำเนินการวางแนวทางการบริหารแร่ยิปซัมในช่วง ๔ เดือนสุดท้ายของปี ๒๕๓๙ ให้มีประสิทธิภาพ แต่จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้ประกอบการในขั้นต้น ปรากฏว่าในช่วงเวลาดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะมีโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกเหลืออยู่ที่เหมืองประมาณ ๙๐๐,๐๐๐ เมตริกตัน แต่กรมได้รับการยืนยันจากผู้ประกอบการทุกรายว่าปริมาณแร่ดังกล่าวได้มีการทำสัญญาซื้อขายกับผู้ส่งออกและลูกค้าในต่างประเทศหมดแล้ว และผู้ประกอบการและผู้ส่งออกได้แสดงความประสงค์จะขอให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ผ่อนผันให้สามารถส่งออกแร่ยิปซัมในช่วงเวลาที่เหลือของปี ๒๕๓๙ เพิ่มขึ้นอีกจำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐๐ เมตริกตัน และกระทรวงอุตสาหกรรมเห็นว่าปีนี้เป็นปีแรกที่มีการดำเนินมาตรการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัม ภาคธุรกิจที่ดำเนินงานเกี่ยวกับแร่ยิปซัมอาจจะต้องใช้เวลาในการปรับตัว และบางส่วนอาจจะมีภาระผูกพันที่ต้องใช้เวลาในการแก้ไขโดยเฉพาะผู้ที่มีสัญญาซื้อขายล่วงหน้า จึงให้มีการขยายฐานโควตาการส่งออก ปี ๒๕๓๙ ออกไปเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้ที่มีความจำเป็นในการส่งออกแร่ยิปซัมในช่วงเวลาที่เหลือของปี ๒๕๓๙ โดยเฉพาะผู้ที่มีภาระการส่งมอบแร่ตามสัญญาซื้อขายกับลูกค้าต่างประเทศ ซึ่งการขยายฐานโควตาส่งออกจะไม่ส่งผลกระทบต่อระดับราคาส่งออกแร่ยิปซัมของผู้ประกอบการที่ยังมีโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกเหลืออยู่ ตามมาตรการผ่อนปรนนี้มีผลทำให้ปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมในปีนี้ใกล้เคียงกับปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๓๘ แต่มูลค่าการส่งออกจะสูงขึ้นประมาณร้อยละ ๑๘.๔๕ เมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกในปี ๒๕๓๘ โดยเพิ่มขึ้นจากมูลค่าการส่งออก ๒,๒๐๐ ล้านบาทในปี ๒๕๓๘ เป็น ๒,๖๐๐บาทล้านบาทในปี ๒๕๓๙

๑๕) เพื่อสนับสนุนนักลงทุนไทยในต่างประเทศ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ดำเนินการเสนอขอความเห็นชอบจากกระทรวงอุตสาหกรรมในการอนุญาตให้มีการส่งออกแร่ยิปซัมเพื่อใช้ในโรงงานในต่างประเทศของนักลงทุนไทย โดยให้ถือว่าการส่งออกดังกล่าวเป็นโควตาพิเศษที่ไม่นับรวมเป็นโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกในแต่ละปี ทั้งนี้โควตาพิเศษดังกล่าวจะพิจารณาให้กับโรงงานในต่างประเทศที่มีสัดส่วนการลงทุนโดยนักลงทุนไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐

ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๙ เป็นต้นมา กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้กำหนดระดับราคาขั้นต่ำที่ท่าเรือประเทศไทย (FOB) เท่ากับ ๑๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ทำให้ระดับราคาการส่งออกในปี ๒๕๓๙ เท่ากับ ๑๗ เหรียญสหรัฐ/เมตริกตัน ซึ่งสูงขึ้นกว่าระดับราคา ๑๒.๕๐ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ก่อนที่จะมีนโยบายควบคุมการส่งออก หากกำหนดให้ต้นทุนการผลิตและการดำเนินงานของผู้ผลิต

และผู้ส่งออกแร่ยิปซัมคงเดิม ผู้ประกอบการผลิตแร่ยิปซัมจะมีกำไรต่อหน่วยสูงขึ้น เป็น ๖ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน หรือสูงขึ้นประมาณ ๔ เท่า ในขณะที่ปริมาณการส่งออกของประเทศลดลงเพียงร้อยละ ๒๐ แต่ราคาส่งออกสูงขึ้นถึงร้อยละ ๓๖ อันมีผลทำให้รายได้รวมของประเทศจากการส่งออกแร่ยิปซัมในปี ๒๕๓๙ ภายใต้มาตรการควบคุมการส่งออกสูงขึ้นกว่าเดิมโดยเพิ่มขึ้นจาก ๑,๘๗๕ ล้านบาท เป็น ๒,๑๒๕ ล้านบาท รวมทั้งรายได้ของรัฐในส่วนของค่าภาคหลวงแร่ และภาษีรายได้บริษัทฯ ที่รัฐจะสามารถจัดเก็บเพิ่มได้อีกกว่า ๑๖๑ ล้านบาท (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบรายได้จากการใช้มาตรการควบคุมการส่งออก

รายการ	การส่งออกเสรี	ใช้มาตรการควบคุมการส่งออกของ กพร.	ใช้มาตรการควบคุมการส่งออกของ กพร. และมาตรการผ่อนปรน
๑.ราคา (US$/เมตริกตัน)	๑๒.๕	๑๗	๑๗
๒.ปริมาณการส่งออก (เมตริกตัน)	๖,๒๕๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๖,๒๕๐,๐๐๐
๓.รายได้จากการส่งออก (บาท)	๑,๘๗๕,๐๐๐,๐๐๐	๒,๑๒๕,๐๐๐,๐๐๐	๒,๖๐๐,๐๐๐,๐๐๐
๔.รายได้จากภาคหลวง (บาท)	๗๕,๐๐๐,๐๐๐	๘๑,๐๐๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐
๕.รายได้จากภาษีเงินได้บริษัทฯ (บาท)	๗๐,๓๑๒,๕๐๐	๒๒๕,๐๐๐,๐๐๐	๒๘๑,๒๕๐,๐๐๐

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีนโยบายปรับปรุงการบริหารแร่ยิปซัมโดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง และมาตรการที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนข้อมูลยิปซัมสังเคราะห์มาประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายการบริหารแร่ยิปซัมไว้ดังนี้

๑) การควบคุมปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมปี ๒๕๔๐ กำหนดปริมาณการส่งออกเท่ากับปี ๒๕๓๙ เท่ากับ ๔.๘ ล้านเมตริกตัน โดยใช้หลักการการจัดสรรเช่นเดียวกับปี ๒๕๓๙ สำหรับปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกที่จัดสรรให้กับเหมืองเก่าที่เปิดดำเนินการก่อนปี ๒๕๓๙ โดยไม่นับรวมปริมาณการจัดสรรพิเศษที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดสรรให้ในช่วง เดือนพฤศจิกายน -ธันวาคม ๒๕๓๙ และปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกที่จะต้องจัดสรรเพิ่มให้แก่เหมืองใหม่ที่เปิดดำเนินการในปี ๒๕๓๙ และได้รับการจัดสรรให้ในช่วง ๕ เดือนสุดท้ายของปี ๒๕๓๙ เหมืองละ ๕๓,๐๐๐ เมตริกตัน กรมพิจารณาจัดสรรปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกให้อยู่ในระดับการผลิตที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการในเชิงพาณิชย์รวมทั้งไม่อนุญาตส่งออกแร่ยิปซัมที่มีราคาต่ำกว่า ๑๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ถึงแม้ว่าสถานการณ์การตลาดในปีที่ผ่านมาจะสูงกว่าเกือบ ๖ ล้านเมตริกตัน เพื่อเป็นการตรึงระดับราคาการส่งออกไว้ในระดับสูง จากการขาดดุลทางการค้าระหว่างประเทศของไทยในช่วงครึ่งของปี ๒๕๔๐ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงได้มีมาตรการเพิ่มปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมให้สอดคล้องกับต้องการของตลาดเช่นเดียวกับปี ๒๕๓๙ ส่งผลให้การส่งออกแร่ยิปซัมของประเทศไทยในปี ๒๕๔๐ มีปริมาณเท่ากับ ๖.๐ ล้านเมตริกตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ ๗ เมื่อเปรียบเทียบกับ ๒๕๓๙

๒) การพิจารณาคำขออนุญาตประทานบัตรแร่ยิปซัม พิจารณาอนุญาตคำขอประทานบัตรแร่ยิปซัมโดยให้ความสำคัญกับคำขอประทานบัตรเหมืองแร่ยิปซัมที่ต้องการผลิตเพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องของตนก่อนเป็นอันดับแรก ส่วนคำขออื่นๆ ควรพิจารณาอนุญาตโดยมีเงื่อนไขประกอบการอนุญาต

เพื่อป้องกันไม่ให้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายควบคุมการส่งออกของรัฐ เช่น การไม่จัดสรรโควตาการผลิตเพื่อการส่งออก นอกเหนือจากการส่งออกไปใช้ในโรงงานของตนเองในต่างประเทศ หรือเพื่อการย้ายฐานการผลิต เป็นต้น

๓) การจัดสรรโควตาการส่งออกพิเศษสำหรับนักลงทุนไทยในต่างประเทศ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะจัดสรรโควตาให้เป็นการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนไทยในต่างประเทศตามนโยบายสนับสนุนการลงทุนของนักลงทุนไทยในต่างประเทศ ทั้งนี้การสนับสนุนดังกล่าว ในกรณีนี้จะต้องไม่กระทบต่อการดำเนินมาตรการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่โดยกำหนดเงื่อนไขในการสนับสนุนดังกล่าว เช่นสัดส่วนการลงทุนในส่วนของนักลงทุนไทย กำหนดระยะเวลาการสนับสนุนปริมาณโควตาการส่งออกพิเศษ และหลักเกณฑ์การส่งออก เป็นต้น

๔) การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะให้การส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนในประเทศ สำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้แร่ยิปซัมเป็นวัตถุดิบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าเพิ่ม และเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศอย่างคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

๕) การควบคุมราคาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และการกำหนดโควตาการส่งออกเพื่อให้การดำเนินมาตรการของรัฐมีผลกระทบ และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนให้น้อยที่สุด กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะควบคุมเฉพาะโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกที่จัดสรรให้กับเหมืองแร่ยิปซัมซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เท่านั้น โดยจะไม่จัดสรรโควตาการส่งออกให้กับผู้ส่งออก ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาการวิ่งเต้นโดยไม่จำเป็น แต่เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกมีเวลาปรับตัวในการดำเนินธุรกิจ และเพื่อความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะใช้นโยบายยกเลิกการจัดสรรโควตาสำหรับผู้ส่งออกตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ โดยประกาศแจ้งให้ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกทราบล่วงหน้าในปี ๒๕๔๐

๖) การจัดสรรโควตาการผลิตเพื่อการส่งออก และโควตาการส่งออกแร่ยิปซัมปี ๒๕๔๐ ยึดหลักการและหลักเกณฑ์ ดังนี้ (๑) ดำเนินการบริหารแร่ยิปซัมตามนโยบายของรัฐในอันที่จะอนุรักษ์และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ (๒) พิจารณาให้ความเสมอภาคและความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ประกอบการเหมืองแร่ซึ่งเป็นผู้รับภาระความเสี่ยงในอุตสาหกรรมนี้มากที่สุด ดังนั้นในการจัดสรรโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะนำเอาปริมาณการผลิตที่จุดคุ้มทุนมาประกอบการพิจารณาด้วยเพื่อที่จะให้ผู้ประกอบการซึ่งได้ลงทุนไปก่อนที่รัฐจะดำเนินมาตรการควบคุมการส่งออกสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ในเชิงธุรกิจ ภายใต้กรอบนโยบายการบริหารแร่ยิปซัมของรัฐ (๓) จัดสรรโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกสำหรับผู้ประกอบการและจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้กับผู้ส่งออกตามแนวทางเดิมที่ใช้ในการจัดสรรโควตาฯ ในปี ๒๕๓๙

ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เนื่องจากเกิดสภาวะการทางเศรษฐกิจที่ถดถอยอย่างรวดเร็วทั่วภูมิภาคเอเชียและขยายวงกว้างออกไปสู่ตะวันออกไกลและทั่วโลก ทำให้อุตสาหกรรมก่อสร้างและการผลิตปูนซีเมนต์ในภูมิภาคเอเชีย และในประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างหนักและอย่างรวดเร็ว ซึ่งอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบจากแร่ยิปซัม หรือมีแร่ยิปซัมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ จากสถานการณ์ดังกล่าว กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ ประสานภาคเอกชนและกำหนดแนวทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมดังนี้

๑) ดำเนินการคาดการณ์ปริมาณความต้องการส่งออกแร่ยิปซัมของประเทศไว้ที่ ๕.๘ ล้านเมตริกตัน สำหรับปี ๒๕๔๑ เพื่อป้องกันการลดลงของราคา คิดเป็นปริมาณที่ลดลงจากการส่งออกแท้จริงในปี ๒๕๔๐ ประมาณร้อยละ ๒๐ อันเป็นการคำนวณจากสัดส่วนของการส่งออกแร่ยิปซัมไปยังประเทศต่างๆ และการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการเติบโตทางเศรษฐกิจของต่างประเทศนั้นๆ ในปี ๒๕๔๑ ใช้การหาอัตราการเปลี่ยนแปลงแบบถ่วงน้ำหนักจากโครงสร้างการส่งออกที่ผ่านมาของประเทศผู้ส่งออก

๒) มีนโยบายอนุญาตให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่ยิปซัมแต่ละกลุ่มบริษัทสามารถบริหารการผลิตเพื่อการส่งออกแร่ยิปซัมได้ ตามจำนวนที่ได้รับจัดสรรภายในกลุ่มด้วยกันเอง

๓) กรณีเหมืองใหม่ที่ได้รับใบอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัมภายหลัง มีการประกาศยกเลิกการระงับการออกประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๐ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะพิจารณาจัดสรรปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกให้ในกรณีที่ประทานบัตรใหม่นั้นไม่รวมอยู่ในกลุ่มธุรกิจเดิม

๔) ยกเลิกการจัดสรรปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ส่งออก เนื่องจากโครงสร้างทางธุรกิจที่เปลี่ยนไป และการกำหนดปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกที่เหมืองก็สามารถนำมาใช้ในการกำหนดปริมาณการส่งออกรวมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับผู้ผลิตแร่ยิปซัมในการเจรจาซื้อขายแร่ระหว่างผู้ส่งออกและผู้ผลิตของผู้ประกอบการสามารถเลือกจำหน่ายให้กับผู้ส่งออกที่เสนอราคาส่งออกและผลตอบแทนสูงสุดได้

๕) กำหนดระดับราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำ ๑๕ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน (ประกาศเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๑)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ จากการส่งออกแร่ยิปซัมที่ลดลงอย่างรวดเร็วและมากกว่าที่คาดไว้ในปี ๒๕๔๑ โดยมีปริมาณการส่งออก ๓.๖ ล้านเมตริกตัน ทำให้รัฐเปลี่ยนแนวนโยบายในการบริหารแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๒ ใหม่เพื่อให้มีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการตลาดและโครงสร้างทางธุรกิจที่เปลี่ยนไป ดังนี้

๑) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ร่วมกับสภาการเหมืองแร่พิจารณากำหนดแนวทางการบริหารแร่ยิปซัมใหม่ โดยในด้านปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมรวมของประเทศยังคงกำหนดไว้ที่ประมาณ ๕ ล้านเมตริกตัน และให้สภาการเหมืองแร่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือในภาคเอกชนในเรื่องการตลาดและราคาส่งออก ซึ่งทางผู้ประกอบการเหมืองแร่และผู้ส่งออกแร่ยิปซัมมีความเห็นร่วมกันที่จะกำหนดระดับปริมาณการส่งออกสำหรับปี ๒๕๔๒ ในเบื้องต้นเท่ากับปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๔๑ คือที่ปริมาณ ๓.๖ ล้านเมตริกตัน โดยจะมีการพิจารณาปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น หากตลาดมีแนวโน้มของความต้องการที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อลดความกดดันทางด้านราคาอันเนื่องมาจากปริมาณความต้องการแร่ยิปซัมในตลาดต่างประเทศที่ลดลง

๒) ปรับระดับราคาขั้นต่ำเพื่อการส่งออกแร่ยิปซัมจาก ๑๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน เป็น๑๕ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน เพื่อสนองตอบต่อการปรับเปลี่ยนระดับราคานำเข้าแร่ยิปซัมของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศออสเตรเลียที่ลดลงจากราคาน้ำเข้า ณ ท่าเรือประเทศญี่ปุ่น เมื่อปี ๒๕๓๙ ประมาณ ๓๐ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน เป็นประมาณ ๒๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน และระดับราคาส่งออกขั้นต่ำที่กำหนดก็มีแนวโน้มลดลงอีก ซึ่งเป็นผลมาจากระดับราคานำเข้าแร่ยิปซัมจากประเทศออสเตรเลียในเม็กซิโก ณ ท่าเรือประเทศญี่ปุ่นลดลงกว่า ๔ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน คือมีระดับราคาประมาณ ๒๒- ๒๓ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน และเพื่อให้ผู้ส่งออกแร่ยิปซัมไทยสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดมีไว้ได้รับ โดยผู้ประกอบการได้ปรึกษาหารือและ

มีความเห็นร่วมกันที่จะลดระดับราคาขั้นต่ำเพื่อการส่งออกลงมาเป็น ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ตั้งแต่วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๒ เป็นต้นมา

๓) ในปี ๒๕๔๒ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ร่วมมือกับภาคเอกชนโดยสภาการเหมืองแร่จะเป็นผู้ดูแลด้านการตลาดและราคาส่งออกไม่ให้ต่ำกว่าราคาที่ภาครัฐกำหนด และนำข้อคิดเห็นของสภาการเหมืองแร่มาประกอบการพิจารณาอนุญาตคำขออนุญาตส่งแร่ยิปซัมออกนอกราชอาณาจักรของผู้ส่งออกแต่ละราย ซึ่งสภาการเหมืองแร่จะแจ้งผลการพิจารณาให้กรมทราบโดยตรงเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ แนวทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๑) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ประสานกับภาคเอกชนประกอบด้วยสภาการเหมืองแร่ ผู้ประกอบการเหมืองแร่ และผู้ส่งออก เพื่อขอให้เสนอแนวทางในการควบคุมการส่งออกได้แร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๓ ให้กรมพิจารณา ซึ่งภาคเอกชนได้เสนอให้กรมดำเนินการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมต่อไป โดยกำหนดราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำที่ ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน และในเบื้องต้นให้จัดสรรปริมาณการส่งออกให้แก่ผู้ประกอบการทำเหมืองแร่สำหรับครึ่งปีแรกบนฐานปริมาณการส่งออกรวมทั้งปีเท่ากับ ๓.๖ ล้านเมตริกตัน และจะพิจารณาจัดสรรปริมาณการส่งออกสำหรับครึ่งปีหลังอีกครั้งในช่วงกลางปี เพื่อให้ปริมาณการส่งออกเหมาะสมกับอุปสงค์ของตลาด แต่จากการประชุมร่วมกันระหว่างกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สภาการเหมืองแร่และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมได้มีมติร่วมกันกำหนดให้มีการจัดสรรปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกแร่ยิปซัมสำหรับปี ๒๕๔๓ เท่ากับจำนวนที่จัดสรรในปี ๒๕๔๒ มีปริมาณรวมทั้งประเทศเท่ากับ ๕.๑ ล้านเมตริกตัน

๒) สภาการเหมืองแร่ได้ร่วมมือกับผู้ประกอบการเหมืองแร่สร้างแนวทางการร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัม แต่ยังประสบปัญหาในความล่าช้าเกี่ยวกับรายละเอียดของแนวทางและหลักเกณฑ์ระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันเอง ดังนั้นในการประชุมร่วมระหว่างกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และสภาการเหมืองแร่เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๓ ที่ประชุมได้มีมติ ให้มีคณะกรรมการแก้ไขปัญหาแร่ยิปซัมร่วมระหว่างกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และสภาการเหมืองแร่โดยมีอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นประธาน

๓) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ประชุมร่วมกับคณะกรรมการแก้ไขปัญหาแร่ยิปซัมเพื่อแก้ไขปัญหาราคาส่งออกแร่ยิปซัมที่มีแนวโน้มตกต่ำลงไปเรื่อยๆ เนื่องจากการแข่งขันในระหว่างผู้ส่งออกแร่ยิปซัมด้วยกัน โดยการนำแนวทางในการดำเนินการความร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัมมาใช้ในการบริหารแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๔ และร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการปฏิบัติงานโดยมีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และสภาการเหมืองแร่คอยดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยในเบื้องต้นมอบหมายให้ นายสมชาย หาญหิรัญ เจ้าหน้าที่จากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัม

ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ นำแนวทางความร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัมมาใช้

เนื่องจากการดำเนินงานควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ จนกระทั่งถึงปี ๒๕๔๓ ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการแข่งขันตัดราคาในระหว่างผู้ส่งออกไทยด้วยกันเองได้ ดังนั้นในปี ๒๕๔๔ภาคเอกชนโดยสภาการเหมืองแร่และผู้ประกอบการแร่ยิปซัมร่วมกับภาครัฐได้นำแนวทางความร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัมมาใช้ในการบริหารการส่งออกแร่ยิปซัมโดยใช้วิธีการแบ่งตลาดในระหว่างผู้ส่งออกที่ชัดเจน จัดตั้งคณะกรรมการตลาดของแต่ละกลุ่มตลาดโดยแบ่งตลาดผู้ใช้แร่ออกเป็น ๗ กลุ่มตลาด ได้แก่ ๑) กลุ่มตลาด

ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ๒) กลุ่มตลาดประเทศเกาหลีใต้และไต้หวัน ๓) กลุ่มตลาดประเทศญี่ปุ่น ๔) กลุ่มตลาดประเทศฟิลิปปินส์ ๕) กลุ่มตลาดประเทศเวียดนาม ๖) กลุ่มตลาดประเทศบังคลาเทศ อินเดียและศรีลังกา ๗) กลุ่มตลาดในประเทศอื่นๆ โดยคณะกรรมการตลาดแต่ละตลาดประกอบด้วย สภาการเหมืองแร่ และผู้ส่งออกในแต่ละตลาดเพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ด้านการตลาดส่งออก จัดสรรตลาด และปริมาณการส่งออก พิจารณาสิทธิ์การส่งออกในแต่ละตลาดให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน และพิจารณาความขัดแย้งของผู้ส่งออกให้ได้ข้อยุติ และจัดตั้งศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัมทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคำขออนุญาตส่งออกแร่ยิปซัมในแต่ละตลาดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด กรณีที่คณะกรรมการตลาดพิจารณาข้อขัดแย้งไม่สามารถหาข้อยุติได้ จะต้องส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาแร่ยิปซัมของสภาการเหมืองแร่พิจารณาหาข้อยุติ อันเป็นสิ้นสุดข้อพิพาท ในขั้นตอนนี้คู่กรณีจะต้องยินยอมปฏิบัติตามข้อตัดสินดังกล่าว ซึ่งกรณีที่ยังไม่ยินยอมรับคำตัดสินดังกล่าว ก็ยังสามารถขออุทธรณ์ได้ โดยสภาการเหมืองแร่จะแต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการขึ้นมา ๑ คณะประกอบด้วยคณะอนุญาโตตุลาการ ๓ ท่าน ที่คู่กรณียอมรับและอาจจะพิจารณาให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ร่วมด้วย ๑ ท่าน ก็ได้ เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการตัดสินแล้วเป็นอันสิ้นสุดกระบวนการ รวมทั้งจัดสรรปริมาณการส่งออกให้แก่ผู้ประกอบการทำเหมืองแต่ละรายในปริมาณเท่ากับปีที่ผ่านมา และใช้หลักเกณฑ์การบริหารโควตาการส่งออกแร่ยิปซัมเช่นที่เคยปฏิบัติมา และกำหนดราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำ ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕- ๒๕๔๖ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ยังคงควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมด้วยการจัดสรรปริมาณการส่งออกให้แก่ผู้ประกอบการทำเหมืองแร่ละรายในปริมาณเท่ากับปีที่ผ่านมา และใช้หลักเกณฑ์การบริหารโควตาการส่งออกแร่ยิปซัมเช่นที่เคยปฏิบัติมาโดยกำหนดราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำ ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน พร้อมทั้งใช้แนวทางความร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัมในการบริหารจัดการตลาด เพื่อป้องกันการแข่งขันการส่งออกแร่ยิปซัมด้วยการเสนอตัดราคากันเอง ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ และระดับราคาส่งออกแร่ยิปซัมเริ่มดีขึ้น มีระดับราคาสม่ำเสมอกันทั้งภายในตลาดเดียวกันและต่างตลาดกัน

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศเรื่องการบริหารจัดการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ประกอบการแร่ยิปซัมดำเนินการเพื่อเพิ่มมูลค่าแร่ยิปซัมและให้มีการนำแร่ยิปซัมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างสูงสุด โดยการควบคุมปริมาณการผลิตแร่ยิปซัมภายในประเทศ ด้วยวิธีการควบคุมการอนุญาตประทานบัตรแร่ยิปซัม เพื่อลดการแข่งขันการส่งออก ซึ่งมีผลให้การดำเนินมาตรการต่างๆที่เป็นความพยายามดำเนินการโดยความร่วมมือกันในระหว่างภาครัฐและเอกชนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ภาครัฐจึงมีนโยบายควบคุมแหล่งผลิตแร่ยิปซัมที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ได้ดำเนินการยื่นคำขอประทานบัตรต่อทางราชการไว้แล้วโดยกำหนดเงื่อนไขดังนี้

๑) การยื่นขอประทานบัตรแร่ยิปซัมก่อนการออกประกาศนี้ ให้ดำเนินการดังนี้ (๑) กรณีที่ได้รับความเห็นชอบรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของสำนักงานนโยบายและแผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ/หรือมีการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์พื้นที่ของทางราชการเพื่อการทำเหมืองแร่ยิปซัมแล้วอย่างใดอย่างหนึ่งให้ดำเนินการต่อไป (๒) การดำเนินการคำขอประทานบัตรแร่ยิปซัมที่ยังไม่ถึงขั้นดำเนินการ ตามข้อ (๑) ให้ตรวจสอบเป้าประสงค์ของการผลิตและโครงการการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัมโดยทางราชการจะพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี โดยนโยบายการบริหารจัดการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับนี้ ภาครัฐยังไม่รับคำขอประทานบัตรแร่ยิปซัม

ใหม่จนกว่าจะมีการประกาศเปลี่ยนแปลง และหากยังมีผู้ประสงค์ยืนยันจะยื่นคำขอประทานบัตรให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แจ้งการใช้ดุลพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ไม่อนุญาตคำขอประทานบัตรได้ทันที (๑) กรณีประทานบัตรแร่ยิปซัมที่ยังไม่สิ้นอายุให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตรวจสอบสภาวะการผลิตและปริมาณแร่ของแต่ละประทานบัตร ภาระผูกพันการซื้อขายแร่ยิปซัมกับผู้ใดทั้งในและนอกราชอาณาจักร เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาควบคุมการส่งออกนอกราชอาณาจักร และการประกาศกำหนดราคาแร่ต่อไป (๒) ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้โดยประสานงานกับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ แล้วรายงานให้กระทรวงอุตสาหกรรมทราบเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง จากประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับดังกล่าวมีผลให้ภาครัฐสามารถชะลอการขอประทานบัตรแร่ยิปซัมได้ และสามารถสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้ประกอบการให้ตระหนักถึงคุณค่าของแร่ยิปซัมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆที่เพิ่มมูลค่าได้มากกว่าการส่งออกแร่ก้อน หรือนำไปใช้เพื่ออุตสาหกรรมการผลิตปูนซีเมนต์ ยิปซัมบอร์ดและปูนพลาสเตอร์ ซึ่งมีการนำไปใช้ประโยชน์อยู่แล้วในปัจจุบัน นอกจากนั้นกระทรวงอุตสาหกรรมได้ปรับลดปริมาณโควตาส่งออกแร่ยิปซัมของผู้ประกอบการที่ได้รับจัดสรรแต่ละรายลงจากปี ๒๕๔๖ ร้อยละ ๑๕ และปรับเพิ่มราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำจาก ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน เป็น ๑๓ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๗

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ยังคงควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมเช่นเดียวกับในระยะเวลาที่ผ่านมา และดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายแร่ยิปซัมของกระทรวงอุตสาหกรรมในปี ๒๕๔๗ โดย (๑) ควบคุมปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัม ด้วยการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมที่เคยได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๗ ที่เป็นเหมืองเปิดการ มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองเพียงพอ ในปริมาณเท่ากับปี ๒๕๔๗ (๒) ควบคุมราคาส่งออกแร่ยิปซัมด้วยการกำหนดราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำเป็นราคา FOB ณ ท่าเรือประเทศไทย ๑๓ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน (๓) ประทานบัตรที่เคยได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๗ ที่ประทานบัตรสิ้นสุดอายุก่อนปี ๒๕๔๗ หรือสิ้นอายุในปี ๒๕๔๗ และไม่ได้ขอต่ออายุประทานบัตร หรือประทานบัตรที่ปริมาณแร่สำรองหมด จะไม่ได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัม และจะนำโควตาส่งออกแร่ยิปซัมจากประทานบัตรดังกล่าว มาจัดสรรให้แก่สภาการเหมืองแร่เพื่อบริหารจัดการต่อไป (๔) ภาคเอกชนใช้แนวทางความร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัมด้วยการจัดสรรตลาดส่งออกในระหว่างผู้ส่งออกไทย โดยมีศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัมเป็นผู้กำกับดูแลให้การส่งออกเป็นไปตามข้อตกลงและกฎกติกาที่ผู้ประกอบการกำหนด เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ประทานบัตรเดิมที่ได้รับจัดสรรโควตาในปี ๒๕๔๘ ที่เป็นเหมืองเปิดการ มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองเพียงพอ โดยเพิ่มเติมนโยบายโควตาตลาดใหม่ในอันที่จะจัดสรรโควตาพิเศษให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมที่สามารถหาตลาดใหม่ได้ ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาผู้ประกอบการรายใหม่ที่ไม่มีตลาดส่งออก และได้รับจัดสรรโควตาเพื่อการส่งออกน้อย เนื่องจากตลาดเก่าได้มีการจัดสรรให้แก่ผู้ประกอบการรายเดิมไปหมดแล้ว ตามแนวทางความร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัมที่มีศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัมเป็นผู้ดำเนินการ

การดำเนินการในปี ๒๕๔๗ และปี ๒๕๔๘ ผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนจากนโยบายดังกล่าวได้ร้องเรียนไปยังสื่อหนังสือพิมพ์ เพื่อเป็นกระบอกเสียงและสร้างแรงกดดันต่อภาครัฐให้ยกเลิกนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรม และคืนโควตาส่งออกที่ปรับลดร้อยละ ๑๕ ให้แก่ผู้ประกอบการ ซึ่งทางภาครัฐได้พิจารณาทบทวนอย่างรอบคอบ และให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วเล็งเห็นว่าผู้

ที่ร้องเรียนน่าจะเป็นผู้ประกอบการยิปซัมทางภาคใต้ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีส่วนแบ่งของตลาดมาก จึงมีความเดือดร้อนจากนโยบายดังกล่าว ในขณะที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยอมรับ และให้ความร่วมมือ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของภาครัฐสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการได้อย่างเสมอภาคกันทุกฝ่าย และเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่เหมาะสม จึงดำเนินการศึกษาเรื่องดังกล่าว โดยจัดทำโครงการศึกษาความเหมาะสมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม และว่าจ้างที่ปรึกษาจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่แหล่งแร่ยิปซัม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุดคือ ภาควิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และวัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทำการศึกษาโครงการดังกล่าวมีระยะเวลาศึกษา ๒๑๐ วัน ให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๔๙ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการและยิปซัมในปี ๒๕๕๐

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ยังคงควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัม เช่นเดียวกับในระยะเวลาที่ผ่านมา และดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายแร่ยิปซัมของกระทรวงอุตสาหกรรม ในปี ๒๕๔๗ โดย (๑) ควบคุมปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมโดยการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ถือประทานบัตรยิปซัมที่เคยได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมในปี๒๕๔๘ ที่เป็นเหมือนเปิดการ มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองเพียงพอเท่ากับปี ๒๕๔๘ (๒) การควบคุมราคาส่งออกแร่ยิปซัมด้วยการกำหนดราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำเป็นราคา FOB ณ ท่าเรือแห่งประเทศไทย ๑๓ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน (๓) กรณีผู้ประกอบการแร่ยิปซัมที่สามารถหาตลาดใหม่ได้จะพิจารณาจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้เป็นกรณีไป (๔) ภาคเอกชนใช้แนวทางความร่วมมือการส่งออกได้ยิปซัม ด้วยการจัดสรรแบ่งตลาดส่งออกในระหว่างผู้ส่งออกไทย โดยมีศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัมเป็นผู้กำกับดูแลให้การส่งออกเป็นไปตามข้อตกลงและกฎกติกาที่ผู้ประกอบการกำหนด เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ก่อนการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมปี ๒๕๔๙ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการสำรวจตรวจสอบปริมาณสำรองแร่ยิปซัมทุกประทานบัตรที่เคยได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๘ ปรากฏว่ามีประทานบัตรที่มีคุณสมบัติและมีสิทธิ์ได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๙ จำนวน ๔๐ ประทานบัตร ผู้ประกอบการแร่ยิปซัม ๓๐ ราย ปริมาณโควตาส่งออกแร่ยิปซัมรวมทั้งประเทศ ๕,๒๘๔,๓๖๕ เมตริกตัน ซึ่งเท่ากับปริมาณโควตาส่งออกในปี ๒๕๔๘ และสำรองโควตาไว้ให้บริษัทวานิชยิบซัม จำกัด ประทานบัตรที่ ๒๖๐๙๔/๑๔๖๔๒ ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งอยู่ระหว่างต่ออายุประทานบัตรปริมาณ ๘๖,๑๐๕ เมตริกตัน โดยยังไม่สามารถใช้โควตาส่งออกได้จนกว่าจะได้รับอนุญาตประทานบัตร และได้รับอนุญาตให้เปิดการทำเหมือง นอกจากนี้ให้รวมโควตาที่สำรองไว้ให้แก่ บริษัทวานิชยิบซัมจำกัด เป็นเพดานโควตาของปี ๒๕๔๙ ด้วย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ยังคงควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัม เช่นเดียวกับในระยะเวลาที่ผ่านมา และดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายแร่ยิปซัมของกระทรวงอุตสาหกรรม ในปี ๒๕๔๗ โดย (๑) ควบคุมปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมโดยการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ถือประทานบัตรยิปซัมที่เคยได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมในปี๒๕๔๙ ที่เป็นเหมือนเปิดการ มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองเพียงพอเท่ากับปี ๒๕๔๙ (๒) ควบคุมราคาส่งออกแร่ยิปซัมโดยการกำหนดราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำราคา FOB ณ ท่าเรือแห่งประเทศไทย ๑๓ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน (๓) กรณีผู้ประกอบการแร่ยิปซัมที่สามารถหาตลาดใหม่ได้จะพิจารณาจัดสรรโควตาการส่งออกแร่ยิปซัมให้เป็นกรณีไป (๔) ภาคเอกชนใช้แนวทางความร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัมด้วยการจัดสรรแบ่งตลาดส่งออกใน ระหว่างผู้ส่งออกไทย โดยมีศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัมเป็นผู้กำกับดูแลให้การส่งออกเป็นไปตามข้อตกลงและ

กฎกติกาที่ผู้ประกอบการกำหนดเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ก่อนการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๐ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการสำรวจตรวจสอบปริมาณสำรองแร่ยิปซัมทุกประทานบัตรที่เคยได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๙ โดยดำเนินการสำรวจในเดือนกันยายน ๒๕๔๙ มีทีมงานสำรวจปริมาณสำรองแร่ยิปซัมร่วมกัน ๔ ฝ่าย ได้แก่เจ้าหน้าที่จากส่วนกลางกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เขต และผู้ประกอบการ ปรากฏว่ามีประทานบัตรที่มีคุณสมบัติและมีสิทธิ์ได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๐ จำนวน ๓๙ เหมือง ผู้ประกอบการแร่ยิปซัม ๓๐ ราย ปริมาณโควตาส่งออกแร่ยิปซัมรวมทั้งประเทศ ๕,๑๙๘,๒๖๐เมตริกตัน ลดลงจากปี ๒๕๔๙ ร้อยละ ๓.๒ โดยรวมปริมาณโควตาที่สำรองไว้ด้วย เหมืองที่ได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๐ จำนวน ๓๙ เหมือง ในจำนวนนี้มี ๔ เหมือง ที่ได้รับจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมแบบมีเงื่อนไข ด้วยการสำรองโควตาฯ ไว้ให้ จนกว่าจะได้รับคำชี้แจงปัญหาทั้งหมดให้ได้ข้อยุติจึงจะพิจารณาจัดสรรโควตาฯ ให้เป็นรายๆ ต่อไป เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินการจัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และลดการวิพากษ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงให้มีการเปิดเผยข้อมูลโควตาส่งออกแร่ยิปซัมที่จัดสรรให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแต่ละรายในปี ๒๕๕๐ ให้ผู้ประกอบการและผู้ที่สนใจทราบโดยทั่วกันโดยวิธีการนำข้อมูลเข้าสู่เว็บไซต์ ของกรม และแจ้งให้ผู้ประกอบการทุกรายทราบเป็นเอกสาร ในปี ๒๕๕๐ ความต้องการแร่ยิปซัมเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการขาดแคลนโควตาส่งออกแร่ยิปซัม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงนำมาตรการขอยืมโควตาส่งออกข้ามปีมาใช้ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการไปพลางก่อนที่กระทรวงอุตสาหกรรมจะให้ความเห็นชอบกับมาตรการเพิ่มปริมาณการส่งออกปี ๒๕๕๐ แล้วปรับคืนโควตาปี ๒๕๕๑ ที่ผู้ประกอบการขอยืมส่งออกในปี ๒๕๕๐ ให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการขาดแคลนโควตาส่งออกในปี ๒๕๕๑ ซ้ำอีก

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัม ดังนี้

(๑) จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมรายเดิมที่เป็นเมืองเปิดการ มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองแร่เพียงพอ เท่ากับปี ๒๕๔๖ ก่อนจะมีการปรับลดโควตาส่งออกแร่ยิปซัมร้อยละ ๑๕ (๒) จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ ประทานบัตรที่หมดอายุในปี ๒๕๕๑ และขอต่ออายุประทานบัตร และประทานบัตรที่หมดอายุก่อนปี ๒๕๕๑ ที่อยู่ระหว่างการขอต่ออายุประทานบัตร แต่จะใช้โควตาส่งออกได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร และเปิดการทำเมืองแล้ว หรือมีแร่ที่ชำระค่าภาคหลวงไว้แล้ว และ/หรือ มีแร่ที่ขออนุญาตมีไว้ในครอบครองโดยไม่อนุญาตให้บริหารการผลิตร่วมกลุ่มกันหรือย้ายฐานการผลิต (๓) จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมที่ประสงค์จะผลิตแร่เพื่อการส่งออกเท่ากับโควตาขั้นต่ำที่จัดสรรให้แก่ผู้ประกอบการแร่ยิปซัมรายเดิม (๔) อนุญาตให้ย้ายฐานการผลิตแร่ยิปซัมได้ในปี๒๕๕๑ เป็นปีสุดท้าย และจะยกเลิกให้ย้ายฐานการผลิตแร่ยิปซัมในปี ๒๕๕๒ เป็นต้นไป (๕) กำหนดราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำ ๑๕ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป และภายในปี ๒๕๕๑ จะพิจารณาปรับราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำให้สูงขึ้นตามสภาวะการตลาด จากแนวทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๑ และเหตุผลการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่แตกต่างไปจากปี ๒๕๔๙ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในประเทศชาติโดยรวม ตามนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรม และรัฐบาลจะค่อยๆ ผ่อนความเข้มงวดในการควบคุมโควตาส่งออกแร่ยิปซัม เพื่อเปลี่ยนแปลง

แนวทางการบริหารจัดการแร่ยิปซัมจากระบบโควตา เป็นการยกเลิกระบบโควตา และจะนำแนวทางอื่นที่เหมาะสมมาบริหารจัดการแร่ยิปซัมในอนาคต อาทิ เช่น การปรับราคาประกาศแร่ยิปซัมให้สูงขึ้น การเพิ่มอัตราการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัมให้สูงขึ้น การคืนค่าภาคหลวงแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ใช้แร่ภายในประเทศ และการบริหารการส่งออกด้วยบริษัทกลาง โดยปัจจุบันได้ประชุมร่วมกันกับสภาการเหมืองแร่ เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายต่อไป ต่อมาในเดือนตุลาคม ๒๕๕๑ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการที่มีโควตาส่งออกแร่ยิปซัมไม่เพียงพอ โดยการกำหนดมาตรการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมช่วงไตรมาสที่ ๔ เป็น ๒ ระยะ (๑) การดำเนินงานตามนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในปี ๒๕๕๑ แม้จะใช้นโยบายไม่กำหนดเพดานโควตาเพื่อหวังจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนโควตาซึ่งเกิดขึ้นในปีที่ผ่านมาโดยอนุญาตให้ขอยืมใช้โควตาล่วงหน้า แต่ก็ยังคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการร้องเรียนในเรื่องโควตาได้ ขณะเดียวกันการใช้นโยบายไม่กำหนดเพดานโควตาดังกล่าวยังส่งผลให้มียอดรวมการส่งออกแร่ยิปซัมดิบเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖ และวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๗ ที่ต้องการให้ลดปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมดิบ นอกจากนี้การผลักดันให้เกิดการเพิ่มมูลค่าแร่ยิปซัมในประเทศก็ยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่คาดไว้ได้ (๒) การส่งเสริมการนำยิปซัมสังเคราะห์มาใช้แทนแร่ยิปซัมธรรมชาติ ยิปซัมสังเคราะห์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นผลพลอยได้จากกระบวนการผลิต ๒ กระบวนการ คือโรงงานผลิตไฟฟ้าแม่เมาะ จากกระบวนการกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โดยใช้หินปูน และโรงงานผลิตปุ๋ยของบริษัทปุ๋ยแห่งชาติซึ่งมีปริมาณการผลิตรวมทั้ง ๒ แหล่งประมาณ ๓ ล้านเมตริกตันต่อปี และจะสามารถใช้ทดแทนแร่ยิปซัมธรรมชาติได้ในระดับหนึ่ง โดยในปี ๒๕๓๙ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการส่งเสริมและประสานงานให้ภาคเอกชนทำการทดลองใช้ประโยชน์ยิปซัมสังเคราะห์แทนแร่ยิปซัมธรรมชาติ โดยใช้ยิปซัมสังเคราะห์จากทั้ง ๒ กระบวนการ มีรายละเอียดการศึกษาทดลอง พบว่า (๑) ยิปซัมสังเคราะห์จากกระบวนการจำกัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ของโรงงานไฟฟ้าแม่เมาะ ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการใช้หินปูนไปจับก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ที่เกิดจากกระบวนการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง ทดลองใช้ในการผลิตของภาคเอกชนที่ใช้แร่ยิปซัมเป็นวัตถุดิบ มีรายงานผลการทดลองและประเด็นปัญหาสรุปว่า บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัดได้ทดลองใช้ยิปซัมสังเคราะห์ในการผลิตปูนซีเมนต์ขั้นต้นในห้องปฏิบัติการ พบว่า ให้ผลใกล้เคียงกับแร่ยิปซัมธรรมชาติ แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ต้องทำการศึกษาในรายละเอียด ได้แก่ ความไม่สม่ำเสมอของคุณภาพและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ผลิตภัณฑ์ยิปซัมบอร์ดที่ได้มีคุณภาพไม่แตกต่างจากการใช้แร่ยิปซัมธรรมชาติ แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ต้องทำการศึกษาในรายละเอียดได้แก่ความชื้นสูงและค่าใช้จ่ายในการขนส่งถึงโรงงานสูงเช่นกัน ต่อมา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามตกลงร่วมมือการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาการใช้ประโยชน์ยิปซัมสังเคราะห์จากโรงงานไฟฟ้าแม่เมาะ เพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมซึ่งคาดว่าจะสามารถนำไปใช้ในงานต่างๆ ได้หลากหลาย เช่นปูนซีเมนต์ ยิปซัมบอร์ด ผลิตเบียร์ ด้านทันตกรรม และปรับปรุงคุณภาพดิน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้นอกจากจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการนำยิปซัมสังเคราะห์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว ยังเป็นการช่วยลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการผลิตกระแสไฟฟ้า ลดการใช้ทรัพยากรแร่จากธรรมชาติ และผลักดันให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ได้อีกด้วย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒- ๒๕๕๓ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๑ ให้เป็นรูปธรรม สามารถใช้ปฏิบัติได้จริงรวมทั้งได้รับการยอมรับ และความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยวิธีการประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับสภาการเหมืองแร่และผู้ประกอบการ เพื่อนำผลการ

ประชุมมาประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมประจำปี ๒๕๕๒ ต่อไป โดยในระหว่างที่ยังไม่ได้ประกาศนโยบายปี ๒๕๕๒ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ยังคงให้ใช้นโยบายปี ๒๕๕๑ ไปก่อน จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การบริหารจัดการแร่ยิปซัมสามารถดำเนินต่อไปได้ โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ สำหรับราคาส่งออกแร่ยิปซัมขั้นต่ำได้กำหนดใหม่ตามที่สภาการเหมืองแร่ได้เสนอต่อกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยกำหนดราคาให้สูงขึ้นเป็น ๑๖ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ประกาศเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๒ นโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๒ ประกอบด้วย (๑) จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมรายเดิมที่เป็นเหมืองเปิดการ มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองแร่เพียงพอ เท่ากับปี ๒๕๕๑ (๒) จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ประทานบัตรที่หมดอายุในปี ๒๕๕๒ ที่ขอต่ออายุประทานบัตร และประทานบัตรที่หมดอายุก่อนปี ๒๕๕๒ ที่อยู่ระหว่างการขอต่ออายุประทานบัตร แต่จะใช้โควตาส่งออกได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตรและเปิดการทำเหมืองแล้ว หรือมีแร่ที่ชำระค่าภาคหลวงไว้แล้ว และ/หรือ มีแร่ที่ขออนุญาตไว้ในครอบครอง โดยไม่อนุญาตให้บริหารการผลิตร่วมกลุ่มกันหรือย้ายฐานการผลิต (๓) จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมรายใหม่ หรือที่ยังไม่เคยได้รับการจัดสรรโควตาเพื่อการส่งออก และมีความประสงค์จะผลิตแร่เพื่อการส่งออกจะได้รับการจัดสรรโควตาเท่ากับโควตาขั้นต่ำที่จัดสรรให้แก่ผู้ประกอบการแร่ยิปซัมรายเดิม (๔) ตามนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๑ ที่เคยได้ประกาศไว้ จะอนุญาตให้ย้ายฐานการผลิตแร่ยิปซัมได้ในปี ๒๕๕๑ เป็นปีสุดท้ายนั้น สำหรับนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๒ จะยังไม่บังคับใช้ (๕) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะพิจารณาปรับปรุงราคาประกาศแร่ยิปซัมให้มีความเหมาะสมในแต่ละช่วงเวลาของปี และจะประกาศให้ทราบและถือปฏิบัติโดยทั่วกัน (๖) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่สนับสนุนพัฒนาการใช้แร่ยิปซัมเพื่อเพิ่มมูลค่าแร่ภายในประเทศ (๗) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะเฝ้าระวังปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมอย่างใกล้ชิด โดยจะพิจารณาจัดสรรโควตาให้เกิดความเป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อประเทศ และมุ่งให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ เพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนี้หากมีกรณีฉุกเฉินเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะพิจารณาหลักเกณฑ์วิธีการและดำเนินการให้มีความเหมาะสมในแต่ละช่วงเวลาเป็นกรณีๆ ไป อนึ่งเพื่อให้การบริการจัดการแร่ยิปซัมเกิดประโยชน์ต่อประเทศ และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะพิจารณาทบทวนแนวทางการบริหารจัดการแร่ ยิปซัมอีกครั้ง ทั้งนี้ในการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นแบบมีส่วนร่วม โดยจะร่วมมือกับสภาการเหมืองแร่และผู้ประกอบการ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ และนำมาใช้เป็นข้อมูลจัดทำเป็นนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมต่อไป

ปี ๒๕๕๔ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ยังคงให้การสนับสนุนภาคเอกชนในการบริหารจัดการตลาดแร่ยิปซัมตามแนวทางความร่วมมือการส่งออกแร่ยิปซัมต่อไป เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้รักษาระดับราคาส่งออกแร่ยิปซัมไม่ให้ตกต่ำลงไปจากเดิมได้ แม้จะมีปัญหาความขัดแย้งจากปัญหาความทับซ้อนของตลาดต่างประเทศ ภาครัฐในฐานะผู้กำกับดูแลให้ภาคเอกชนดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของภาครัฐ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรแร่มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์แก่ประเทศในส่วนรวมมากที่สุด จึงต้องพิจารณาให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ด้วยความเป็นกลาง เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความมั่นใจในด้านวัตถุดิบสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ รวมทั้งสถานการณ์เกี่ยวกับอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และ เพื่อให้การประกอบกิจการของผู้ประกอบการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และจูงใจให้เกิดการสำรวจค้นหาพัฒนาแหล่งแร่ และส่งเสริมการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม อันก่อให้เกิดประโยชน์ที่

คุ้มค่า จึงยกเลิกประกาศฉบับลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗ และออกประกาศเรื่องนโยบายการบริหารจัดการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมฉบับลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นขอประทานบัตรแร่ยิปซัมได้โดยดำเนินการคำขอเฉพาะผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านเงินลงทุน ด้านเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการทำเหมือง ด้านแหล่งแร่ แผนการใช้ประโยชน์และแผนการจำหน่ายแร่ยิปซัม และผู้ขอประทานบัตรแร่ยิปซัมจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมาย พร้อมทั้งต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดอย่างเข้มงวด กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ยังคงใช้นโยบายเช่นเดียวกับปี ๒๕๕๓ โดยจัดสรรปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ยิปซัมจำนวน ๔๙ ราย ปริมาณรวม ๗,๐๙๗,๙๐๐ เมตริกตัน จัดสรรให้ผู้ประกอบการทำเหมืองแร่ยิปซัม ภาคใต้ ๓๘ ราย จำนวน ๕,๙๖๔,๕๐๐ เมตริกตัน ภาคเหนือ ๑๑ ราย จำนวน ๑,๑๓๓, ๔๐๐ เมตริกตันราคาส่งออกขั้นต่ำยังคงกำหนดไว้เท่ากับปี ๒๕๕๓ ในราคา ๑๖ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน

ปี ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน (๒๕๕๕-๒๕๕๙) ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖ ยังคงนโยบายเดิมที่กำหนดไว้ และประกาศใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ในปี ๒๕๕๗ ดำเนินการตามนโยบายปี ๒๕๕๒ แต่มีนโยบายเพิ่มเติม ในการจัดสรรปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมเพิ่มให้แก่ผู้ประกอบการที่มีสัญญาซื้อขายที่ต้องส่งมอบแร่ให้แก่ผู้ใช้แร่ ที่กำหนดให้ผู้รับจัดสรรปริมาณส่งออกแร่เพิ่มเติมต้องจ่ายค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์แก่รัฐในอัตรา ๒๒.๔ บาทต่อเมตริกตัน ปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ กำหนดโควตาส่งออกแร่ยิปซัมรวม ๖.๕ ล้านเมตริกตัน (ลดลงจากปริมาณโควตาส่งออกแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๗ ประมาณร้อยละ ๑๐ โดยไม่จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้รายแปลง ให้จัดสรรเฉพาะประทานบัตรที่เปิดการทำเหมือง มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองแร่เพียงพอ กรณีมีปริมาณการส่งออกยิปซัมเกิน ๖.๕ ล้านเมตริกตัน จะพิจารณาจัดสรรเพิ่มเติมโดย (๑) ผู้นำยิปซัมสังเคราะห์ไปจำหน่ายให้กับผู้ใช้แร่ทุกๆ ๑ เมตริกตัน จะได้รับจัดสรรโควตาส่งออกเพิ่มเติม ๕ เมตริกตัน (๒) ผู้นำแร่ยิปซัมสังเคราะห์ไปจำหน่ายให้อุตสาหกรรมในประเทศ (ยกเว้นอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์และยิปซัมบอร์ด) ทุกๆ ๕ เมตริกตัน จะได้รับจัดสรรโควตาเพิ่มเติม ๑ เมตริกตัน

สรุปเหตุการณ์ นโยบาย และมาตรการสำคัญในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา ได้ตามตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ สรุปเหตุการณ์ นโยบาย และมาตรการสำคัญในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์ นโยบายและมาตรการสำคัญ
๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖	คณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม รับความเห็นของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจไปดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจมีความเห็นว่า ขณะนี้ได้มีการส่งวัตถุดิบซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เช่น ดินดำ ดินขาว แร่ยิปซัม ฯลฯ ทำให้สูญเสียผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติอย่างมาก ทั้งๆ ที่ทางราชการก็ได้เร่งรัดพัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อการผลิตและเพิ่มมูลค่าของสินค้าที่จะส่งออก ดังนั้น จึงเห็นควรมอบหมายให้ทั้ง ๓ กระทรวง รับไปพิจารณาแนวทางดำเนินการที่จะสงวนวัตถุดิบ ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์ นโยบายและมาตรการสำคัญ
๕ เมษายน ๒๕๓๗	คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ซึ่งมีมติว่า เห็นควรให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เร่งรัดดำเนินการตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎคม ๒๕๓๖ โดยเร่งด่วน เพื่อสงวนวัตถุดิบซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า
๒๐ เมษายน ๒๕๓๗	คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงควบคุมการส่งออกแร่ ๖ ชนิด ออกนอกราชอาณาจักร ได้แก่ ยิปซัม เฟลด์สปาร์ โดโลไมต์ ดินขาว ไพโรฟิลไลต์ และแบไรต์โดยให้ส่งสำนักงานคณะกรรมกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วดำเนินการต่อไป ซึ่งต่อมาได้ออกเป็นกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๓ (๒๕๓๗) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๗
๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๗	คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมรายงานผลการเร่งรัดดำเนินการสงวนวัตถุดิบซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เพื่อใช้อุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่าตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎคม ๒๕๓๖
๑๑ มกราคม ๒๕๓๘	กำหนดราคาประกาศเท่ากับ ๑๕ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน
๑ กรกฎาคม ๒๕๓๘	การส่งออกแร่ยิปซัม ○ ไม่ต่ำกว่า ๑๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน อนุญาตให้ส่งออกได้ ○ ๑๕-๑๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน อนุญาตให้ส่งออกได้เฉพาะแร่ที่ต้องส่งมอบตามสัญญาซื้อขายก่อนเดือนมิถุนายน ๒๕๓๘ ○ ต่ำกว่า ๑๕ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ให้ตรวจสอบสัญญาซื้อขายย้อนหลัง และให้ผู้ส่งออกเจรจาขึ้นราคาส่งออก หากไม่สามารถทำได้ผู้ส่งออกต้องแสดงเหตุผลว่าได้ทำโดยสุจริตจึงจะอนุญาตให้ส่งออกได้
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๘	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเห็นชอบมาตรการแก้ไขปัญหาการส่งออกแร่ยิปซัม โดย ○ กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ ๑๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ ลดปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๓๙ ลงร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๓๘ ○ จัดสรรโควตาส่งออกให้ผู้ประกอบการแร่ยิปซัม ○ ส่งเสริมให้ใช้แร่ยิปซัมภายในประเทศให้มากขึ้น เช่น ยิปซัมบอร์ด
มกราคม ๒๕๓๙	มาตรการควบคุมการส่งออกแร่ยิปซัมปี ๒๕๓๙ ○ กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ ๑๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ ลดปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๓๙ ให้อยู่ที่ระดับ ๔.๘ ล้านเมตริกตัน (ลดลงร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๓๘) โดยจัดสรรให้เหมืองเดิมประมาณร้อยละ ๙๐ ที่เหลือร้อยละ ๑๐ จัดสรรให้เหมืองที่คาดว่าจะเปิดใหม่จำนวน ๗

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์ นโยบายและมาตรการสำคัญ
	เหมือง ○ จัดสรรปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัม โดยพิจารณาจาก -ความสามารถในการผลิต -ปริมาณแหล่งแร่คงเหลือของประทานบัตร -ปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกของปีที่ผ่านมา -ลักษณะการลงทุน ○ จัดสรรปริมาณการส่งออก โดยใช้ประวัติการส่งออกปี ๒๕๓๖-๒๕๓๘ เฉลี่ยเป็นฐานในการกำหนดโควตา ○ จำกัดแหล่งผลิตแร่ยิปซัม โดยการไม่เพิ่มแหล่งแร่
๒๑ มกราคม ๒๕๓๙	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ระงับการอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัม เพื่อสงวนวัตถุดิบไว้สำรองสำหรับอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าแร่
๑๘ มิถุนายน ๒๕๓๙	คณะรัฐมนตรีมีมติสนับสนุนการใช้ยิปซัมบอร์ดภายในประเทศ
๑๐ มกราคม ๒๕๔๐	กรมทรัพยากรธรณี กำหนดนโยบายบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๔๐ ○ กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ ๑๗ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ จัดสรรปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกให้แก่ผู้ประกอบการแต่ละเหมืองเท่ากับปี ๒๕๓๙ ○ จัดสรรปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกให้กับเหมืองใหม่ปริมาณ ๑๒๐,๐๐๐ เมตริกตัน ○ จัดสรรปริมาณการส่งออกให้ผู้ส่งออกแต่ละรายเท่ากับที่ได้รับจัดสรรในปี ๒๕๓๙
๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๐	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ยกเลิกการระงับการอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัม เพื่อสนับสนุนความพร้อมของผู้ประกอบการในการสร้างความมั่นใจทางด้านวัตถุดิบในระยะยาวให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนนักลงทุนไทยที่ลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในต่างประเทศ
๗ มกราคม ๒๕๔๑	○ กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ ๑๕ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ จัดสรรปริมาณการส่งออกให้เฉพาะผู้ถือประทานบัตรเท่านั้น โดยยกเลิกการจัดสรรปริมาณการส่งออกให้กับผู้ส่งออก ○ ให้มีการบริหารการผลิตภายในกลุ่มธุรกิจเดียวกันได้ ○ กำหนดปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกรวมเท่ากับ ๔.๘ ล้านเมตริกตัน
๓ มกราคม ๒๕๔๒	นโยบายการบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๔๒ ○ กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ ๑๕ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ แบ่งการจัดสรรปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออก ออกเป็น ๒ งวด

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์ นโยบายและมาตรการสำคัญ
	○ อนุญาตให้บริหารปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกภายในกลุ่มธุรกิจเหมืองแร่ด้วยกัน
๘ มีนาคม ๒๕๔๒	สภาการเหมืองแร่เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมให้กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน
๓๐ เมษายน ๒๕๔๒	ประกาศราคาแร่ยิปซัมเพื่อเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่เท่ากับ ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน
๒๕๔๓	○ กำหนดโควตาส่งออกเท่ากับ ๕.๑ ล้านเมตริกตัน ราคาส่งออกขั้นต่ำ ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาแร่ยิปซัมระหว่างกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และสภาการเหมืองแร่
๒๕๔๔	○ เพื่อแก้ปัญหาการแข่งขันตัดราคาส่งออก จึงใช้วิธีการบริหารแบบแบ่งกลุ่มตลาด ๗ กลุ่ม โดยมีคณะกรรมการตลาดประกอบด้วยสภาการเหมืองแร่และผู้ส่งออกในแต่ละตลาด ○ จัดตั้งศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัม เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคำขออนุญาตส่งออก และมีคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาแร่ยิปซัม และคณะอนุญาโตตุลาการทำหน้าที่พิจารณาตัดสินปัญหาข้อขัดแย้ง ○ จัดสรรปริมาณการส่งออกเท่ากับปีที่ผ่านมา และกำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำเท่ากับ ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน
๒๕๔๕-๒๕๔๖	○ จัดสรรปริมาณการส่งออกเท่ากับปีที่ผ่านมา และกำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำเท่ากับ ๑๑ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน และใช้แนวทางความร่วมมือการส่งออกในการบริหารจัดการตลาดเพื่อป้องกันการแข่งขันด้านราคาส่งออก
๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗	นโยบายการบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๔๗ ○ การยื่นคำขอ -กรณี EIA เห็นชอบแล้ว หรือมีการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ของทางราชการแล้วให้ดำเนินการต่อไป -กรณีไม่เข้าข่ายข้างต้น จะพิจารณาจากเป้าประสงค์การผลิตและโครงการการใช้ประโยชน์แร่ยิปซัม ○ ภาครัฐจะไม่รับคำขอประทานบัตรแร่ยิปซัมใหม่จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง ○ กรณีประทานบัตรยังไม่สิ้นอายุ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตรวจสอบข้อมูลเพื่อพิจารณาควบคุมการส่งออกและประกาศกำหนดราคาแร่ต่อไป ○ ปรับลดปริมาณโควตาส่งออกของผู้ประกอบการแต่ละรายลงร้อยละ ๑๕ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๖ ○ ปรับเพิ่มราคาส่งออกขั้นต่ำจาก ๑๑ เป็น ๑๓ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน
๒๕๔๘	นโยบายการบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๔๘

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์ นโยบายและมาตรการสำคัญ
	○ ควบคุมปริมาณการส่งออกรวม เท่ากับ ๕.๕๔ ล้านเมตริกตัน (ลดลงจาก ๖.๕๒ ล้านเมตริกตันในปีก่อน) โดยจัดสรรโควตาส่งออกให้แก่ผู้ถือประทานบัตรที่เคยได้รับการจัดสรรในปีก่อน เป็นเหมืองเปิดการ มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองเพียงพอ ○ ควบคุมราคาส่งออก ต้องไม่ต่ำกว่า ๑๓ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ ไม่จัดสรรโควตาการผลิตเพื่อการส่งออกให้กับประทานบัตรที่สิ้นอายุในปี ๒๕๔๗ และไม่ได้ขอต่ออายุหรือปริมาณสำรองแร่หมด แต่จะนำโควตาเหล่านั้นมามอบให้สภาการเหมืองแร่บริหารจัดการ ทั้งนี้ นโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมในปี ๒๕๔๗-๒๕๔๘ ส่งผลให้ผู้ประกอบการส่วนหนึ่งร้องเรียนไปยังสื่อหนังสือพิมพ์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงให้มีการศึกษาความเหมาะสมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม โดยคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางบริหารจัดการแร่ยิปซัมในปี ๒๕๕๐
๒๕๔๙	ใช้นโยบายเช่นเดียวกันกับปี ๒๕๔๗ คือ ○ ควบคุมปริมาณส่งออก โดยจัดสรรโควตาส่งออกให้ผู้ถือประทานบัตรที่เคยได้รับจัดสรรในปี ๒๕๔๘ ที่เปิดการมีความพร้อม และมีปริมาณสำรองแร่เพียงพอ ○ ควบคุมราคาส่งออกขั้นต่ำที่ระดับ ๑๓ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ กรณีผู้ประกอบการสามารถหาตลาดใหม่ได้ จะพิจารณาจัดสรรโควตาส่งออกให้เป็นกรณีไป ○ มีศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัมเป็นผู้ดูแลกฎ กติกา แนวทางปฏิบัติร่วมกัน
๒๕๕๐	ใช้นโยบายเช่นเดียวกันกับปี ๒๕๔๗ โดยเพิ่มเติม ๒ ประเด็น คือ ○ การเปิดเผยข้อมูลโควตาส่งออก เพื่อสร้างความโปร่งใสของการบริหารจัดการแร่ยิปซัม ○ ให้มีการใช้มาตรการขอยืมโควตาข้ามปี เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ดีทำให้มีความต้องการใช้แร่ยิปซัมเพิ่มขึ้น
๒๕๕๑	นโยบายการบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๑ ○ จัดสรรโควตาส่งออกให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมรายเดิมที่เป็นเหมือง เปิดการ มีความพร้อมในการผลิต มีปริมาณสำรองแร่เพียงพอเท่าปี ๒๕๔๖ (ก่อนที่จะมีการปรับลดโควตาร้อยละ ๑๕) ○ จัดสรรโควตาส่งออกให้แก่ประทานบัตรที่หมดอายุในปี ๒๕๕๑ ที่ขอต่ออายุประทานบัตร และประทานบัตรที่หมดอายุก่อนปี ๒๕๕๑ ที่อยู่ระหว่างการขอต่ออายุประทานบัตร แต่จะใช้โควตาส่งออกได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ต่ออายุและเปิดการทำเหมืองแล้ว หรือมีแร่ที่ชำระค่าภาคหลวงแร่แล้ว หรือมีแร่ที่ขออนุญาตมีไว้ในครอบครอง โดยไม่อนุญาตให้บริหารการผลิตร่วมกลุ่มกัน หรือย้ายฐานการผลิต

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์ นโยบายและมาตรการสำคัญ
	○ จัดสรรโควตาส่งออกแร่ยิปซัมให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมที่ประสงค์จะผลิตแร่เพื่อการส่งออกเท่ากับโควตาขั้นต่ำที่จัดสรรให้แก่ผู้ประกอบการแร่ยิปซัมรายเดิม ○ อนุญาตให้ย้ายฐานการผลิตแร่ยิปซัมได้ในปี ๒๕๕๑ เป็นปีสุดท้าย และยกเลิกให้ย้ายฐานการผลิตในปีถัดไป ○ กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ ๑๔ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน และจะปรับเพิ่มขึ้นตามสภาวะตลาด ○ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ลงนามร่วมมือกันศึกษาเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาการใช้ประโยชน์ยิปซัมสังเคราะห์จากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เพื่อนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม
๒๕๕๒-๒๕๕๓	นโยบายการบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ ○ จัดสรรโควตาส่งออกให้แก่ผู้ถือประทานบัตรแร่ยิปซัมรายเดิมที่เป็นเหมือง เปิดการ มีความพร้อมในการผลิต มีปริมาณสำรองแร่เพียงพอเท่ากับปี ๒๕๕๑ ○ จัดสรรโควตาส่งออกให้แก่ประทานบัตรที่หมดอายุในปี ๒๕๕๒ ที่ขออายุประทานบัตร และประทานบัตรที่หมดอายุก่อนปี ๒๕๕๒ ที่อยู่ระหว่างการขอต่ออายุประทานบัตร แต่จะใช้โควตาส่งออกได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ต่ออายุและเปิดการทำเหมืองแล้ว หรือมีแร่ที่ชำระค่าภาคหลวงแร่แล้ว หรือมีแร่ที่ขออนุญาตมีไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาตให้บริหารการผลิตร่วมกลุ่มกัน หรือย้ายฐานการผลิต ○ จัดสรรโควตาส่งออกให้แก่ผู้ถือประทานบัตรรายใหม่ หรือที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรโควตา และมีความประสงค์ที่จะผลิตแร่เพื่อการส่งออก โดยให้ได้รับการจัดสรรเท่ากับโควตาขั้นต่ำที่จัดสรรให้ผู้ประกอบการรายเดิม ○ ยังคงอนุญาตให้ย้ายฐานการผลิตได้
๒๕๕๔	นโยบายการบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๔ ○ ยกเลิกประกาศ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗ และออกประกาศเรื่อง นโยบายการบริหารจัดการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยผู้ประกอบการสามารถยื่นขอประทานบัตรแร่ยิปซัมได้ โดยจะดำเนินการคำขอเฉพาะผู้ประกอบการที่มีความพร้อมด้านเงินลงทุน เครื่องมือ เครื่องจักร แหล่งแร่ แผนการใช้ประโยชน์ และแผนการจำหน่ายแร่ยิปซัม เพื่อสร้างความมั่นใจด้านวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ และจูงใจให้เกิดการสำรวจและพัฒนาแหล่งแร่ ○ ประเด็นอื่น ๆ คงไว้เช่นเดียวกับปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓
๒๕๕๕-๒๕๕๖	คงนโยบายเดิมที่กำหนดไว้และประกาศใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒

วัน/เดือน/ปี	เหตุการณ์ นโยบายและมาตรการสำคัญ
๒๕๕๗	นโยบายการบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๗ ○ กำหนดนโยบายตามนโยบายปี ๒๕๕๒ ○ การจัดสรรปริมาณการส่งออกแร่เพิ่มให้แก่ผู้ประกอบการที่มีสัญญาซื้อขายที่ต้องส่งมอบแร่ให้แก่ผู้ใช้แร่ ○ กำหนดให้ผู้รับจัดสรรปริมาณส่งออกแร่เพิ่มเติมต้องจ่ายค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์แก่รัฐในอัตรา ๒๒.๔ บาทต่อเมตริกตัน
๒๕๕๘-๒๕๕๙	นโยบายการบริหารแร่ยิปซัมปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ○ กำหนดโควตาส่งออกรวม ๖.๕ ล้านเมตริกตัน (ลดลงจากโควตาปี ๒๕๕๗ ประมาณร้อยละ ๑๐) ไม่จัดสรรรายแปลง ให้จัดสรรเฉพาะประทานบัตรที่เปิดการทำเหมือง มีความพร้อมในการผลิต และมีปริมาณสำรองแร่เพียงพอ ○ กรณีมีปริมาณการส่งออกยิปซัมเกิน ๖.๕ ล้านเมตริกตัน จะพิจารณาจัดสรรเพิ่มเติม ดังนี้ -ผู้นำยิปซัมสังเคราะห์ไปจำหน่ายให้กับผู้ใช้แร่ทุกๆ ๑ เมตริตัน จะได้รับจัดสรรโควตาส่งออกเพิ่มเติม ๕ เมตริกตัน -ผู้นำแร่ยิปซัมสังเคราะห์ไปจำหน่ายให้อุตสาหกรรมในประเทศ (ยกเว้นอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์และยิปซัมบอร์ด) ทุกๆ ๕ เมตริกตัน จะได้รับจัดสรรโควตาเพิ่มเติม ๑ เมตริกตัน -กรณีผู้ประกอบการไม่สามารถปฏิบัติตาม ๒ ข้อ ข้างต้น ต้องชำระค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ๒๗ บาทต่อเมตริตัน ○ กำหนดราคาส่งออกยิปซัมขั้นต่ำ ๑๘.๕ เหรียญสหรัฐต่อเมตริกตัน ○ ถ่ายโอนภารกิจศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัมไปให้สภาการเหมืองแร่

ที่มา: สกล จุลาภา. การศึกษาทบทวนนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัม (๒๕๕๙: ๕-๑๐)

การบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ยังคงยึดจุดหมายการจัดการตามมติคณะรัฐมนตรี ปี ๒๕๓๖ โดยควบคุมปริมาณและราคาการส่งออกไม่ให้ต่ำกว่าราคาที่กำหนด กำกับดูแลให้ภาคเอกชนดำเนินการโดยเสมอภาคและยุติธรรม และการมีส่วนร่วมของเอกชนมากขึ้น สอดคล้องกับนโยบายการควบคุมการส่งออก โดยยึดถือประโยชน์โดยรวมของประเทศเป็นหลัก จัดศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัม มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารคำสั่งเสนอราคาระหว่างผู้ซื้อแร่และผู้ขายแร่ของภาคเอกชน และนำเสนอคณะกรรมการตลาดของสภาการเหมืองแร่ในกลุ่มตลาดที่มีผู้ประกอบการเป็นคณะกรรมการในแต่ละกลุ่มตลาด เพื่อตรวจสอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และข้อตกลงร่วมมือ ในการป้องกันการขายตัดราคาและการแย่งตลาดกันเอง โดยศูนย์ประสานงานการส่งออกแร่ยิปซัมได้มอบให้สภาการเหมืองแร่เป็นผู้ดำเนินงาน

๒.๓ ภารกิจและสถานการณ์แร่ยิปซัมในปัจจุบัน

๒.๓.๑ ภารกิจการจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

จากขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๕๖ กรมมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ โดยการกำกับ ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการประกอบกิจการเหมืองแร่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย กรมมีบทบาทเป็นทั้งการบริหาร และการปฏิบัติการ มีภารกิจในการกำกับสนับสนุนและส่งเสริมกิจการเหมืองแร่ ที่เป็นภารกิจหลัก สำหรับในกรณีแร่ยิปซัม ซึ่งได้กำหนดมาตรการกำกับดูแลเป็นการเฉพาะไว้ ดังนี้

๑) การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการเกี่ยวกับแร่ยิปซัม โดยการศึกษา วิเคราะห์ รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เสนอแนะและกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่มีความชัดเจนในเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติ เป็นที่รับรู้และยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง

๒) การส่งเสริมการสำรวจและการผลิต ดำเนินการกำกับ ควบคุม สนับสนุนและส่งเสริมการสำรวจ การจัดหาแหล่งแร่ การทำเหมือง การควบคุมปริมาณ และคุณภาพการผลิต การอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ยิปซัม การออกอาชญาบัตร ประทานบัตร ให้ปริมาณการผลิตและแร่สำรองเหมาะสม การดูแลแหล่งแร่ และสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายและมาตรการที่รัฐบาล กระทรวงและกรมกำหนด

๓) การส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มและการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศหรือต่างประเทศที่คนไทยเป็นเจ้าของกิจการ การใช้ยิปซัมสังเคราะห์ การใช้แร่ยิปซัมในวิสาหกิจอื่น ๆ เพื่อให้การใช้แร่ยิปซัมเป็นไปโดยประหยัด การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด และตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

๔) การส่งเสริมการขายและการส่งออก ศึกษาการตลาด การขนส่ง การซื้อขายและการส่งออกแร่ยิปซัม กำกับดูแลและส่งเสริมการส่งออกให้สัมพันธ์กับการผลิต การใช้ในประเทศ เสนอแนะมาตรการในการส่งออกให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด โดยคำนึงถึงรายได้และประโยชน์สูงสุดของประเทศ

๕) การสร้างเอกภาพและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ศึกษา ประสานงานและเสนอแนะเพื่อกำหนดระบบการจัดการแร่ยิปซัม ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ เอกภาพในการจัดการ สร้างภาคี เครือข่าย และพลังความร่วมมือในการจัดการแร่ยิปซัม รวมทั้งจัดให้มีองค์กรกลางในการประสานความร่วมมือกับภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และประชาชน

๖) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยพัฒนานวัตกรรมการผลิต การใช้ การส่งออก และการบริหารจัดการแร่ยิปซัม เพื่อการพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการในการบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรแร่ยิปซัม

๒.๓.๒ สถานการณ์แร่ยิปซัมในปัจจุบัน

จากข้อมูลการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา และผลการประมวลสถานการณ์แร่ยิปซัมในช่วงปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ ของ จรินทร์ ชลไพศาล และ ช่วงปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ของ บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์ สำนักเหมือแร่และสัมปทาน และข้อมูลสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของสำนักและกองในกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ประมวลสถานการณ์แร่ยิปซัมในปัจจุบันได้ ดังนี้

๒.๓.๒.๑ ปริมาณสำรอง

ปริมาณสำรองแร่ยิปซัมที่มีศักยภาพเป็นไปได้ ณ สิ้นปี ๒๕๕๒ อยู่ที่ระดับ ๓๘๓ ล้านเมตริกตัน เมื่อหักลบกับปริมาณผลผลิตในช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗ ปริมาณสำรองแร่ยิปซัมทั้งในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และเป็นไปได้ในแหล่งผลิต ณ สิ้นปี ๒๕๕๗ จะอยู่ที่ระดับประมาณ ๓๒๖ ล้านเมตริกตัน สามารถนำปริมาณสำรองดังกล่าวมาใช้ผลิตแร่ได้ทั้งหมดและกำหนดให้การผลิตในอนาคตมีค่าเท่ากับผลผลิตในปี ๒๕๕๗ จะทำให้สามารถคำนวณสัดส่วนปริมาณสำรองต่อการผลิต (Reserve to production ratio: R/P ratio) หรือจำนวนปีที่สามารถผลิตแร่ยิปซัมได้ประมาณ ๔๑ ปี สิ้น ๒๕๕๘ จะเหลือระดับ ๓๑๕ ล้านเมตริกตัน หากอัตราการผลิตเท่ากับอัตราเฉลี่ย ๕ ปี (๒๕๕๓-๒๕๕๗) สามารถคำนวณสัดส่วนปริมาณสำรองต่อการผลิต (Reserve to production ratio: R/P ratio) หรือจำนวนปีที่ผลิตยิปซัมได้อีก ๒๙ ปี และถ้าพิจารณาจากอัตราการผลิตที่ยังขยายตัวอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ร้อยละ ๒.๓ ต่อปี) จะเพิ่มจาก ๑๑.๕ ล้านเมตริกตัน ในปี ๒๕๕๘ เป็น ๑๘.๙ ล้านเมตริกตัน ในปี ๒๕๘๑ ปริมาณสำรองจะหมดสิ้นไปในปี ๒๕๘๒ หรือจะผลิตได้อีก ๒๓ ปี หากไม่หาแหล่งแร่สำรองเพิ่มเติม หรือลดอัตราการผลิตลง เคยประกาศงดการอนุญาตประทานบัตร แต่ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศยกเลิกการระงับการอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัม เพื่อสนับสนุนความพร้อมของผู้ประกอบการในการสร้างความมั่นใจทางด้านวัตถุดิบในระยะยาวให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนนักลงทุนไทยที่ลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในต่างประเทศ เน้นการควบคุมการส่งออกเป็นสำคัญ

๒.๓.๒.๒ ประทานบัตร

ในปัจจุบันมีประทานบัตรแร่ยิปซัมที่มีอายุจำนวน ๗๐ แปลง ครอบคลุมพื้นที่๑๐,๒๒๖ ไร่ โดยตั้งอยู่ ที่จังหวัด นครสวรรค์ ๒๕ แปลง ๖,๒๔๗ ไร่ พิจิตร ๔ แปลง ๖๐๐ ไร่ สุราษฎร์ธานี ๒๖ แปลง ๒,๕๗๕ ไร่ นครศรีธรรมราช ๑๕ แปลง ๘๐๔ ไร่ (ที่มา: ฐานข้อมูลประทานบัตร กพร. ๒๕๖๐)

ตารางที่ ๔ ประทานบัตรแร่ยิปซัมที่มีอายุในปัจจุบัน

จังหวัด	จำนวนประทานบัตรที่มีอายุ (แปลง)	พื้นที่ประทานบัตร (ไร่)
นครสวรรค์	๒๕	๖,๒๔๗
พิจิตร	๔	๖๐๐
สุราษฎร์ธานี	๒๖	๒,๕๗๕
นครศรีธรรมราช	๑๕	๘๐๔
รวม	๗๐	๑๐,๒๒๖

ที่มา: บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์. สถานการณ์ยิปซัม ๒๕๕๘-๒๕๕๙. ๒๕๖๐ : ออนไลน์

๒.๓.๒.๓ การผลิต

จากข้อมูลของ USGS (๒๐๑๕) พบว่า ในปี ๒๕๕๗ การผลิตแร่ยิปซัมของโลกมีประมาณ ๒๔๖ ล้านเมตริกตัน ประเทศที่มีผลผลิตสูงที่สุด คือ จีน (๑๓๒ ล้านเมตริกตัน) รองลงมา ได้แก่สหรัฐอเมริกา และอิหร่าน ซึ่งมีผลผลิตประมาณ ๑๗ และ ๑๓ ล้านเมตริกตัน ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการผลิตยิปซัมรายใหญ่ลำดับที่ ๕ ของโลก จากข้อมูลของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีการผลิตแร่ยิปซัมประมาณ ๑๒.๔ ล้านเมตริกตัน มูลค่า ๗,๒๐๕ ล้านบาท ทั้งนี้ผลผลิตแร่ยิปซัมของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันผลผลิตแร่ยิปซัมเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวเมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๓ แต่ปี ๒๕๕๘ ผลิต ๑๑.๒๗ ล้านเมตริกันตัน ลดลงจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๙.๕ มูลค่า ๗,๐๔๐

ล้านบาท (ลดลงจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๒.๓) โดยการผลิตส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ร้อยละ ๖๓.๕ ส่วนปี ๒๕๕๙ มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน

ตารางที่ ๕ ปริมาณการผลิตแร่ยิปซัม ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘

จังหวัด	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
นครสวรรค์	๒.๑๙	๒.๕๐	๓.๒๗	๓.๓๙	๓.๖๙	๓.๗๐
พิจิตร	๐.๔๖	๐.๔๒	๐.๐๒	๐.๑๓	๐.๔๕	๐.๔๐
สุราษฎร์ธานี	๑.๖๐	๑.๗๓	๑.๙๕	๒.๒๒	๑.๔๗	๒.๐๓
นครศรีธรรมราช	๕.๙๒	๖.๓๔	๖.๒๑	๖.๖๔	๖.๘๓	๕.๑๓
รวม(ล้านเมตริกตัน)	**๑๐.๑๗**	**๑๐.๙๙**	**๑๑.๔**	**๑๒.๓๘**	**๑๒.๔๕**	**๑๑.๒๗**
มูลค่า(ล้านบาท)	**๕,๒๗๐**	**๕,๔๔๒**	**๕,๖๖**	**๖,๓๕๙**	**๗,๒๐๕**	**๗,๐๔๐**

ที่มา: บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์. สถานการณ์ยิปซัม ๒๕๕๘-๒๕๕๙. ๒๕๖๐ : ออนไลน์

๒.๓.๒.๔ การใช้

ในช่วงปี ๒๕๔๔-๒๕๕๒ การใช้แร่ยิปซัมเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗ การใช้แร่ยิปซัมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจาก ๒.๔ ล้านเมตริกตัน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๓.๙ ล้าน
เมตริกตัน ในปี ๒๕๕๗ และ ๓.๘ ล้านเมตริกตัน ในปี ๒๕๕๘ โดยเริ่มลดลงในปี ๒๕๕๘

๒.๓.๒.๕ การส่งออก

แร่ยิปซัมเป็นแร่ที่ไทยผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ ดังนั้น ไทยจึงเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมรายใหญ่ของโลก โดยจากสถิติของ Global Trade Atlas๑ พบว่าในปี ๒๕๕๗ การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของทุกประเทศทั่วโลกมีประมาณ ๒๑.๒ ล้านเมตริกตัน ปัจจุบันไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์รายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีปริมาณการส่งออกประมาณ ๙.๙ ล้านเมตริกตัน หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๔๗ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก สำหรับประเทศที่มีปริมาณการส่งออกรองลงมา ได้แก่ สเปน และอิหร่าน ร้อยละ ๑๘ และ ๗ ตามลำดับ การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๗ ไทยส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ๙.๙ ล้านเมตริกตัน ปี ๒๕๕๙ ส่งออก ๖.๒๙ ล้านเมตริกตัน ลดลงจาก ปี๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๗.๙ มูลค่า ๔,๑๗๖ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๑๕.๒ แต่เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว เมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๑ แร่ยิปซัมส่งออกส่วนใหญ่เป็นแร่ที่ผลิตในภาคใต้ ซึ่งใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องน้อย ปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มีแนวโน้มการส่งออกลดลง

(๑) สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิต การส่งออกต่อการผลิตสะท้อนให้เห็นถึงขนาดของอุปทานส่วนเกินในแต่ละประเทศ จากการศึกษาข้อมูลพบว่า จีน สหรัฐอเมริกา และอิหร่าน มีผลผลิตสูงแต่แร่ยิปซัมส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดถูกใช้ภายในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสูงที่สุดในบรรดาประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่สำคัญ กล่าวคือ ปัจจุบันผลผลิตแร่ยิปซัมประมาณร้อยละ ๗๑ ถูกส่งออกไปขายในต่างประเทศ

(๒) ตลาดส่งออกหลักของไทย ตลาดส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์หลักของไทยในปี๒๕๕๗ ได้แก่ญี่ปุ่น เวียดนาม และอินโดนีเซียซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๙-๒๐ ของปริมาณการส่งออกรวม รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกระยะยาวในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาพบว่า การส่งออกแร่ยิปซัมของไทยไปยังตลาดหลัก ๑๐ แห่ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกือบทุกตลาด ยกเว้น

เพียงตลาดอินเดียที่มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดหลังจากปี ๒๕๕๔ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกในระยะสั้นพบว่า การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยค่อนข้างมีปัญหา กล่าวคือ ในช่วง ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๕๘ การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยหดตัวลงประมาณร้อยละ ๑๔.๕ โดยมีการหดตัวลงทั้งในตลาดญี่ปุ่น เวียดนาม และฟิลิปปินส์

(๓) การแข่งขันในตลาดส่งออกหลัก เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยในตลาดส่งออกหลักพบว่า ในตลาดมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งไทยมีอำนาจเหนือตลาดสูงมาก เนื่องจากครองส่วนแบ่งตลาดสูงถึงร้อยละ ๘๙-๙๙ สำหรับตลาดเวียดนาม ฟิลิปปินส์และญี่ปุ่น ไทยมีส่วนแบ่งตลาดประมาณร้อยละ ๕๙-๖๘ โดยมีคู่แข่งขันที่สำคัญ ได้แก่ โอมาน สปป.ลาว เม็กซิโก และเกาหลีใต้ทั้งนี้ ปัจจุบันราคายิปซัมของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งขันทุกตลาด

๒.๓.๒.๖ ค่าภาคหลวงแร่

ในปี ๒๕๕๘ สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัมได้มากเป็นลำดับที่ ๔ รองจากหินปูน ลิกไนต์ และทองคำ ตามลำดับ โดยจัดเก็บได้ ๒๙๘ ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๙.๖ ของค่าภาคหลวงแร่ทุกชนิด ในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายนปี ๒๕๕๙ สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัมได้ ๑๔๕ ล้านบาท ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกัน ในปี ๒๕๕๘ (๑๕๑ ล้านบาท) ร้อยละ ๓.๙ ค่าภาคหลวงแร่ในปี ๒๕๕๓, ๒๕๕๔, ๒๕๕๕, ๒๕๕๖, ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ เป็นเงิน ๒๑๕, ๒๑๖, ๒๓๒, ๒๕๕, ๓๐๒ และ ๒๙๘ ล้านบาท ตามลำดับ สัดส่วนต่อค่าภาคหลวงแร่รวมร้อยละ ๗.๙, ๗.๗, ๗.๑, ๘.๖, ๙.๖ และ ๙.๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัม ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘

หน่วย: ล้านบาท

ค่าภาคหลวงแร่	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ค่าภาคหลวงแร่ยิปซัม	๒๑๕	๒๑๖	๒๓๒	๒๕๕	๓๐๒	๒๙๘
ค่าภาคหลวงแร่รวม	๒,๗๒๐	๒,๗๙๘	๓,๒๖๐	๒,๙๖๗	๓,๑๔๕	๓,๐๓๕
สัดส่วนต่อภาคหลวงแร่รวม	๗.๙	๗.๗	๗.๑	๘.๖	๙.๖	๙.๘

๒.๓.๒.๗ สถานการณ์แร่ยิปซัมในตลาดโลก

(๑) การผลิต จากการคาดการณ์ของ USGS พบว่าในปี ๒๕๕๙ ทั้งโลกมีการผลิตแร่ยิปซัมประมาณ ๒๖๓ ล้านเมตริกตัน โดยจีนเป็นผู้ผลิตแร่ยิปซัมรายใหญ่ที่สุดของโลก ๑๓๐ ล้านเมตริกตัน รองลงมาคือ อิหร่าน ๑๖ ล้านเมตริกตัน สหรัฐอเมริกา ๑๕.๕ ล้านเมตริกตัน ตุรกี ๑๓ ล้านเมตริกตัน และไทย ๑๒.๕ ล้านเมตริกตัน

(๒) การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ จากสถิติของ Global Trade Atlas ในปี ๒๕๕๙ พบว่า มีการส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของทุกประเทศทั่วโลกรวมกันประมาณ ๒๔.๖๗๒ ล้านเมตริกตัน ปริมาณการส่งออก ปี ๒๕๕๔- ๒๕๕๙ ไทยส่งออก ๘.๒๑, ๘.๕๖, ๙.๑๒, ๙.๘๗, ๘.๗๑, ๗.๖๐ ล้านเมตริกตัน รวมทั้งโลกส่งออก ๑๙.๓๓, ๑๙.๖๒, ๒๐.๐๐, ๒๑.๑๓, ๒๓.๒๕, และ ๒๔.๖๗ ล้านเมตริกตัน ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตคือ (๑) เนื่องจากบางประเทศมีข้อจำกัดด้านข้อมูลที่ไม่สามารถจำแนกข้อมูลแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ออกจากกัน ตามรหัสพิกัดศุลกากรของระบบฮาร์โมไนซ์ได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลการส่งออกในภาพรวมของแร่ทั้ง ๒ ชนิด (๒) เป็นข้อมูลประมาณการ เนื่องจาก Global trade Atlas ยัง

มีข้อมูลไม่ครบทุกประเทศ เช่น โอมาน เวียดนาม ถึงแม้ว่าในปี ๒๕๕๙ ปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยไปยังตลาดโลกจะลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๒.๗ แต่ไทยยังคงเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลกอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๙ ติดต่อกันโดยมีปริมาณการส่งออกประมาณ ๗.๖ ล้านเมตริกตัน (แบ่งเป็นยิปซัม ๖.๒๙ ล้านเมตริกตัน และแอนไฮไดรต์ ๑.๓๑ ล้านเมตริกตัน) หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๐.๘ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๓๗) สำหรับประเทศที่มีปริมาณการส่งออกรองลงมา ได้แก่ สเปน อิหร่าน และเม็กซิโก ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกประมาณร้อยละ ๒๐.๘, ๑๔.๖ และ ๑๓.๓ ตามลำดับ (บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์. ๒๕๖๐ : ออนไลน์)

(๓) สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิต สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสะท้อนให้เห็นถึงขนาดของอุปทานส่วนเกินในแต่ละประเทศ จากข้อมูลในปี ๒๕๕๙ พบว่า จีน อิหร่าน สหรัฐอเมริกา และตุรกี ซึ่งเป็นผู้ผลิตแร่ยิปซัมรายใหญ่ ๔ อันดับแรกของโลก แต่แร่ยิปซัมส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดถูกใช้ภายในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตแร่ยิปซัมอันดับที่ ๕ กลับมีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสูงที่สุดในบรรดาประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ กล่าวคือ ผลผลิตแร่ยิปซัมมากกว่าร้อยละ ๖๐ ถูกส่งออกไปขายในต่างประเทศ สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตของไทย เท่ากับ ๗.๖:๑๒ ร้อยละ ๖๓.๓

ตารางที่ ๗ การผลิตและการส่งออกแร่ยิปซัมของประเทศผู้ผลิตและประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

ประเทศ	การผลิต*(ล้านเมตริกตัน)	การส่งออก** (ล้านเมตริกตัน)	สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิต (ร้อยละ)
ไทย	๑๒.๐๐	๗.๖๐	๖๓.๓
สเปน	๗.๐๐	๕.๑๓	๗๓.๓
เม็กซิโก	๕.๔๐	๓.๒๘	๖๐.๗
อิหร่าน	๑๖.๐๐	๓.๖๑	๒๒.๖
สหรัฐอเมริกา	๑๕.๕๐	๐.๐๔	๐.๓
ตุรกี	๑๓.๐๐	๐.๑๘	๑.๔
จีน	๑๓๐.๐๐	๐.๑๙	๐.๒

ที่มา: * USGS

** Global trade Atlas เป็นข้อมูลการส่งออกรวมทั้งแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์

๒.๓.๒.๘ การส่งออกแร่ยิปซัมของไทย

(๑) การส่งออก แร่ยิปซัมเป็นแร่ที่ไทยผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ ดังนั้น ไทยจึงเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมสุทธิ โดยมีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตมากกว่าร้อยละ ๖๐ ซึ่งแร่ยิปซัมที่ส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นแร่ที่ผลิตในภาคใต้ เนื่องจากมีอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศรองรับไม่มากนัก จึงส่งออกไปขายยังต่างประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ มีการส่งออกแร่ยิปซัม ๖.๒๙ ล้านเมตริกตัน (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๗.๙) คิดเป็นมูลค่า ๔,๑๗๖ ล้านบาท (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๕.๒) ปริมาณและมูลค่าการส่งออกแร่ยิปซัม ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๙ หน่วยเป็นล้านเมตริกตันเท่ากับ ๗.๕๕, ๗.๗๕, ๗.๙๒, ๘.๘๑, ๗.๖๖ และ ๖.๒๙ มูลค่า (ล้านบาท) เท่ากับ ๓,๘๒๐, ๔,๐๕๓, ๔,๑๙๔, ๕,๐๔๗, ๔,๙๒๕ และ ๔,๑๗๖ (ที่มา: Global Trade Atlas; อ้างถึงใน บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์. ๒๕๖๐ : ออนไลน์) เมื่อพิจารณาการส่งออกแร่ยิปซัม

ของไทยในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มส่งออกลดลง ซึ่งเป็นผลสำคัญมาจากนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ภาครัฐพยายามควบคุมและจำกัดการส่งออก หลังจากที่การส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗

(๒) สภาพการแข่งขันในตลาดส่งออกหลัก เนื่องจากในบางประเทศมีข้อจำกัดด้านข้อมูลที่ไม่สามารถจำแนกข้อมูลแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ออกจากกันตามพิกัดศุลกากรของระบบฮาร์โมไนซ์ได้ การวิเคราะห์สภาพการแข่งขันจึงต้องพิจารณาในภาพรวมของแร่ทั้ง ๒ ชนิด โดยจะทำการวิเคราะห์เฉพาะ ๔ ตลาดหลักที่มีข้อมูล ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ โดยในตลาดอินโดนีเซียไทยครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดอินโดนีเซียเกือบทั้งหมดมาโดยตลอด และมีส่วนแบ่งค่อนข้างคงที่ประมาณร้อยละ ๙๘-๙๙ จนกระทั่งการเข้ามาตีตลาดของโอมาน ทำให้ส่วนแบ่งตลาดเริ่มลดลง ในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ และปริมาณการส่งออกของไทยในปี ๒๕๕๙ หดตัวอย่างมาก ทำให้สูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับคู่แข่งสำคัญอย่างโอมานและอิหร่านค่อนข้างมาก โดยในช่วงเดือนมกราคมถึงกรกฎาคม ๒๕๕๙ ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเหลือเพียงร้อยละ ๗๒ ลดลงจากร้อยละ ๙๔.๒ ในช่วงเวลาเดียวกันของปี ๒๕๕๘ ตลาดมาเลเซีย ไทยสามารถครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดได้เกือบทั้งหมดมาโดยตลอด มีส่วนแบ่งค่อนข้างคงที่ประมาณร้อยละ ๙๗-๙๙ แต่ปริมาณการส่งออกของไทยในปี ๒๕๕๙ หดตัวอย่างมาก ทำให้มีส่วนแบ่งตลาดลดลงจากร้อยละ ๙๙.๘ ในปี ๒๕๕๘ เป็นร้อยละ ๙๓ ในปี ๒๕๕๙ โดยสูญเสียส่วนแบ่งให้กับคู่แข่งสำคัญรายเดิมอย่างอิหร่าน รวมถึงคู่แข่งรายใหม่ที่เริ่มเข้ามาในตลาด เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรสต์ และโอมาน ตลาดญี่ปุ่น ไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดในตลาดญี่ปุ่นมาโดยตลอด ครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาด ประมาณร้อยละ ๗๑-๗๔ โดยมีคู่แข่งรายสำคัญอย่างเม็กซิโก จนกระทั่งการเข้ามาตีตลาดของโอมานในปี ๒๕๕๗ ทำให้สถานการณ์ของไทยในตลาดญี่ปุ่นเริ่มแย่ลง โดยมีส่วนแบ่งการตลาดลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๕๙.๙ ในปี ๒๕๕๘ และ ๕๘.๘ ในปี ๒๕๕๙ ตามลำดับ ตลาดฟิลิปปินส์ เป็นตลาดส่งออกที่ไทยมีสถานการณ์แย่ลงมากที่สุด มีการหดตัวทั้งด้านปริมาณและมูลค่าการส่งออกมากที่สุดในบรรดาตลาดส่งออกของไทยทั้งหมด ทำให้ส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดฟิลิปปินส์ของไทยลดลงจากร้อยละ ๕๕.๓ ในปี ๒๕๕๘ เหลือเพียงร้อยละ ๓๕.๖ ในปี ๒๕๕๙ และทำให้ไทยเสียตำแหน่งผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดในตลาดฟิลิปปินส์ให้กับคู่แข่งสำคัญอย่างเกาหลีใต้ นอกจากนี้ในช่วง ๒ ปีล่าสุดยังมีคู่แข่งรายใหม่ที่เริ่มเข้ามาในตลาดอย่างโอมานและสหรัฐอาหรับเอมิเรสต์ อีกด้วย (บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์. ๒๕๖๐ : ออนไลน์)

จากข้อมูลภาพรวมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ การจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมาและสถานการณ์แร่ยิปซัมของไทยในปัจจุบัน กรมอุสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม มีบทบาทเป็นทั้งหน่วยบริหารและหน่วยปฏิบัติการในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีภารกิจหลักในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการแร่ยิปซัม การส่งเสริมการสำรวจและการผลิต การส่งเสริมการใช้ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การส่งเสริมการขายและการส่งออก การสร้างเอกภาพและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรแร่ยิปซัม โดยที่แร่ยิปซัมเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป เป็นสมบัติของชาติจำเป็นต้องจัดการการผลิตและการใช้แร่ยิปซัมอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ในอดีตได้รับการส่งเสริมให้มีการผลิตจนมากกว่าการใช้ ต่อมาจึงหันไปผลิตทั้งเพื่อใช้และเพื่อการส่งออกเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากปราศจากการจัดการใดๆ แร่ยิปซัมจะไม่เพียงพอสำหรับการใช้ในประเทศและแร่ยิปซัมสำรองก็จะหมดไป และต้องใช้แร่

ยิปซัมที่สั่งเข้าจากต่างประเทศในที่สุดรัฐบาลโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๓๖ มีนโยบายให้สงวนทรัพยากรแร่ยิปซัมเอาไว้ใช้ภายในประเทศ และต้องใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและต้องใช้ได้นานที่สุด ดังนั้นมติคณะรัฐมนตรี ในปี ๒๕๓๖ จึงเป็นจุดหมายสำคัญของการบริหารจัดการแร่ยิปซัมต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน โดยที่การจัดการแร่ยิปซัมเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน อีกทั้งกิจการแร่ยิปซัมแท้จริงเป็นธุรกิจ โดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนส่งเสริม การจัดการที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงความพยายามในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์เฉพาะหน้า ขาดทั้งเป้าหมายและยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในระยะกลางและระยะยาวที่ชัดเจน สอดสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศ

ส่วนที่ ๓
สถานการณ์และประเด็นพัฒนาการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๓.๑ สถานการณ์ภายนอก

๓.๑.๑ สถานการณ์โลก

ในอีก ๑๐ ปี (๒๕๖๐-๒๕๖๙) เศรษฐกิจโลกยังมีแนวโน้มขยายตัวช้า และมีความเสี่ยงจากความผันผวนในระบบเศรษฐกิจ และการเงินโลกในเกณฑ์สูง ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่สำคัญของความไม่แน่นอนของการปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินของมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ตลาดเกิดใหม่มีบทบาทสูงขึ้น ภูมิภาคเอเชียจะเป็นศูนย์กลางพลังอำนาจทางเศรษฐกิจของโลก ตลาดการเงินโลกไร้พรมแดน ซึ่งเป็นผลจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินใหม่ๆ มากขึ้น ในอาเซียนจะมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ทุน แรงงาน อย่างเสรี ลดข้อจำกัดในด้านอุปสงค์ในประเทศ ซึ่งทำให้ภาคการผลิตสามารถขยายตลาด และพัฒนาตนเองให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น รวมทั้งมีการใช้ความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งและด้านโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เป็นศูนย์กลางทางด้านการค้า การลงทุน การเงิน การบริการและการผลิตภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่การแข่งขันของประเทศในภูมิภาคอาเซียนจะสูงขึ้นด้วย รูปแบบการค้ามีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปสู่การค้าเสรี เฉพาะกลุ่มมากขึ้น และมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่หลากหลายขึ้น ควบคู่กับความรุนแรงของการแข่งขันการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด และเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตของคนในทุกสังคม ทุกเพศ ทุกวัย อุตสาหกรรมใหม่ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน ๕ กลุ่มหลัก ได้แก่ ๑) กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ ๒) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ ๓) กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม ๔) กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเตอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว และ ๕) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง รวมทั้งรูปแบบและกระบวนการประกอบธุรกิจบริการจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และหลากหลาย มนุษย์จะสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด การพัฒนาเทคโนโลยีจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอินเตอร์เน็ตกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของทุกคน โดยคาดว่าในปี ๒๐๒๕ ประชากรโลกประมาณ ๒-๓ พันล้านคน จะสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ การแย่งชิงแรงงานที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีระดับสูงมีความสามารถเฉพาะทางหรือมีทักษะหลายด้าน (Multi-Skills)ในตลาดแรงงานสูงขึ้น เกิดความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ เช่น ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี อันเนื่องมาจากความแตกต่างด้านรายได้ ด้านความรู้ ด้านทักษะ หรือด้านการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ด้านสังคม สังคมโลกเข้าสู่สังคมสูงวัย ปี ๒๕๕๘ ประชากรโลกมีจำนวน ๗,๓๔๙ ล้านคน และจะเพิ่มเป็น ๗,๗๕๘ ล้านคนในปี ๒๕๖๓ ประมาณ ครึ่งหนึ่งจะอาศัยอยู่ในทวีปเอเชีย องค์การสหประชาชาติยังได้ประเมินสถานการณ์ว่า ในช่วงปี ๒๕๔๔ - ๒๖๔๓ (ค.ศ. ๒๐๐๑-๒๑๐๐) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ โดยสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๒.๓ ในปี ๒๕๕๘ เป็นร้อยละ ๑๓.๘ ในปี ๒๕๖๓ ขณะที่วัยแรงงาน (อายุ ๒๕-๕๙ ปี) จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ ๔๕.๔ เป็นร้อยละ ๔๕.๗ ในช่วงเวลาเดียวกัน แต่หลังจากปี ๒๕๖๓ วัยแรงงานจะลดลงอย่างต่อเนื่อง การเลื่อนไหลของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและรูปแบบการบริโภค จากโลกาภิวัตน์ เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรม ส่งผลให้มี การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทัศนคติ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่างๆ อาทิ การใช้สื่อออนไลน์ในการจับจ่ายใช้สอยและการทำธุรกรรมต่างๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

กันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักตัวตนซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรม เนื่องจากการขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม คนไทยละเลยอัตลักษณ์ มีพฤติกรรมที่เน้นบริโภคนิยมและค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ ไม่เคารพในสิทธิคนอื่น ขาดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ใน สังคมไทย

ด้านสิ่งแวดล้อมโลก วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ค.ศ. ๒๐๓๐ ได้กำหนดทิศทางการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรง และพันธกรณีที่เกี่ยวข้องทุกประเทศต้องพร้อมรับภาระในการลดก๊าซเรือนกระจกมากขึ้นภายใต้กระแสการแข่งขันการค้าที่เข้มข้น วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ เป็นทิศทางหลักในการพัฒนาของโลกหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย และ ๑๖๙ เป้าประสงค์ จะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทวีความ เข้มข้น ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องดำเนินมาตรการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่นานาประเทศได้รับรองร่วมกันเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งมุ่งควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิ เฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า ๒ องศาเซลเซียส ยังมีแนวโน้มในการใช้ประเด็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นเงื่อนไข สำหรับกำหนดมาตรฐานสินค้าในการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของไทย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น ประเทศมหาอำนาจมีแนวโน้มของการขยายอิทธิพล และการเพิ่มบทบาทในภูมิภาคต่างๆ ของโลกมากขึ้น ความขัดแย้งด้านอาณาเขตแบบรัฐต่อรัฐ ทั้งด้านอาณาเขตทางบก การอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล และภูมิรัฐศาสตร์ เพื่อผลประโยชน์และการแย่งชิงทรัพยากรมากขึ้น อาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัว และควบคุมได้ยาก ปัญหาการค้ายาเสพติด ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาการค้ามนุษย์ที่เชื่อมโยงกับการลักลอบเข้าเมือง ปัญหาการก่อการร้ายกำลังส่งผลกระทบต่อสังคมโลก โดยทวีความรุนแรงและมีความถี่มากขึ้นในระยะหลายปีที่ผ่านมา

๓.๑.๒ สถานการณ์ในประเทศ

๓.๑.๒.๑ ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของไทยในภาพรวมในระยะที่ผ่านมาที่เกี่ยวโยงกับการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมของไทยที่สำคัญคือ (๑) เศรษฐกิจไทยโดยรวมชะลอการขยายตัวลงและมีความผันผวน โดยขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๓.๒ จากเฉลี่ยร้อยละ ๕.๗ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และสาเหตุสำคัญของการชะลอตัวเกิดจากการชะลอตัวของการลงทุนโดยรวมอย่างต่อเนื่อง (๒) รายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP Per Capita) ของคนไทย ปี ๒๕๕๗ อยู่ที่ ๑๙๖,๒๔๐ บาทต่อคนต่อปี ทำให้ประเทศไทยได้ขยับฐานะขึ้นมาเป็นประเทศรายได้ปานกลางขั้นสูง (Upper Middle Income Country) แต่ความสามารถในการแข่งขันเริ่มลดลง (๓) โครงสร้างการผลิตของไทยได้เปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ภาคอุตสาหกรรมได้มีการสั่งสมองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการพัฒนาจากอุตสาหกรรมขั้นปฐม ภายใต้การบริหารจัดการของเงินทุนต่างชาติ มาเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐาน (Supporting Industry) และที่มีเทคโนโลยีสูงขึ้นภายใต้เครือข่ายของบริษัทแม่ในต่างชาติและของนักลงทุนไทยที่มีสัดส่วนสูงขึ้น (๔) มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปยังภาคอุตสาหกรรม และบริการที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่า ทำให้ผลิตภาพแรงงานในระยะที่ผ่านมายังเพิ่มในระดับที่น่าพอใจ แต่การชะลอตัวของกำลังแรงงานและการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของกำลังแรงงานเป็นไปอย่างล่าช้า (๕) ปริมาณการส่งออกของไทยขยายตัวช้าลงจากร้อยละ ๙.๗ ต่อปี ในช่วงแผนพัฒนาฯ

ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เป็นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๑ ในช่วง ๓ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗) ผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตรวม (TFP) ยังคงอยู่ในระดับต่ำทำให้ขาดพลังในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง ซึ่งต้องอาศัยการผลิตที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นของตนเองมากขึ้น (๖) ผลิตภาพการผลิตรวมในช่วงก่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๐ อยู่ในระดับที่น่าพอใจก็ตาม แต่มีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ ๓.๓๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป็นร้อยละ ๒.๐๕ ในช่วงครึ่งแรกของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต (๗) หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๙ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นร้อยละ ๔๒.๒ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (๘) ความสามารถในการแข่งขันโดยรวมยังปรับตัวดีขึ้นไม่มากนัก เนื่องจาก ต่างประเทศมีพลังการขับเคลื่อนมากกว่าไทย และประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์การแข่งขันที่อยู่ตรงกลาง ระหว่างประเทศที่มีความได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงานและการผลิต และประเทศที่มีความก้าวหน้าและความสามารถในการแข่งขันทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ WEF (World Economic Forum) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๓๑ จาก ๑๔๔ ประเทศ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สถาบัน IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับไว้ที่ ๓๐ จาก ๖๑ ประเทศชั้นนำ ในขณะที่ผลการวิจัยประเทศที่มีความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจประจำปี ๒๕๕๘ หรือ Ease of Doing Business ๒๐๑๕ ซึ่งดำเนินการโดยธนาคารโลกนั้น ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ ๒๖ จาก ๑๘๙ ประเทศทั่วโลก (๙) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมของประเทศ ได้รับการยกระดับดีขึ้นจากการผนึกกำลังของหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม และเชื่อมโยงให้เกิดความมั่นใจของภาคธุรกิจเอกชน แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศที่มี รายได้สูง (๑๐) บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศยังมีจำนวนไม่เพียงพอ ต่อการส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมในระดับก้าวหน้า โดยในปี ๒๕๕๖ บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนามีจำนวน ๑๑ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ระดับ ๒๐-๓๐ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน (๑๑) สถานการณ์ด้านโครงสร้างพื้นฐานยังคงมีปัญหาในหลายๆ ด้าน เช่น (๑๑.๑) รูปแบบการขนส่งยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนจากทางถนนเป็นทางน้ำและทางรางได้ตามเป้าหมายและยังขาดการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ (๑๑.๒) การบริหารจัดการกิจการประปายังขาดเอกภาพ การให้บริการน้ำประปายังกระจุกในเขตนครหลวงและเขตเมืองหลักในภูมิภาค และมีแหล่งน้ำดิบไม่เพียงพอ (๑๑.๓) การให้บริการ ICT ยังไม่ทั่วถึงกระจุกตัวอยู่ในเมือง และมีราคาค่อนข้างสูง ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย และยังคงเผชิญกับความเสี่ยงด้านความมั่นคงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนั้น การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมด้านพลังงาน และ ICT อยู่ในระดับต่ำ และมีข้อจำกัด ยังไม่สามารถพัฒนาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ (๑๑.๔) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานยังขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การรักษาความปลอดภัย และข้อจำกัดต่อการทำธุรกิจใหม่ และการประกอบกิจการใน ต่างประเทศ ตลอดจนบุคลากรด้านโลจิสติกส์ยังขาดความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่ตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรม เช่น ความรู้ด้านภาษา ความรู้ด้านเทคโนโลยี และความรู้ในการดำเนินธุรกิจต่างประเทศ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๐ : ออนไลน์)

๓.๑.๒.๒ ด้านสังคม

สังคมไทยปัจจุบันเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น (๑) โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย และยังคงมีปัญหาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัย ประชากรวัยเด็กของไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว มีพัฒนาการไม่สมวัยและการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์รวมลดลงจาก ๖.๓ คน ในช่วงปี ๒๕๐๗-๒๕๐๘ เป็น ๑.๖๒ คน ในช่วงปี ๒๕๔๘- ๒๕๕๘ และคาดว่าในปี ๒๕๘๓ จะลดลงเหลือเพียง ๑.๓ คน (๒) กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง และแรงงานกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นประชากรกลุ่มเจเนอเรชั่น Y (Gen Y)* ขณะที่ผลิตภาพแรงงานยังเพิ่มขึ้นช้า กำลังแรงงานของไทยมีจำนวน ๓๘.๙ ล้านคนในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗ และเริ่มลดลงร้อยละ ๐.๑ ในปี ๒๕๕๖ และร้อยละ ๐.๒ ในปี ๒๕๕๗ ขณะที่ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๒ ต่อปีในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๔๘ – ๒๕๕๗) แต่ยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ๑ เท่าตัว และสิงคโปร์ ๕ เท่าตัว (๓) กำลังแรงงานมีการศึกษาระดับมัธยมต้นและต่ำกว่า และเป็นกำลังแรงงานกลุ่มเจเนอเรชั่นวาย ร้อยละ ๒๗ ของประชากรในปี ๒๕๕๓ ซึ่งมีลักษณะความเป็นปัจเจกสูง ไม่ให้ความสำคัญกับการมีครอบครัว ส่งผลต่อรูปแบบการประกอบอาชีพและอัตราการเจริญพันธุ์รวมของประเทศในอนาคต (๔) กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพ ผู้สูงอายุมี แนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๑๐.๓ ล้านคน (ร้อยละ ๑๖.๒) ในปี ๒๕๕๘ เป็น ๒๐.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๓๒.๑) ในปี ๒๕๘๓ แต่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากมีการออมน้อยและแหล่งรายได้หลัก ร้อยละ ๗๘.๕ ของรายได้ทั้งหมดมาจากการเกื้อหนุนของบุตร (๕) ครัวเรือนไทยมีขนาดลดลงและมีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น ขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยลดจาก ๓.๖ คน ใน ปี ๒๕๔๓ เหลือ ๓ คน ในปี ๒๕๕๖ โดยครัวเรือนเดียวครัวเรือน ๑ รุ่น และครัวเรือนแหว่งกลางมีการขยายตัวมากที่สุดในช่วงปี ๒๕๔๓-๒๕๕๖ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางสังคมและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวเสี่ยงต่อการล่มสลาย (๖) คนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม โดยคนไทยมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น แต่เสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากโรคและการบาดเจ็บ (๗) คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ ๑๕-๕๙ ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๖ มีการศึกษาเฉลี่ย ๘.๙ ปี ขณะที่คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี ๒๕๕๖ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ นอกจากนี้ คนไทยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยผลการวิจัยและการสำรวจต่างๆ พบว่า ปัญหาสำคัญที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และการทุจริตคอร์รัปชัน ต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยเร่งด่วน (๘) สถานการณ์ความยากจนมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ สัดส่วนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๔๒ ในปี ๒๕๔๓ เหลือร้อยละ ๑๐.๙ ในปี ๒๕๕๖ แต่ความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันเฉียงเหนือและภาคเหนือ ขณะที่ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้มีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ด้านรายได้ลดลงจาก ๐.๔๘๔ ในปี ๒๕๕๔ เหลือ ๐.๔๖๕ ในปี ๒๕๕๖ ความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดแตกต่างกันถึง ๓๔.๙ เท่า ในปี ๒๕๕๖ โดยกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ ๑๐ ถือครองรายได้สูงถึงร้อยละ ๓๖.๘ ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ ๑๐ ถือครองรายได้เพียงร้อยละ ๑.๑ อันเนื่องจาก โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ส่งผลให้การกระจายประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมไม่ทั่วถึง (๙) ความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย อันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ทั้งด้านการเงินและการถือครองที่ดินยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนเพียงส่วนน้อย เด็กยากจนยังเข้าไม่ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะที่โอกาสในการเข้าถึง การศึกษาในระดับปริญญาตรียังมีความแตกต่างกันตาม

ฐานะของกลุ่มประชากร ระหว่างเขตเมือง-ชนบท คุณภาพการให้บริการสาธารณสุขยังคงมีความเหลื่อมล้ำกัน ระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะการกระจายทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข การคุ้มครองทางสังคม แรงงานอิสระและมีความเหลื่อมล้ำด้านกระบวนการยุติธรรม (๑๐) คนไทยมีความมั่นคงทางสังคมมากขึ้น กว่าร้อยละ ๙๙.๙ ได้รับ ความคุ้มครองทางด้านสุขภาพ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส มีหลักประกันทางรายได้มั่นคงขึ้นและมีความครอบคลุมมากขึ้น โดยในปี ๒๕๕๘ ผู้สูงอายุได้รับการสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็นแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ ๘.๓ ล้านคน จากผู้สูงอายุทั้งประเทศ ๑๐.๔ ล้านคน ส่วนผู้พิการได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็น ๘๐๐ บาท ครอบคลุมผู้พิการร้อยละ ๘๙.๕ และรัฐให้เงินอุดหนุนแก่เด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในครอบครัวยากจนให้ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลางยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ อยู่อาศัยถึง ๔,๕๔๔,๙๒๖ ครัวเรือน (๑๑) วัฒนธรรมอันดีงามของไทยเริ่มเสื่อมถอยและสังคมไทยมีแนวโน้มเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น อาทิ การให้คุณค่ากับความสนุกสนาน และความสะดวกสบาย ละเลยเรื่องวินัย มีความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักเสียสละ ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และขาดความรับผิดชอบ มีแนวโน้มการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะการเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ก่อให้เกิดการนำเอาวัฒนธรรมต้นทาง ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น (๑๒) ความเข้มแข็งของชุมชนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ชุมชนสามารถแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนด้วยตนเองได้ดีขึ้น โดยมีกระบวนการจัดทำแผนชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และบูรณาการเป็นแผนตำบลเพื่อเชื่อมโยงกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และ แผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านองค์ความรู้ และงบประมาณ ในกิจกรรมที่เกินความสามารถของชุมชน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นจาก ๑๔๓,๖๓๒ แห่งในปี ๒๕๕๕ เป็น ๑๕๒,๓๗๗ แห่ง ในปี ๒๕๕๖ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชน และอาชีพ ร้อยละ ๓๒.๕๑ ขององค์กรทั้งหมดและองค์กรการเงิน ร้อยละ ๒๖.๗๗ (๑๓) ความไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ในช่วงระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น นำไปสู่ความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน และส่งผลกระทบสภาพจิตใจของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๓.๑.๒.๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องและเกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น (๑) พื้นที่ป่าไม้ลดลง เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ความต้องการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตทางการเกษตร การอยู่อาศัย และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ป่าไม้ลดลงจาก ๑๗๑.๐๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๓๓ ของ พื้นที่ทั้งหมดของประเทศในปี ๒๕๐๔ เป็น ๑๐๒ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖ ในปี ๒๕๕๖ (๒) ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ทรัพยากรดินและที่ดินมีปัญหาความเสื่อมโทรมของดินจากการใช้ประโยชน์ที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์ ไม่มีประสิทธิภาพและขาดการบูรณาการ (๓) ป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย และมีการเปลี่ยนสภาพไปใช้ ประโยชน์อื่นๆ จำนวนมาก พื้นที่ป่าชายเลนลดลงจากปี ๒๕๐๔ ที่มีพื้นที่ป่าชายเลนกว่า ๒.๓ ล้านไร่ เหลือเพียง ๑.๕ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๒ คิดเป็นการลดลงร้อยละ ๓๔.๘ รัฐจึงมีนโยบายปกป้องป่าชายเลนอย่างจริงจัง โดยไม่อนุญาตการต่อสัมปทานทั้งหมดตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ และห้ามการใช้ประโยชน์อื่น อย่างไรก็ตามช่วงปี ๒๕๔๙ -๒๕๕๔ ป่าชายเลนมีสภาพดีขึ้น (๔) การผลิตพลังงานในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่ประสิทธิภาพการใช้พลังงานดีขึ้น ความต้องการใช้พลังงานของประเทศเพิ่มขึ้นตลอด ๓๐ ปีที่ผ่านมาแต่การผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์เพื่อการบริโภคภายในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ ต้องนำเข้าต่างประเทศเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๕๕ ต้องนำเข้า

เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖ อยู่ที่ระดับ ๑.๐๘ ล้านบาร์เรล เทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของความต้องการใช้ในปี ๒๕๕๕ และคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ ของ GDP โดยน้ำมันดิบมีการนำเข้าสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๖ ของการนำเข้าพลังงานทั้งหมด การใช้พลังงานเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๘ อยู่ที่ระดับ ๑,๙๘๑ พันบาร์เรลเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน ทั้งนี้ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้น (๕) ทรัพยากรน้ำยังมีส่วนที่ไม่สามารถจัดสรรได้ตามความต้องการ ประเทศไทยประกอบด้วย ๒๕ ลุ่มน้ำหลัก น้ำท่าตามธรรมชาติมีปริมาณรวม ๒๘๕,๒๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำในประเทศมีความจุคิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของปริมาณน้ำท่าธรรมชาติ มีแอ่งน้ำบาดาลทั้งหมด ๒๗ แอ่งน้ำบาดาล มีปริมาณการกักเก็บในชั้นน้ำบาดาลรวมประมาณ ๑.๑๓ ล้านล้านลูกบาศก์เมตร มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นมาใช้ได้ โดยไม่กระทบต่อปริมาณน้ำบาดาลที่มีอยู่ได้รวมปีละ ๖๘,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร อย่างไรก็ตามการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ มีข้อจำกัดในเรื่องของความคุ้มทุน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำ และการดำเนินการสำรวจสูง ขณะที่ภาพรวมความต้องการใช้น้ำในประเทศ ในปี ๒๕๕๗ ประมาณ ๑๕๑,๗๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยที่ศักยภาพของการเข้าถึงแหล่งน้ำของภาคส่วนต่างๆ มีจำนวน ๑๐๒,๑๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และยังไม่สามารถจัดสรรน้ำตามความต้องการได้อีกประมาณ ๔๙,๖๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง (๑) ปัญหาขยะมูลฝอยยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ อัตราการเกิดขยะมูลฝอยเฉลี่ยต่อคนต่อวันเพิ่มสูงขึ้นจาก ๑.๐๔ กิโลกรัม/คน/วัน ในปี ๒๕๕๓ เป็น ๑.๑๑ กิโลกรัม/คน/วัน ในปี ๒๕๕๗ สถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้องตามหลักวิชาการมีเพียงร้อยละ ๑๙ และมีการนำมูลขยะฝอยกลับไปใช้ประโยชน์เพียงร้อยละ ๑๘ ทำให้มีปริมาณขยะสะสมตกค้างเพิ่มสูงขึ้นถึง ๑๙.๙ ล้านตันในปี ๒๕๕๖ ของเสียอันตราย ในปี ๒๕๕๗ มีประมาณ ๒.๖๙ ล้านตัน โดยขยะอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี การจัดการของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมสามารถจัดการได้ประมาณร้อยละ ๗๐ โดยภาคอุตสาหกรรมมีการนำของเสียอันตรายกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มากขึ้น แต่ยังพบการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมในหลายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้นทุนในการกำจัดสูง (๒) มลพิษทางอากาศยังเกินมาตรฐานหลายแห่ง แต่มีแนวโน้มดีขึ้น ในปี ๒๕๕๗ พบสารมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐานในหลายพื้นที่ของประเทศ ปัญหาสำคัญได้แก่ ฝุ่นละออง ก๊าซโอโซน และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) โดยมีพื้นที่วิกฤติในเขตพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่ยังคงประสบปัญหาสารอินทรีย์ระเหยง่าย ในขณะที่พื้นที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ ปทุมธานี เชียงใหม่ ขอนแก่น พบสารเบนซินเกินค่ามาตรฐาน แต่ส่วนใหญ่มีปริมาณลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งได้รับผลดี จากการปรับปรุงมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อต้นปี ๒๕๕๗ ปรับปรุงมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงจาก EURO ๓ เป็น EURO ๔ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ และการปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะและทางจักรยาน การเข้มงวดกับการตรวจจับรถควันดำ อย่างไรก็ตาม ปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่มาจากสาเหตุหลักคือปริมาณรถยนต์จำนวนมาก สำหรับมลพิษจากหมอกควัน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน พบว่าสถานการณ์ดีขึ้นเป็นลำดับ (๓) คุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลง สถานการณ์คุณภาพน้ำในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๗) มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยสาเหตุสำคัญมาจากการชะหน้าดินที่มีปุ๋ยตกค้างจากการเกษตรและการปศุสัตว์ และการระบายน้ำเสียจากชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการบำบัดน้ำเสียที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวและการเจริญเติบโตของชุมชน โดยปัจจุบัน มีปริมาณน้ำเสียจากชุมชน ๑๐.๓ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียรองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นได้ เพียงร้อยละ ๓๑ (๔) ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นแต่อัตราการเติบโตลดลง ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากสาขาพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามปริมาณความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ปี ๒๕๔๓ ประเทศไทย

ปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๒๒๙.๐๘ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และเพิ่มเป็น ๒๖๕.๙ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ในปี ๒๕๔๗ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๓ ต่อปี อย่างไรก็ตามอัตราการ เติบโตลดลง ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (๕) ภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและวิถีการดำรงชีวิตของคนไทย ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย และดินถล่ม สร้างความเสียหายนับเป็นมูลค่ากว่าหมื่นล้านบาท อันเป็นผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยมีแนวโน้มและความถี่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต และวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นประจำทุกปี ในมิติของจำนวนประชากรเสี่ยงภัย จะพบว่าภัยแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อประชากรเป็นจำนวนมากกว่าภัยประเภทอื่นๆ ในขณะที่น้ำท่วมเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลให้ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับประเทศที่มีความเสี่ยงต้นๆ ของโลก

๓.๑.๒.๔ ด้านการบริหารจัดการและธรรมาภิบาล

ด้านธรรมาภิบาล ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วน จากการประเมินผ่านดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ในปี ๒๕๕๖ ชี้ว่า สังคมไทยในภาพรวมมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบด้านสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข ถือเป็นความจำเป็นของประเทศไทยที่จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วน หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีอย่างน้อย ๖ ประการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (๑) ความไม่เป็นธรรมาภิบาลขณะนี้ มีการสะสมตัวและลุกลามสู่ทุกภาคส่วน เช่น ภาคการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง มีการทุจริตเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง มีผลประโยชน์ส่วนตนทับซ้อนกับผลประโยชน์รัฐ หน่วยงานภาครัฐ มีระบบการบริหารงานที่ไม่เป็นธรรมาภิบาล มีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง ภาคธุรกิจบางส่วนมีการร่วมมือกับนักการเมืองและข้าราชการ กระทำการทุจริตเพื่อให้ได้งานจากภาครัฐ ปิดงานอย่างรวดเร็ว ผูกขาดทางธุรกิจ หลีกเลี่ยงภาษี ขาดความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค นอกจากนั้น ภาคประชาชนมีแนวโน้มยอมรับการทุจริตต่างๆ ที่ตนเองได้รับประโยชน์มากขึ้น สถาบันทางศาสนา บางส่วนประพฤติผิดคุณธรรมและจริยธรรมเสียเอง มีปัญหาการบริหารจัดการทรัพย์สินของส่วนรวม ขาดความโปร่งใส ปล่อยให้คนบางกลุ่มใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์ สื่อมวลชนหลายสำนักวางตัวไม่ เป็นกลาง ไม่แสดงบทบาทในการต่อต้านการทุจริตหรือปกปิดข้อเท็จจริง รับผลประโยชน์จากกลุ่มนายทุน และนักธุรกิจการเมืองจนไม่สามารถรักษาจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพได้ (๒) ภาคเอกชนมีการประเมินหลักบรรษัทภิบาล ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ โดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) ได้สำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง พบว่า บริษัทจดทะเบียนที่มีธรรมาภิบาลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๗๒ ในปี ๒๕๕๗ ถือว่าอยู่ในระดับดีเมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๕ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๕๒ และมีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๗๗ แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนไทย ให้ความสำคัญในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืนและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศสู่การยอมรับในระดับสากล

ด้านการบริหารจัดการภาครัฐและการกระจายอำนาจ (๑) รัฐมีการปรับปรุงตามยุคสมัย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการกำหนดส่วนราชการไว้เป็น ๒๐ กระทรวง และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง (๒) การกระจายอำนาจเกิดผลสำเร็จหลายด้านแต่ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขการกระจาย

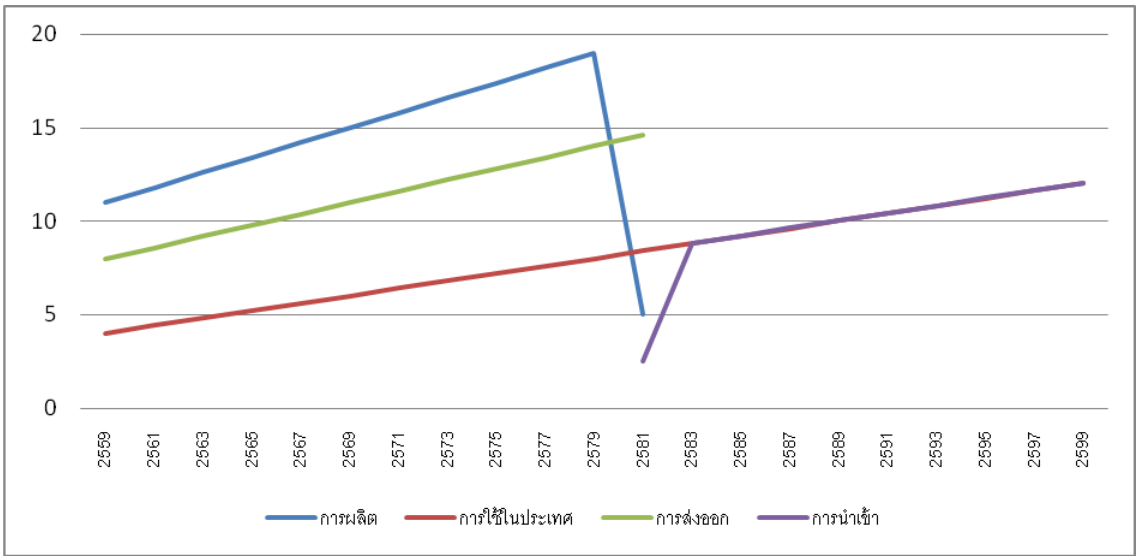
อำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านมาได้ดำเนินการตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ และตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ มีการใช้งบประมาณเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการถ่ายโอนภารกิจ หน้าที่และเพิ่มรายได้ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๓ สัดส่วนของรายได้ของท้องถิ่นต่อรายได้รัฐบาลคิดเป็น ร้อยละ ๑๓.๓๑ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๕.๑๗ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ และร้อยละ ๒๘.๒๑ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการถ่ายโอนภารกิจไปแล้วตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับที่ ๑ จำนวน ๑๘๕ ภารกิจ จากภารกิจที่จะต้องถ่ายโอน ๒๔๕ ภารกิจ และถ่ายโอนภารกิจตามแผนปฏิบัติการฯ ฉบับที่ ๒ จำนวน ๗๕ งาน/กิจกรรม จาก ๑๑๔ งาน/กิจกรรม และถ่ายโอนบุคลากรจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๙,๘๕๐ คน แบ่งเป็นข้าราชการ ๑,๓๗๘ คน บุคลากรทางการศึกษา ๕,๒๙๕ คน ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งประจำอยู่ที่สถานีอนามัย จำนวน ๗๙ คน และลูกจ้างประจำ ๓,๐๙๘ คน อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาที่ต้องการการแก้ไข เช่น การทับซ้อนของอำนาจหน้าที่และเขตพื้นที่ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนยังขาดความสมดุล ปัญหาการซื้อเสียง ทำให้การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นขาดความชอบธรรม และปัญหาการขาดแคลนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๓) ด้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ไทยกำลังประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก พัฒนาการของการทุจริตคอร์รัปชั่นในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงจากในอดีตที่มีรูปแบบการทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง รับสินบน ซึ่งสามารถตรวจสอบหาหลักฐานจับผิดมาลงโทษได้ เนื่องจากมีความซับซ้อนไม่มากเท่ากับการทุจริตคอร์รัปชั่นในปัจจุบันที่ประเทศไทยมีความเสียหายจากการทุจริตคอร์รัปชั่นขนาดใหญ่ที่สูงเป็นแสนล้านบาท อันเนื่องจากการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดมากขึ้น ในช่วงที่รัฐเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ และการหาประโยชน์จากธุรกิจในโลกสมัยใหม่ มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้น และในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน และมาตรการต่างๆ ที่ออกมา รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตและ การตรวจสอบจากองค์กรต่างๆ ยังไม่สามารถที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ ดังปรากฏตามดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชั่น (Corruption Perception Index : CPI) พ.ศ. ๒๕๕๗ ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่า ประเทศไทยได้ ๓๘ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่อันดับที่ ๘๕ จากการจัดอันดับทั้งหมด ๑๗๕ ประเทศทั่วโลก จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีคะแนนดีขึ้นเล็กน้อยเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่ได้ ๓๕ คะแนน อยู่อันดับ ๑๐๒ โดยเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเท่ากับประเทศฟิลิปปินส์ ส่วนประเทศสิงคโปร์สูงถึง ๘๔ คะแนน และมาเลเซียได้ ๕๒ คะแนน (คะแนนมากหมายถึงมีคอรัปชั่นน้อย)

๓.๒ สถานการณ์และแนวโน้มด้านแร่ยิปซัม

๓.๒.๑ ปริมาณสำรอง

ปริมาณสำรองแร่ยิปซัมที่สำรวจพบที่มีศักยภาพเป็นไปได้ ณ สิ้นปี ๒๕๕๒ อยู่ที่ระดับ ๓๘๓ ล้านเมตริกตัน มีการผลิตใช้และจำหน่ายในช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗ ปริมาณสำรองยิปซัมทั้งในพื้นที่ที่มีศักยภาพและเป็นไปได้ในแหล่งผลิต ณ สิ้นปี ๒๕๕๗ จะอยู่ที่ระดับประมาณ ๓๒๖ ล้านเมตริกตัน สามารถนำปริมาณสำรองดังกล่าวมาใช้ผลิตแร่ได้ทั้งหมดและกำหนดให้การผลิตในอนาคตมีค่าเท่ากับผลผลิตในปี ๒๕๕๗ จะทำให้สามารถคำนวณสัดส่วนปริมาณสำรองต่อการผลิต (Reserve to production ratio: R/P ratio) หรือจำนวนปี

ที่สามารถผลิตแร่ยิปซัมได้ประมาณ ๔๑ ปี หากอัตราการผลิตเท่ากับอัตราเฉลี่ย ๕ ปี (๒๕๕๓-๒๕๕๗) สามารถคำนวณสัดส่วนปริมาณสำรองต่อการผลิต (Reserve to production ratio: R/P ratio) ปี สิ้น ๒๕๕๘ จะเหลือระดับ ๓๑๕ ล้านเมตริกตัน หรือจำนวนปีที่ผลิตยิปซัมได้อีก ๒๙ ปี แต่ด้วยการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อัตราการผลิตที่ยังขยายตัวอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ร้อยละ ๒.๓ ต่อปี) จะเพิ่มจาก ๑๑.๕ ล้านตันในปี ๒๕๕๘ เป็น ๑๘.๙ ล้านต้นในปี ๒๕๘๑ ปริมาณสำรองจะหมดสิ้นไปในปี ๒๕๘๒ หรือจะผลิตได้อีก ๒๓ ปีเท่านั้น เคยประกาศงดการอนุญาตประทานบัตร แต่ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศยกเลิกการระงับการอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัม เพื่อสนับสนุนความพร้อมของผู้ประกอบการในการสร้างความมั่นใจทางด้านวัตถุดิบในระยะยาวให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนนักลงทุนไทยที่ลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในต่างประเทศ เน้นการควบคุมการส่งออกเป็นสำคัญ แร่ยิปซัมสำรองจะใช้ได้นานมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับอัตราการผลิต อัตราการส่งออก เพื่อสร้างรายได้และการส่งเสริมการใช้และอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่คุ้มค่าและสร้างรายได้ชดเชยการส่งออก เพื่อให้สามารถใช้ยิปซัมสำรองเพื่อการพัฒนาประเทศและป้องกันการนำเข้าให้ได้นานที่สุด

ภาพที่ ๒ แนวโน้มแร่ยิปซัม

ที่มา: สกล จุลาภา. การศึกษาทบทวนนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัม. ๒๕๕๙: ๒๘

๓.๒.๒ ประทานบัตร

ในปัจจุบันมีประทานบัตรแร่ยิปซัมที่มีอายุจำนวน ๗๐ แปลง ครอบคลุมพื้นที่๑๐,๒๒๖ ไร่ โดยตั้งอยู่ที่จังหวัด นครสวรรค์ ๒๕ แปลง ๖,๒๔๗ ไร่ พิจิตร ๔ แปลง ๖๐๐ ไร่ สุราษฎร์ธานี ๒๖ แปลง ๒,๕๗๕ ไร่ นครศรีธรรมราช ๑๕ แปลง ๘๐๔ ไร่ (ที่มา: ฐานข้อมูลประทานบัตร กพร. ๒๕๖๐) เคยประกาศงดการอนุญาตประทานบัตร แต่ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศยกเลิกการระงับการอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ยิปซัม เพื่อสนับสนุนความพร้อมของผู้ประกอบการในการสร้างความมั่นใจทางด้านวัตถุดิบในระยะยาวให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนนักลงทุนไทยที่ลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในต่างประเทศ เน้นการควบคุมการส่งออกเป็นสำคัญ

๓.๒.๓ การผลิต

ปี ๒๕๕๗ การผลิตแร่ยิปซัมของโลกมีประมาณ ๒๔๖ ล้านเมตริกตัน ประเทศที่มีผลผลิตสูงที่สุด คือ จีน (๑๓๒ ล้านเมตริกตัน) รองลงมา ได้แก่สหรัฐอเมริกา และอิหร่าน ซึ่งมีผลผลิตประมาณ ๑๗ และ ๑๓ ล้านเมตริกตัน ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการผลิตยิปซัมรายใหญ่ลำดับที่ ๕ ของโลก จากข้อมูลของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีการผลิตแร่ยิปซัมประมาณ ๑๒.๔ ล้านเมตริกตัน มูลค่า ๗,๒๐๕ ล้านบาท ทั้งนี้ ผลผลิตแร่ยิปซัมของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันผลผลิตแร่ยิปซัมเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวเมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๓ แต่ปี ๒๕๕๘ ผลิต ๑๑.๒๗ ล้านเมตริกตัน ลดลงจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๙.๕ มูลค่า ๗,๐๔๐ ล้านบาท (ลดลงจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๒.๓) โดยการผลิตส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ร้อยละ ๖๓.๕ ส่วนปี ๒๕๕๙ มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน

๓.๒.๔ การใช้

ในช่วงปี ๒๕๔๔–๒๕๕๒ การใช้แร่ยิปซัมเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗ การใช้แร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจาก ๒.๔ ล้านเมตริกตันในปี ๒๕๕๒ เป็น ๓.๙ ล้านเมตริกตันในปี ๒๕๕๗ และ ๓.๘ ล้านเมตริกตันในปี ๒๕๕๘ เริ่มลดลงในปี ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘

๓.๒.๕ การส่งออก

แร่ยิปซัมเป็นแร่ที่ไทยผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ ดังนั้น ไทยจึงเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมสุทธิ โดยจากสถิติของ Global Trade Atlas๑ พบว่าในปี ๒๕๕๗ การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของทุกประเทศทั่วโลกมีประมาณ ๒๑.๒ ล้านเมตริกตัน ปัจจุบันไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์รายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีปริมาณการส่งออกประมาณ ๙.๙ ล้านเมตริกตัน หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๔๗ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก สำหรับประเทศที่มีปริมาณการส่งออกรองลงมา ได้แก่ สเปน และอิหร่าน ร้อยละ ๑๘ และ ๗ ตามลำดับ การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๗ ไทยส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ๙.๙ ล้านเมตริกตัน ปี ๒๕๕๙ ส่งออก ๖.๒๙ ล้านเมตริกตัน ลดลงจากปี ๒๕๒๘ ร้อยละ ๑๗.๙ มูลค่า ๔,๑๗๖ ล้านบาท ลดลง ร้อยละ ๑๕.๒ เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว เมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๑ ส่วนใหญ่เป็นแร่ที่ผลิตในภาคใต้ ซึ่งมีอุตสาหกรรมต่อเนื่องน้อย ปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มีแนวโน้มลดลง สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสะท้อนให้เห็นถึงขนาดของอุปทานส่วนเกินในแต่ละประเทศ จากการศึกษาข้อมูลพบว่า จีน สหรัฐอเมริกา และอิหร่าน มีผลผลิตสูงแต่แร่ยิปซัมส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดถูกใช้ภายในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสูงที่สุดในบรรดาประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่สำคัญ กล่าวคือ ปัจจุบันผลผลิตยิปซัมประมาณร้อยละ ๗๑ ถูกส่งออกไปขายในต่างประเทศ

ตลาดส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์หลักของไทยในปี ๒๕๕๗ ได้แก่ญี่ปุ่น เวียดนาม และอินโดนีเซียซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๙-๒๐ ของปริมาณการส่งออกรวม รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกระยะยาวในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาพบว่า การส่งออกแร่ยิปซัมของไทยไปยังตลาดหลัก ๑๐ แห่ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกือบทุกตลาด ยกเว้นเพียงตลาดอินเดียที่มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดหลังจากปี ๒๕๕๔ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกในระยะสั้นพบว่า การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยค่อนข้างมีปัญหา กล่าวคือ ในช่วง ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๕๘ การส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยหดตัวลงประมาณร้อยละ ๑๔.๕ โดยมีการหดตัวลงทั้งในตลาดญี่ปุ่น เวียดนาม และฟิลิปปินส์ เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยในตลาดส่งออกหลัก

พบว่า ในตลาดมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งไทยมีอำนาจเหนือตลาดสูงมาก เนื่องจากครองส่วนแบ่งตลาดสูงถึงร้อยละ ๘๙-๙๙ สำหรับตลาดเวียดนาม ฟิลิปปินส์และญี่ปุ่น ไทยมีส่วนแบ่งตลาดประมาณร้อยละ ๕๙-๖๘ โดยมีคู่แข่งขันที่สำคัญ ได้แก่ โอมาน สปป. ลาว เม็กซิโก และเกาหลีใต้ทั้งนี้ ปัจจุบันราคาแร่ยิปซัมของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งขันทุกตลาด

๓.๒.๖ ค่าภาคหลวงแร่

ในปี ๒๕๕๘ สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัมได้มากเป็นลำดับที่ ๔ รองจากหินปูน ลิกไนต์ และทองคำ ตามลำดับ โดยจัดเก็บได้ ๒๙๘ ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๙.๖ ของค่าภาคหลวงแร่ทุกชนิด ในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายนปี ๒๕๕๙ สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัมได้ ๑๔๕ ล้านบาท ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๕๘ (๑๕๑ ล้านบาท) ร้อยละ ๓.๙ ค่าภาคหลวงแร่ในปี ๒๕๕๓, ๒๕๕๔, ๒๕๕๕, ๒๕๕๖, ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ เป็นเงิน ๒๑๕, ๒๑๖, ๒๓๒, ๒๕๕, ๓๐๒ และ ๒๙๘ ล้านบาทตามลำดับสัดส่วนต่อค่าภาคหลวงแร่รวมร้อยละ ๗.๙, ๗.๗, ๗.๑, ๘.๖, ๙.๖ และ ๙.๘ ตามลำดับ

๓.๒.๗ สถานการณ์แร่ยิปซัมในตลาดโลก

จากการคาดการณ์ของ USGS พบว่าในปี ๒๕๕๙ ทั้งโลกมีการผลิตแร่ยิปซัมประมาณ ๒๖๓ ล้านเมตริกตัน โดยจีนเป็นผู้ผลิตแร่ยิปซัมรายใหญ่ที่สุดของโลก ๑๓๐ ล้านเมตริกตัน รองลงมาคือ อิหร่าน ๑๖ ล้านเมตริกตัน สหรัฐอเมริกา ๑๕.๕ ล้านเมตริกตัน ตุรกี ๑๓ ล้านเมตริกตัน และไทย ๑๒.๕ ล้านเมตริกตัน ปี ๒๕๕๙ ประเทศทั่วโลกรวมกันส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ประมาณ ๒๔.๖๗๒ ล้านเมตริกตัน ปริมาณการส่งออก ปี ๒๕๕๔- ๒๕๕๙ ไทยส่งออก ๘.๒๑, ๘.๕๖, ๙.๑๒, ๙.๘๗, ๘.๗๑, ๗.๖๐ ล้านเมตริกตัน รวมทั้งโลกส่งออก ๑๙.๓๓, ๑๙.๖๒, ๒๐.๐๐, ๒๑.๑๓, ๒๓.๒๕, และ ๒๔.๖๗ ล้านเมตริกตัน ตามลำดับ (เป็นที่น่าสังเกตคือ (๑) บางประเทศมีข้อจำกัดด้านข้อมูลที่ไม่สามารถจำแนกข้อมูลแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ออกจากกัน ตามรหัสพิกัดศุลกากรของระบบฮาร์โมไนซ์ได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลการส่งออกในภาพรวมของแร่ทั้ง ๒ ชนิด (๒) เป็นข้อมูลประมาณการ เนื่องจาก Global trade Atlas ยังมีข้อมูลไม่ครบทุกประเทศ เช่น โอมาน เวียดนาม ถึงแม้ว่าในปี ๒๕๕๙ ปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยไปยังตลาดโลกจะลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๒.๗ แต่ไทยยังคงเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลกอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๙ ติดต่อกันโดยมีปริมาณการส่งออกประมาณ ๗.๖ ล้านเมตริกตัน (แบ่งเป็น ยิปซัม ๖.๒๙ ล้านเมตริกตัน และแอนไฮไดรต์ ๑.๓๑ ล้านเมตริกตัน) หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๐.๘ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๓๗) สำหรับประเทศที่มีปริมาณการส่งออกรองลงมา ได้แก่ สเปน อิหร่าน และเม็กซิโก ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ ๒๐.๘, ๑๔.๖ และ ๑๓.๓ ตามลำดับ (บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์. ๒๕๖๐ : ออนไลน์) สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสะท้อนให้เห็นถึงขนาดของอุปทานส่วนเกินในแต่ละประเทศ จากข้อมูลในปี ๒๕๕๙ พบว่า จีน อิหร่าน สหรัฐอเมริกา และตุรกี ซึ่งเป็นผู้ผลิตแร่ยิปซัมรายใหญ่ ๔ อันดับแรกของโลก แต่แร่ยิปซัมส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดถูกใช้ภายในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตแร่ยิปซัมอันดับที่ ๕ กลับมีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสูงที่สุดในบรรดาประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ กล่าวคือ ผลผลิตแร่ยิปซัมมากกว่าร้อยละ ๖๐ ถูกส่งออกไปขายในต่างประเทศ สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิต (ร้อยละ) ของไทย เท่ากับ ๗.๖๐:๑๒.๐๐ หรือร้อยละ ๖๓.๓

๓.๒.๘ การส่งออกแร่ยิปซัมของไทย

แร่ยิปซัมเป็นแร่ที่ไทยผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ ดังนั้น ไทยจึงเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมสุทธิ โดยมีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตมากกว่าร้อยละ ๖๐ ซึ่งแร่ยิปซัมที่ส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นแร่ที่ผลิตในภาคใต้ เนื่องจากมีอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศรองรับไม่มากนัก จึงส่งออกไปขายยัง

ต่างประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ มีการส่งออกแร่ยิปซัม ๖.๒๙ ล้านเมตริกตัน (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๗.๙) คิดเป็นมูลค่า ๔,๑๗๖ ล้านบาท (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๕.๒) ปริมาณและมูลค่าการส่งออกแร่ยิปซัม ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๙ หน่วยเป็นล้านเมตริกตันเท่ากับ ๗.๕๕, ๗.๗๕, ๗.๙๒, ๘.๘๑, ๗.๖๖ และ ๖.๒๙ มูลค่า (ล้านบาท) เท่ากับ ๓,๘๒๐, ๔,๐๕๓, ๔,๑๙๔, ๕,๐๔๗, ๔,๙๒๕ และ ๔,๑๗๖ (ที่มา: Global Trade Atlas; อ้างถึงใน บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์. ๒๕๖๐ : ออนไลน์) เมื่อพิจารณาการส่งออกแร่ยิปซัมของไทยในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มส่งออกลดลง ซึ่งเป็นผลสำคัญมาจากนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ภาครัฐพยายามควบคุมและจำกัดการส่งออก หลังจากที่การส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗

๓.๒.๙ สภาพการแข่งขันในตลาดส่งออกหลัก เนื่องจากในบางประเทศมีข้อจำกัดด้านข้อมูลที่ไม่สามารถจำแนกข้อมูลแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ออกจากกันตามพิกัดศุลกากรของระบบฮาร์โมไนซ์ได้ การวิเคราะห์สภาพการแข่งขันจึงต้องพิจารณาในภาพรวมของแร่ทั้ง ๒ ชนิด โดยจะทำการวิเคราะห์เฉพาะ ๔ ตลาดหลักที่มีข้อมูล ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ โดยในตลาดอินโดนีเซียไทยครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดอินโดนีเซียเกือบทั้งหมดมาโดยตลอด และมีส่วนแบ่งค่อนข้างคงที่ประมาณร้อยละ ๙๘-๙๙ จนกระทั่งการเข้ามาตีตลาดของโอมาน ทำให้ส่วนแบ่งตลาดเริ่มลดลง ในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ และปริมาณการส่งออกของไทยในปี ๒๕๕๙ หดตัวอย่างมาก ทำให้สูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับคู่แข่งสำคัญอย่างโอมานและอิหร่านค่อนข้างมาก โดยในช่วงเดือนมกราคมถึงกรกฎาคม ๒๕๕๙ ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเหลือเพียงร้อยละ ๗๒ ลดลงจากร้อยละ ๙๔.๒ ในช่วงเวลาเดียวกันของปี ๒๕๕๘ ตลาดมาเลเซีย ไทยสามารถครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดได้เกือบทั้งหมดมาโดยตลอด มีส่วนแบ่งค่อนข้างคงที่ประมาณร้อยละ ๙๗-๙๙ แต่ปริมาณการส่งออกของไทยในปี ๒๕๕๙ หดตัวอย่างมาก ทำให้มีส่วนแบ่งตลาดลดลงจากร้อยละ ๙๙.๘ ในปี ๒๕๕๘ เป็นร้อยละ ๙๓ ในปี ๒๕๕๙ โดยสูญเสียส่วนแบ่งให้กับคู่แข่งสำคัญรายเดิมอย่างอิหร่าน รวมถึงคู่แข่งรายใหม่ที่เริ่มเข้ามาในตลาด เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรสต์ และโอมาน ตลาดญี่ปุ่น ไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดในตลาดญี่ปุ่นมาโดยตลอด ครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาด ประมาณร้อยละ ๗๑-๗๔ โดยมีคู่แข่งรายสำคัญอย่างเม็กซิโก จนกระทั่งการเข้ามาตีตลาดของโอมานในปี ๒๕๕๗ ทำให้สถานการณ์ของไทยในตลาดญี่ปุ่นเริ่มแย่ลง โดยมีส่วนแบ่งการตลาดลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๕๙.๙ ในปี ๒๕๕๘ และ ๕๘.๘ ในปี ๒๕๕๙ ตามลำดับ ตลาดฟิลิปปินส์ เป็นตลาดส่งออกที่ไทยมีสถานการณ์แย่ลงมากที่สุด มีการหดตัวทั้งด้านปริมาณและมูลค่าการส่งออกมากที่สุดในบรรดาตลาดส่งออกของไทยทั้งหมด ทำให้ส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดฟิลิปปินส์ของไทยลดลงจากร้อยละ ๕๕.๓ ในปี ๒๕๕๘ เหลือเพียงร้อยละ ๓๕.๖ ในปี ๒๕๕๙ และทำให้ไทยเสียตำแหน่งผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดในตลาดฟิลิปปินส์ให้กับคู่แข่งสำคัญอย่างเกาหลีใต้ นอกจากนี้ในช่วง ๒ ปีล่าสุดยังมีคู่แข่งรายใหม่ที่เริ่มเข้ามาในตลาดอย่างโอมานและสหรัฐอาหรับเอมิเรสต์ อีกด้วย

จากข้อมูลภาพรวมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ การจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมาและสถานการณ์แร่ยิปซัมของไทยในปัจจุบัน กรมอุสาหกรรมพื้นฐานและการเหมือแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม มีบทบาทเป็นทั้งหน่วยบริหารและหน่วยปฏิบัติการในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีภารกิจหลักในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการแร่ยิปซัม การส่งเสริมการสำรวจและการผลิต การส่งเสริมการใช้ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การส่งเสริมการขายและการส่งออก การสร้างเอกภาพและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและและความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรแร่ยิปซัม โดยที่แร่ยิปซัมเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป เป็นสมบัติของชาติจำเป็นต้องจัดการการผลิตและใช้แร่ยิปซัมอย่างคุ้มค่าและ

เกิดประโยชน์สูงสุด อดีตได้รับการส่งเสริมให้มีการผลิตจนมากกว่าการใช้ ต่อมาจึงหันไปผลิตทั้งเพื่อใช้และเพื่อการส่งออกเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากปราศจากการจัดการใด ๆ แร่ยิปซัมจะไม่เพียงพอสำหรับการใช้ในประเทศ และแร่ยิปซัมสำรองก็จะหมดไป และต้องใช้แร่ยิปซัมที่สั่งเข้าจากต่างประเทศ ในที่สุดรัฐบาลโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๓๖ มีนโยบายให้สงวนทรัพยากรแร่ยิปซัมเอาไว้ใช้ภายในประเทศ และต้องใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและต้องใช้ได้นานที่สุด ดังนั้นมติคณะรัฐมนตรีในปี ๒๕๓๖ จึงเป็นจุดหมายสำคัญของการบริหารจัดการแร่ยิปซัมต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน โดยที่การจัดการแร่ยิปซัมเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน อีกทั้งกิจการแร่ยิปซัมแท้จริงเป็นธุรกิจของเอกชน รัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนส่งเสริม การจัดการที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงความพยายามในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์เฉพาะหน้า ขาดทั้งเป้าหมายและยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในระยะกลางและระยาวที่ชัดเจน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศ

๓.๒.๑๐ การบริหารจัดการแร่ยิปซัม

การบริหารจัดการแร่ยิปซัมจากอดีตถึงปัจจุบันมีหน่วยงานภาครัฐรับผิดชอบหลายกระทรวงต่อเนื่องมาตั้งแต่กระทรวงเกษตร กระทรวงพัฒนาการ และกระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตามลำดับ โดยที่แร่ยิปซัมเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป เป็นสมบัติของชาติ และต้องบริหารจัดการให้มีการใช้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยวงจรชีวิตของแร่ยิปซัมในฐานะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ การใช้แร่ยิปซัมจะเริ่มจากการสำรวจหาแหล่งแร่และปริมาณสำรองแร่ยิปซัม การผลิตโดยการอนุญาตประทานบัตรให้ทำเหมือง การใช้ซึ่งมีทั้งส่งเสริมการใช้ในประเทศและการส่งออกเพื่อนำรายได้เข้าประเทศ การหาวัสดุทดแทน และการนำกลับมาใช้ใหม่ตามลำดับ การจัดการให้บังเกิดผลดีอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องจัดการอย่างครบวงจร และต้องจัดการอย่างบูรณาการ การจัดการให้บังเกิดผลดีสูงสุด จะต้องจัดการทั้งในบทบาทผู้อนุรักษ์ที่จะต้องอนุรักษ์ทรัพยากรของชาติไว้ใช้ในระยะยาว บทบาทผู้ผลิตที่จะต้องแสวงหาและผลิตให้เพียงพอกับการใช้ บทบาทผู้ใช้ที่จะต้องใช้โดยประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด บทบาทผู้ขายที่จะต้องขายให้ได้ราคาสูงเพื่อเป็นรายได้ของชาติ และบทบาทผู้จัดการการใช้ให้ทุกส่วนของวงจรมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันครบวงจรของแร่ยิปซัม จำแนกภารกิจการบริหารได้เป็นสามระดับ คือภารกิจระดับนโยบาย รับผิดชอบในการกำหนดระบบ นโยบายและทิศทางการบริหารในภาพรวมให้ชัดเจนและสัมพันธ์กันในทุกขั้นตอนตามวงจรของแร่ยิปซัม ซึ่งปัจจุบันเป็นบทบาทของกระทรวง ภารกิจระดับบริหาร ซึ่งจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ แผนและกลไกการจัดการ รวมทั้งให้คำแนะนำเพื่อการกำหนดนโยบายในแต่ละภารกิจทั้งระบบ ซึ่งเป็นบทบาทของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และภารกิจระดับปฏิบัติการ รับผิดชอบในการปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาในแต่ละวงจรของแร่ยิปซัม ซึ่งปัจจุบันเป็นบทบาทของสำนักและกองต่างๆ ในกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ นอกจากนั้นภารกิจระดับปฏิบัติการเป็นการปฏิบัติการเพื่อการส่งเสริมหน่วยปฏิบัติจริง เป็นหน่วยงานภาคเอกชน และเอกชน (รัฐไม่สามารถทำเองได้) และผลของการใช้แร่ยิปซัมเป็นผลที่เกิดกับประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม การบริหารจัดการแร่ยิปซัมจึงต้องยึดหลักธรรมาภิบาลให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เน้นการมีส่วนร่วมและความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมเป็นสำคัญ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ผ่านมา หน่วยงานที่รับผิดชอบจึงมีความสับสนในบทบาทและหน้าที่ที่แท้จริงของการจัดการแร่ยิปซัม ขาดความชัดเจนและต่อเนื่องของนโยบาย เป้าหมายและระบบการบริหารแร่ยิปซัมในภาพรวม การบริหารที่ผ่านมาระยะแรกเน้นความสามารถในการผลิตเพื่อใช้ในประเทศเป็นสำคัญ การผลิตไม่สัมพันธ์กับการใช้ จึงผลิตได้มากกว่าการใช้ ต่อมาจึงส่งเสริมทั้งเพื่อใช้ในประเทศและการส่งออกเพื่อ

สร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นสำคัญ ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ให้ความสำคัญของการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้ภายประเทศที่ควบคุมได้เอง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๓๖ ให้สงวนทรัพยากรแร่ยิปซัมเอาไว้ใช้ในประเทศ และต้องใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า จึงเป็นมาตรการที่รัฐใช้เพื่อให้สามารถใช้แร่ยิปซัมให้เกิดประโยชน์สูงสุดและให้สามารถใช้ได้นานที่สุด เป็นมาตรการที่ใช้ในการบริหารจัดการต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน ปัญหาการบริหารจัดการแร่ยิปซัมปัจจุบัน จึงเป็นปัญหานโยบายและปัญหาการบริหาร ไม่สามารถชะลอการส่งออกได้จริงและใช้ประโยชน์จากการสร้างมูลค่าเพิ่มได้จริง ไม่สามารถบอกประชาชนได้ว่าแร่ยิปซัมไทยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและผลประโยชน์ต่อประเทศชาติได้มากน้อยเพียงใด และจะใช้ประโยชน์ได้อีกนานเท่าใด อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องในประเทศที่เกิดขึ้นแล้วจะใช้แร่ยิปซัมเพื่อการประกอบการได้อย่างไร จะบังเกิดผลเสียในภาพรวมมากน้อยเพียงใด ล้วนเป็นคำถามที่ต้องมีคำตอบ

๓.๓ วิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกการบริหารจัดการแร่ยิปซัม (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า (๒๕๖๐-๒๕๖๙) ใช้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยวิเคราะห์ ใช้มาตรการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๓๖ คือ “การสงวนแร่ยิปซัมซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้ เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศและให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า” เป็นเป้าหมายของการบริหารจัดการ ใช้ภารกิจหลัก “การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการการบริหารจัดการ” “ การส่งเสริมการสำรวจและการผลิต” “การส่งเสริมการใช้และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง” “ การส่งเสริมการขายและการส่งออก” “การสร้างเอกภาพและธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ” และ “การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนา” เป็นภารกิจในการบริหารจัดการ และวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมการบริหารจัดการของกรม ดังนี้

วิเคราะห์ปัจจัยภายในที่ควบคุมได้ เกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ และปัจจัยประสิทธิภาพการจัดการ ประกอบด้วย การกำหนดโครงสร้างการบริหารและผู้รับผิดชอบ (Structure) ยุทธศาสตร์และการสร้างความเข้าใจในยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดระบบงาน (System) การสร้างบรรยากาศการทำงาน (Style) การสร้างทีมงาน (Staff) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน (Skill) และการสร้างค่านิยมร่วมในการปฏิบัติงาน (Shared value) ในมิติที่เป็นจุดแข็ง(Strength) ที่เป็นผลดีหรือเอื้อต่อการปฏิบัติงานและเป็นปัจจัยบวก และมิติที่เป็นจุดอ่อน (Weakness) (Weakness) ที่ไม่เป็นผลดี หรือไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานและเป็นปัจจัยลบ

วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ เกี่ยวกับนโยบายและกฎหมาย (Policy & Law) สภาพเศรษฐกิจ (Economy) สังคมและสิ่งแวดล้อม (Social & Environment) และ เทคโนโลยีภายนอก (Technology) ที่เป็นโอกาส (Opportunity) เป็นผลดีหรือเอื้อต่อการปฏิบัติงานและเป็นปัจจัยบวก และมิติที่เป็นอุปสรรค (Threat) ที่เป็นข้อขัดข้องไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานและเป็นปัจจัยลบ

๓.๔ วิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

ตารางที่ ๘ ตารางวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
นโยบายและกฎหมาย	
๑. กฎหมายกำหนดเป็นบทบาทหน้าที่ของกรม	๑. กฎหมายกำหนดภารกิจไม่ครบวงจรแร่ยิปซัม ไม่

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
อุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่(กพร.) และเป็นอาณัติต้องดำเนินการ ๑.๑ รัฐธรรมนูญ (ม. ๖๖) กำหนดให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ม. ๘๕) ให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติอื่นอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวนบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล ๑.๒ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการแร่เป็นการเฉพาะกำหนด ให้การสำรวจแร่ การทำเหมืองแร่ การร่อนแร่ การซื้อ ขาย เก็บ ขนแร่ แต่งแร่ นำแร่เข้าหรือการส่งแร่ออก ต้องได้รับอนุญาต กพร. เป็นกรมหลักที่รับผิดชอบ ม.๕๕ ให้สามารถเรียกเก็บเงินบำรุงพิเศษโดยได้จากการทำเหมืองแร่ทุกประเภทโดยการนำเงินดังกล่าวมาใช้ในงานป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับแร่ตาม พ.ร.บ. กพร. มีแนวคิดจะนำมาตราดังกล่าวมาใช้กับทุกๆชนิดแร่ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานเพื่อลดปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๑.๓ มติคณะรัฐมนตรี ๒๕๓๖ ให้สงวนทรัพยากรแร่ยิปซัมเอาไว้ใช้ในประเทศ และต้องใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เป็นมาตรการที่รัฐใช้เพื่อให้สามารถใช้ยิปซัมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๑.๔ พ.ร.ก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีบัญญัติแนวทางการพัฒนาการบริหารยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล ๑.๕ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้มีการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑.๖ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๑๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทาง	สอดคล้องกับภาวการณ์การจัดการปัจจุบัน ๑.๑ พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวงฯ ภารกิจในการสำรวจแหล่งแร่และข้อมูลแหล่งแร่เป็นของกรมทรัพยากรธรณี (กทธ.) ส่วนภารกิจด้านการกำกับ ดูแลและอนุญาตการประกอบการเหมืองแร่เป็นของ กพร. ต่างกระทรวง การบูรณาการไม่เพียงพอ ๑.๒ การประกอบอุตสาหกรรมแร่ยังต้องขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของหลายหน่วยงาน (เช่น กรมทรัพยากรธรณี กรมป่าไม้ กรมศิลปากร กรมอุทยานฯ กรมที่ดิน สปก. กระทรวงกลาโหม) ทำให้ภารกิจล่าช้า ๑.๓ ภารกิจการบริหารจัดการแร่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ๑.๔ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยมีผลกระทบกับนโยบายด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม และกระทรวงอุตสาหกรรมมีการเปลี่ยนรัฐมนตรีบ่อยทำให้นโยบายด้านการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
เศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน มุ่งพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคตเพื่อเป็นแหล่งการถ่ายทอดเทคโนโลยี เชื่อมโยง การผลิตกับอุตสาหกรรมที่เป็นฐานรายได้ประเทศ และเป็นกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เข้าสู่การเป็น ศูนย์กลางการผลิตและบริการทั้งในระดับอนุภูมิภาคและในภูมิภาคอาเซียน ๑.๗ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ซึ่งมีเป้าหมายลดต้นทุน โลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรมเหลือร้อยละ ๕ ต่อ GDP	
เศรษฐกิจ	
๒. ความต้องการใช้แร่ยิปซัมทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น แร่ยิปซัมราคาสูงขึ้น เป็นโอกาส ๒.๑ บทบาทและภารกิจ กพร. ในการอนุญาต กำกับ ดูแล และป้องกันการลักลอบทำเหมืองและประกอบโลหกรรมโดยไม่ได้รับอนุญาตในพื้นที่ต่างๆ มากขึ้น ๒.๒ การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ๒.๓ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการใช้แร่ยิปซัมมีแนวโน้มสูงขึ้น ๒.๔ อุปสงค์แร่ยิปซัมเพื่อการผลิตในภาคการเกษตรที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีมากไม่มีข้อจำกัด ๒.๕ การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น เช่น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ทำให้ กพร. มีโอกาสพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องเป็นศูนย์กลางทางด้านวิชาการ /ความร่วมมือ และการลงทุนด้านธุรกิจอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องในต่างประเทศมากขึ้น ๒.๖ นักลงทุนไทยมีโอกาสที่จะย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากการผลิตแร่ในประเทศไทยลดน้อยลงและไม่สามารถจะเปิดแหล่ง	๒. ข้อจำกัดแร่ยิปซัมสำรอง และมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ๒.๑ ประเทศคู่ค้ามีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าแบบที่ไม่ใช่ภาษีมากขึ้น เช่น ใช้มาตรฐานการผลิต (ISO, Carbon Footprint) ทดแทนมาตรการทางด้านภาษี ต้องปรับกระบวนการผลิต ๒.๒ ปริมาณแร่ยิปซัมสำรองที่สามารถทำเหมืองได้ (Mineable Reserve) มีแนวโน้มลดลงและแหล่งแร่บางส่วนมีข้อจำกัด ไม่สามารถนำมาพัฒนาได้ เช่น ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชน พื้นที่อนุรักษ์ หรือพื้นที่บางแห่งที่เกิดการคัดค้านขององค์กรพัฒนาเอกชน(NGOs) และชุมชน เป็นต้น ๓. ผู้ประกอบการไทยยังไม่พร้อมในการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องในต่างประเทศ ด้วยข้อจำกัดความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบการเจรจาการลงทุนในต่างประเทศ

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
แร่ใหม่ได้ ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านยังมีแหล่งแร่ที่สมบูรณ์กว่า รวมทั้งค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่า ๒.๗ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากกลุ่มประเทศอาเซียนมีแนวโน้มสูงขึ้น กพร. ต้องเตรียมแผนงานในการพัฒนาฝีมือแรงงานและมาตรการในการรับมือการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (อุตสาหกรรมพื้นฐาน) ๒.๘ ความต้องการเชื่อมโยงภายในโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพให้เกิดความร่วมมือในโซ่อุปทาน (Supply Chain Collaboration) และการบูรณาการในโซ่อุปทาน (Supply Chain Integration) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมมีมากขึ้น ๒.๙ ต้นทุนการถือครองสินค้า (Inventory Carrying Cost) ภาคอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๓ ต่อ GDP หรือ ๐.๒๕๗ล้านล้านบาท จำเป็นต้องลดต้นทุนการถือครองสินค้าโดยเพิ่มขีดความ สามารถด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ๒.๑๐ แนวโน้มเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว จำเป็นต้องดำเนินการอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไทย	
สังคมและสิ่งแวดล้อม	

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
๓. สังคมต้องการอุตสากรรมสีเขียว ปลอดภัยและสร้างสรรค์ ๓.๑ สังคมต้องการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมที่ปลอดภัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กระแสการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการป้องกันภาวะโลกร้อน ๓.๒ ความต้องการการเพิ่มมูลค่าและการใช้ทรัพยากรแร่ยิปซัมอย่างมีประสิทธิภาพเช่น การพัฒนา Green Mining, Green Logistics และ ๓Rs เป็นต้น ๓.๓ สถาบันการศึกษา สภาการเหมืองแร่ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชน ต้องการความชัดเจนด้านนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ของรัฐ	๔. ทัศนคติทางลบของสังคมต่อการประกอบการเหมืองแร่ ๔.๑ คนในสังคมและท้องถิ่นยังมีความคิดว่าการประกอบการเหมืองแร่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าการก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ไม่เห็นประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรแร่ยิปซัม ๔.๒ บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ในการคัดค้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ๔.๓ สถานการณ์การไม่เอื้อให้เปิดแหล่งแร่ใหม่ๆ กำลังการผลิตแร่ลดลง การนำเข้าแร่จากต่างประเทศที่จำเป็น การเพิ่มมูลค่าแร่ การส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมเพื่อการอุสาหกรรมและการเกษตรยังเป็นภารกิจร่วมที่สำคัญของทั้งฝ่ายรัฐและผู้ประกอบการ
เทคโนโลยี	
๔. เทคโนโลยีการจัดการแร่และสิ่งแวดล้อมพัฒนาต่อเนื่อง ๔.๑ การประยุกต์ใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เพื่อประเมินผลกระทบจากการทำเหมืองที่มีต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ อากาศ) เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการอนุญาตประทานบัตรและการประเมินผลกระทบในระหว่างดำเนินการสำหรับพื้นที่ซึ่งไม่ได้มีการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๔.๒ การใช้เทคโนโลยีข้อมูลสำรวจระยะไกล (remote sensing) ร่วมกับข้อมูลภูมิสารสนเทศ เช่น การแปลงผลข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมที่ใช้ในการสำรวจทรัพยากร กำหนดพื้นที่ศักยภาพแหล่งแร่เพื่ออนุญาตอาชญาบัตรหรือประทานบัตร ๔.๓ วิทยาการทางด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาและก้าวหน้ามากขึ้น สามารถสนับสนุนให้กระบวนการผลิตสินค้ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงทำให้เกิดการเชื่อมโยงระบบการสื่อสารและ	๕. เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยราคาแพง โลจิสติกส์ที่มีความทันสมัย เช่น ระบบ ERP ระบบ RFID หรือโปรแกรมบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์เป็นต้น ต้องมีการลงทุนเกี่ยวกับอุปกรณ์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการติดตั้งรวมถึงการปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่ให้รองรับกันทั้งระบบ ราคาสูง

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
สารสนเทศทั้งภายในองค์กรและระหว่างโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพ	

๓.๕ วิเคราะห์ปัจจัยภายใน

ตารางที่ ๙ วิเคราะห์ปัจจัยภายในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
ภารกิจ	
๑. กพร. มีภารกิจการจัดการแร่ยิปซัมตามกฎหมายทั้งกระบวนการ ๑.๑ มีภารกิจแร่ยิปซัมทั้งกระบวนการ ทั้งการสำรวจ การทำเหมือง การส่งเสริมการใช้ และการส่งออกตลอดจนการกำกับดูแลการดำเนินการทำเหมือง ยกเว้นสำรวจแหล่งแร่เป็นภารกิจของกรมทรัพยากรธรณี ๑.๒ ภารกิจ กพร. ครอบคลุมทุกระดับภารกิจ ภารกิจระดับนโยบาย โดยมีหน้าที่แสนอแนะนโยบาย ภารกิจระดับบริหาร ในการกำหนด ยุทธศาสตร์ แผน มาตรการ ส่งเสริมการดำเนินการและติดตามประเมินผล และภารกิจระดับปฏิบัติการในการส่งเสริมกิจการแร่ยิปซัม กำหนดภารกิจเป็นกฎกระทรวงมีความชัดเจนทั้งในภารกิจและส่วนราชการที่รับผิดชอบ ๒. สำนักงานตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (เขต) ประสานการปฏิบัติในพื้นที่และมีกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ก.พ.ร. ของ กพร. ประสานสร้างความชัดเจนในภารกิจและการประเมินผลการปฏิบัติงานตามคำรับรองการปฏิบัติงาน	๑. การจัดแบ่งภารกิจและโครงสร้างการบริหารแร่ยิปซัมส่วนกลางไม่เบ็ดเสร็จ ไม่เอื้อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ๑.๑ การจัดแบ่งส่วนงานไม่ชัดเจนในภารกิจด้านนโยบาย ด้านบริหารและด้านปฏิบัติการ ขาดความเชื่อมโยงสนับสนุนกันในแต่ละส่วนงานแต่ละภารกิจ ๑.๒ ส่วนราชการที่จัดโครงสร้างภายใน กพร. ไม่มั่นคงไม่เอื้อต่อเอกภาพการปฏิบัติงาน ๑.๓ โครงสร้างและภารกิจไม่คลอบคลุมกิจการแร่ยิปซัมทั้งระบบ การกำหนดเจ้าภาพรวมในแต่ละภารกิจยากต่อการจัดแบ่งความรับผิดชอบ โครงสร้างและภารกิจไม่คลอบคลุมกิจการแร่ยิปซัมทั้งระบบ การกำหนดเจ้าภาพรวมในแต่ละภารกิจยากต่อการจัดแบ่งความรับผิดชอบ ๑.๔ การจัดแบ่งส่วนงานไม่สะท้อนการจัดกลุ่มภารกิจหลัก ไม่ส่งเสริมการกำหนดตำแหน่ง Specialist ตามภารกิจหลัก รวมทั้งเกิดช่องว่างระหว่างกลุ่มปฏิบัติการกับกลุ่มชำนาญการพิเศษ ขาดบุคลากรเฉพาะด้านเช่น วิศวกรเหมืองแร่ ไปอยู่ใน ศสท. ๒. กฎระเบียบเกี่ยวข้องหลายฉบับและขั้นตอนปฏิบัติมีจำนวนมาก ทำให้ยากต่อการเข้าใจและนำไปปฏิบัติ
ผลการปฏิบัติงาน	
๓. การบริหารงานของ กพร. ในภาพรวมสำเร็จในระดับมาก	๓. ผลการบริหารจัดการแร่ยิปซัมยังไม่สะท้อนประสิทธิภาพและความคุ้มค่าอย่างเป็นรูปธรรม

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๓.๑ มีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าและประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งประเมินตนเองและการประเมินจากภายนอก ๓.๒. มีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีและกำหนดนโยบายการปกครองดูแลที่ดี เป็นกรอบการปฏิบัติงานร่วมกัน ๓.๓ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณภาพการบริการและการพัฒนาองค์การในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก= ๔.๐๘) ๔. กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการชัดเจนและให้บริการอย่างมีเป้าหมาย ๔.๑ ให้บริการอย่างมีเป้าหมาย ตามภารกิจ ทั้งการให้บริการข้อมูลวิชาการด้านธรณีวิทยาแหล่งแร่และการทำเหมืองแร่ การแต่งแร่ และการอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และการให้คำปรึกษาด้านข้อกฎหมายเหมืองแร่อย่างทั่วถึงและสะดวกต่อผู้รับบริการ บริการเฉพาะด้านเกี่ยวกับการแต่งแร่ การวิเคราะห์ตัวอย่างแร่ และธรณีวัตถุ การใช้วัตถุระเบิดในงานวิศวกรรม เทคโนโลยีการทำเหมืองใต้ดิน ที่สะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ๔.๒ ให้บริการได้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การยกระดับสถานประกอบการ การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เนื่องจากมีกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ชัดเจน ๔.๓ เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ และตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม	๓.๑ ยังไม่มีระบบวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการใช้แร่ก่อนให้ประทานบัตร ระบบความเชื่อมโยงระหว่างการผลิต การใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมพื้นฐานในประเทศ ๓.๒ อัตราค่าภาคหลวงแร่ยังไม่สะท้อนถึงต้นทุน ค่าเสียโอกาสของการใช้ ไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการใช้แร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔. การให้บริการในภาพรวมยังไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ ความพึงพอใจของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่อยู่ในระดับน้อย (ปี ๒๕๕๙ คะแนนการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ = ๑.๐๐) เนื่องจากปัญหาความซ้ำซ้อนในการพิจารณา ในขั้นตอนการปฏิบัติการโดยเฉพาะการออกใบอนุญาต และการขออนุญาตต่ออายุประทานบัตรมีความล่าช้ามาก(ประมาณ ๓ -๗ ปี) การกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายด้านแร่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากการใช้ดุลยพินิจในการบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (ข้อมูลจาก สกจ.) ๕. ขาดระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ ในการกำกับดูแลและส่งเสริมอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม คุณภาพสิ่งแวดล้อม ข้อมูลปริมาณการผลิตและราคาแร่ที่น่าเชื่อถือเป็นต้น ๖. ระบบการจัดการแร่ยิปซัมขาดความชัดเจนสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ให้เอื้อต่อกันและมีเอกภาพเพื่อให้สามารถควบคุมการผลิต ส่งเสริมการใช้และส่งเสริมการขายที่สัมพันธ์กัน สามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย ๗. การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมทำได้จำกัดทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้สังคมได้รับรู้ และเกิดความเข้าใจ เพื่อสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ การออกประทานบัตรและการดำเนินการหลังได้รับประทานบัตร ยังมีปัญหาการ

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	คัดค้านจากประชาชนบริเวณรอบโครงการและการสร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมทำได้จำกัด ๘. มาตรการแร่ยิปซัมยังไม่สำเร็จจริงตามมติคณะรัฐมนตรี การบริหารจัดการแร่ยิปซัมไม่ชัดเจนเป็นระบบ และการจัดการที่เป็นความคุ้มค่าและทางเลือกที่เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งความชัดเจนในเป้าหมาย และวิธีการที่สัมพันธ์กัน ทั้งส่วนการผลิต การใช้ในประเทศและการส่งออก ๙. การกำกับดูแลแร่ยิปซัมให้บังเกิดผลต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ขาดการมีส่วนร่วมและการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินการ ขาดระบบการคัดกรอง ผู้ประกอบการที่มีผลการดำเนินงานดี หรือไม่ดีเพื่อการต่อใบอนุญาต ๑๐. ขาดการควบคุม ส่งเสริมในระดับเทคนิค กพร.ไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิศวกรรมความปลอดภัยของการทำเหมือง ได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการจัดเก็บรายได้ที่ถูกต้องที่ชัดเจน เนื่องจาก ยังไม่ได้นำ Software เฉพาะด้าน (เช่น Software ทำแบบจำลอง ๓ มิติ เป็นต้น) มาใช้ในการตรวจสอบความปลอดภัยของการทำเหมือง ๑๑. ผู้ประกอบการขาดความรู้และข้อมูลการลงทุนในต่างประเทศ กพร. ยังไม่มีการให้ข้อมูลแหล่งแร่และกฎหมายที่เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ในต่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน (CLMV) อย่างเพียงพอ
คุณภาพของบุคลากร	
๕. บุคลากรเป็นไปตามกรอบอัตรากำลัง และมีโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะให้สูงขึ้น เนื่องจากมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน โดยมีการจัดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	๑๒. บุคลากรบางส่วนยังขาดทักษะและแรงจูงใจในการทำงาน ๑๒.๑ ผลตอบแทนจากการทำงานมาก ยังไม่แตกต่างจากการทำงานน้อยอย่างมีนัยสำคัญ และการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ได้มีการประเมินตามการทำงานจริง การปฏิบัติงานในบางภารกิจไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเนื่องจากการมอบหมายภารกิจให้แก่บุคลากรไม่ตรงกับความรู้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	ความสามารถและประสบการณ์ ๑๒.๒ บุคลากรในหน่วยงานส่วนภูมิภาค (บางเขต) ที่เกี่ยวข้องกับการออกประทานบัตร ขาดความรู้ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในด้านเหมืองแร่ที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการ (สรข.ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับบุคลากรในสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด) ๑๒.๓ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลยังไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากการนำเครื่องมือการวัดสมรรถนะบุคคล (Individual Score card) มาใช้ยังไม่สะท้อนข้อมูลที่เป็นจริง ความเข้มแข็งของหน่วยงานลดลง อันเนื่องมาจากบุคลากร ขาดการปฏิสัมพันธ์กัน ขาดการแลกเปลี่ยนความรู้กัน ความเชี่ยวชาญเริ่มหายไป (ทั้งเรื่องแร่ / การแต่งแร่ / โลหกรรม/ ระเบิด) ทำให้เกิดการจ้างที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง
ประสิทธิภาพทางการเงิน	
๖. กพร.บริหารงบประมาณเป็นระบบ มีแหล่งค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เพื่อการส่งเสริมกิจการแร่ยิปซัมโดยชอบธรรม	๑๓. การบริหารงบประมาณไม่สะท้อนประสิทธิภาพ ทั้งการลดต้นทุนต่อหน่วย การลดค่าใช้จ่ายในแต่ละปี และการเพิ่มผลผลิตจากค่าใช้จ่ายเดิม รวมทั้งการได้รับเงินประจำงวด การเบิกจ่ายเงินประจำงวด และการวิเคราะห์ความสอดคล้องของการใช้จ่ายงบประมาณกับนโยบายของกระทรวงและรัฐบาล
วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงาน	
๗. กพร. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้าน hardware software และ network ภายในองค์กรที่ทันสมัย เช่นคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์เชื่อมต่อสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน ระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ภายใน ระบบInternet ระบบปฏิบัติการและโปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูปต่างๆ เพียงพอกับการปฏิบัติงาน ๘. กพร. ใช้เทคโนโลยีการผลิตเพื่อช่วยลดต้นทุนด้าน	๑๔. เครื่องมือ และห้องปฏิบัติการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอในการวิเคราะห์แร่ การแต่งแร่ และโลหกรรม เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์การปฏิบัติงานสาหรับหน่วยงานในภูมิภาคและหน่วยงานที่ตั้งใหม่ไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากไม่มีการวางแผนการจัดหาเครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์สำหรับหน่วยงาน

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
วัตถุดิบ การลดต้นทุนด้านพลังงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น การใช้เทคโนโลยีใหม่ในงานระเบิดเชิงวิศวกรรมเหมืองแร่ หรือการใช้ระเบิดในงานวิศวกรรมโยธา การนำเทคโนโลยีการทำเหมืองใต้ดินมาใช้ ๙. ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบกิจการเหมืองแร่ เทคโนโลยีการแสวงหาวัตถุดิบทดแทน (๓R) การนำองค์ความรู้ด้านกระบวนการแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม และการบริหารสิ่งแวดล้อมมาบูรณาการเพื่อลดการใช้ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ สำหรับวัตถุดิบทดแทนโดยอาศัยเทคนิค Urban Mining เพื่อสร้างโอกาสสำหรับการใช้วัสดุทดแทนในภาคอุตสาหกรรม	ดังกล่าว ๑๕. ข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลไม่ครอบคลุมข้อมูลการจัดการที่สามารถใช้ร่วมกันได้ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานไม่เต็มประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถรองรับการปฏิบัติงานที่หลากหลายรูปแบบได้เต็มที่
กลไกการบริหารจัดการ	
๑๐. กพร. บริหารจัดการแร่ยิปซัมในฐานะที่เป็นแร่สำคัญในระดับสูง ตามแนวทางการพัฒนาระบบราชการในฐานะเป็นภารกิจหนึ่งของสำนักเหมืองแร่และสัมปทาน โดยจัดให้มีแผน การกำหนดมาตรการแร่ยิปซัมเป็นรายปี มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผลการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับการจัดการแร่อื่น ๆ ในภารกิจของสำนักเหมืองแร่และสัมปทาน ผลผลิตแต่ละปี มูลค่ากว่า ๗,๐๐๐ ล้านบาท ค่าภาคหลวงแร่ กว่าปีละ ๓๐๐ ล้านบาท มูลค่าส่งออกกว่าปีละ ๔,๐๐๐ ล้านบาท วางรูปแบบการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีช่องทางในการสื่อสารภายในหลากหลายช่องทางเช่น ป้ายประกาศ การประชุม ระบบ Intranet เสียงตามสาย หนังสือเวียน ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น	๑๖.การบริหารจัดการแร่ยิปซัมขาดกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรในภาพรวมยังไม่มีการใช้กลที่จะทำให้การบริหารจัดการแร่ยิปซัมมีประสิทธิภาพ ๑๖.๑ ขาดยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมเป็นการเฉพาะที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และยอมรับ ๑๖.๒ ขาดการจัดระบบงานแร่ยิปซัมทั้งวงจรยิปซัมที่ชัดเจน และจัดทำคู่มือบริหารจัดการแร่ยิปซัมเป็นการเฉพาะ ๑๖.๓ บรรยากาศการทำงานทั้งในหน่วยงานและความสำพันธ์กับหน่วยงานเครือข่ายยังไม่สร้างพลังการปฏิบัติงาน ๑๖.๔ ขาดการสร้างทีมงานและเครือข่ายการปฏิบัติงานที่มีความจงรักภักดีต่อองค์กร พัฒนาตนเอง พัฒนาสมรรถนะและทักษะการปฏิบัติงานของบุคลากรแร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง ๑๖.๕ ขาดการสร้างค่านิยมร่วมเกี่ยวกับการ

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	ปฏิบัติงานอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมเป็นค่านิยมสร้างสรรค์ ๑๖.๖ ขาดระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน ทั้งระดับบุคคล ระดับหน่วยงาน และทั้งระบบอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม และประเมินการปฏิบัติงานแร่ยิปซัม ครบทั้งด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การพัฒนาองค์การรวมทั้งความคุ้มค่าของการใช้และการอนุรักษ์แร่ยิปซัม

๓.๖ ผัง SWOT การบริหารจัดการแร่ยิปซัมไทย

จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) และปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) การพัฒนาการบริหารแร่ยิปซัมไทย ตามบทบาทหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ตาม ผัง SWOT ตามภาพที่ ๑ ดังนี้

O

จุดอ่อน	โอกาส
W๑๐ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมขาดกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพ	O๑๐ ยุทธศาสตร์ชาติ/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมุ่งพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคต
W๙ บุคลากรยังขาดทักษะ/แรงจูงใจในการทำงาน	O๙ การบริหารแร่ยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล
W๘ การกำกับดูแลแร่ยิปซัมไม่เป็นตามหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมในระดับเทคนิค	O๘ ความต้องการเชื่อมโยงความร่วมมือในโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
W๗ ขาดระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ ในการกำกับดูแลและส่งเสริมอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม	O๗ เทคโนโลยีการจัดการแร่และสิ่งแวดล้อมมีการพัฒนาต่อเนื่อง
W๖ การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมทำได้จำกัด	O๖ สังคมต้องการอุตสาหกรรมสีเขียว ปลอดภัยและสร้างสรรค์
W๕ ระบบการจัดการแร่ยิปซัมขาดความชัดเจนสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ให้เอื้อต่อกันและมีเอกภาพ	O๕ อุปสงค์แร่ยิปซัมเพื่อการผลิต/ภาคการเกษตรไม่มีข้อจำกัด
W๔ การจัดแบ่งภารกิจและโครงสร้างการบริหารยิปซัมส่วนกลางไม่เบ็ดเสร็จ ไม่เอื้อประสิทธิภาพ	O๔ เปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น ทั้ง AECและ CLMV
W๓ มาตรการแร่ยิปซัมยังไม่สำเร็จจริงเป็นรูปธรรมตามมติคณะรัฐมนตรี	O๓ ความต้องการใช้แร่ยิปซัมทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น/แร่ยิปซัมราคาสูงขึ้น
W๒ การให้บริการในภาพรวมยังไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ	O๒ มติ ครม. ๒๕๓๖ ให้สงวนแร่ยิปซัมเอาไว้ใช้ในประเทศ/ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า
W๑ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมยังไม่สะท้อนประสิทธิภาพและความคุ้มค่าอย่างเป็นรูปธรรม	O๑ กฎหมายกำหนด/เป็นอาณัติให้ กพร.ต้องจัดการแร่ยิปซัม
W	**S**
T๑ กฎหมายกำหนดภารกิจไม่ครบวงจรแร่ยิปซัมไม่ สอดคล้องกับภาวการณ์การจัดการปัจจุบัน	S๑ กพร. มีภารกิจการจัดการยิปซัมตามกฎหมายทั้งกระบวนการ
T๒ ระเบียบ กฎหมายหลากหลาย	S๒ สำนักงานตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
T๓ ความขัดแย้งในบทบาท/ สถานการณ์การส่งเสริม	S๓ กพร. มีนโยบายปกครองดูแลที่ดี
T๔ ข้อจำกัดแร่ยิปซัมสำรองและมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี	S๔ กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการชัดเจนและให้บริการอย่างมีเป้าหมาย
T๕ ผู้ประกอบการไทยยังไม่พร้อมในการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมในต่างประเทศ	S๕ บุคลากรเป็นไปตามกรอบอัตรากำลังและมีโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะให้สูงขึ้น
T๖ ทัศนคติทางลบของสังคมต่อธุรกิจเหมืองแร่	S๖ มีแหล่งค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่ชอบธรรมได้
T๗ เทคโนโลยีภายนอกที่ประสิทธิภาพสูงราคาแพง	S๗ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภายในองค์กรทันสมัย
	S๘ ส่งเสริมการประกอบการด้วยวัตถุดิบทดแทน
	S๙ กพร. บริหารจัดการแร่ยิปซัมในฐานะที่เป็นแร่สำคัญในระดับสูง
อุปสรรค	**จุดแข็ง**

T

ภาพที่ ๓ ผัง SWOT การบริหารจัดการแร่ยิปซัม กพร.

๓.๗ Matrix SWOT และการจัดวางยุทธศาสตร์

จัดทำ Matrix SWOT การจัดวางยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ยิปซัมในทศวรรษหน้า (พุทธทศวรรษที่ ๒๕๖๐) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ตามผังการจัดวางยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

ปัจจัยภายนอก / ปัจจัยภายใน	**โอกาส (Opportunity)** O๑๐ แผนระดับชาติมุ่งต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคต (.๕๐) O๙ การบริหารยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล(.๕๐) O๘ ความต้องการความเชื่อมโยงโซ่อุปทาน(.๕๐) O๗ ความก้าวหน้าเทคโนโลยีการจัดการแร่(.๕๐) O๖ สังคมต้องการอุตสาหกรรมสีเขียว/ สร้างสรรค์(.๕๐) O๕ อุปสงค์แร่ยิปซัมเพื่อการเกษตรไม่จำกัด(๑) O๔ เสรีทางการค้าและการลงทุน(๑) O๓ ความต้องการใช้แร่ยิปซัมเพิ่มขึ้น(๑.๕) O๒ มติ ครม. ๒๕๓๖ ให้สงวนแร่ยิปซัม(๒) O๑ อาณัติตามกฎหมายของ กพร.(๒)	**อุปสรรค (Threats)** T๗ เทคโนโลยีประสิทธิภาพสูงราคาแพง (๑) T๖ ทัศนคติทางลบต่อธุรกิจเหมืองแร่ (๑) T๕ ผู้ประกอบการไทยยังไม่พร้อม(๑) T๔ การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (๑) T๓ ความขัดแย้ง/สับสนในบทบาท(๒) T๒ ระเบียบ กฎหมายหลากหลาย (๒) T๑ ภารกิจไม่ครบวงจรแร่ยิปซัม (๒)
จุดแข็ง (Strength) S๑ มีภารกิจการจัดการแร่ยิปซัมทั้งกระบวนการ (๒) S๒ ผู้บริหารให้ความสำคัญแร่ยิปซัมในระดับสูง (๒) S๓ กพร. มีนโยบายปกครองดูแลที่ดี (๑) S๔ กลุ่มเป้าหมายชัดเจน/บริการอย่างมีเป้าหมาย (๑) S๕ บุคลากรตามกรอบอัตรากำลัง/มีโอกาสพัฒนาสมรรถนะ (๑) S๖ เทคโนโลยีสารสนเทศภายในทันสมัย (๑) S๗ สำนักงานตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค(๑) S๘ ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบทดแทน (.๕๐) S๙ มีแหล่งค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่ขอบธรรมได้ (.๕๐)	**ยุทธศาสตร์เชิงรุก (QUEST Pattern)** **๑) การจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการครบวงจร:** จัดการแร่ยิปซัมครบวงจรการ ใช้แร่ยิปซัมครบวงจร การจัดการควบคู่กับการจัดการแร่อื่น ๆ ยึดหลักธรรมาภิบาล สู่อุตสาหกรรมแร่ยิปซัมสีเขียว และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดย (๑) ปรับปรุงกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กพร. ให้มีอำนาจหน้าที่ครบวงจรแร่ยิปซัม ปรับ พรบ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรการและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับแร่ยิปซัมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งจัดให้มีการประชาพิจารณ์ก่อนนำเสนอกฎหมาย นโยบาย มาตรการและระเบียบปฏิบัติ (S๑+S๒+O๑+O๒+O๔+O๖+O๘+O๙) น้ำหนัก = ๑๐.๕ (๒) ทบทวนการจัดโครงสร้างการจัดการยิปซัมเป็นโครงสร้างประสิทธิภาพ ทบทวนภารกิจ กพร. เกี่ยวกับแร่ยิปซัมให้ชัดเจนทั้งภารกิจการบริหารและภารกิจการปฏิบัติการ ทั้งการสำรวจดูแลและฟื้นฟูแหล่งแร่ การผลิต (เหมือง) การส่งเสริมการใช้ การส่งเสริมการส่งออกและ การจัดเก็บผลประโยชน์และรายได้ และการพัฒนาอุตสาหกรรมยิปซัม และทบทวนบทบาทหน้าที่ภารกิจและจัดแบ่งส่วนงานตามภารกิจ มีความชัดเจนในภารกิจ เอกภาพและความเบ็ดเสร็จของภารกิจลักษณะเป็นหน่วยบริการพิเศษ จัดโครงสร้างการกระจายอำนาจ และจัดโครงสร้าง	**ยุทธศาสตร์แตกตัว (SAGA Pattern)** **๑) ยิปซัมสร้างสรรค์:** ส่งเสริมการศึกษา การอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์และการสร้างคุณค่าให้กับแร่ยิปซัม โดย (๑) ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ยิปซัมไทย คุณค่าและการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัม และการจัดการแร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์และสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือกับสถานศึกษา ให้ทุนการศึกษา ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัย และเผยแพร่ผลการศึกษาและต่อยอดภูมิปัญญาไทย (S๑+ S๒+T๔+T๖) น้ำหนัก = ๖ (๒) จัดกิจกรรมเหมืองแร่ยิปซัมสีเขียว เป็นมาตรการในการควบคุมและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร การทำเหมืองอย่างถูกวิธีและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม (S๑+S๒ +T๔+T๖) น้ำหนัก =๖ (๓) รณรงค์จัดกิจกรรมยิปซัมของเรา สร้างความเข้าใจ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการจัดการยิปซัม (S๑+S๒ +T๔+T๖) น้ำหนัก =๖ (๔) ประกาศเกียรติคุณ ผู้ประกอบการ องค์กรและบุคคลที่มีแผนงานดีเด่นในด้านการใช้ยิปซัมเชิงอนุรักษ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า (S๑+S๒ +T๔+T๖) น้ำหนัก =๖

	อัตรากำลังที่เอื้อต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลและความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของบุคลากร (S๑+S๒+O๑+O๙) น้ำหนัก =๖.๕ (๓) จัดระบบการบริหารจัดการแร่ยิปซัมไทยในภาพรวมแบบมีส่วนร่วม มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ ทั้งเป้าหมาย กระบวนการ หน่วยงานรับผิดชอบ ปัจจัยการดำเนินการ ผลประโยชน์ที่จะได้รับและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้เป็นกรอบทิศทางการจัดการแร่ยิปซัมในภาพรวม โดย กพร.เป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนาระบบ (S๑+ S๒++O๑+O๒+O๙+O๑๐) น้ำหนัก =๙ (๔) จัดระบบงานบริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วม ทั้งระบบการพัฒนานโยบาย ระบบการวางแผน ระบบการประสานงาน ระบบการ ส่งเสริมและกำกับดูแล ระบบการประเมินผล และมาตรฐานการบริหารและการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม รวมทั้งระบบการยกย่องผู้ประกอบกิจการและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีบทบาทในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การสร้างความคุ้มค่าในการจัดการยิปซัม (S๑+S๒+S๔+O๑+O๒+O๖+O๘+O๙) น้ำหนัก =๑๐.๕ **๒) การสร้างการมีส่วนร่วม:** สร้างความตระหนัก ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการจัดการยิปซัม ดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจระบบและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการยิปซัมป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้ง สร้างการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจและความร่วมมือในการจัดการยิปซัม โดย (๑) จัดการประชาสัมพันธ์แร่ยิปซัมเชิงรุก โดยการให้ข้อมูลที่เป็นจริง รณรงค์ให้เห็นประโยชน์และโทษที่ประเทศ ท้องถิ่นและประชาชนจะได้รับจากกิจการแร่ยิปซัม ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งเอกสาร สื่ออีเล็กทรอนิกส์และสื่อสังคมบุคคล ผ่านสถานศึกษาและท้องถิ่น ให้คนไทยได้รู้จักและเห็นคุณค่าของแร่ยิปซัม จะได้ประโยชน์ทั้งการใช้ การอนุรักษ์และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม (S๒+S๔+S๖+S๗+ O๑+O๒+O๖) น้ำหนัก = ๘.๐๐ (๒) สร้างภาคีและเครือข่ายแร่ยิปซัมไทย ทั้งเครือข่ายองค์กรภาครัฐ เอกชนและประชาชน เฝ้าระวัง ดูแลการจัดการแร่ยิปซัมในภาคีหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนทั่วประเทศ ผ่านสถานศึกษาและอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต เป็นหน่วยปฏิบัติการ (S๒+S๓+S๔+S๗ + O๑+O๖+O๙) น้ำหนัก=๗.๐๐ (๓) จัดระบบการสื่อสารแร่ยิปซัมกับประชาชนโดยใช้โทรศัพท์สายตรง การใช้สื่อสังคม และ	**๒) การเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการแร่ยิปซัม:** เสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการแร่ยิปซัมของหน่วยงานและบุคลากรแร่ยิปซัม ทั้งความรู้ ความคิดและทักษะเกี่ยวกับแร่ยิปซัม โดย (๑) เสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรแร่ยิปซัมสู่บุคลากรอาชีพ โดยใช้แบบแบบสมรรถนะ (Competency Model) กำหนดมาตรฐานสมรรถนะ เสริมสร้างสมรรถนะ ประเมินสมรรถนะ ส่งเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานและความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของบุคลากรแร่ยิปซัม (S๑+S๒ +T๑+T๖) น้ำหนัก =๗ (๒) ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานและบุคลากรควบคู่กับการจัดระบบงานและการปกครองดูแลที่ดี เพื่อเตรียมความพร้อมของหน่วยงานและบุคลากร โดยการส่งมอบผลงานเป้าหมายและตัวชี้วัดสู่ระดับหน่วยงานและระดับบุคคล และส่งเสริมการประประเมินความสำเร็จของการปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง (S๑+S๒ +T๒+T๗) น้ำหนัก =๗ (๓) เสริมสร้างการปกครองดูแลที่ดี เร่งรัดดำเนินการตามมาตรการการปกครองดูแลที่ดี โดยการกำหนดนโยบายปกครองดูแลที่ดี สร้างปทัสถานการปฏิบัติงานและการส่งเสริมการปฏิบัติงาน จัดทำคำรับรองการปฏิบัติงาน สร้างบุคคลตัวแบบการปฏิบัติงาน (S๒+S๓ +S๕+T๔+T๖) น้ำหนัก =๖

	ประเมินความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับยิปซัมและทรัพยากรแร่ของไทยอย่างต่อเนื่อง (S๒+S๔+S๖ +O๑+O+) น้ำหนัก=๖.๕๐	
ปัจจัยแวดล้อมภายนอก / ปัจจัยแวดล้อมภายใน	**โอกาส (Opportunity)** O๑๐ แผนระดับชาติมุ่งต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคต (.๕๐) O๙ การบริหารยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล(.๕๐) O๘ ความต้องการความเชื่อมโยงโซ่อุปทาน(.๕๐) O๗ ความก้าวหน้าเทคโนโลยีการจัดการแร่(.๕๐) O๖ สังคมต้องการอุตสากรรมสีเขียว/สร้างสรรค์ (.๕๐) O๕ อุปสงค์ยิปซัมเพื่อการเกษตรไม่จำกัด(๑) O๔ เสรีทางการค้าและการลงทุน(๑) O๓ ความต้องการใช้ยิปซัมเพิ่มขึ้น(๑.๕) O๒ มติ ครม. ๒๕๓๖ ให้สงวนแร่ยิปซัม(๒) O๑ อาณัติตามกฎหมายของ กพร.(๒)	**อุปสรรค (Threats)** T๗ เทคโนโลยีประสิทธิภาพสูงราคาแพง(๑) T๖ ทัศนคติทางลบต่อธุรกิจเหมืองแร่(๑) T๕ ผู้ประกอบการไทยยังไม่พร้อม(๑) T๔ การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี(๑) T๓ ความขัดแย้ง/สับสนในบทบาท(๒) T๒ ระเบียบ กฎหมายหลากหลาย(๒) T๑ ภารกิจไม่ครบวงจรยิปซัม (๒)
จุดอ่อน (Weakness) W๑ การจัดการไม่สะท้อนประสิทธิภาพ/ความคุ้มค่า(๒) W๒ การให้บริการไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ(๑) W๓ มาตรการยิปซัมตามมติ ครม. ยังไม่สำเร็จเป็นรูปธรรม(๑) W๔ การจัดภารกิจ/โครงสร้างส่วนกลางไม่เบ็ดเสร็จ(๑) W๕ ระบบการจัดการยิปซัมขาดมีเอกภาพ (๑) W๖ ขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุก (๑) W๗ ขาดระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ (๑) W๘ การกำกับดูแลขาดหลักธรรมาภิบาล(๑) W๙ บุคลากรยังขาดทักษะ/แรงจูงใจ (.๐๕) W๑๐ ขาดกลไกการจัดการที่เข้มแข็ง(.๕)	**ยุทธศาสตร์เชิงพัฒนา (VENTURE Pattern)** **๑) การเพิ่มปริมาณแร่ยิปซัมสำรองและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต:** สำรวจแหล่งยิปซัมเพิ่มเติม ควบคุมยิปซัมสำรอง กำหนดเป้าหมายการผลิต ควบคุมและส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิตที่เป็นรูปธรรม โดย (๑) เพิ่มและควบคุมปริมาณยิปซัมสำรอง ด้วยการวางแผนการสำรวจ ใช้เทคโนโลยีการสำรวจ ควบคุมอาชญาบัตร จัดระบบสารสนเทศยิปซัม แผนการใช้ยิปซัมสำรอง (W๓+W๕+W๗+O๑+O๒) น้ำหนัก=๗ (๒) เพิ่มประสิทธิภาพการออก ต่อและยกเลิกประทานบัตร โดยการประเมินศักยภาพเหมืองผู้ประกอบการ จัดระบบการขอประทานบัตร จัดระบบข้อมูลประกอบการ ออก ต่อและยกเลิกประทานบัตร รับฟัง และเพิ่มประสิทธิภาพการออกประทานบัตรต่อเนื่อง (W๓+W๗+W๘+O๑+O๒) น้ำหนัก=๗ (๓) ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต โดยการ ร่วมกำหนดเป้าหมายและประสานแผนการผลิต การจัดแบ่งโควตาการผลิตที่เป็นธรรม ส่งเสริมเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการผลิต ควบคุมปริมาณและมาตรฐานคุณภาพยิปซัมและแหล่งผลิต และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งใช้มาตรการระงับการอนุญาตประทานบัตร ชะลอการต่ออายุประทานบัตร และมาตรการอื่น ๆ กรณีปริมาณการผลิตเกินความต้องการจำเป็นในการใช้ (W๒+W๓+W๗ +O๒+O๓+O๖+O๗+O๘+O๙) น้ำหนัก = ๘.๕	**ยุทธศาสตร์ตั้งรับ (PARLEY Pattern)** **๑) การสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรบริหารจัดการยิปซัม:** จัดกิจกรรมพัฒนาองค์การในหน่วยงานบริหารจัดการยิปซัม น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในหน่วยงาน สร้างธรรมาภิบาลให้กับองค์กรเครือข่าย โดย (๑) น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ หลักธรรมาภิบาล จัดกิจกรรมพัฒนาองค์การ รวมทั้งส่งเสริมการใช้นโยบายการปกครองดูแลที่ดีในหน่วยงานบริหารจัดการยิปซัมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความพึงพอใจและพลังความร่วมมือในการพัฒนาปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน (W๘ + W๙ + T๑) น้ำหนัก ๔.๕ (๒) สร้างกลไกเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบริหารจัดการยิปซัม โดยการจัดระบบงานและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การสร้างความเข้าใจในยุทธศาสตร์ การสร้างค่านิยมร่วมในการปฏิบัติงาน ฯลฯ (W๙ + W๑๐ +T๑ + T๒) น้ำหนัก = ๕

	(๔) ประกันคุณภาพการผลิต ส่งเสริมการสร้างมาตรฐานการผลิต ทั้งมาตรฐานอุตสาหกรรมและระบบมาตรฐานอื่นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพยิปซัม (W๓+O๓+O๕+O๖) น้ำหนัก =๔ **๒) ส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่องอย่างสร้างสรรค์** ศึกษาพัฒนาการใช้และความคุ้มค่าของการใช้ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง จัดทำแผนการใช้ ส่งเสริมประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการใช้ ในของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดย (๑) ประสานการผลิต การใช้และการส่งออกโดยยึดประโยชน์ ความคุ้มค่าและความยั่งยืนของการใช้ที่เป็นรูปธรรม โดยพิจารณาความต้องการจำเป็นและความคุ้มค่าของการใช้ในประเทศ ประสานแผนการผลิต การใช้ในประเทศและการส่งออก เลือกทางเลือกที่สร้างสร้างสรรค์และ ผลิตอย่างมีเป้าหมายโดยการสนับสนุนของสภาอุตสาหกรรม สภาการเหมืองแร่และสถาบันอุดมศึกษา (W๒+W๓+O๑+O๒) น้ำหนัก =๖ (๒) สร้างความคุ้มค่าของการใช้ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ศึกษาสร้างห่วงโซ่อุปทานยิปซัม ประเมินความคุ้มค่าของการใช้ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ส่งเสริมอุสาหกรรมต่อเนื่อง (W๑+W๓ +O๑+O๗+O๘+O๙+O๑๐) น้ำหนัก = ๘.๐๐ (๓) ศึกษา ทดลอง ส่งเสริมการใช้ยิปซัมในภาคการเกษตรและห่วงโซ่อุปทานอื่น เปรียบเทียบความคุ้มค่าเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการการใช้ยิปซัม (W๒+W๓ +O๒+O๕+ O๘ +O๑๐) น้ำหนัก =๗ **๓) การสร้างรายได้และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและโปร่งใส:** จัดทำแผนการสร้างรายได้และการจัดสรรผลประโยชน์จากยิปซัมควบคู่กับแผนการผลิตและแผนการใช้ จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่อย่างเป็นธรรม ส่งเสริมความสามารถในการส่งออกและส่งออกด้วยราคาที่คุ้มค่าอย่างมีเป้าหมาย ใช้มาตรการทางภาษีควบคุมการผลิตและการส่งออกยิปซัม โดย (๑) จัดทำแผนการสร้างรายได้และการจัดสรรผลประโยชน์จากยิปซัมควบคู่กับแผนการผลิต แผนการใช้และแผนการส่งออก สร้างความโปร่งใสและความคุ้มค่าในการผลิตและการใช้ยิปซัมและประโยชน์จากยิปซัม (W๑+W๓ +O๑+O๒+O๙) น้ำหนัก = ๗.๕ (๒) จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ ภาษีการส่งออกอย่างเป็นธรรม เพื่อประโยชน์ของรัฐ โปร่งใส ใช้เป็นมาตรการควบคุมการผลิตและการส่งออก แล จัดตั้งกองทุนการพัฒนายิปซัมเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย	

	สนับสนุนการศึกษาวิจัย การควบคุมและดูแลสิ่งแวดล้อมการทำเหมืองยิบซัม ฯลฯ (W๑+W๓ +W๖ + O๑+O๒+O๖) น้ำหนัก = ๘.๕ (๓) ส่งเสริมสมรรถนะการส่งออก โดยสร้างความเข้าใจให้ความรู้และความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ เพิ่มมูลค่าการส่งออกเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ รวมทั้งจำกัดการส่งเพื่อความยั่งยืนของยิปซัม (W๑+W๓ + O๑+O๒+O๖) น้ำหนัก = ๗.๕ **๔) ยกระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการยิปซัมอย่างยั่งยืน**: บริหารจัดการยิปซัมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงยุทธศาสตร์ ประเมินความสำเร็จแบบสมดุล และประเมินความคุ้มค่าของการใช้ยิปซัมที่เป็นรูปธรรม โดย (๑) บริหารจัดการยิปซัมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ๒๕๓๖ จำกัดอัตราการผลิตให้ใช้ได้นาน แต่สร้างมูลค่าเพิ่มทั้งการใช้ในประเทศและเพิ่มมูลค่าการส่งออก (W๓ +W๑๐+ O๑+O๒+O๙) น้ำหนัก = ๖ (๒) ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบสมดุล ประเมินความคุ้มค่าของการบริหารด้วยการประเมินตนเองและการประเมินภายนอก รวมทั้งประเมินความคุ้มค่าของการใช้ยิปซัมอย่างต่อเนื่องและปรับเปลี่ยนมาตรการในการจัดการตามสถานการณ์ (W๓ +W๑๐+ O๑+O๒+O๙) น้ำหนัก = ๖	

ส่วนที่ ๔
ประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมไทย

๔.๑ วิสัยทัศน์

"จำกัดการผลิต ใช้อย่างคุ้มค่าในอุตสาหกรรมภายใน และเสริมรายได้อย่างสมดุลด้วยการส่งออก ให้แร่ยิปซัมสร้างประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน"

๔.๒ พันธกิจ

๔.๒.๑ เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการเกี่ยวกับแร่ยิปซัม

๔.๒.๒ ส่งเสริมการสำรวจและการผลิต

๔.๒.๓ ส่งเสริมการใช้และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

๔.๒.๔ การจัดเก็บรายได้และการส่งเสริมการส่งออก

๔.๒.๕ ศึกษา วิจัย และติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนา

๔.๒.๖ สร้างเอกภาพ ประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในการจัดการ

๔.๓ เป้าประสงค์

แร่ยิปซัมสำรองพอเพียงสำหรับใช้ในระยะ ๓๐-๔๐ ปี ควบคุมปริมาณการผลิตที่ ๑๑ ล้านเมตริกตันต่อปี สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างความมั่นคงในวัตถุดิบ และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และยั่งยืน ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และการใช้ในประเทศ ยึดรายได้และประโยชน์ที่เกิดกับประเทศ และประชาชนเป็นปัจจัยควบคุมและจัดสรรปริมาณการผลิต การใช้ในประเทศ และการส่งออกอย่างมีดุลยภาพ มีเป้าประสงค์ระดับปฏิบัติการ ดังนี้

๔.๓.๑ กฎหมายเกี่ยวกับแร่ยิปซัมสอดคล้องกับสถานการณ์ ระบบการจัดการชัดเจนครบวงจร โครงสร้างและการบริหารจัดการเป็นโครงสร้างประสิทธิภาพ มุ่งผลสัมฤทธิ์ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนการจัดการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมมีเอกภาพและมีทิศทางที่ชัดเจน ทั้งการผลิต การใช้ การส่งออก และการสร้างรายได้ ที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน และเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน

๔.๓.๒ การสำรวจแหล่งแร่ยิปซัม การผลิตและการประกอบอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ มีการควบคุมปริมาณการผลิต การปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นไปตามมาตรฐานการบริการ มาตรฐานการผลิต มาตรฐานสิ่งแวดล้อมและสร้างฐานการผลิตในต่างประเทศ

๔.๓.๓ ผู้ประกอบการแร่ยิปซัมมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ตระหนักในความสำคัญของแร่ยิปซัมและผลกระทบจากการทำเหมือง และการใช้แร่ยิปซัม มีสมรรถนะในการจัดการ การผลิตและพัฒนามาตรฐานการผลิตและการใช้แร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง

๔.๓.๔ แร่ยิปซัมที่ผลิตได้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า และบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ มีการผลิต การใช้ และการส่งออกตามความต้องการจำเป็น สร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทาน การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การพัฒนาการเกษตร การพัฒนายิปซัมทดแทน อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ รวมทั้งโลจิสติกส์อุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

๔.๓.๕ การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการส่งออกที่โปร่งใสและเป็นธรรม ส่งเสริมการส่งออกตามความต้องการจำเป็นในการสร้างรายได้ และใช้มาตรการทางภาษี รายได้ และผลประโยชน์ต่อประเทศ เป็นตัวกำกับปริมาณการผลิต การใช้ภายในประเทศ และการส่งออกอย่างสมดุล

๔.๓.๖ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาการเหมืองแร่ ผู้ประกอบการแร่ยิปซัม ภาคีเครือข่ายการผลิตและการใช้แร่ยิปซัม รวมทั้งท้องถิ่นและประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๔.๓.๗ มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อพัฒนานวัตกรรมการผลิต การใช้ การบริหารจัดการและการส่งเสริมอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง ทั้งการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการสำรวจและการผลิต การใช้ประโยชน์และการสร้างความคุ้มค่าในการใช้ การส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ การส่งออกการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมในต่างประเทศ การมีส่วนร่วมในการจัดการแร่ยิปซัมของท้องถิ่นและประชาชน รวมทั้งการสั่งสมภูมิปัญญาการจัดการแร่ยิปซัมสู่ประเทศไทย ๔.๐

๔.๓.๘ การบริหารจัดการแร่ยิปซัมในภาพรวมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาสมรรถนะการบริหารของหน่วยงานและสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับดูแลที่ดี บริหารจัดการตามมาตรฐานที่กำหนด ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบสมดุลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งประเมินความคุ้มค่าของการบริหารจัดการและการใช้แร่ยิปซัม และเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

๔.๔ ตัวชี้วัดหลักความสำเร็จ

๔.๓.๑ ระดับความสำเร็จของการพัฒนานโยบาย การกำหนดเป้าหมาย และการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมไทย

๔.๓.๒ ร้อยละคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความสำเร็จในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔.๓.๓ ร้อยละของสถานประกอบการแร่ยิปซัมที่มีมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานสมรรถนะการผลิตตามเกณฑ์ที่กำหนด

๔.๓.๔ ระดับความสำเร็จของการกำหนดแผนการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัมไทย

๔.๓.๕ ดัชนีความคุ้มค่าของการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัมเพื่อการพัฒนาประเทศ

๔.๓.๖ จำนวนรายได้ที่ได้จากการผลิตและการใช้แร่ยิปซัมต่อหน่วย/ในรอบเดือน/ปี

๔.๓.๗ ระดับความสำเร็จของการใช้มาตรการทางรายได้ในการกำกับการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัม

๔.๓.๘ ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของหน่วยงานภาครัฐ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาการเหมืองแร่ ผู้ประกอบการแร่ยิปซัม ภาคีเครือข่าย ท้องถิ่นและประชาชน

๔.๓.๙ จำนวนผลงานวิจัยและผลการประเมินที่ได้รับการนำมาใช้ในการพัฒนาการผลิต การใช้การส่งออก การอนุรักษ์และสร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัม

๔.๓.๑๐ ระดับการบริหารจัดการแร่ยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล

๔.๓.๑๑ ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของหน่วยงานและบุคลากรด้านแร่ยิปซัม

๔.๓.๑๒ ระดับผลการประเมินความคุ้มค่าของการปฏิบัติภารกิจด้านแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

คัดสรร จัดกลุ่มยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการแร่ยิปซัมได้ ๖ ยุทธศาสตร์ ๒๗ กลยุทธ์ ตามลำดับดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการและครบวงจรสู่ความเป็นเลิศ:

ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันกับสถานการณ์ จัดโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการครบวงจรของแร่ยิปซัม เป็นโครงสร้างประสิทธิภาพ ที่มีเอกภาพ บูรณาการกับการจัดการแร่อื่น ยึดหลักธรรมาภิบาล บริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วม ประเมินความสำเร็จของการบริหารแบบสมดุลเป็นรูปธรรมและปรับปรุงพัฒนาอย่างมีดุลยภาพสู่ความเป็นเลิศ (๔ กลยุทธ์เชิงรุก ๔ กลยุทธ์เชิงพัฒนา)

กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ให้มีอำนาจหน้าที่ครบวงจรแร่ยิปซัม ปรับ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรการและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับแร่ยิปซัมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งจัดให้มีการประชาพิจารณ์ก่อนนำเสนอกฎหมาย นโยบาย มาตรการและระเบียบปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดระบบการบริหารจัดการแร่ยิปซัมไทยในภาพรวมแบบมีส่วนร่วม มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ ทั้งเป้าหมาย กระบวนการ หน่วยงานรับผิดชอบ ปัจจัยการดำเนินการ ผลประโยชน์ที่จะได้รับและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้เป็นกรอบทิศทางการจัดการแร่ยิปซัมในภาพรวม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนาระบบ

กลยุทธ์ที่ ๓ จัดโครงสร้างการบริหารจัดการแร่ยิปซัมเป็นโครงสร้างประสิทธิภาพ โดยทบทวนภารกิจกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ครบวงจรการจัดการแร่ยิปซัม ทบทวนบทบาทหน้าที่ ภารกิจและจัดแบ่งส่วนงานตามภารกิจ มีความชัดเจนในภารกิจ มีเอกภาพและความเบ็ดเสร็จของภารกิจ ลักษณะเป็นหน่วยบริการพิเศษ รวมทั้งจัดโครงสร้างการกระจายอำนาจ และจัดโครงสร้างอัตรากำลังที่เอื้อต่อการบริหารทรัพยากรบุคลากรและความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของบุคลากร

กลยุทธ์ที่ ๔ จัดระบบงานบริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วม ทั้งระบบการพัฒนานโยบาย ระบบการวางแผน ระบบการประสานงาน ระบบการส่งเสริมและกำกับดูแล ระบบการประเมินผล และมาตรฐานการบริหารและการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม รวมทั้งระบบการยกย่องผู้ประกอบกิจการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีบทบาทในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การสร้างความคุ้มค่าในการจัดการแร่ยิปซัม

กลยุทธ์ที่ ๕ บริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีปี ๒๕๓๖ จำกัดอัตราการผลิตให้ใช้ได้นาน แต่สร้างมูลค่าเพิ่มทั้งการใช้ในประเทศและเพิ่มมูลค่าการส่งออก

กลยุทธ์ที่ ๖ ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบสมดุล ประเมินความคุ้มค่าของการบริหารด้วยการประเมินตนเองและการประเมินภายนอก รวมทั้งประเมินความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง และปรับเปลี่ยนมาตรการในการจัดการตามสถานการณ์

กลยุทธ์ที่ ๗ ประชาสัมพันธ์แร่ยิปซัมเชิงรุก สร้างความตระหนัก การมีส่วนร่วม ความพึงพอใจและความร่วมมือในการจัดการแร่ยิปซัม โดยการประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยการให้ข้อมูลที่เป็นจริง รณรงค์ให้เห็นประโยชน์และโทษที่ประเทศ ท้องถิ่นและประชาชนจะได้รับจากกิจการแร่ยิปซัม ผ่านสื่อเอกสาร สื่อ

อีเล็กทรอนิกส์ สื่อสังคมบุคคล และสื่อบุคคล ให้คนไทยได้รู้จักและเห็นคุณค่าของแร่ยิปซัมในฐานะเป็นทรัพยากรของชาติ

กลยุทธ์ที่ ๘ จัดระบบการสื่อสารแร่ยิปซัมกับประชาชนโดยใช้โทรศัพท์สายตรง การใช้สื่อสังคมและประเมินความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแร่ยิปซัมและทรัพยากรแร่ของไทยอย่างต่อเนื่อง

๒. ยุทธศาสตร์การเพิ่มปริมาณแร่ยิปซัมสำรอง ควบคุมการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตแบบพอเพียง:

สำรวจแหล่งแร่ยิปซัมเพิ่มเติม ควบคุมแร่ยิปซัมสำรอง กำหนดเป้าหมายและควบคุมปริมาณการผลิต ควบคุมและส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิตที่เป็นรูปธรรม (๔ กลยุทธ์เชิงพัฒนา)

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต โดยการร่วมกำหนดเป้าหมายและประสานแผนการผลิต การจัดแบ่งโควตาการผลิตที่เป็นธรรม ส่งเสริมเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการผลิต ควบคุมปริมาณและมาตรฐานคุณภาพแร่ยิปซัมและแหล่งผลิตและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งใช้มาตรการระงับการอนุญาตประทานบัตร ชะลอการต่ออายุประทานบัตร และมาตรการอื่น ๆ กรณีปริมาณการผลิตเกินความต้องการจำเป็นในการใช้

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มและควบคุมปริมาณแร่ยิปซัมสำรอง โดยการวางแผนการสำรวจ ใช้เทคโนโลยีการสำรวจ ควบคุมอาชญาบัตร จัดระบบสารสนเทศแร่ยิปซัม แผนการใช้แร่ยิปซัมสำรอง

กลยุทธ์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการออก ต่ออายุและยกเลิกประทานบัตร โดยการประเมินศักยภาพเหมือง ผู้ประกอบการ จัดระบบการขออนุญาตประทานบัตร จัดระบบข้อมูลประกอบการ ออก ต่ออายุและยกเลิกประทานบัตร รับฟัง และเพิ่มประสิทธิภาพการออกประทานบัตรอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ ๔ ประกันคุณภาพการผลิต ส่งเสริมการสร้างมาตรฐานการผลิต ทั้งมาตรฐานอุตสาหกรรม และระบบมาตรฐานอื่นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพแร่ยิปซัม

๓. ยุทธศาสตร์การสร้างมูลค่าเพิ่มภายในด้วยอุตสาหกรรมต่อเนื่อง:

ศึกษาพัฒนาการใช้และความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง จัดทำแผนการใช้ ส่งเสริมประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (๓ กลยุทธ์เชิงพัฒนา)

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ศึกษา สร้างห่วงโซ่อุปทานแร่ยิปซัม ประเมินความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ส่งเสริมอุสาหกรรมต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ ๒ ศึกษา ทดลอง ส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมในภาคการเกษตรและห่วงโซ่อุปทานอื่นเปรียบเทียบความคุ้มค่าเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการการใช้แร่ยิปซัม

กลยุทธ์ที่ ๓ ประสานการผลิต การใช้และการส่งออกโดยยึดประโยชน์ ความคุ้มค่าและความยั่งยืนของการใช้ที่เป็นรูปธรรม โดยพิจารณาความต้องการจำเป็นและความคุ้มค่าของการใช้ในประเทศประสานแผนการผลิต การใช้ในประเทศ และการส่งออก เลือกทางเลือกที่สร้างสรรค์และ ผลิตอย่างมีเป้าหมายโดยการสนับสนุนของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาการเหมืองแร่และสถาบันอุดมศึกษา

๔. ยุทธศาสตร์การสร้างความคุ้มค่าของรายได้และการใช้ประโยชน์:

จัดทำแผนการสร้างรายได้และการจัดสรรผลประโยชน์จากแร่ยิปซัมควบคู่กับแผนการผลิตและแผนการใช้ จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่อย่างเป็นธรรม ส่งเสริมความสามารถในการส่งออก และส่งออกด้วยราคาที่คุ้มค่าอย่างมีเป้าหมาย ใช้มาตรการทางภาษีควบคุมการผลิตและการส่งออกแร่ยิปซัม (๓ กลยุทธ์เชิงพัฒนา)

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ ภาษีการส่งออกอย่างเป็นธรรม เพื่อประโยชน์ของรัฐโปร่งใส ใช้เป็นมาตรการควบคุมการผลิตและการส่งออก แลจัดตั้งกองทุนการพัฒนาแร่ยิปซัมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนการศึกษาวิจัย การควบคุมและดูแลสิ่งแวดล้อมการทำเหมืองแร่ยิบซัม ฯลฯ

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดทำแผนการสร้างรายได้และการจัดสรรผลประโยชน์จากแร่ยิปซัมควบคู่กับแผนการผลิต แผนการใช้และแผนการส่งออก สร้างความโปร่งใสและความคุ้มค่าในการผลิตและการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัม

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมสมรรถนะการส่งออก โดยสร้างความเข้าใจให้ความรู้และความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ เพิ่มมูลค่าการส่งออก เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ รวมทั้งจำกัดการส่งออกเพื่อความยั่งยืนของแร่ยิปซัม

๕. ยุทธศาสตร์ยิปซัมสร้างสรรค์: ส่งเสริมการศึกษา การอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์และการสร้างคุณค่าให้กับแร่ยิปซัม (๔ กลยุทธ์เชิงเตรียมการ)

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ยิปซัมไทย คุณค่าและการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัมและการจัดการแร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์และสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือกับสถานศึกษา ให้ทุนการศึกษา ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัย และเผยแพร่ผลการศึกษาและต่อยอดภูมิปัญญาไทย

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดกิจกรรมเหมืองแร่ยิปซัมสีเขียว เป็นมาตรการในการควบคุมและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร การทำเหมืองอย่างถูกวิธีและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๓ รณรงค์จัดกิจกรรมแร่ยิปซัมของเรา สร้างความเข้าใจ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการจัดการแร่ยิปซัม

กลยุทธ์ที่ ๔ ประกาศเกียรติคุณ ผู้ประกอบการ องค์กรและบุคคลที่มีแผนงานดีเด่นในด้านการใช้แร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๖. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้มแข็งขององค์กร

เสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการแร่ยิปซัมของหน่วยงานและบุคลากรแร่ยิปซัม ทั้งความรู้ความคิดและทักษะเกี่ยวกับแร่ยิปซัม จัดกิจกรรมพัฒนาองค์การในหน่วยงานบริหารจัดการแร่ยิปซัม น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในหน่วยงาน สร้างธรรมาภิบาลให้กับองค์กรเครือข่าย (๓ กลยุทธ์เชิงเตรียมการ และ ๒ กลยุทธ์ตั้งรับ)

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรแร่ยิปซัมสู่บุคลากรอาชีพ โดยใช้แบบสมรรถนะ (Competency Model) กำหนดมาตรฐานสมรรถนะ เสริมสร้างสมรรถนะ ประเมินสมรรถนะส่งเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานและความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของบุคลากรแร่ยิปซัม

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานและบุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมของหน่วยงานและบุคลากร โดยการส่งมอบผลงานเป้าหมายและตัวชี้วัดสู่ระดับหน่วยงานและระดับบุคคล และส่งเสริมการประเมินความสำเร็จของการปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง (น้ำหนัก =๗)

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างการปกครองดูแลที่ดี เร่งรัดดำเนินการตามมาตรการการปกครองดูแลที่ดี โดยการกำหนดนโยบายปกครองดูแลที่ดี สร้างปทัสถานการปฏิบัติงานและการส่งเสริมการปฏิบัติงาน จัดทำคำรับรองการปฏิบัติงาน สร้างบุคคลตัวแบบการปฏิบัติงาน (น้ำหนัก =๖)

กลยุทธ์ที่ ๔ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ หลักธรรมาภิบาล จัดกิจกรรมพัฒนาองค์การ รวมทั้งส่งเสริมการใช้นโยบายการปกครองดูแลที่ดีในหน่วยงาน

บริหารจัดการแร่ยิปซัมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความพึงพอใจและพลังความร่วมมือในการพัฒนาปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน

กลยุทธ์ที่ ๕ สร้างกลไกเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบริหารจัดการแร่ยิปซัม โดยการจัดระบบงานและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การสร้างความเข้าใจในยุทธศาสตร์ การสร้างค่านิยมร่วมในการปฏิบัติงาน ฯลฯ

๔.๖ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์และผลลัพธ์ ตัวชี้วัดและผลผลิตระดับกลยุทธ์

๔.๖.๑ ยุทธศาสตร์การจัดการยิปซัมแบบบูรณาการและครบวงจรสู่ความเป็นเลิศ: ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสถานการณ์ จัดโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการครบวงจรของแร่ยิปซัม เป็นโครงสร้างประสิทธิภาพ ที่มีเอกภาพ บูรณาการกับการจัดการแร่อื่น ยึดหลักธรรมาภิบาล บริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงยุทธศาสตร์และการมีส่วนร่วม ประเมินความสำเร็จของการบริหารแบบสมดุล เป็นรูปธรรมและปรับปรุงพัฒนาอย่างมีดุลยภาพสู่ความเป็นเลิศ (๔ กลยุทธ์เชิงรุก ๔ กลยุทธ์เชิงพัฒนา)

เป้าประสงค์ กฎหมายเกี่ยวกับแร่ยิปซัมสอดคล้องกับสถานการณ์ ระบบการจัดการครบวงจร โครงสร้างการบริหารจัดการเป็นโครงสร้างประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม ปราศจากข้อขัดแย้ง นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนการจัดการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมมีเอกภาพ และมีทิศทางที่ชัดเจน ทั้งการผลิต การใช้ การส่งออกและการสร้างรายได้ ที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน และเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑) ระดับความสำเร็จของการจัดระบบงานแร่ยิปซัม การจัดโครงสร้างและการพัฒนานโยบาย การกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมไทย

๒) ร้อยละคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความสำเร็จในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๓) ระดับความคุ้มค่าของการปฏิบัติภารกิจด้านแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของหน่วยงานภาครัฐสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาการเหมืองแร่ ผู้ประกอบการแร่ยิปซัม ภาคีเครือข่าย ท้องถิ่นและประชาชน

กลยุทธ์ ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลผลิต

กลยุทธ์	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	ผลผลิต
กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงภารกิจ และกฎหมาย ทั้งพระราชบัญญัติแร่ และกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กพร.	กพร. มีอำนาจหน้าที่ชัดเจน ครบวงจรแร่ยิปซัม มีกฎหมายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ยิปซัมปัจจุบันรองรับ และเป็นที่ยอมรับ	๑) ระดับความสำเร็จของการปรับปรุง พรบ. แร่และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กพร. ๒) ระดับความสำเร็จของการกำหนดอำนาจหน้าที่ด้านแร่ยิปซัมของ กพร.	๑) พระราชบัญญัติแร่ได้รับการปรับปรุงตามสถานการณ์และกำหนดอำนาจหน้าที่ กพร.ครบวงจรยิปซัม ๒) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กพร.กำหนดอำนาจหน้าที่ กพร. ครบวงจรแร่ยิปซัม
กลยุทธ์ที่ ๒ จัดระบบบริหารจัดการแร่ยิปซัม ของ กพร.แบบบูรณาการครบวงจรแบบมีส่วนร่วม	ระบบงานบริหารแร่ยิปซัมครบวงจรและมีเอกภาพ นโยบาย ยุทธศาสตร์และแผน การประสานส่งเสริมและกำกับ	๑) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบงานบริหารจัดการแร่ยิปซัม ๒) ระดับการรับรู้และยอมรับใน	๑) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดระบบบริหารจัดการแร่ยิปซัม ๒) บบงานบริหารจัดการแร่ยิปซัม

กลยุทธ์	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	ผลผลิต
มีเอกภาพ	ดูแล การประเมินผล มาตรฐานการบริหารและ ระบบการยกย่อง ของกพร. ชัดเจน มีเอกภาพและเป็นที่ ยอมรับ	นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนและ ระบบบริหารจัดการแร่ยิปซัมอื่น ของ กพร. ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ของ กพร. มีความชัดเจนครบถ้วน ทุกระบบ และบูรณาการในระบบ การบริหารจัดการแร่ในภาพรวม
กลยุทธ์ที่ ๓ จัดระบบการ จัดการแร่ยิปซัมไทยใน ภาพรวมทั้งระบบ มี เอกภาพ	การจัดการแร่ยิปซัมไทยเป็นไป อย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน เป็นที่ยอมรับ และเป็นกรอบ ทิศทางการจัดการแร่ยิปซัมใน ภาพรวมอย่างมีเอกภาพ	๑) ระดับความสำเร็จของการ จัดระบบการจัดการแร่ยิปซัมไทย ๒) ระดับการรับรู้และยอมรับใน ระบบการจัดการแร่ยิปซัมของผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย	๑) ระบบการจัดการแร่ยิปซัมไทย ได้รับการออกแบบและพัฒนาเป็น รูปธรรม ๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมใน การพัฒนาระบบการจัดการแร่ ยิปซัม
กลยุทธ์ที่ ๔ จัดโครงสร้าง การบริหารจัดการแร่ ยิปซัมเป็นโครงสร้าง ประสิทธิภาพ	โครงสร้าง ภารกิจ และจัดแบ่ง ส่วนงานของ กพร. ตามภารกิจ มีความชัดเจน เป็นโครงสร้าง ประสิทธิภาพ มีเอกภาพ เบ็ดเสร็จในภารกิจ เป็นหน่วย บริการพิเศษ มีโครงสร้าง อัตรากำลังที่เอื้อต่อการบริหาร ทรัพยากรบุคคล	๑) ระดับความสำเร็จของการจัด โครงสร้างการบริหาร ประสิทธิภาพของ กพร. ๒) ระดับความเหมาะสมและ เป็นไปได้ของโครงสร้างการ บริหารงานแร่ยิปซัมของ กพร.	๑) โครงสร้างการบริหารของ กพร. ได้รับการออกแบบเป็นโครงสร้าง ประสิทธิภาพ ๒) ผู้มีส่งวนได้ส่วนเสียและ ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ระบบ ๓) บุคลากรพึงพอใจในโครงสร้าง อัตรากำลังของ กพร.
กลยุทธ์ที่ ๕ บริหาร จัดการแร่ยิปซัมแบบมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ เชิงยุทธศาสตร์	เป้าหมายการบริหารจัดการแร่ ยิปซัมเป็นไปตามมติ คณะรัฐมนตรีปี ๒๕๓๖ โดย จำกัดอัตราการผลิตที่๑๑ ล้าน เมตริกตันต่อปี เร่งสร้าง มูลค่าเพิ่มจากการใช้ใน ประเทศ ลดอัตราการส่งออก ตามสัดส่วนที่สามารถรักษา ระดับรายได้ในปีปัจจุบัน	๑) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียในการบริหาร จัดการแร่ยิปซัม ๒) ระดับความสำเร็จความสำเร็จ ของการกำหนดแผนบริหาร จัดการแร่ยิปซัม ๓) ระดับความสำเร็จของการ กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการ จัดการแร่ยิปซัม	๑) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการบริหารจัดการ แร่ยิปซัม ๒) การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ การจัดการแร่ยิปซัมตามแนว BSc ๓) การรวบรวมข้อมูลความสำเร็จ เพื่อการประเมิน
กลยุทธ์ที่ ๖ ประเมิน ความสำเร็จของการ บริหารจัดการแบบสมดุล	ประเมินความคุ้มค่าของการ บริหารด้วยการประเมินตนเอง และการประเมินภายนอก รวมทั้งประเมินความคุ้มค่าของ การใช้แร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง และปรับเปลี่ยนมาตรการใน การจัดการตามสถานการณ์	๒) ร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ความสำเร็จของการบริหาร จัดการแร่ยิปซัม ๓) ระดับความคุ้มค่าของการ บริหารจัดการแร่ยิปซัม	๑) การประเมินความสำเร็จการ บริหารจัดการแร่ยิปซัมด้วยตนเอง และการประเมินภายนอก
กลยุทธ์ที่ ๗ จัดการ ประชาสัมพันธ์แร่ยิปซัม เชิงรุก ด้วยการรณรงค์ และการสื่อสารผ่าน สถานศึกษาและท้องถิ่น	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและ ประชาชน เห็นคุณค่าและ ประโยชน์ของแร่ยิปซัมที่ ประเทศ ท้องถิ่นและ ประชาชนจะได้รับจากแร่ ยิปซัม มีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการแร่ยิปซัมอย่างทั่วถึง และมีการสื่อสารแร่ยิปซัมด้วย สื่อที่หลากหลาย	ระดับการรับรู้ ความตระหนักใน ประโยชน์และโทษที่ประเทศ ท้องถิ่นและประชาชนจะได้รับ จากการจัดการแร่ยิปซัม	๑) ข้อมูลที่ถูกต้องได้รับการ ถ่ายทอดสู่ประชาชน ๒) คนไทยได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการบริหาร โทษและ ประโยชน์ที่ประเทศ ท้องถิ่นและ ประชาชนจะได้รับจากแร่ยิปซัม
กลยุทธ์ที่ ๘ สร้างภาคี และเครือข่ายแร่ยิปซัม ไทยผ่านสถานศึกษาและ	หน่วยงานภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐและภาค ประชาชนทั่วประเทศ เฝ้าระวัง	ระดับการรับรู้ ร่วมมือในการเฝ้า ระวังดูแลและการจัดการแร่ ยิปซัมของหน่วยงานภาคี	๑) จำนวนบุคลากรและหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายการจัดการแร่ยิปซัม เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	ผลผลิต
ท้องถิ่น	ดูแลการจัดการแร่ยิปซัมผ่านสถานศึกษา และสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เขต	เครือข่าย	๒) การมีส่วนร่วมในระบบดูแลและเฝ้าระวังการจัดการแร่ยิปซัมของภาคีเครือข่ายเพิ่มขึ้น

๔.๖.๒ ยุทธศาสตร์การเพิ่มปริมาณแร่ยิปซัมสำรอง ควบคุมการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตแบบพอเพียง : สำรวจแหล่งแร่ยิปซัมเพิ่มเติมและควบคุมแร่ยิปซัมสำรอง ควบคุมการผลิตอย่างมีเป้าหมาย ส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิตที่เป็นรูปธรรมและพอเพียง (๔ กลยุทธ์เชิงพัฒนา)

เป้าประสงค์ ปริมาณแร่ยิปซัมสำรองเพียงพอสำหรับใช้ในระยะ ๓๐ ปี ควบคุมปริมาณการผลิตที่ ๑๑ ล้านเมตริกตันต่อปี สำรวจและผลิตอย่างมีเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ กพร.ให้บริการส่งเสริมได้ตามมาตรฐาน ผู้ประกอบการปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมาย เหมืองแร่ยิปซัมได้มาตรฐาน ผลิตได้ตามมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานสิ่งแวดล้อม และมีฐานการผลิตในต่างประเทศเพื่อความมั่นคงของการใช้แร่ยิปซัมของประเทศ

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑) ปริมาณการผลิตในรอบปีและแร่ยิปซัมสำรองเมื่อสิ้นปี

๒) ร้อยละของสถานประกอบการแร่ยิปซัมที่มีมาตรฐานการผลิต และมาตรฐานสมรรถนะการผลิตตามเกณฑ์ที่กำหนด

๓) ระดับมาตรฐานการให้บริการขอ การชะลอ การต่ออายุ และการยกเลิกประทานบัตรของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔) ระดับความพร้อมของผู้ประกอบการไทยในการสร้างฐานการผลิตในต่างประเทศ

กลยุทธ์ ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลผลิต

กลยุทธ์	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	ผลผลิต
กลยุทธ์ที่ ๑ ควบคุมปริมาณการผลิตและแร่ยิปซัมสำรองตามความต้องการจำเป็นด้วยการประสานแผนและการใช้มาตรการ งดระงับและชะลอการต่ออายุประทานบัตรและค่าภาคหลวงแร่	ปริมาณการผลิตเป็นไปตามเป้าหมายปีละ ๑๑ ล้านเมตริกตัน เหมืองยิปซัมทุกแห่งผลิตได้ตามมาตรฐานใช้เทคโนโลยีในการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และมีระบบสารสนเทศควบคุมการผลิตที่มีคุณภาพ	๑) อัตราการผลิตในรอบปี ๒) ปริมาณแร่ยิปซัมสำรองเมื่อสิ้นปีการผลิต ๓) จำนวนแหล่งแร่สำรองที่สำรวจพบในรอบปี ๔) สัดส่วนเหมืองที่ผลิตได้ตามมาตรฐานการผลิต ๕) ระดับคุณภาพระบบสารสนเทศการผลิต	๑) มีการประสานแผนการสำรวจและการผลิตประจำปี ๒) ผู้ประกอบการเหมืองทุกแห่งร่วมพัฒนาสมรรถนะและพัฒนามาตรฐานการผลิต ๓) มีการรายงานความต้องการจำเป็นและรายงานการผลิตในรอบปี
กลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมประสิทธิภาพการสำรวจและการผลิต โดยเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมการส่งเสริมทางวิชาการและการใช้เทคโนโลยีการการสำรวจและการผลิต	การประกอบการแร่ยิปซัมเป็นไปตามนโยบายและกฎหมายที่กำหนด ผู้ประกอบการมีสมรรถนะในการสำรวจและการผลิตสูงขึ้นและมีความพร้อมในการสร้างฐานการผลิตสำรองในต่างประเทศ	๑) สัดส่วนของผู้ประกอบการที่มีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติตามนโยบายและกฎหมาย ๒) สัดส่วนผู้ประกอบการที่มีสมรรถนะการผลิตแร่ยิปซัมสูงขึ้นและมีความพร้อมในการประกอบการในต่างประเทศ	๑) ผู้ประกอบการได้รับการส่งเสริมและใช้เทคโนโลยีการสำรวจแลการผลิต ๒) พัฒนาสมรรถนะการผลิตอย่างต่อเนื่อง ๓) ผู้ประกอบการได้รับการเตรียมความพร้อมสร้างฐานการผลิตในต่างประเทศ
กลยุทธ์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการออก ต่อ	การบริการเกี่ยวกับการออก งดระงับและชะลอการต่ออายุ	๑) ร้อยละของผู้รับบริการเกี่ยวกับประทานบัตรที่ได้รับ	๑) บริการออกอาชญาบัตรที่ได้มาตรฐาน การออก ต่อและยกเลิก

และยกเลิกประทานบัตรโดยใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ	ประทานบัตรและอาชญาบัตรของ กพร.เป็นไปตามมาตรฐานผู้ประกอบการยึดหลักปฏิบัติตามนโยบาย และกฎหมายและพึงพอใจในการบริการ	บริการตามมาตรฐานที่กำหนด ๒) ร้อยละของผู้รับบริการที่พึงพอใจในการบริการ	ประทานบัตรเป็นไปตามเงื่อนเวลาที่กำหนด ๒) ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบการออก ต่อและยกเลิกประทานบัตร
กลยุทธ์ที่ ๔ ประกันคุณภาพการผลิต	ผู้ประกอบการประกันคุณภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพการผลิตต่อเนื่อง	ระดับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ใกล้เคียง	ผู้ประกอบการดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพการผลิตและปรับปรุงต่อเนื่อง

๔.๖.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างมูลค่าเพิ่มภายในด้วยอุตสาหกรรมต่อเนื่อง:

ศึกษา พัฒนาการใช้ และสร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง จัดทำแผนการใช้ ส่งเสริมประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของการใช้ ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง (๓ กลยุทธ์เชิงพัฒนา)

เป้าหมายยุทธศาสตร์ แร่ยิปซัมที่ผลิตได้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่าและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ มีการผลิต การใช้และการส่งออกตามความต้องการจำเป็น สร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การพัฒนาเกษตร การพัฒนายิปซัมทดแทน อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ รวมทั้งโลจิสติกส์อุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑) ระดับความสำเร็จของการกำหนดแผนการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัมไทย

๒) ดัชนีความคุ้มค่าของการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัมเพื่อการพัฒนาประเทศ

กลยุทธ์ ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลผลิต

กลยุทธ์	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	ผลผลิต
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยการศึกษา สร้างห่วงโซ่อุปทาน ประเมินความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่องอุตสาหกรรมสร้างสรรค์	อุตสาหกรรมต่อเนื่องได้รับการประเมินและส่งเสริมความคุ้มค่าในการใช้แร่ยิปซัม ศึกษาห่วงโซ่อุปทานและแนวทางการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของแร่ยิปซัม	๑) สัดส่วนของอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ได้รับการประเมินการใช้และส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมอย่างคุมค่า ๒) จำนวนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ได้รับการส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมอย่างคุ้มค่า	๑) การประเมินความคุ้มค่าการใช้แร่ยิปซัมของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ๒) การศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัมอย่างคุ้มค่า ๓) การประกอบการอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เพื่อสร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัม
กลยุทธ์ที่ ๒ ศึกษาทดลอง ส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมในภาคการเกษตรและห่วงโซ่อุปทานอื่น	มีทางเลือกใหม่ในการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัมอย่างคุ้มค่าในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และภาคการผลิตอื่น ๆ	๑) ข้อเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้ในการใช้แร่ยิปซัม ๒) จำนวนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ได้รับการส่งเสริม	๑) การวิจัยพัฒนาการใช้แร่ยิปซัม ๒) การวิจัยปฏิบัติสร้างความคุ้มค่าในการใช้แร่ยิปซัม ๓) การสัมมนาการส่งเสริมการใช้แร่ยิปซัมและการส่งออก
กลยุทธ์ที่ ๓ ประสานการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัมโดยยึดประโยชน์ ความคุ้มค่าและความยั่งยืนเป็นรูปธรรม	ร่วมกำหนดและใช้แผนการผลิต การใช้และการส่งออกโดยยึดประโยชน์ ความคุ้มค่าและความยั่งยืนของการใช้แร่ยิปซัม	ระดับความสำเร็จของการกำหนดและประสานแผนการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัมเพื่อสร้างความคุ้มค่าและรายได้	๑) การกำหนดแผนการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัมเพื่อสร้างความคุ้มค่าและรายได้ ๒) แผนได้รับการยอมรับและใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๔.๖.๔ ยุทธศาสตร์ความคุ้มค่าของรายได้และการใช้ประโยชน์:

จัดทำแผนการสร้างรายได้และการจัดสรรผลประโยชน์จากแร่ยิปซัมควบคู่กับแผนการผลิตและแผนการใช้ จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่อย่างเป็นธรรม ส่งเสริมความสามารถในการส่งออก และส่งออกด้วยราคาที่คุ้มค่าอย่างมีเป้าหมาย ใช้มาตรการทางภาษีควบคุมการผลิตและการส่งออกแร่ยิปซัม (๓ กลยุทธ์เชิงพัฒนา)

เป้าหมายยุทธศาสตร์

๑) แร่ยิปซัมที่ผลิตได้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่าและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ มีการผลิต การใช้และการส่งออกตามความต้องการจำเป็น สร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทาน การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การพัฒนาเกษตร การพัฒนายิปซัมทดแทน อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ รวมทั้งโลจิสติกส์อุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

๒) การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการส่งออกที่โปร่งใสและเป็นธรรม ส่งเสริมการส่งออกตามความต้องการจำเป็นในการสร้างรายได้ และใช้มาตรการทางภาษี รายได้และประโยชน์ เป็นมาตรการกำกับปริมาณการผลิต การใช้ภายในประเทศและการส่งออกอย่างสมดุล

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑) จำนวนรายได้ที่ได้จากการผลิตและการใช้แร่ยิปซัมต่อหน่วย/ในรอบเดือน/ปี

๒) ระดับความสำเร็จของการใช้มาตรการทางรายได้ในการกำกับการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัม

กลยุทธ์ ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลผลิต

กลยุทธ์	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	ผลผลิต
กลยุทธ์ที่ ๑ จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ ภาษีการส่งออกอย่างเป็นธรรม	จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ ภาษีการส่งออกอย่างเป็นธรรม เพื่อประโยชน์ของรัฐ โปร่งใสและใช้เป็นมาตรการควบคุมการผลิตและการส่งออก และจัดตั้งกองทุนการพัฒนาแร่ยิปซัม เป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนการศึกษาวิจัยการควบคุมและดูแลแร่ยิปซัม	๑) รายได้จากการผลิตและการใช้แร่ยิปซัมต่อหน่วยผลิต (เมตริกตัน) ๒) สัดส่วนของรายได้จากการผลิต การใช้ในประเทศและการส่งออก ๓) จำนวนเงินในกองทุนพัฒนาแร่ยิปซัม	๑) การจัดเก็บภาคหลวงแร่และภาษีตามกฎหมายกำหนด ๒) การวิเคราะห์รายได้จากการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัม ๓) การจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการใช้แร่ยิปซัม
กลยุทธ์ที่ ๒ จัดทำแผนการสร้างรายได้และการจัดสรรผลประโยชน์จากแร่ยิปซัม	การผลิต การใช้ในประเทศและการส่งออกแร่ยิปซัมสอดคล้องกับแผนการสร้างรายได้จากแร่ยิปซัม ยึดประโยชน์ของประเทศและประชาชนเป็นสำคัญ	ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนการผลิต แผนการใช้และแผนการสร้างรายได้จากแร่ยิปซัม	๑) การจัดทำแผนการผลิต แผนการใช้และการส่งออกและแผนการสร้างรายได้จากแร่ยิปซัม ๒) การกำหนดสัดส่วนการผลิต การใช้และการส่งออกโดยใช้ประโยชน์สุทธิที่ประเทศได้รับเป็นค่าคงที่
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมสมรรถนะการส่งออก	การส่งออกยิปซัมไทยได้ประโยชน์สูงสุด เพิ่มรายได้แต่ลดปริมาณการส่งออก ส่งออกตามจำนวนที่เหลือจากการใช้ในประเทศ	๑) ภาษีการส่งออกต่อหน่วย ๒) มูลค่าเพิ่มและรายได้ที่รัฐได้รับต่อหน่วยการใช้ในประเทศ	๑) การกำหนดเป้าหมายการส่งออก การจัดแบ่งโควตาการส่งออกอย่างเป็นธรรม ๒) การส่งเสริมความสามารถในการส่งออกของผู้ประกอบการ

๔.๖.๕ ยุทธศาสตร์ยิปซัมสร้างสรรค์: ส่งเสริมการศึกษา การอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์และการสร้างคุณค่าให้กับแร่ยิปซัม (๔ กลยุทธ์เชิงเตรียมการ)

เป้าประสงค์ มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อพัฒนานวัตกรรมการผลิต การใช้ การบริหารจัดการและการส่งเสริมอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง ทั้งการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการสำรวจและการผลิต การใช้ประโยชน์และการสร้างความคุ้มค่าในการใช้ การส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ การส่งออกการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมในต่างประเทศ การมีส่วนร่วมในการจัดการแร่ยิปซัมของท้องถิ่นและประชาชน รวมทั้งการสั่งสมภูมิปัญญาการจัดการแร่ยิปซัมสู่ประเทศไทย๔.๐

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ จำนวนผลงานวิจัยและผลการประเมินที่ได้รับการนำมาใช้ในการพัฒนาการผลิต การใช้การส่งออก การอนุรักษ์และสร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัม

กลยุทธ์ ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลผลิต

กลยุทธ์	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	ผลผลิต
กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ยิปซัมไทย	มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ยิปซัมไทย คุณค่าและการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัม และการจัดการแร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์และสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือกับสถานศึกษาและเอกชน	จำนวนผลงานวิจัยและผลการประเมินที่ได้รับการนำมาใช้ในการพัฒนาการผลิต การใช้การส่งออก การอนุรักษ์และสร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัม	๑) การกำหนดแผนการวิจัยแร่ยิปซัม ๒) การดำเนินการวิจัยโดยหน่วยงานที่ปฏิบัติ ๓) การส่งเสริมสถานศึกษานักวิชาการดำเนินการโดยให้ทุนการวิจัย
กลยุทธ์ที่ ๒ จัดกิจกรรมแร่ยิปซัมสร้างสรรค์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจตระหนักและมีส่วนร่วมในการจัดการแร่ยิปซัม จัดกิจกรรมการพัฒนาเหมืองแร่ยิปซัมสีเขียว เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร การทำเหมืองอย่างถูกวิธีและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมกิจกรรมพอเพียงและแร่ยิปซัม ๔.๐	๑) ระดับความสำเร็จของการจัดกิจกรรมเหมืองแร่ยิปซัมสีเขียว ๒) ระดับความสำเร็จของการจัดกิจกรรมแร่ยิปซัมสร้างสรรค์ ๔.๐ ๓) ระดับความสำเร็จของการจัดกิจกรรมแร่ยิปซัมพอเพียง	๑) การจัดทำโครงการเหมืองแร่ยิปซัมสีเขียว ๒) การจัดทำโครงการเหมืองแร่ยิปซัมสร้างสรรค์ ๓) การจัดทำโครงการเหมืองแร่ยิปซัมพอเพียง
กลยุทธ์ที่ ๓ ประกาศเกียรติคุณผู้ประกอบการแร่ยิปซัมและบุคคลที่มีผลงานดีเด่นด้านการใช้แร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	ผู้ประกอบการ องค์กรและบุคคลที่มีผลงานดีเด่นในด้านการใช้แร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าได้รับการประกาศและเผยแพร่เกียรติคุณสู่สาธารณชน	จำนวนหน่วยงาน สถานประกอบการ บุคคลที่มีผลงานดีเด่นและได้รับการประกาศเกียรติคุณ	๑) การกำหนดข้อปฏิบัติเกณฑ์และแนวทางการคัดสรรหน่วยงาน สถานประกอบการและบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นด้านการใช้แร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๔.๖.๖ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้มแข็งขององค์กรยิปซัม:

เสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการแร่ยิปซัมของหน่วยงานและบุคลากรแร่ยิปซัม ทั้งความรู้ ความคิดและทักษะเกี่ยวกับแร่ยิปซัม (๓ กลยุทธ์เชิงเตรียมการ) จัดกิจกรรมพัฒนาองค์การในหน่วยงานบริหารจัดการแร่ยิปซัม น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในหน่วยงาน สร้างธรรมาภิบาลในองค์กรและองค์กรเครือข่าย (๒ กลยุทธ์ตั้งรับ)

เป้าประสงค์ พัฒนาสมรรถนะการบริหารของหน่วยงานและสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรแร่ยิปซัมอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับดูแลที่ดี บริหารจัดการตามมาตรฐานที่กำหนด ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบสมดุลอย่างเป็นรูปธรรม บุคลากรในหน่วยงาน รู้จักกัน รู้รักสามัคคี ยึดปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีค่านิยมธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานและในองค์กรเครือข่าย และประเมิน

สมรรถนะ ค่านิยมธรรมาภิบาล และความความคุ้มค่าของการบริหารจัดการและการใช้แร่ยิปซัม และเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑) ระดับการบริหารจัดการแร่ยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล

๒) ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของหน่วยงานและบุคลากรด้านแร่ยิปซัม

๓) ระดับผลการประเมินความคุ้มค่าของการปฏิบัติภารกิจด้านแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔) ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน

๕) ระดับการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร

กลยุทธ์ ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลผลิต

กลยุทธ์	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	ผลผลิต
กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรแร่ยิปซัมสู่บุคลากรอาชีพ	บุคลากรแร่ยิปซัมทุกระดับได้รับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานสู่ความเป็นมืออาชีพโดยใช้แบบสมรรถนะ(Competency Model) และส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของบุคลากรแร่ยิปซัม	๑) สัดส่วนของบุคลากรแร่ยิปซัมที่ยกระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง ๒) สัดส่วนของบุคลากรแร่ยิปซัมที่ยกระดับความสำเร็จการปฏิบัติงานของของตนเองอย่างต่อเนื่อง	๑) กำหนดเกณฑ์สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรรายตำแหน่งและในภาพรวมของหน่วยงาน ๒) จัดกิจกรรมเสริมสร้างและประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยตนเอง
กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	การปฏิบัติงานของหน่วยงานและบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบงานที่ดี มีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติด้วยตนเองและปรับปรุงพัฒนา	๑) สัดส่วนของหน่วยงานและบุคลากรแร่ยิปซัมที่ยกระดับประสิทธิภาพและความสำเร็จในการปฏิบัติงานของตนเอง	๑) ประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานและระดับบุคคล ๒) ส่งเสริมการยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานต่อเนื่อง
กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างการปกครองดูแลที่ดี	เร่งรัดดำเนินการตามมาตรการการปกครองดูแลที่ดี สร้างปทัสถานการปฏิบัติงานและการ จัดทำคำรับรองการปฏิบัติงาน สร้างบุคคลตัวแบบการปฏิบัติงาน	๑) ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามนโยบายการปกครองดูแลที่ดีของหน่วยงานแร่ยิปซัม	๑) ประกาศนโยบายการปกครองดูแลที่ดีในภาพรวมของ กพร. ๒) ประเมินการปฏิบัติตามนโยบายการปกครองดูแลที่ดีระดับหน่วยงานและระดับบุคลากร
กลยุทธ์ที่ ๔ จัดกิจกรรมพัฒนาองค์การ และน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติในหน่วยงาน	จัดกิจกรรมพัฒนาองค์การ เพื่อสร้างความพึงพอใจและพลังความร่วมมือในการพัฒนาปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน	๑) ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ๒) ระดับการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลในหน่วยงาน	จัดกิจกรรมพัฒนาองค์การ การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติและการเสริมสร้างค่านิยมธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน
กลยุทธ์ที่ ๕ สร้างกลไกเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบริหารจัดการแร่ยิปซัม	บุคลากรและหน่วยงานมีความพร้อมในการปฏิบัติงานทั้งความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ กำลังใจ และ เครื่องมือและคู่มือการปฏิบัติงาน	ระดับการจัดเตรียมกลไกและความพร้อมในการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงาน	จัดระบบงานและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจในยุทธศาสตร์ สร้างค่านิยมร่วมในการปฏิบัติงานรวมทั้งการจัดเตรียมทีมงานและทักษะการปฏิบัติงานของบุคลากร

ส่วนที่ ๕
แผนงาน/โครงการรองรับและกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

การนำยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้าสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะการบริหารจัดการการส่งออกแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จำเป็นต้องกำหนดแผนงาน/โครงการรองรับให้มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ โดยกำหนดแผนงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ กำหนดงาน/โครงการตามกลยุทธ์ มีความสอดรับกันทั้งเป้าประสงค์และตัวชี้วัดในแต่ละระดับ รวมทั้งกำหนดกลไกและเงื่อนไขความสำเร็จในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ตามลำดับ ดังนี้

๕.๑ แผนงาน/โครงการรองรับ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการและครบวงจรสู่ความเป็นเลิศ

แผนงานที่ ๑ แผนงานการจัดการแร่ยิปซัมแบบบูรณาการและครบวงจรสู่ความเป็นเลิศ

๑.๑ โครงการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๑.๒ โครงการพัฒนาและเผยแพร่ระบบการจัดการแร่ยิปซัมไทย

๑.๓ โครงการพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๑.๔ โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงยุทธศาสตร์

๑.๕ โครงการประเมินความสำเร็จและความคุ้มค่าของการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๑.๖ โครงการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

ประเด็นยุทธสาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มปริมาณแร่ยิปซัมสำรอง ควบคุมการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต:

แผนงานที่ ๒ แผนงานควบคุมและส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตแร่ยิปซัม

๒.๑ โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตแร่ยิปซัม

๒.๒ โครงการส่งเสริมการสำรวจและควบคุมปริมาณแร่ยิปซัมสำรอง

๒.๓ โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการออก ต่อและยกเลิกประทานบัตรแร่ยิปซัม

๒.๔ โครงการประกันคุณภาพการผลิตและมาตรฐานอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มภายในด้วยอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

แผนงานที่ ๓ แผนงานการสร้างมูลค่าเพิ่มภายในและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

๓.๑ โครงการส่งเสริมการสร้างความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

๓.๒ โครงการศึกษาห่วงโซ่อุปทานแร่ยิปซัมในประเทศ

๓.๓ โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัม

๓.๔ โครงการอุตสาหกรรมต่อเนื่องแร่ยิปซัม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความคุ้มค่าของรายได้และการใช้ประโยชน์

แผนงานที่ ๔ แผนงานการสร้างความคุ้มค่าของรายได้และการใช้ประโยชน์ของแร่ยิปซัม

๔.๑ โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่และภาษีแร่ยิปซัม

๔.๒ โครงการกองทุนพัฒนาแร่ยิปซัม

๔.๓ โครงการประสานแผนการผลิต การใช้และการส่งออกแร่ยิปซัมประจำปี

๔.๔ โครงการประเมินความคุ้มค่าและการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัม

๔.๕ โครงการส่งเสริมสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกแร่ยิปซัม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยิปซัมสร้างสรรค์

แผนงานที่ ๕ แผนงานยิปซัมสร้างสรรค์

๕.๑ โครงการส่งเสริมการศึกษาวิจัยพัฒนาแร่ยิปซัมไทย

๕.๒ โครงการเหมืองแร่ยิปซัมสีเขียวชุมชนน่าอยู่

๕.๓ โครงการยิปซัมสร้างสรรค์

๕.๔ โครงการยกย่องผู้ประกอบการ องค์กรและบุคคลดีเด่นในด้านการใช้แร่ยิปซัมเชิงอนุรักษ์ คุ้มค่าและสร้างสรรค์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้มแข็งขององค์กร

แผนงานที่ ๖ แผนงานเสริมสร้างสมรรถนะและความเข้มแข็งของหน่วยงานและบุคลากรแร่ยิปซัม

๖.๑ โครงการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรแร่ยิปซัมสู่บุคลากรอาชีพ

๖.๒ โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานและบุคลากรแร่ยิปซัม

๖.๓ โครงการเสริมสร้างการปกครองดูแลที่ดี ปทัสถานการปฏิบัติงานและ บุคลากรแร่ยิปซัม ตัวแบบการปฏิบัติงาน

๖.๔ โครงการบริหารจัดการแร่ยิปซัมแบบพอเพียง

๖.๕ โครงการพัฒนากลไกการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๕.๒ กลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า

ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักรับผิดชอบในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๙ ให้ บังเกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

๕.๒.๑ จัดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม เป็นคณะกรรมการร่วมแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ประกอบด้วยอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) เป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักงาน ก.พ.ร. ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงาน ก.พ. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาเหมืองแร่ ผู้อำนวยการสำนัก กอง กลุ่ม ใน กพร. ทุกคนเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักเหมือแร่และสัมปทาน เป็นกรรมการและเลขานุการ เป็นองค์กรรับผิดชอบในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์เป็นการเฉพาะ มีหน้าที่

๑) จัดทำแผนกำกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เป็นกรอบกำกับการดำเนินงานการขับเคลื่อนโดยความเห็นของของรัฐมนตรี

๒) กำหนดและนำเสนอในการปรับปรุงพระราชบัญญัติแร่ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๓) กำหนดและนำเสนอระบบการจัดการแร่ยิปซัม โครงสร้างการบริหาร ระบบบริหารจัดการแร่ยิปซัม

๔) กำหนดและนำเสนอนโยบายแร่ยิปซัม แผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมและแผนปฏิบัติการแร่ยิปซัมที่ครอบคลุม แผนประสานการผลิต การใช้และการส่งออกที่สัมพันธ์กับแผนการสร้างรายได้และการใช้ประโยชน์จากแร่ยิปซัม เพื่อใช้เป็นฉบับนำร่อง ในระยะการปรับเปลี่ยนเข้าสู่โครงสร้างใหม่

๕) กำกับ สนับสนุน ติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในระยะการปรับเปลี่ยนและดำเนินการส่งมอบภารกิจการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้กับหน่วยงานตามโครงสร้างใหม่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๕.๒.๒ การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในภาพรวม ดังนี้

๑) เผยแพร่ ชี้แจง ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจในสาระของยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในทศวรรษหน้า (๒๕๖๐ – ๒๕๖๙) ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ มีส่วนร่วมและสนับสนุนในการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

๒) ใช้ยุทธศาสตร์นี้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และแผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙ แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยแยกเป็นแผนเอกเทศ และหรือบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ แล้วแต่กรณี

๓) ประสานแผนการผลิต การใช้และการส่งออก ที่สัมพันธ์กับแผนการสร้างรายได้และการใช้ประโยชน์ของแร่ยิปซัม โดยยึดหลักการผลิตคงที่ ใช้รายได้และประโยชน์สูงสุดของรัฐเป็นทางเลือกในการส่งเสริมการใช้ในประเทศและการส่งออก ใช้เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติการประจำปี

๔) จัดให้มีการเร่งรัด กำกับ ติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมเป็นระยะๆ เพื่อทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาแนวทางปฏิบัติ ทั้งการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ระยะครึ่งปีประจำปี ระยะ ๕ ปี และระยะ ๑๐ ปี

๕) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผน การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมเป็นการเฉพาะ

๖) กระทรวงอุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมือแร่ และหน่วยงานในกรม ใช้กรอบยุทธศาสตร์นี้ และแผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมของกรม เป็นกรอบการกำหนดเป้าหมาย และแผนการผลิต การใช้และการส่งออกที่สอดคล้องกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกระดับ

๗) จัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในรอบปี รอบ ๕ ปีและ ๑๐ ปี เพื่อการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๘) บูรณาการการขับเคลื่อนควบคู่กับการพัฒนาการจัดการในภาพรวมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๙) ประชาสัมพันธ์และจัดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเจ้าหน้าที่กรมอุสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ทุกคนทุกระดับมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

๕.๒.๓ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมสู่การปฏิบัติ ควรดำเนินการ ดังนี้

๑) ดำเนินการประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ควบคู่กับการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ และการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปีของกรมอุสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกรม

๒) ประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้วยการประเมินแบบสมดุล มุ่งผลงาน โดยการประเมินความสำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนดแบบมีส่วนร่วม ๔ มิติความสำเร็จ ทั้งด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการพัฒนาองค์การ และเน้นการประเมินความคุ้มค่าของการใช้แร่ยิปซัม และการประเมินความคุ้มค่าของการปฏิบัติภารกิจใหม่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๓) พัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์ ระบบการประเมิน และการรายงานที่เน้นการประเมินที่เป็นรูปธรรม มีความถูกต้อง เที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่น ทั้งระดับยุทธศาสตร์ ระดับกรม ระดับปฏิบัติการ และระดับบุคคล

๔) สร้างกลไกการกำกับ ดูแล และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เข้มแข็ง โดยเปิดโอกาสให้ติดตามความก้าวหน้า ตรวจสอบความโปร่งใส และความสำเร็จของโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้หลายช่องทาง

๕) ให้มีการทบทวนแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมสู่การปฏิบัติ ทั้งระยะครึ่งปีประจำปี ๕ ปี และ ๑๐ ปี หรือเมื่อสิ้นแผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมในแต่ละแผน (แผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และแผนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัม พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙)

๕.๒.๔ ในช่วงของการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง จัดให้มีการบริหารจัดการเสมือนจริง จัดระบบงานและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานทุกระบบงาน มอบหมายภารกิจให้บุคลากรที่ชัดเจน สร้างความเข้าใจในยุทธศาสตร์และแผน แนวทางการประเมินผล ทั้งการประเมินตนเองและการประเมินจากภายนอก ผู้ปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องสามารถรับรู้ผลการดำเนินงานและผลการประเมินได้ตลอดเวลา

๕.๓ เงื่อนไขความสำเร็จ

ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมนี้ จะบังเกิดผลจริงในทางปฏิบัติ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขสำคัญ ดังนี้

๑. ความตระหนักในความสำคัญของแร่ยิปซัม มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๖ และความต้องการจำเป็นในการอนุรักษ์แร่ยิปซัมไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศและประชาชนและความร่วมมือของผู้บริหารระดับสูง บุคลากรกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒. การสร้างความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมกับแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของกรมและของหน่วยงานในสังกัด และความเชื่อมโยง และบูรณาการการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมกับการปฏิบัติงานจริงของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๓. ผู้บริหารกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ใช้ยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมนี้ เป็นกรอบการบริหารจัดการแร่ยิปซัมให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่มุ่งอนุรักษ์แร่ยิปซัมไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศและประชาชน

๔. การเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ ความคิดในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยการฝึกอบรม หรือศึกษาดูงาน เพื่อสร้างองค์ความรู้ และ

ประสบการณ์ด้วยตนเอง การสร้างขวัญและกำลังใจและการใช้ความรู้ความสามารถของบุคลากร อย่างเต็มศักยภาพ

๕. ความตระหนักในประโยชน์ของประเทศชาติและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งบุคลากร กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ผู้ให้บริการ เจ้าของกิจการเอกชนผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับ

.....

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
"การศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการแร่ยิปซัมเพื่อการจัดวางยุทธศาสตร์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้า กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม"

คำชี้แจง ๑. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกของการบริหารจัดการแร่ยิปซัมเพื่อการจัดวางกลยุทธ์แร่ยิปซัมไทยในทศวรรษหน้าของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๒. ปัจจัยแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ทั้งปัจจัยภายในที่ควบคุมได้ที่เป็นได้ทั้ง จุดแข็ง (Strength) ที่เป็นปัจจัยบวกเอื้อต่อการบริหารจัดการและจุดอ่อน (Weakness) ที่เป็นปัจจัยลบที่ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการแร่ยิปซัม และปัจจัยภายนอกที่ควบคลุมไม่ได้ ทั้งเป็นโอกาส (Opportunity) ที่เป็นปัจจัยบวกเอื้อต่อการบริหารจัดการและอุปสรรค (Threat) ที่เป็นปัจจัยลบที่ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๓. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกรายการ สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า ๕ ระดับ สอบถามระดับที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของปัจจัยแวดล้อมการบริหารจัดการทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบเขียนตอบ สอบถามความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการแร่ยิปซัมและแนวทางการบริหารจัดการยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๔. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ เป็นผู้รับผิดชอบ ผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องโดยตรงในการ บริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๕. ให้ท่านอ่านคำชี้แจงเพิ่มเติมในแบบสอบถามแต่ละตอนก่อนตอบแบบสอบถามนี้

๖. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่านจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้า จึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

สถานะ ☐ ผู้บริหารระดับสูง ☐ ผู้อำนวยการสำนัก ☐ เจ้าหน้าที่พัฒนาระบบบริหาร
☐ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ

สังกัด หน่วยงาน .....

วุฒิการศึกษา ☐ ปริญญาตรี/ ต่ำกว่า ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

อายุ ☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี ☐ ๒๑-๓๐ ปี
☐ ๓๑-๔๐ ปี ☐ ๔๑ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า ๕ ระดับสอบถามระดับที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของปัจจัยแวดล้อมการบริหารจัดการทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณารายการปัจจัยแวดล้อมการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่กำหนดให้ ว่ามีสภาพเป็นจุดแข็งและโอกาสที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ หรือเป็นจุดอ่อนและอุปสรรคที่ไม่เอื้อหรือเป็นภัยคุกคามต่อการบริหารจัดการแร่ยิปซัมมากน้อยเพียงใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับ

ที่เป็นจุดแข็งและโอกาส หรือที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรม แล้วแต่กรณีตามคิดเห็นของท่าน กำหนดระดับที่เอื้อไม่เอื้อต่อบริหารจัดการ ดังนี้

ระดับ ๕ = เป็นจุดแข็งและโอกาสที่เอื้อ/เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคที่ไม่เอื้อต่อการจัดการในระดับมากที่สุด
ระดับ ๔ = เป็นจุดแข็งและโอกาสที่เอื้อ/เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคที่ไม่เอื้อต่อการจัดการในระดับมาก
ระดับ ๓ = เป็นจุดแข็งและโอกาสที่เอื้อ/เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคที่ไม่เอื้อต่อการจัดการในระดับปานกลาง
ระดับ ๒ = เป็นจุดแข็งและโอกาสที่เอื้อ/เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคที่ไม่เอื้อต่อการจัดการในระดับน้อย
ระดับ ๑ = เป็นจุดแข็งและโอกาสที่เอื้อ/เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคที่ไม่เอื้อต่อการจัดการในระดับน้อยที่สุด

รายการกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกรม	เป็นจุดแข็ง/โอกาสเอื้อหรือส่งผลทางบวกต่อการบริหารแร่ยิปซัม					เป็นจุดอ่อน/อุปสรรคไม่เอื้อหรือส่งผลทางลบต่อการบริหารแร่ยิปซัม				
	๑	**๒**	**๓**	**๔**	**๕**	**๑**	**๒**	**๓**	**๔**	**๕**
ปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสหรืออุปสรรค(เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง)										
๑. กฎหมายกำหนด/เป็นอาณัติให้ กพร. รับผิดชอบจัดการแร่ยิปซัม										
๒. มติคณะรัฐมนตรี ๒๕๓๖ ให้สงวนทรัพยากรแร่ยิปซัมเอาไว้ใช้ในประเทศ/ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า										
๓. ความต้องการใช้แร่ยิปซัมทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น/แร่ยิปซัมราคาสูงขึ้น										
๔. เปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น ทั้ง AECและ CLMV										
๕. อุปสงค์ยิปซัมเพื่อการผลิต/ภาคการเกษตรไม่มีข้อจำกัด										
๖. สังคมต้องการอุตสากรรมสีเขียว ปลอดภัยและสร้างสรรค์										
๗. เทคโนโลยีการจัดการแร่และสิ่งแวดล้อมมีการพัฒนาต่อเนื่อง										
๘. ความต้องการเชื่อมโยงความร่วมมือในโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น										
๙. การบริหารแร่ยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล										
๑๐. ยุทธศาสตร์ชาติ/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมุ่งพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคต										
๑๑. กฎหมายกำหนดภารกิจไม่ครบวงจรแร่ยิปซัมไม่สอดคล้องกับภาวการณ์การจัดการปัจจุบัน										
๑๒. กฎระเบียบของหลายหน่วยงาน (เช่น กรมทรัพยากรธรณี กรมป่าไม้ กรมศิลปากร กรมอุทยานฯ กรมที่ดิน สปก.										
๑๓. ความขัดแย้งในบทบาทการส่งเสริม/ ภารกิจการบริหาไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน										
๑๔. ข้อจำกัดแร่ยิปซัมสำรองและมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี										
๑๕. ผู้ประกอบการไทยยังไม่พร้อมในการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ยิปซัมและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องในต่างประเทศ										
๑๖. ทัศนคติทางลบของสังคมต่อการประกอบการเหมืองแร่										
๑๗. เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยราคาแพง										

รายการกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกรม	เป็นจุดแข็ง/โอกาสเอื้อหรือส่งผลทางบวกต่อการบริหารแร่ยิปซัม					เป็นจุดอ่อน/อุปสรรคไม่เอื้อหรือส่งผลทางลบต่อการบริหารแร่ยิปซัม				
	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕
ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม (เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง)										
๑. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีภารกิจการจัดการแร่ยิปซัมตามกฎหมายทั้งกระบวนการ										
๒. สำนักงานตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค										
๓. การบริหารงานของ กพร. ในภาพรวมสำเร็จในระดับมาก										
๔. กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการชัดเจนและให้บริการอย่างมีเป้าหมาย										
๕. บุคลากรเป็นไปตามกรอบอัตรากำลังและมีโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะให้สูงขึ้น										
๖. บริหารงบประมาณเป็นระบบ มีแหล่งค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมเพื่อการส่งเสริมกิจการแร่ยิปซัมโดยชอบธรรมได้										
๗. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้าน hardware software และ network ภายในองค์กรที่ทันสมัย										
๘ การส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบกิจการเหมืองแร่ เทคโนโลยีการแสวงหาวัตถุดิบทดแทน										
๙. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่บริหารจัดการแร่ยิปซัมในฐานะที่เป็นแร่สำคัญในระดับสูง										
๑๐. ผลการบริหารจัดการแร่ยิปซัมยังไม่สะท้อนประสิทธิภาพและความคุ้มค่าอย่างเป็นรูปธรรม										
๑๑. การให้บริการในภาพรวมยังไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ										
๑๒ มาตรการยิปซัมยังไม่สำเร็จจริงตามมติคณะรัฐมนตรี										
๑๓. การจัดแบ่งภารกิจและโครงสร้างการบริหารแร่ยิปซัมส่วนกลางไม่เบ็ดเสร็จ ไม่เอื้อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน										
๑๔. ระบบการจัดการแร่ยิปซัมขาดความชัดเจนสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ให้เอื้อต่อกันและมีเอกภาพ										
๑๕. การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัมทำได้จำกัด										
๑๖. ขาดระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ ในการกำกับดูแลและส่งเสริมอุตสาหกรรมแร่ยิปซัม										
๑๗. การกำกับดูแลแร่ยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมในระดับเทคนิค										
๑๘. บุคลากรบางส่วนยังขาดทักษะและแรงจูงใจในการทำงาน										
๑๙. การบริหารจัดการแร่ยิปซัมขาดกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพ										

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบเขียนตอบ สอบถามความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยและยุทธศาสตร์การจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

คำชี้แจง ให้ท่านเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๑. ปัจจัยแวดล้อมการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีปัจจัยแวดล้อมอื่นที่สำคัญและยังไม่มีในรายการตามแบบสอบถาม ให้ท่านเสนอปัจจัยนั้นและเหตุผลประกอบ

.....
.....
.....
.....
.....

๒. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ยิปซัมในทศวรรษหน้า ให้ท่านเสนอความคิดเห็นได้โดยอิสระเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ยิปซัมในทศวรรษหน้า ยุทธศาสตร์ยิปซัมในทศวรรษหน้าที่จะช่วยให้การจัดการยิปซัมเป็นไปอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์จัดลำดับปัจจัยการบริหารจัดการแร่ยิปซัม

ตาราง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อ/ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการแร่ยิปซัม ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

n=๗๐

รายการปัจจัยการบริหารจัดการแร่ยิปซัม	$\bar{x}$	SD.	ระดับที่เอื้อ/ไม่เอื้อ	อันดับ
ปัจจัยโอกาส				
ความก้าวหน้าเทคโนโลยีการจัดการแร่	๓.๙๘	๐.๘๑	มาก	๗
การบริหารแร่ยิปซัมตามหลักธรรมาภิบาล	๓.๙๐	๐.๖๔	มาก	๙
ความต้องการใช้แร่ยิปซัมเพิ่มขึ้น	๔.๑๘	๐.๗๙	มาก	๓
อาณัติตามกฎหมายของ กพร.	๔.๒๒	๐.๘๔	มากที่สุด	๑
มติ ครม. ๒๕๓๖ ให้สงวนแร่ยิปซัม	๔.๒๐	๐.๘๐	มาก	๒
เสรีทางการค้าและการลงทุน	๔.๑๕	๐.๗๘	มาก	๔
สังคมต้องการอุตสากรรมสีเขียว/สร้างสรรค์	๔.๐๒	๐.๔๘	มาก	๖
อุปสงค์แร่ยิปซัมเพื่อการเกษตรไม่จำกัด	๔.๐๗	๐.๓๖	มาก	๕
ความต้องการความเชื่อมโยงโซ่อุปทาน	๓.๙๑	๐.๖๑	มาก	๘
แผนระดับชาติมุ่งต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคต	๓.๘๔	๐.๙๐	มาก	๑๐
ปัจจัยอุปสรรค				
ภารกิจไม่ครบวงจรแร่ยิปซัม	๔.๓๔	๐.๘๕	มากที่สุด	๑
ระเบียบ กฎหมายหลากหลาย	๔.๒๘	๐.๗๙	มากที่สุด	๒
การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี	๔.๑๙	๐.๖๙	มาก	๔
ทัศนคติทางลบต่อธุรกิจเหมืองแร่	๓.๙๘	๐.๘๑	มาก	๖
ผู้ประกอบการไทยยังไม่พร้อม	๔.๑๖	๐.๗๖	มาก	๕
เทคโนโลยีประสิทธิภาพสูงราคาแพง	๓.๙๖	๐.๘๓	มาก	๗
ความขัดแย้ง/สับสนในบทบาท	๔.๒๖	๐.๗๕	มากที่สุด	๓
ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง				

รายการปัจจัยการบริหารจัดการแร่ยิปซัม	$\bar{x}$	SD.	ระดับที่เอื้อ/ไม่เอื้อ	อันดับ
สำนักงานตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	๔.๐๓	๐.๓๒	มาก	๗
ผู้บริหารให้ความสำคัญแร่ยิปซัมในระดับสูง	๔.๑๙	๐.๗๖	มาก	๒
กลุ่มเป้าหมายชัดเจน/บริการอย่างมีเป้าหมาย	๔.๑๕	๐.๔๙	มาก	๔
กพร. มีนโยบายปกครองดูแลที่ดี	๔.๑๗	๐.๗๒	มาก	๓
เทคโนโลยีสารสนเทศภายในทันสมัย	๔.๐๘	๐.๗๙	มาก	๖
มีแหล่งค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่ชอบธรรมได้	๓.๙๕	๐.๖๘	มาก	๙
บุคลากรตามกรอบอัตรากำลัง/มีโอกาสพัฒนาสมรรถนะ	๔.๑๑	๐.๗๕	มาก	๕
ส่งเสริมการใช่วัตถุดิบทดแทน	๔.๐๑	๐.๗๐	มาก	๘
มีภารกิจการจัดการแร่ยิปซัมทั้งกระบวนการ	๔.๒๔	๐.๘๑	มากที่สุด	๑
ปัจจัยจุดอ่อน				
บุคลากรยังขาดทักษะ/แรงจูงใจ	๓.๕๔	๐.๘๕	มาก	๙
การกำกับดูแลขาดหลักธรรมาภิบาล	๓.๖๑	๐.๗๖	มาก	๘
ขาดกลไกการจัดการที่เข้มแข็ง	๓.๔๙	๐.๘๑	มาก	๑๐
ระบบการจัดการแร่ยิปซัมขาดมีเอกภาพ	๓.๙๘	๐.๖๙	มาก	๕
การให้บริการไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ	๔.๑๔	๐.๗๙	มาก	๒
การจัดภารกิจ/โครงสร้างส่วนกลางไม่เบ็ดเสร็จ	๓.๙๙	๐.๖๔	มาก	๔
ขาดระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ	๓.๘๗	๐.๗๗	มาก	๗
มาตรการยิปซัมตามมติ ครม.ยังไม่สำเร็จเป็นรูปธรรม	๔.๐๘	๐.๘๓	มาก	๓
การจัดการไม่สะท้อนประสิทธิภาพ/ความคุ้มค่า	๔.๒๓	๐.๗๕	มากที่สุด	๑

ภาคผนวก ค

รายชื่อกลุ่มเป้าหมายร่วมปฏิบัติการจัดวางยุทธศาสตร์

รายชื่อกลุ่มเป้าหมายร่วมปฏิบัติการจัดวางยุทธศาสตร์

๑.	นายวิษณุ	ทับเที่ยง	ผู้อำนวยการกองบริหารยุทธศาสตร์
๒.	นายสัจจาวุธ	นาคนิยม	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
๓.	นายอนุ	กัลลประวิทย์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารสิ่งแวดล้อม
๔.	นายสุระ	เพชรพิรุณ	ผู้อำนวยการสำนักวิศวกรรมและฟื้นฟูพื้นที่
๕.	นายดวงกมล	สุริยฉัตร	ผู้อำนวยการสำนักโลจิสติสก์
๖.	นายมานุส	มณีนุษย์	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๗.	นายชัยวิทย์	อุณหศิริกุล	วิศวกรเหมืองแร่ชำนาญการพิเศษ สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน
๘.	นางฉวีวรรณ	จันทร์เณร	วิศวกรโลหการชำนาญการพิเศษ สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
๙.	นางวารี	สุทธิพันธ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารกลาง
๑๐.	นายศิริพงษ์	พรพิพัฒน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารสิ่งแวดล้อม
๑๑.	นายนคร	ศรีมงคล	วิศวกรเหมืองแร่ชำนาญการพิเศษ สำนักโลจิสติกส์
๑๒.	นายธีรวุธ	ตันนุกิจ	วิศวกรโลหการชำนาญการพิเศษ สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
๑๓.	นายชะนู	อมรโชติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กองบริหารยุทธศาสตร์
๑๔.	นายสุรพล	หล่อตระกูล	เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ กองบริหารยุทธศาสตร์
๑๕.	นางนัยนา	กัลลประวิทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ สำนักวิศวกรรมและฟื้นฟูพื้นที่
๑๖.	นายพงษ์บุณย์	บุญประดิษฐ์	นักวิเคราะห์นโยบายและชำนาญการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๑๗.	นายอนุวรรต	วรรฒนวรรณ	วิศวกรเหมืองแร่ชำนาญการ สำนักบริหารสิ่งแวดล้อม
๑๘.	นางนพมาศ	สุวรรณะ	นักวิเคราะห์นโยบายและชำนาญการ กองบริหารยุทธศาสตร์

๑๙. นายชาญชัย	วุฒิพนมศักดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและชำนาญการ กองบริหารยุทธศาสตร์
๒๐. นางประพัด	ราชโยธา	นักวิชาการอุตสาหกรรมชำนาญการ กองบริหารยุทธศาสตร์
๒๑. นายอัครพล	ดอนพลอยเพชร	นักวิเคราะห์นโยบายและชำนาญการ กองบริหารยุทธศาสตร์
๒๒. นายสุวัฒนะ	สมัครพงษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและชำนาญการ กองบริหารยุทธศาสตร์

บรรณานุกรม

“กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๖”. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม ๑๓๐ / ตอนที่ ๔๔ ก/หน้า ๒๕/๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖.

“กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม ๑๒๕ / ตอนที่ ๑๘ ก หน้า ๒๔ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑.

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๙). **คำรับรองการปฏิบัติราชการกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙.** (เอกสารอัดสำเนา).

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๗). **แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๕๘.** กรุงเทพฯ : กองบริหารยุทธศาสตร์.

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๘). **แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๕๙.** กรุงเทพฯ : กองบริหารยุทธศาสตร์.

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๘). **แผนยุทธศาสตร์กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. พ.ศ. ๒๕๕๘- ๒๕๖๒.** กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๙). **รายงานการสำรวจความต้องการความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.** กองบริหารยุทธศาสตร์. (เอกสารอัดสำเนา).

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๙). **รายงานประจำปี ๒๕๕๘.** กรุงเทพฯ : กองบริหารยุทธศาสตร์.

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๙). **รายงานประจำปี ๒๕๕๙ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**. กรุงเทพฯ : กองบริหารยุทธศาสตร์. (เอกสารอัดสำเนา).

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๙). **รายงานประจำปี ๒๕๕๙ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**. กรุงเทพฯ : กองบริหารยุทธศาสตร์. (เอกสารอัดสำเนา).

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่.กระทรวงอุตสาหกรรม. (๒๕๕๕). **๑ ทศวรรษกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ๑๒๑ ปี อุตสาหกรรมเหมืองแร่ไทย.** กรุงเทพฯ : บริษัท เปเปอร์คอรัส จำกัด.

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๘). **รายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ (Self Assessment Report : SAR)รอบ ๑๒ เดือน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙.** กรุงเทพฯ : กองบริหารยุทธศาสตร์.

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (๒๕๕๙). **รายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ (Self Assesment Report : SAR)รอบ ๑๒ เดือน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙.**. กรุงเทพฯ : กองบริหารยุทธศาสตร์.

กรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และภาควิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และวัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (๒๕๕๐). **รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาความเหมาะสมในการบริหารจัดการแร่ยิปซัม.** (เอกสารอัดสำเนา).

จรินทร์ ชลไพศาล. (๒๕๖๐). **สถานการณ์แร่ยิปซัม ปี ๒๕๕๗–๒๕๕๘.** http://www.dpim.go.th/articles?catid=๑๒๗

บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์ (๒๕๖๐). **สถานการณ์อุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไทยปี ๒๕๕๗ และแนวโน้มปี ๒๕๕๘** http://www.dpim.go.th/articles?catid=๑๒๗

“พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม ๘๔/ตอนที่ ๑๒๙/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๐

“พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แร่ พ.ศ. ๒๕๔๕” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๙๙ ก ๒ ตุลาคม ๒๕๕๙.

เยาวลักษณ์ นิสสภา. (๒๕๕๐). **แผนการส่งออกยิปซัม** กลุ่มนโยบายและแผน สำนักนโยบายและพัฒนาระบบบริหาร. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. เอกสารอัดสำเนา.

เยาวลักษณ์ นิสสภา. (๒๕๕๐). **การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่.** กลุ่มนโยบายและแผน สำนักนโยบายและพัฒนาระบบบริหาร. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. เอกสารอัดสำเนา.

รัชนี ศรีนวล. (๒๕๕๒). **การศึกษาปัญหาและกำหนดกลยุทธ์เพิ่มผลประกอบการของธุรกิจ แร่ยิปซัม กรณีศึกษา บริษัท สหชาติเศรษฐกิจ จำกัด.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สกล จุลลาภา. (๒๕๕๙). **การศึกษาทบทวนนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซั่ม**. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล. วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. สำนักงานกพ.

สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. **เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เล่มที่ ๑๐ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม.**

สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. **เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่มที่ ๑๐ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม.**

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ.** http://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=๔&content_id=๑๕๓

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม. **สถิติแร่ของประเทศไทยปี ๒๐๑๕ - ๒๐๑๖ ปีปฏิทิน** (ครึ่งปีแรก). ธันวาคม ๒๕๕๙.

Conrad Prabhu. **Oman set to become world's largest gypsum exporter by ๒๐๑๘**. www.omanminingexpo.com/industry-news.php. June ๒๐๑๕.

Global Trade Atlas. U.S. Geological Survey. Mineral Commodity Summaries. January ๒๐๑๗. http://www.gtis.com/gta.